

GILGAMIŞ

DESTANI

Tercüme ve Açıklamalar

Mustafa Ramazanoğlu

BİRİNCİ TABLET

Yerin dibindeki suyun kaynağını görenin öyküsünü dinle, yurdum!

Dünyada her şeyi bilen adamın adını ünlendireyim:

Onun görmediği hiçbir şey yoktur.

Dünyanın bütün bilgeliklerini bilip,

Torunlarına bırakan bir adamdır.

Gizleri görüp bunların perdesini yırtan bir adamdır.

Tufandan önce olanın haberini getirdi.

Uzun yoldan gelip yorgun düştü; ama gücünü yitirmedi.

Bütün çektiklerini bir anıt taşına kazıdı.

Uruk'un dört bir yanına duvar çektirdi.

Kutsal E-anna'nın (3) ve temiz hazinenin duvarına bak!

O duvar, didilmiş yünden örülen bir urgan gibidir.

Onun köşe burçlarını da gözden geçir!

Onun eşini hiç kimse yapamaz.

Ta öteden beri orada duran taş merdivenden yol alıp

İştar'ın oturduğu E-anna tapınağına yaklaş!

Sonradan gelen hiçbir kral onun eşini yapmadı.

Uruk duvarının üstüne çık! İleri yürü!

Temeli gözden geçir! Tuğla duvarı incele.

Acaba bunun tuğlaları pişmiş (4) değil midir?

Temeli yedi bilge kurmamış mıdır? (5).

(Burada 25 satır eksiklik vardır. Bu eksiklik Etice yazmadan aşağıdaki biçimde tamamlanabilir.)

Ulu Tanrı Gılgamış'ı en yetkin biçime soktu.

Bütün tanrılar, ona en iyi erdemleri vermek için birbirleriyle yarış ettiler.

Güneş Tanrısı ona, erdemini en yükseğini,

Yeraltındaki Tatlı Su Okyanusunun Tanrısı Ea, bilgeliği bağışladı (6).

Büyük tanrılar Gılgamış'ı şu ölçüde yarattılar:

Boyunun uzunluğu on bir endaze, Göğsünün genişliği dokuz karış (7).

(Gılgamış'ın bedeninin betimlemesini, son yeni Babil yazmasında korunmuş olan ufak bir parçadan, aşağıdaki gibi tamamlamaya çalışabiliriz.)

Adımlarının genişliği idi. Sakalı yanaklarından aşağı uzamıştı.

Güzel bıyıkları vardı. Başındaki saçlar gürdü.

Bedeni her bakımdan ölçülüydü.

Onda üçte iki tanrılık, üçte bir insanlık vardı.

Gövdesi pek iriydi.

(Altı satır eksik)

Bütün ülkeleri dolaştıktan sonra Uruk kentine vardı.

Uruk caddelerinde kurumundan kafasını dik tutuyordu.

Caddelerde yabanıl bir boğa gibi böğürürdü. Eşsizdi.

Silâhları kalkıktı.

İnsanlara dirlik vermemek için eli durmazdı.

Dirliksizliği yüzünden Uruk halkı gittikçe eksildi.

Gılgamış, oğulu babaya bırakmaz, gece gündüz kudurup sağa sola çatarı.

Gılgamış ağılı bol (8) Uruk'un ne biçim çobanıdır? (9)

Öylesine güçlü, üstün, bilgiç, bilge olan bir kral,

Oğulu babaya, sevileni sevene, kocayı karıya hiç bırakır mı?

Gılgamış'ın savaşçıların kızları, erlerin karıları,

Bundan ötürü tanrıların huzurunda ağlayıp sızlandılar.

Bunların ağlayıp sızlanmalarını tanrılar dinlediler.

Gökyüzünün tanrıları da,

Uruk kentinin baştanrısı Anu'ya başvurarak şöyle dediler:

“Sen, ipe gelmez, yabanıl, vahşi boğayı,

Uruk halkını tedirgin etmek için mi yarattın?

Eşsizdir. Silâhları kalkıktır.

İnsanlara dirlik vermemek için eli durmaz.

Gılgamış, oğulu babaya bırakmaz.
Gece gündüz kudurup sağa sola çatar.
Gılgamış ağılı bol Uruk'un ne biçim çobanıdır?"
Öylesine güçlü, üstün, bilgiç, bilge olan bir kral
Oğulu babaya, sevileni sevene, kocayı karıya hiç bırakır mı?
Gılgamış'ın savaşçılarının kızları, erlerinin karıları
bundan ötürü ağlayıp sızlandılar.
Bunların ağlayıp, sızlanmalarını büyük Gök Tanrısı dinledi. (10)
Büyük tanrıça Aruru (11) çağırıldı:
"Ey Aruru, sen büyük Anu'yu yarattın. Şimdi onun rakibini yarat!
O istediği denli Gılgamış'a karşı dursun.
Bu iki yiğitin birbirlerine karşı güçlerini ölçmelerinden
Uruk şehri soluk alsın!"
Tanrıça Aruru bunu duyar duymaz
Gök Tanrısının rakibini kalbinde yarattı.
Aruru ellerini yıkadı; bir parça çamur koparıp yazıya attı.
Ve yazıda yiğit Engidu'yu yarattı.
Çamurdan yaratılan Engidu, demir gibi sertti (12).
Bütün gövdesi kıllarla kapkara olmuştu.
Kadın gibi uzun saçları vardı.
Saçının lüleleri tıpkı buğday başağı gibi filizlenmişti.
O, insan ve kent yüzü görmemişti.
Üzerinde, yazının hayvanları gibi bir giysi vardı.
Bu durumda ceylanlarla ot yiyor,
Yabanıl hayvanlarla itişe kakışa suvata (13) iniyor;
Suyun kalabalığıyla (14) gönlü açılıyordu.
Günün birinde suvatın karşı yakasında bir avcıya,
Bir tuzak (15) kurana rasgeldi.
Birinci, gün, ikinci gün
Ve üçüncü gün suvatın karşısında ona rasladı.
Onu gören avcının yüzü dondu;
hayvanlarıyla olduğu yerde saklandı;
Korkudan titremeye tutuldu; sesi soluğu kesildi,
İçini sıkıntı bastı; çehresini bulut kapladı;
Gönlünü gam, üzünc sardı;
Yüzü uzun yolculuk yapan bir yolcunun yüzüne döndü.
Avcı, konuşmak için ağzını açıp babasına dedi:
"Baba, dağdan bir adam geldi. Bu yörenin en güçlüsüdür.
Gökten inen yoğun cevhere (16) benzer.

Gücü büyüktür, hep dağda dolaşiyor.
Her zaman yabanıl hayvanlarla ot yiyor.
Ayağı suvatın karşı yakasından hiç eksilmiyor.
Korkudan ona yaklaşamıyorum. Açtığım çukurları (17) doldurdu.
Gerdiğim ağları yerden koparıp çıkardı.
Kırın kalabalığını, (18) avı elimden kaçırıyor,
Kırdaki işime engel oluyor.”

Babası konuşmak için ağzını açıp avcıya dedi:
“Biliyor musun oğlum, Gılgamış Uruk'ta oturuyor.
Onu yenecek kimse yoktur. Gökten inen yoğun cevhere benzer.
Gücü büyüktür. Ona, krala yüzünü dön!
Güçlü adam hakkında ona bilgi ver.
O sana bir fahişe versin. Onu kıra götür.
O kadın, bu adamı orada, güçlü bir adam gibi yensin.
Yabanıl hayvanlar suvata yaklaştıklarında,
O kadın giysisini atsın ve o da zevke dalsın.
Kadını görür görmez, ona yaklaşacaktır:
Fakat kırlarda onunla birlikte yürüyen hayvanlar,
Onu yadsıyacaklardır.”

Babasının öğüdü üzerine kalkıp, avcı yaya olarak Gılgamış'a gitti.
Yolunu tuttu, Uruk'un ortasında durdu:
“Gılgamış, beni dinle ve bana öğüt ver! Dağdan bir adam geldi.
Bu, ülkenin en güçlü adamıdır.
Gökten inen yoğun cevhere benzer; gücü büyüktür.
Her zaman dağda dolaşiyor, hep yabanıl hayvanlarla ot yiyor,
Ayağı suvatın karşı yakasından hiç eksilmiyor.
Korkudan ona yaklaşamıyorum. Açtığım çukurları doldurdu.
Gerdiğim ağları yerden çıkarıp kopardı...
Kırın kalabalığını, avı elimden kaçırıyordu.
Kırdaki işime engel oluyordu!”

Gılgamış, ona, avcıya dedi:
“Ey avcı, git; yanında bir fahişe, bir orospu görür!
Yabanıl hayvanlar suvata yaklaştıklarında,
Kadın, giysisini atıp şehvetini kabartsın;
kırlarda onunla büyüyen hayvanlar, onu yadsıyacaklardır.”

Avcı gidip yanına bir fahişe, bir orospu aldı.
Bunlar doğru gidecekleri yerin yolunu tuttular.
Üçüncü günde belli yere vardılar.
Avcı ve fahişe yerlerine oturdular.

Bir gün, iki gün suvatın karşısında beklediler.
Hayvanlar gelip suvatı su içtiler.
Su kalabalığı geldi (19) ve yüreği rahatladı.
Ne de olsa Engidu, dağda yaşadığı için,
Ceylânlarla ot yiyor, su kalabalığıyla yüreği rahatlıyordu.
Orospu bunu, bu yabancı adamı,
Kırda dolaşan bu cellat (20) herifi gördü.
“Orospu! İşte budur. Göğsünü gevşet,
Kucağını zevkine aç, dalsın! Korkma!.. Onun saldırısını karşıla.
Bir kez seni görür görmez sana yaklaşacaktır.
Üstünde yatması için giysisini aç.
O yabancı kadınlık becerini göster.
Kırlarda onunla büyüyen hayvanlar onu yadsıyacaklardır.
Onun tutkusu (21) senin üstünde zevke doyamayacaktır.”
Orospu, göğsünü gevşetti. Kucağını açtı.
Ve o, kadının zevkine daldı.
Kadın korkmadı. Onun saldırısını karşıladı.
Üstünde yatması için giysisini açtı.
Yabancı adama kadınlık becerisini gösterdi.
Onun tutkusu kadının üstünde zevke doymadı.
Engidu, altı gün, yedi gece uyanık kalarak
Nefsine uyarak orospuyla bir oldu.(22)
.....(23)
Engidu’yu gören ceylânlar mertleyip (24) kaçtılar.
Artık kırın hayvanları onun yanından uzaklaştılar.
Hayvanların ondan uzaklaştığı sırada, Engidu,
Bedeni bağlanmış gibi ürperdi. Dizleri tutmadı.
Engidu zayıf düştü. Yürüyüşü eskisi gibi değildi.
Sonra akli başına geldi; işi anladı.
Geri dönüp orospunun dizlerine oturdu,
Onun yüzüne bakarak sözlerine kulak verdi.
Orospu ona, Engidu’ya dedi:
“Engidu sen bilgesin, sen bir tanrı gibisin!
Neden bu kalabalıkla kırda dolaşıyorsun?
Gel, seni Uruk’a, Anu’nun, İhtar’ın evi olan
Görkemli tapınağa götüreyim. Gılgamış’ın olduğu yere,
Gücü tam olan adamın, yabancı boğa gibi
İnsanlara zorbalık eden yiğitin yanına.”
Fahişenin bu sözleri Engidu’nun hoşuna gitti;

Bilge gönlü bir arkadaşa gereksinim duydu.

Engidu ona, orospuya dedi:

“Gel orospu, beni birlikte götür!

Anu'nun, İştar'ın evi olan görkemli tapınağa;

Gılgamiş'in olduğu yere, gücü tam olan adamın,

Yabanıl boğa gibi insanlara zorbalık eden yiğitin yanına.

Ben ona meydan okumak istiyorum.

Yiğit gibi konuşmak istiyorum.

Uruk'a gidince Uruk'un yazgısını değiştiririm.

Kırda doğanın gücü yamandır!”

“Gel, bırak gidelim. O, senin yüzünü görsün.

Sana Gılgamiş'i göstereyim.

Onun nerede olduğunu çok iyi biliyorum.

Engidu, Uruk'a gel. Süslü kemerler kullanan insanların yanına!

Her gün orada bir bayram kutlanır.

Neşe yaratan genç oğlanların,

Görölmeye değer genç kızların oldukları yere.

Zevk onlardadır; tam neşe içindedirler.”

(Bir satır eksik)

“Engidu, sana yaşamı seven,

Acıdan zevk alan Gılgamiş'i göstermek isterim.

Onu gör, onun yüzüne bak: O, erkek güzeldir.

Tam güçlüdür; senden güçlüdür. Gece gündüz dinlenmesi yoktur.

Engidu, kıskançlığını bırak!

Ona, Gılgamiş'a, sevgiyi şamaş (25) gösterdi.

Onun aklını düşüncesini Anu, Enlil ve Ea (26) genişlettiler;

Sen o dağdan gelmezden önce, Gılgamiş seni düşünde gördü;

Düşünü yorarak kalktı, anasına anlattı:

“Aman ana, ben bu gece bir düş gördüm.

Bütün gücümle adamların arasından geçip ileri gittim.

Orada gökyüzünün yıldızları birdenbire yere döküldüler.

Göktaşı gibi yukardan aşağı üstüme düştü.

Onu kaldırmak istedim. Bana ağır geldi,

Kımıldatmak istedim, kımıldatamadım.

Uruk halkı oraya toplandı.

Erkekler onun ayaklarını öptüler ve ben,

O bir karıymış gibi, üzerinde ondan zevk aldım (27).

Orada kendi kendime zorladım. Onlar bana yardım ettiler.

Onu kaldırdım ve sana getirdim.”

Her şeyi öğrenen Gılgamış'ın anası, Gılgamış'a anlattı:

“Gılgamış, bu açık bir şeydir.

Kırda sana benzer biri doğmuştur. Onu dağlar yetiştirmiştir.

Senin onu görür görmez, bir karıymış gibi üzerinde

Ondan zevk aldığın adam, senden asla ayrılmayacaktır.

Adamlar onun ayaklarını öpecektir. Sen onu kucaklayacaksın.

Onu bana getireceksin! O, güçlü Engidu'dur.

Dar zamanda arkadaşına yardım eden bir yoldaştır.

Ülkede en güçlü odur. Güçlüdür.

Gökten inen yoğun cevhere benzer. Gücü büyüktür.

Senin, karı gibi, üstünde zevk aldığın o adam,

Senden hiç ayrılmayacaktır.”

Gılgamış uyumak için yattı ve başka bir düşünce gördü.

Anasına anlattı:

“Aman ana, başka bir düşünce gördüm.

Karışık şeyler gördüm.

Uruk'ta yolun ortasında bir balta yatıyordu.

Bunun çevresine toplanmışlar; halk da oraya zorluyordu.

Bu baltanın görünüşü şaşırtıcıydı.

Ona baktığımda sevindim.

Onu severek, bir karıymış gibi,

Onun üzerinde ondan zevk aldım ve yanıma koydum.”

Bilge, bütün bilimleri bilen Ninsun (28), oğluna dedi:

“Gılgamış, senin o adamı görmenin,

O bir karıymış gibi onun üzerinde, ondan zevk almanın anlamı,

Onu sana denk tutacağımı gösterir.

Bu, yine güçlü Engidu'dur,

Dar zamanda arkadaşına yardım eden bir yoldaştır.

Ülkede en güçlü odur. Güçlüdür.

Gökten inen yoğun cevhere benzer, gücü büyüktür!”

Gılgamış bir daha anasına dedi:

“Bu, bana büyük bir pay olarak düşün!

Bir arkadaş kazanmak isterim, bir yoldaş!”

(Bir satır eksik)

Ve Gılgamış düşleri yordu.

“Gel bakalım, yaş yerden kalk!”

Fahişe böylece Engidu'ya anlattı.

Hayvanların su içtikleri yerde ikisi yalnız kalmışlardı.

MUSTAFA RAMAZANOĞLU'NUN

AÇIKLAMALARI:

(3) Savaş ve aşk tanrıçası İştar'ın tapınağı.

(4) Pişmiş tuğla, güneşte kurumuş tuğla olan kerpiçten daha değerliydi. Pişmiş tuğla öteki tuğlaların kaplaması olarak kullanılırdı.

(5) Bu yedi bilge, yerin altında bulunan tatlı su okyanusunun tanrısı Ea'nın öğrencileridir. Bunlar yeryüzüne çıkıp insanoğluna bilim ve bilgelik öğrettiler: Çok eski bir söylenceye göre de Sümer ülkesinin krallarıydılar.

(6) Etice yazmadaki bu yerde, Etilerin iki baştanrısından biri göğün Güneş Tanrısı, öteki de Fırtına Tanrısıdır. Burayı Babil mitolojisine, Babil anlayışına göre değiştirmeye çalıştık.
(Prof. Landsberger)

(7) Endaze: 60 cm; karış: aşağı yukarı 20 cm.

(8) Bizim hep "ağılı bol Uruk" diye çevirdiğimiz tümce, daha doğru olarak, "Koyun ağıllarının kenti olan Uruk" diye çevrilmeliydi. "Bol ağıl" Uruk kentine göndermedir. Bu sıfat, Uruk'un Tanrıçası olan İştar'a adanmış kutsal koyun sürülerini anıştırıyor.

(9) Gılgamış'ın taşıdığı yüksek krallık niteliklerinden biri olan çobanlıkla, yaptığı zulüm bağdaşmadığından, burada kendisiyle alay ediliyor.

(10) Yakınmalar doğrudan doğruya büyük tanrılara yapılmadığından, daha küçük tanrıların aracılığına başvuruluyor, bunların aracılığıyla yapılan yakınmaları, ulu tanrılar dinlemiş oluyor.

(11) Büyük ana tanrıçalardan birinin adıdır.

(12) Aruru, kendisinin eskiden yarattığı Gök Tanrısı Anu'nun biçimini ruhunda canlandırıyor, sonra çamuru yazıya atarak bir büyü yapıp, ruhunda canlandırdığı bu biçimi gerçekeştiriyor.
(Prof. Landsberger)

(13) Suvat: hayvanların sürekli su içebildikleri bir su kıyısındaki, en çok da ırmak kıyısındaki düzlük yer.

(14) Çok su içiyor olsa gerek (?).

(15) Avcı tuzak ya da kapan kurduğuna göre, yanındaki hayvanların, bu tuzak ya da kapana bağladığı hayvanlar olması gerekir. Çünkü avlanacak hayvanlar ne türdence, o tür ya da başka tür hayvanlardan biri kapanın ve tuzağın yanına bağlanır.

(16) Biz bunu, yoğun bir cevher olan göktaşı olarak yorumluyoruz. Bu, en büyük gücün simgesidir.

(17) Tuzakları.

(18) Yabanıl hayvanları. (Prof. Landsberger)

(19) Belki içtiği bol su.

(20) Çevik, yiğit, açıkgöz, yaramaz anlamlarına gelir. Adam boynu vuran cellatla bir ilgisi bulunma olasılığı da vardır.

(21) Burada “ad değişimi” (metonomasie) vardır. (Prof. Landsberger)

(22) Mütercim Mustafa Ramazanoğlu bu satırda “Allah’ın emri olmak” deyimini kullanmış, ve “Cinsel ilişkide bulunmak ve yatmak sözcüklerinin karşılığıdır. Halk dilinde çok kullanıldığından bunu ötekilere yeğledim. Özgün metinde de yasal ilişkide bulunmuşlar gibi görülmektedir,” demektedir... Kastettiği halkımızın kız isterken kullandığı “Allah’ın emri, Peygamber’in kavliyle” ifadesidir. Ancak buradaki “Allah’ın emri” “meşru izdivac – resmî evlenme”yi kasteder, “Peygamber’in kavli” de, onun koyduğu esaslar üzerine yapılan evliliklerdir. Bir orospu ile cinsi münasebet, her ne kadar metinde “yasal ilişki” dese de, ALLAH adı kullanılarak, meşrulaştırılmaz. Aynı husus, daha sonra gelecek homoseksüel istek için de geçerlidir. O yüzden mütercimin müsamahasına sığınarak “Allah’ın emri” ifadesini, “nefsine uyma” tabiriyle değiştirdik.

(23) Dr. Albert Schott’un çevirisine koyduğu eski Babil yazmasına ait 45. satırın, anlam bütünlüğünü bozması nedeniyle çevirmedi. Prof. Landsberger bu satırı çıkarmamı salık verdi..

(24) Ceylânların, geyiklerin, yağmurcuların birdenbire sıçramalarına “mertlemek” denir.

(25) Güneş Tanrısı.

(26) En yüksek tanrılar.

(27) Burada Schott’un çevirisi, özgün metne göre değiştirilmiştir. Bu değişikliğin nedeni, burada eşcinsel ilişkiye değinilmesidir. Çünkü olay yanıltıcıdır. Destanı düzenleyen sanatçının anlattığı düş, sanatta gösterdiği en büyük özelliğidir. Sanatçı, Gılgamış’a kösnül bir düş gösteriyor; o da bu düşü, bir çocuk saflığıyla anasına anlatıyor. Bu örge, birinci düşte, destanın yalnızca en son yazmasında bulunuyor. Schott’un metniyse, en son yazma olan eski Babilce metinden çevrilmiştir. (Prof. Landsberger)

(28) Gılgamış’ın anası.

İKİNCİ TABLET

Engidu fahişenin karşısına oturdu. O, onun sözcüklerini dinledi

Ve anlattıklarına kulak verdi. Kadının öğüdü yüreğine işledi.

Kadın bir giysi çıkardı: Birini ona giydirdi,

Öbürünü kendisine alıkoydu;

Kadın onu bir ana gibi elinden tutup çobanların sofrasına,

Hayvanların ağılına götürdü.

Onun, yurdu dağlar olan Engidu’nun,

Önceleri ceylânlarla ot yiyen adamın,

Kalabalığın sütünü emenin, şimdi önüne yemek koydular.

O, utanarak gözünü dikeyor, bakıyordu.

Engidu ekmek yemesini bilmiyor, içki içmesini anlamıyor!

Fahişe ağzını açıp Engidu'ya dedi:

“Engidu, ekmek ye! Bu, yaşamın koşuludur!

İçki iç! Bu, ülkenin göreneğidir!”

Engidu, doyuncaya dek ekmek yedi. Yedi küp içki içti.

İçi açıldı, neşe buldu. Yüreğine açıklık geldi, yüzü parladı.

Kıllı, pis gövdesini sıvadı, kendi kendini yağladı (29), İnsana döndü.

Sonra bir giysi giydi, artık adam oldu.

Arsıanların üstüne yürümek için silâhını aldı.

Çobanlar geceleri uykuya daldı.

Kurtları yakaladı, arslanları kovaladı.

Eski bekçiler rahat ettiler.

O, güçten üstün insan, o erkeklerin bir tanesi Engidu,

Bunlara bekçi oldu.

(14 satırlık boşluk... Engidu fahişeyle birlikte)

Engidu, orospu ile eğlenirken gözlerini kaldırdı

Ve bir adam gördü. Fahişeye seslendi:

“Yosma! Adam buraya gelsin! O ne diye geldi?

Söyleyeceğini dinlemek isterim!”

Fahişe adamı çağırıp ona yaklaştı, ona dedi:

“Adam, nereye acele ediyorsun? Yorulman neye yarar?”

Adam ağzını açıp Engidu'ya dedi:

“Benimle birlikte kız evine (30) gel!

Nişanlı seçmek için herkesin evi Uruk kralına daima açıktır.

Nişanlı seçmek için herkesin evi,

Uruk kralı olan Gılgamış'a daima açıktır.

O, evlenecek olanlarla önce kendisi yatar, sonra da koca. (31)

Tanrısal yasaya göre bu, tanrının bir buyruğudur.

Bu buyruk kendisine göbeğinin bağı kesilir kesilmez verilmiştir.” (32).

Adamın sözü üzerine benzi sarardı...

(Dokuz satırlık boşluk)

Engidu önden gidiyor, orospu onun arkasından.

O, Uruk'a girince halk çevresine toplandı.

Uruk'ta caddenin ortasında durunca, insanlar başına biriktiller

Ve ondan şöyle söz ettiler:

“O, aşığı yukarı Gılgamış’a benzer. Bedence daha ufaktır;

Ama, kemikleri onunkinden daha güçlüdür.

(Bir satır eksik)

Ülkede en güçlü odur. Güçlüdür. O, kalabalığın sütünü emmiştir.”

(Bir satır eksik)

Zayıf yavrucuklar gibi ondan korkmalarına karşın, adamlar rahatladılar,

“O yiğite karşı, gösterişi yaman bir yiğit alandadır.

Gılgamış’a karşı tanrıya benzer, onun (33) bir eşi alandadır!

İşhara’ya (34) özgü bir yatak hazırlanmıştır.

Gılgamış’ın onun yanında kalması için.

Bu gece onunla ‘Allahın emri’ olacaktır” (35)

Gılgamış yaklaştığında, Engidu caddenin ortasına dikildi.

Gılgamış’a yolu kapamak isteyip, onu yatak odasına bırakmadı.

(Yedi satır eksik)

Gılgamış kırdı büyüyen, gür saçlı, ele avuca sığmaz Engidu’ya baktı:

Kendi kendisine yol açtı ve üstüne yürüdü.

Kentin alanında birbirleriyle karşılaştılar.

Engidu kapıyı ayağıyla kapayıp Gılgamış’ı içeri bırakmadı.

Bunun üzerine boğalar gibi böğürerek kapıştılar:

Kapının direklerini paramparça ettiler. Duvar yerinden sarsıldı!

Gılgamış ve Engidu,

Evet, boğalar gibi böğürerek birbiriyle kapıştılar.

Kapının direklerini paramparça ettiler. Duvar yerinden sarsıldı!

Gılgamış diz üstü yere düşünce, öfkesi indi ve göğsünü geri çekti.

Gılgamış göğsünü çeker çekmez, Engidu ona, Gılgamış’a dedi:

“Anan olan, ağılın yabanıl ineği, Tanrıça Ninsun (36),

Seni bir tane doğurdu.

Başın adamların tepesini aşmıştır!

Enlil senin alnına insanların krallığını yazmıştır!

Gücün evrenin beylerinden üstündür.”

(On satırlık boşluk)

Birbirini öptüler ve arkadaş oldular.

(Görünüşe bakılırsa bundan sonraki 14 satırlık boşluğun sonuna doğru,

Gılgamış’ın Engidu’yu, bir oğul olarak kendi anasına götürmüş

olmasından söz ediliyor. Gılgamış, Engidu’dan şu biçimde söz ediyor:)

“Ülkede en güçlü odur. Güçlüdür.

Gökten inen yoğun cevhere benzer, gücü büyüktür!

Kimse karşısında duramaz. Ona lûtfunu göster.”

Gılgamış'ın anası oğluna dedi,

Ninsun, yabanıl inek, Gılgamış'a dedi: “Oğlum....

(Üç satır eksik)

(Engidu'nun hep korumakta olduğu biçiminden ötürü, Ninsun'un

şaşkınlığını belli ettiği anlaşılıyor. Bundan sonraki beş satırsa,

Gılgamış'ın yanıtlarını oluşturabilir.)

“Onunla yukarı, aile ocağının kapısına gitti.

O, bana karşı pek çok kışkırtıldı.

Engidu'nun babası ve anası yoktur.

Onun dağınık saçları hiç kesilmemiştir.

O, kırdan doğduğundan kimse onu eğitmemiştir.”

Engidu orada durdu ve onun söylediklerini dinledi.

Gözleri yaşla doldu.

Söylenenler kendisine pek dokunduğundan acı acı içini çekti.

Gılgamış, yüzünü ona çevirip,

Oturdukları yerde birbirleriyle kucaklaştılar;

Âşıklar gibi eller birbirinin üstüne kondu

Ve Gılgamış, Engidu'ya dedi:

“Dostum, neden gözlerin yaşla dolu?

Söylenenler sana dokunduğu için mi acı acı içini çektin?”

Engidu ağzını açıp Gılgamış'a anlattı:

“Dostum, bir acı boğazımı sıkıyor. Kollarım uyuşturdu, gücüm azaldı.”

Gılgamış, ağzını açıp Engidu'ya dedi:

(Altı satır eksik)

“Ejder yapılı Humbaba ormanda oturuyor.

Sen ve ben onu öldürüp şu belâyı ülkeden kaldıralım.

Kendimize katran ağaçları devirelim.”

(Dört satır eksik)

Engidu, ağzını açıp Gılgamış'a dedi:

“Dostum, ben dağlarda deneyimliyim;

Yabanıl hayvanlarla oralarda dolaştım.

Ormanın uzaklığı iki kez on bin saat çeker.

Yukarıya, onun içine dalacak kimdir? Humbaba...

Onun böğürtüsü tufandır, evet,

Onun soluğu ateş, saldırısı ölüm.

Neden ötürü böyle şeyleri yapmaya yeliorsun? (37)

Humbaba'nın oturduğu yer için

Savaşan hiçbir kimse ona karşı dayanamaz!"

Gılgamış, ağzını açıp Engidu'ya dedi:

"Katransa, ben bunun dağına çıkmak istiyorum.

Bu dağ geniş ormanın ortasında bulunuyor.

(Üç satır eksik)

Humbaba'nın bulunduğu ormana gitmek istiyorum.

Savaşta bir balta bana yeter. Sen burada yalnız kal,

Ben oraya gideceğim."

Engidu, ağzını açıp Gılgamış'a dedi:

"Oraya nasıl gidebiliriz... Katran ormanına?

Gılgamış, onun bekçisi bir savaşçıdır. Hiçbir zaman ımızganmaz. (38)

(İki satır eksik)

Enlil onu, katranları korusun diye İnsanların başına belâ kılmıştır.

Her kim yukarı, ormana çıkarsa, kötürüm olur."

Gılgamış, ağzını açıp Engidu'ya dedi:

"....." (39)

"Güneş gökyüzünde durdukça tanrılar sonsuza dek yaşarlar.

Ancak, insanın günleri sayılıdır.

Onların ettikleri hep havadır.

Sen daha buradayken ölümden korkuyorsun.

Yiğit ruhundaki gücün sana yararı ne?

Öyleyse, seni ben götürüyüm de, ağzın bana:

"İleri git! Korkma" diye çağırısın.

Kendim ölürsem adım yükseltirim,

'Ejder yapılı Humbaba'nın düşmanı Gılgamış ölmüştür,' derler."

(Sekiz satır eksik)

"Katran devirmek için elimi bulaştırmak istiyorum.

Kendim için bir ad bırakmak istiyorum.

Şimdi dostum, silâhçı ustasına gitmek istiyorum.

Silâhlar gözümüzün önünde dövülsün."

Elele verip silâhçı ustasına gittiler.

Ustalar oturup birbirleriyle danıştılar.

Büyük baltalar dövdüler. Üç okkalık nacaklar dövdüler.

Yalımı iki okkalık büyük kılıçlar dövdüler.
Kabzaların başı on beş okkalık,
Kılıçların kını on beşer okkalık; altından.
Gılgamış ve Engidu, her biri 300 okkalık silâhlar taşıdılar.
Adamlar, Uruk kentinin yedi sürgülü kapısına vardılar;
Halk bir araya birikti; Uruk sokaklarına neşe saçıldı.
Gılgamış, Uruk sokaklarında halkın neşesine tanık oldu.
O, karşısında oturan halka seslendi:
“Ben, ejder yapılı Humbaba’ya gitmek istiyorum.
O söylenen şeyi, ben Gılgamış, görmek istiyorum!
Onun adı ülkelere yayılmıştır.
Katran ormanına koşmak istiyorum.
Uruk çocuğunun nasıl güçlü olduğunu bütün ülkeye anlatayım.
Katranları devirmek için elimi bulaştırayım.
Kendim için sonsuzlaşacak bir ad yapayım!”
Uruk mahallesinin yaşlıları dönüp Gılgamış’a dediler:
“Gılgamış, sen genç olduğundan,
Gönlün seni böylesine ileri götürdü.
Sen burada ne yaptığını bilmiyorsun.
Bizim işittiklerimiz, Humbaba’nın çok acayip olduğudur.
Onun silâhının karşısına çıkacak olan kimdir?
Orman iki kez on bin saat uzaklık çekiyor.
Yukarı çıkıp onun içine girecek olan kimdir?
Humbaba, onun böğürtüsü tufandır, evet,
Enun soluğu ateş, onun saldırısı ölüm.
Neden dolayı böyle şeyleri yapmaya heves ediyorsun?
Humbaba’nın oturduğu yer için savaştan hiçbir kimse ona dayanamaz!”
Gılgamış, öğütçülerinin sözünü dinledikten sonra,
Gülümseyerek gözlerini arkadaşına dikti (40).
(Dokuz satır eksik)

“Korucuyu meleğin seni sıkıntılardan kurtarsın;
Barış içinde Uruk kıyısına (41) dönmen için sana kılavuz olsun!”
Gılgamış, diz çöküp elini kaldırdı:
“Söyledikleriniz yerini bulsun. Şimdi gidiyorum.
Şamaş!.. Ellerimi sana kaldırıyorum:
Oraya varınca canım sağ esen kalsın!
Beni Uruk kıyısına geri döndür! Gölgeni üstümden eksik etme!”
Bundan sonra Gılgamış, arkadaşını çağırdı,

Falına onunla birlikte baktı. (42)

(Yedi satır eksik)

Gılgamış'ın gözlerinden yaşlar boşandı:

“Hiç gitmediğim bir yol. Sonu belli olmayan bir yolculuk.

Burada sağ esen kalırsam seni gönlüme göre sevmiş olurum.

Kendimi senin zevkine kaptırmak isterim,

Seni tahtlara geçirmek isterim.”

Artık köleler silâhlarını getirdiler.

Büyük kılıçları, yayı, sadağı eline teslim ettiler.

Baltaları aldı, sadağı ve Anşan (43) yayını bir yanına astı,

kılıcı kemere taktı. Yolda yürümeye başladılar.

İnsanlar Gılgamış'a sordular:

“Sen ne zaman kente geri döneceksin?”

MUSTAFA RAMAZANOĞLU'NUN

AÇIKLAMALARI:

- (29) O zamanlar insanlar güzel kokulu yağlarla bedenlerini yağlardı. (Prof. Landsberger)
- (30) Ev diye çevirdiğim sözcük, iki yerde geçmektedir, anlaşılması da güçtür.
- (31) Burası yeterince açık değildir. Bazı dilbilimciler bunu “ius primae noctis” (ilk gece hakkı) diye yorumluyorlarsa da, bu yorum genellikle kabul olunmuş değildir.
- (32) Çocuk doğduktan sonra, göbeğinin bağı üzerinde fal bakılmış olsa gerek.
- (33) Gılgamış'ın.
- (34) Yerli olmayıp Sümer panteonuna sonradan girmiş bir tanrıça.
- (35) Mütercim, Gılgamış'ın İşhara ile resmen evlenme hazırlığı akla geldiği için “Allah'ın emri” ifadesini kullanmış.
- (36) Yabanıl inek görünümünde bir tanrıçadır. (Prof. Landsberger)
- (37) Yelmek, heves etmek anlamına gelir. Bazan bağlanma, kapılanma anlamında da kullanılır. (ÇN)
- (38) Hafif uyumak, şekerleme yapmak. (ÇN)
- (39) Bu satır anlaşılmıyor. (Prof. Landsberger)
- (40) Gılgamış'ın Engidu'ya söyledikleri, ne yazık ki kaybolmuştur.
- (41) Uruk, Fırat kıyısında olduğundan böyle bir dilekte bulunulmuştur.
- (42) Faldan, işin uğursuz gideceği anlaşılıyor.
- (43) Eski Elâm devletine ait bir yer. Bugünkü Batı İran'da.

ÜÇÜNCÜ TABLET

Yaşlılar Gılgamış'a çok saygı gösterdiler.

Yol hakkında ona öğüt verdiler:

“Gılgamış, gücüne güvenmemelisin. Onu bırak yoluna gitsin,

Sen kendi kendini koru!

O orada keçi yolunu bilir; arkadaşı kollar;

Engidu orada senden önde gitsin.

O, yolu gördü, yoldan geçti.

Ormana giden yoldan, dağların geçidinden.

O, Humbaba'nın bütün gizli yollarından geçti.

Böylece önde giden arkadaşını korur.

Onu bırak yoluna gitsin, sen kendi kendini koru.

Şamaş seni dileğine kavuştursun!

İşittiklerini sana gözlerinle göstereceğin! O, sana kapalı olan yolu açsın!

Yolu senin adımına açsın! Dağı senin ayağına açsın!

Seni hoşnut eden şeyi, gecem sana getirsin! (44)

Lugalbanda (45) başarıda sana yardım etsin!

Bir çocuk gibi başarısına kavuş!

Humbaba'nın, kıyısında uğraşacağın ırmağında ayaklarını yıka!

Akşam molanda bir kuyu kaz.

Kırbanda (46) her zaman temiz su bulunsun.

Samaş'a soğuk su sun.

Her zaman Lugalbanda'yı anımsa!

Engidu arkadaşı, yoldaşı korusun.

(anlaşılmasın bir sözcük) ... kadar kendisi getirsin.

Hepimiz birden kralı sana teslim ediyoruz;

Sen de yurda dönerken kralı bize teslim et!”

Engidu ağzını açıp Gılgamış'a dedi:

“Sen karar verdin, artık yürü. Yüreğin korkusuz olsun.

Yalnızca bana bak! Hasmın oturduğu yeri,

Humbaba'nın üzerinde dolaştığı yolları, iyi biliyorum.

Yola çıkmamızı buyur, onlardan (47), buradan ayrıl!”

Gılgamış, ağzını açıp Uruk'un yaşlılarına dedi:

(Dört satır eksik)

“Size söylediklerimi, benimle gidecek olan Engidu'yla birlikte yapacağım.

Öğütlerinizi sevinerek gönülden dinledim.”

Yaşlılar onun bu sözlerini dinledikten sonra, yiğitlere yol açtılar;

“Yürü Gılgamış, işin uğurlu olsun! Koruyucu tanrın yanında gitsin!

O seni başarıya erdiresin!”

Gılgamış, ağzını açıp Engidu'ya dedi:

“Gel arkadaşım, büyük saraya gidelim, büyük kraliçe Ninsun'un huzuruna.

Ninsun'un vereceği akıllıca öğüt, ayaklarımıza doğru yolu gösterir.”

Gılgamış'la Engidu, elele verip büyük saraya,

Büyük kraliçe Ninsun'un huzuruna çıktılar.

Gılgamış çıktı ve Ninsun'un yanına girdi:

“Ninsun ben güçlendim; yeni bir şey başarmak istiyorum:

Humbaba'nın yanına, uzak bir yola yürüyeceğim.

Bilmediğim bir savaşa atılıyorum, bilmediğim bir yola çıkıyorum.

Benim gidip geri dönmem, katran ormanına varmam,

Ejder Humbaba'yı öldürmem,

Şamaş'ın nefret ettiği o belâyı ülkeden temizlemem

İçin gereken zamanı, benim hesabıma Şamaş'tan dile!

Onu öldürüp katran ağacını ben devirince,

Ülkenin yukarısında, aşağısında barış olsun!

Utku belgisini senin önünde dikeyim.”

Kraliçe Ninsun, oğlu Gılgamış'ın sözlerini acıyla dinledi:

(On dört satırlık boşluk)

Ninsun odasına girdi.

(Bir satır eksik)

O, bedenine yaraşan bir giysi giydi,

Göğsüne de yaraşan bir mücevher taktı.

O, kemer ve krallık tacını koydu.

Merdivene basıp damın üstüne çıktı.

Kurban yerine çıkararak tütsü yapıp Şamaş'ın önüne koydu.

Tütsüsünü yakıp Şamaş'ın huzurunda kollarını kaldırdı:

“Neden oğlum Gılgamış'a coşkun bir yürek verdin,

Neden savaşa şimdi de o gitsin diye onu ileri ittin?

Humbaba'nın yanına, uzak bir yol yürüyecek.

O, bilmediği bir savaşa atılıyor, bilmediği yollarda yolculuk ediyor!

Onun gidip geri dönmek, katran ormanına varmak,

Ejder Humbaba'yı yok etmek,

Senden nefret eden o kötüyü ülkeden temizlemek zamanını

Gılgamış'ın yoluna baktığın günde,

Seni seven o nişanlı, Aya, sana anımsatsın!

Onu gecelerin bekçilerine, yıldızlara,

Akşamları baban Aya da ısmarla.”(48)

(On iki satırlık bir boşluktan sonra, aşağıdaki anlaşılması güç sözcükler geliyor:)

O, tütsüyü söndürüp kötü ruhları dağıtma duasını okudu.

Haber vermek için “Engidu,” diye çağırdı:

“Benim kucağında yetişmeyen güçlü Engidu!

Şimdi seni oğulluğa kabul ettim.

Gılgamış'ın armağanları olan, büyük rahipler, tapınak kızları

Ve tapınım töreni hizmetçileriyle birlikte kabul ettim.”

Ninsun, Engidu'nun boynuna bir muska astı.

(84 satırlık bir boşluk)

Yaşlıların Engidu'ya ikinci seslenişleri:

“Engidu, arkadaşını kolla, yoldaşını koru, (49)Onu kendin getir!

Hepimiz birden kralı sana teslim ediyoruz,

Sen de yurda dönerek kralı bize teslim et.”

(Tabletin gerisi kırıktır.)

DÖRDÜNCÜ TABLET

(Bu tabletin ilk dört buçuk sütunu -bütün tablet altı sütundan oluşmaktadır- herhalde kralın ve arkadaşının katran ormanına gidişlerinden söz ediyordu. Ama, bu sütunlardan ancak kırık bir parça kalmıştır. Bu parça, ikisinin başından her gün geçenleri sık sık betimlemektedir.)

İki kez yirmi saatten sonra hafif bir yemek yediler.

İki kez otuz saatten sonra kendi kendilerini akşam dinlenmesine çektiler.

İki kez elli saati bütün bir günde yürüdüler.

Bir ay üç günlük yolu üç günde kestirdiler.

Akşam dinlenmesine bir kuyu kazdılar. (50)

(Burada 200'den çok satır yitmiştir. Geri kalan parçada yineleme vardır.

Bu yinelemeden anlaşıldığına göre, Gılgamış'la Engidu ormanın kapısına gelmişlerdir. Bir bekçi, Humbaba'nın diktiği kocaman kapıyı beklemektedir.

Gılgamış'la Engidu,

onunla başa çıkıp çıkmayacakları konusunda duraksamış olmalı ki, Engidu ona şunları söylüyor:)

“Uruk'ta ne dediğini anımsa!

Uruk'un çocuğu Gılgamış, sen öldürmek için yekin, (51) onun üstüne var!”

Ağzından çıkan sözleri duyar duymaz tam güveni arttı.

(Bundan sonraki belki Gılgamış'ın Engidu'ya söylediği sözlerdir.)

Onun savaşması ve bir de ormana dalıp bizden kaçmaması için

Hemen üstüne vardı. Hiçbir silâh işlemesin diye,

Giyinmek için yedi savaş giysisi hazırladı.

O anda yalnızca birini giydi, geri kalan altı kat giysiyi soyundu.

Bunlar yerde ayaklarının altında kaldı.

Ormanın kapısında duran bekçiyi yakalamak için,

Huysuz, yabanıl bir boğa gibi ileri atıldı.

O, birden bire bağırip korkuya düştü.

Ormanların bekçisi bağırip çağırıldı!

Çocuğun babasını çağırması gibi, Humbaba'yı çağırıldı.

(Buradaki 22 satırlık boşlukta, belki her iki yiğidin bekçiyi zararsız duruma getirmiş olmaları ve Engidu'nun kapıyı nasıl açtığı anlatılmıştır.

Ondan sonrası şöyledir:)

Engidu, konuşmak için ağzını açıp Gılgamış'a dedi:

“Biz ormana inmeyelim. Kapıyı açarken elim tutmaz oldu.”

Gılgamış konuşmak için ağzını açıp Engidu'ya dedi:

“Biz şimdiye dek böyle üzüldük mü? Biz bütün dağları aşarak geldik.

Bununla birlikte hedef karşımızda duruyor.

Benim savaştan anlayan, savaş deneyimi olan arkadaşım,

Giysime dokunursan artık ölümden korkmazsın!

(İki satır çevrilememiştir.)

Elinin tutmazlığı gitsin! Vücudunun ağırlığı yok olsun!

Arkadaşım, koluma asıl, birlikte inelim. Gönlün savaşa doysun!

Ölümü unut, korkma!

Kendisini koruyan adam, arkadaşını da sağ tutsun!

İnsanlar ölünce kendilerine ad yaparlar!”

İkisi birden yeşil ormana vardılar.

Konuşmaları kesildi, sessiz durdular.

BEŞİNCİ TABLET

Ormana gözlerini dikip baktılar. Katranların yüksekliğine şaşılar.

Ormana girilen yola şaşılar.

Humbaba'nın geçtiği yerde bir ayak izi vardı.

Yollar iyi bir durumdaydı.

Büyük yol güzel yapılmıştı.

Onlar katran ağacı dağı görüyor,

Tanrıların oturduğu yeri, İrnina'nın (52) yüksek tapınağını.

Bu dağın önünde bir katran ağacı vardı.

Bu, pek gürdü; gölgesi çok hoştu, sevinçle doluydu.

Çalılar birbirine girmişti.

Büyük ormanın ağaçları da birbirine girmişti.

(56 satırlık boşluk)

İki yiğit Humbaba'yı beklediler, ama o gelmedi...

(6 satırlık boşluk)

Engidu ağzını açıp Gılgamış'a dedi:

“Humbaba'nın izini böyle bulabilir miyiz?

Bırak birbiri arkasına düşler görelim.

(Üç satır eksik)

Düşler üç kez görülmeli.”

(26 satırlık boşluk... Bu boşlukta, Gılgamış'ın gördüğü birinci düş anlatılmıştır.)

Engidu, ağzını açıp Gılgamış'a dedi:

(İki satır eksik)

“Düşün beni çok sevindirdi!”

Akşam dinlenmesine gitmek için birbirleriyle sözleştiler.

Gece yarısı onun (53) uykusu kaçtı, düşünüy Engidu'ya anlattı:

“Arkadaş, nasıl? Sen beni uykumdan ne diye tedirgin ettin?

Ben niçin uyanığım?

Engidu, arkadaş, ben bir düş gördüm...

Sen beni uykumdan tedirgin ettin?

Ben niçin uyanığım?

Birinci düşümün üstüne, ikinci düşüm göründü;

Derin dağ diplerinde duruyorduk, hemen dağ devrildi...

Beni yere yıktı. Dağ ayaklarımı yakaladı ve onları bırakmadı.

Biz onun karşısında küçük saz sinekleri gibi kaldık...

Öyle aydınlıktı ki!

Bana bir adam göründü. Ülkede en güzel oydu. Pek güzeldi.

O beni dağın altından çekti, bana su içirdi. (54)

Yüreğim ferahladı. Ayaklarımı yere deşirdi.”

Kırda doğan Engidu, arkadaşına dedi, Engidu düşü yordu.

“Arkadaş, düşün güzeldir, pek iyi bir düşür.

Arkadaş, gördüğün dağ Humbaba'dır. Humbaba'yı yakalayacağız;

Onu öldüreceğiz ve ölüsünü dışarı tarlaya atacağız.

Yarın her şey sona erecek!”

İki kez yirmi saatten sonra hafif bir yemek yediler.

İki kez otuz saatten sonra kendilerini dinlenmeye çektiler.

Şamaş'ın önünde bir kuyu kazdılar.

Ancak Gılgamış, dağa tırmandı ve ince ununu dağa serpti. (55)

“Dağ! Engidu için bana bir düş getir!

Ona, Engidu'ya da bir işarette bulun!”

Dağ, Engidu için ona bir düş getirdi.

Ona, Engidu'ya da bir işarette bulundu.

Pek soğuk bir yel esti, bir fırtına gelip geçti.

Fırtına Gılgamış'ı uyuttu.

Gılgamış uyurken dağların yamaçlarında biten buğdaylar gibi

Bir yana devrildi, ve Gılgamış'ın çenesi baldırına dayandı. (56)

İnsanlara gevşeklik veren uyku onun üstüne düştü.

Uyandığı uykuyu bırakıp yukarı yürüdü, arkadaşına dedi:

“Arkadaş, beni çağırmadın mı? Niçin uyandım?

Sen beni sarsmadın mı? Niçin korktum?

Buradan bir tanrı geçmedi mi? Organlarım niçin titredi?

Arkadaş, üçüncü bir düş gördüm ve gördüğüm düş çok ürkütücüydü;

Gök haykırdı, yeryüzü gürlledi! Hava dinginleşti, karanlık çöktü.

Bir yıldırım düştü. Bir yangın yükseldi. Duman koyulaştı.

Ölüm yağdı. Yağan köz oldu; ateş söndü

Ve yukarıdan aşağı dökülen (köz olan ateş), küle döndü.

Aşağı gel, tarlada konuşabiliriz.”

Orada Engidu, onun kendisine anlattığı düşü duyunca Gılgamış’a dedi:

(Buradaki boşlukta, belki, Engidu’nun Gılgamış’ın gördüğü düşü övmesi ve sonra iki arkadaşın katranları devirmek için en son kararı vermeleri anlatılmaktadır.)

O, eliyle baltayı yakaladı... bir tane de nacakları vardı.

Engidu onu eline aldı ve katranları devirdi;

Ama Humbaba gürültüyü duyunca öfkelendi:

“Kimdir o, dağlarımın çocukları olan ağaçların ırzına geçen?

Kimdir o, katranı deviren?”

Bunun üzerine göksel Şamaş, gökten onlara seslendi:

“İleri gidin, korkmayın!”

(Yaklaşık 80 satırlık boşluk... Görünüşe göre, Gılgamış ve Engidu, Humbaba’yla yapacakları savaşım için Şamaş’tan öğüt istediler. Şamaş’ın verdiği olumsuz yanıt, burada anlatılmış olmalıdır. Çünkü metin şöyle sürüyor:)

...ve ondan sel gibi göz yaşları boşandı.

Gılgamış göksel Şamaş’a dedi:

(İki satır eksik)

“... Ancak ben, göksel Şamaş’a baş eğiyorum.

Benim için gösterilen yoldan yürüdüm.”

Göksel Şamaş, Gılgamış’ın yalvarmasını dinledi ve

Humbaba’nın önüne büyük fırtınalar çıkardı:

Büyük fırtına, poyraz, kasırga, kum fırtınası,

Bora fırtınası, kırağı fırtınası, rüzgâr, çam fırtınası!

Ona karşı sekiz fırtına kalktı ve bunlar Humbaba’nın gözlerine savruldu.

İleri gidemedi, geri dönmedi. Humbaba savaştan vazgeçti.

Bunun üzerine Humbaba, Gılgamış’a seslendi:

“Gılgamış, beni bırakmalısın!

Sen benim efendim olmalısın, ben senin kölen olmalıyım.

Ben sana dağlarımın çocukları olan ağaçları devireyim,

ve onlardan senin için evler yapayım.”

Engidu, Gılgamış’a dedi:

“Humbaba’nın dediklerini dinleme! Humbaba’yı öldürmelisin!”

(Bunu izleyen boşlukta, Humbaba’nın öldürülmesi ve iki yiğitin geri dönmesi anlatılmaktadır; tabletin son satırı belki şöyle tamamlanmaktadır:)

Gılgamış, Humbaba'nın kesilen başını sırtına dikti.

MUSTAFA RAMAZANOĞLU'NUN AÇIKLAMALARI:

(44) Düşte bildirsın anlamında.

(45) Gılgamış'ın koruyucu tanrısı. (Prof. Landsberger)

(46) Su taşımağa yarar tulum. (ÇN)

(47) Yaşlılardan (Çeviren).

(48) Emanet etmek anlamında. (ÇN)

(49) Anlaşılmaz bir sözcük.

(50) Güneş tanrısına su sunmak için.

(51) Kalk, fırla, sıçra demek. (ÇN)

(52) İrnina, İştar'la (Babillilerin Venüs'ü) ilgili bir yakarıda İştar'la bir tutuluyor ve kendisine şöyle sesleniliyor:

“Sen en güçlüsün, İgilerin (yeryüzü tanrılarının) en büyüğü, sen kraliçesin. Kükreyen aslan, kızgın vahşî boğanın... (Sin'in Tanrısı) güçlü kızı, sana karşı duracak kimse yoktur.”

Buna göre, İrnina, gezegenlerin tanrıçası Venüs'tür. (Schott)

(53) Gılgamış'ın.

(54) Demek, tehlike atlatana su içirmek göreneğı o zaman da varmış.

(55) Un, ruhların yerin altından çıkıp düş göstermeleri için serpilir. Bu ruhlar düşte görünürler.

(56) Gılgamış, dağların yamaçlarında biten ve yeğın yellerin etkisiyle devrilip iki kat olan buğdaylara benzetiliyor. Bir buğday eğildiğı zaman başağı nasıl köküne kadar dayanırsa Gılgamış'ın o anda büzülerek uyuduğunu anlatıyor. (ÇN)

ALTINCI TABLET

Kirini yıkadı, silâhlarını parlattı,
Başını sallayarak saçının tutamlarını arkaya attı.
Kirli giysisini fırlatıp temizini giydi,
Savaş giysisini giyip beline işlemeli kemerini kuşandı.
Gılgamış krallık tacını giyince,
Gılgamış'ın güzelliği İştar'ın güzel gözlerini kamaştırdı:
“Gel Gılgamış! Benim güveyim ol!
Bana meyveni armağan et, (57)
Armağan etsene!
Sen benim kocam ol, ben senin karın olayım!
Sana altından ve lacivert taşından yapılmış koşu arabaları koşturayım!
Tekerlekleri altın, boynuzları (58) ayna gibi parlayan madenden olsun!
Buna ruhlar, dev gibi katırlar koşulsun!
Sen evimize girince seni katran kokuları (59) karşılasın!
Büyük rahipler ve soylular ayaklarını öpsünler!
Krallar, büyükler ve beyler ayaklarının altına diz çöksünler!
Dağların ve ülkelerin ürünlerini sana vergi olarak getirsinler!
Sana keçiler üçüz, koyunlar ikiz yavrulasın!
Senin sıpan bir ester yüküyle koşsun!
Arabanın önündeki atın, yarışta birinci olsun!
Boyunduruktaki öküzlerinin eşi olmasın!”
Gılgamış, konuşmak için ağzını açıp görkemli İştar'a dedi:
“Seni ha!..... Seninle evlenirsem ne kazanacağım?”

Nasıl olsa kendimi yağlayacak yağım, ve üstüme giyecek giysim var.

Yiyecek ekmeğim ve azığım vardır,

Dahası, tanrılara yaraşır yemeğim, krallara özgü içkilerim bulunur!

(Bir satır eksik... Bundan sonraki parçada, Gilgamiş, Tanrıça'yı
şu biçimde aşıyor:)

.....
.....
.....

..... (60)

“...Sen, soğukta ısıtmayan bir örtüsün!

Sen rüzgâra ve fırtınaya engel olmayan uydurma bir kapısın!

Sen, üstüne örtüleni altında ezen bir fil derisisin!

Sen, içinde toplantı yapan yiğitlerin üstüne çöken bir saraysın!

Sen taşıyıcısının üstünde eriyen bir ziftsin!

Sen, taşıyıcısının üstünde boşalan bir kırbasın!

Sen taş duvarı çatlatan bir kireçsin!

Sen, düşman ülkesini çeken bir yemişsin! (61)

Giyeni sıkan bir ayakkabısın!

Dostlarından hangisini sonsuz olarak sevdin?

Çobanlarından hangisini sürekli olarak beğendin?

Haydi sevgililerinin adlarını sayayım!

(Bir satır eksik)

Senin gençliğinin sevgilisi olan Tammuz'a (62),

Yıldan yıla ağıtı yazgı kıldın.

Sen, renkli çoban kuşunun aşkına düştün;

Ama ona da vurup kanadını kırdın;

Şimdi o, ormanlarda “kappi” (63) diye bağırıp duruyor!

Sen, gücü üstün olan aslanın aşkına düştün;

Ama sonra ona yedi ve yedi tuzak çukurları kazdın.

Sen, savaşa alışkın olan atın aşkına düştün;

Ama sonra ona kırbaç, bizlengiç ve kamçıyı yazgı kıldın;

İki kez yedi saat koşmayı yazgı kıldın;

ona suyu bulandırıp içirmeyi yazgı kıldın;

Anası Silili'ye sürekli yası yazgı kıldın!

Sen, koyun çobanının aşkına düştün;

O, sana durmadan köz yığıp, günü gününe oğlaklar getirdi;

Ama sonra ona vurup kurda döndürdün,

Şimdi de kendi küçük çobanları onu kovalıyorlar;

Dahası, kendi köpekleri bacaklarını ısıyorlar.

Sonra sen, babanın hurma bahçivani olan İřullanu'nun ařkına dūřtün;
O, sana durmadan bir sepet hurma getirip gūnū gūnūne sofranı donatırdı;
Ama sonra ona gōz atarak yaklaştın:
“İşullanu'cığım.... (64) yiyelim,” dedin.

(Bir satır çevrilememiştir.)

İşullanu şu yanıtı verdi:

“Sen benden ne istiyorsun? Sanki anam benim için pişirmedim mi?

Ne diye kokmuř, ūrūmūř yemekleri yiyecekmiřim?..

Öyle ekmek ki, kabuğu sazdan ve dikendendir.” (65)

(Bir satır eksik)

Sen onun sōylediđi bu sōzleri duyduktan sonra,

Ona vurup onu(66) dōndürdün, ve bahçenin içine bıraktın.

(Bir satır çevrilememiştir.)

şimdi beni seversen, beni de onlar gibi yaparsın.”

O, İřtar, bunu duyar duymaz öfkelenmiřti; yukarıya gōkyūzūne ıktı.

İştar, babası Anu'nun huzuruna gitti.

O, anası Antum'un huzuruna gitti ve dedi:

“Babam! Gılgamış bana sōvüyordu!

Gılgamıř bana kokmuř, ūrūmūř řeyleri saydı.

Kokmuř, ūrūmūř řeyleri!”

Anu konuşmak için ağzını açıp gōrkemli İştar'a dedi:

“Önce sen kavgaya başlamadın mı ki, o sana kokmuş şeyleri saydı.

Kokmuř, ūrūmūř řeyleri!”

İştar, konuşmak için ağzını açıp babası Anu'ya dedi:

“Babam, Gılgamıř'ı öldürmesi için bana gōkyūzūnün bođasını ver!

(Bir satır eksik)

Fakat sen gōkyūzūnün bođasını bana vermezsen,

O zaman ben, cehennem kapılarını kırar,

Direklerini fırlatır, kapıları ardına dek aarım.

Yaşayanları yemeleri için ölüleri kaldırıyorum.

Dirileri yesinler diye!

O zaman dūnyada ölümler dirilerden çok olur!”

Anu, konuşmak için ağzını açıp gōrkemli İştar'a dedi:

“Kızım, benden istediğini yaparsam, yedi kavuz (67) yılları olur.

İnsanlar için buğday biriktirdin mi? Hayvanlar için ot bitirdin mi?”

İştar, konuşmak için ağzını açıp babası Anu'ya dedi:

“Baba, insanlar için buğday yığdım, hayvanlar için de ot sağladım!

Onların yedi kavuz yıllarında doymaları için,

İnsanlara buğday topladım; hayvanlara ot yetiştirdim.”

(Üç satır eksik)

Anu, onun bu sözünü duyunca,
Gökyüzünün boğasının zincirini İştar'ın eline teslim etti.
O, boğayı yere indirmek için alıp aşağı götürdü,
Ve onu Uruk ağılına sürdü.

(Bir satır eksik)

Gökyüzünün boğası korku salarak aşağı indi.
O, birinci solumasında yüz kişi devirdi; iki yüz devirdi; üç yüz kişi...
İkinci solumasında yüz daha devirdi. İki yüz daha, üç yüz kişi daha.
O, üçüncü solumasıyla Engidu'ya saldırdı.
O, Engidu'yu süseceği anda, Engidu gözetleyip,
Birdenbire boynuzlarını yakaladı.
Hırsından gökyüzünün boğasının ağzından köpükler savruldu.
Kuyruğunun kalın tarafıyla Engidu'ya çarpıp onu yere attı.
Engidu, konuşmak için ağzını açıp Gılgamış'a dedi:
“Eskiden biz kendi kendimize övündük. şimdi bunu gösterelim!”

(Dört satır eksik)

“Bunu nasıl yapacağımızı sana öğreteyim:
Sen ve ben ayrılmalıyız, ben boğayı kuyruğundan yakalayayım.

(Üç satır eksik)

Kılıcın, onun boğazıyla boynuzlarının arasına insin.”
Engidu, gökyüzünün boğasını tutmak için,
Kovalayıp sınımsıkı kuyruğundan yakaladı.
Engidu, onu iki eliyle tuttu,
Ve Gılgamış, usta bir kasap gibi, kılıcını güçlü ve güvenli bir vuruşla
Onun boğazıyla boynuzlarının ortasına indirdi...
Onlar orada gökyüzünün boğasını öldürdükten sonra,
Yüreğini çıkarıp şamaş'ın önüne koydular.
Onlar şamaş'ın huzurunda saygıyla eğilip geri çekildiler;
Sonra her iki kardeş oturdular.
İştar, Uruk duvarının üstüne çıkıp bir çığlık kopardı:
“Yuh olsun Gılgamış'a! Beni rezil etti;
Gökyüzünün boğasını öldürdü!”
Engidu, İştar'ın bu sözünü duyunca,
Gökyüzünün boğasının budunu koparıp ona fırlattı:
“Seni elime geçirseydim, seni de böyle yapardım!
Onun sakatatını (68) koluna asardım!”
İştar, kadın sevgililerini, tapınağın hizmetçilerini ve orospuları
Başına toplayıp gökyüzünün boğasının budu için ağlayıp yakındı.

Gılgamış, bütün silâhçı ustalarını çağırır.

Ustalar boynuzların kalınlığına şaşırır.

Her boynuzun dökümü altmış okkalık lacivert taşıdır.

Bu boynuzların kabuğu iki parmak kalınlığındadır.

Her ikisinin içi yedi kova yağ alıyordu.

Gılgamış, bunları yağ koyması için, tanrısı Lugalbanda'ya (69) armağan etti.

Bunları içeri götürdü. Tanrı sarayının içindeki kutsal yere astı.

Fırat'ta ellerini yıkadıktan sonra el ele verip Uruk kentinin sokaklarından geçtiler.

Uruk halkı onları görmek için toplandı.

Gılgamış kendi saray cariyelerine şu sözleri söyledi:

“Erkekler arasında en görkemli olan kimdir?

Yiğitler arasında en güçlü olan kimdir?”

“Erkekler arasında en görkemli olan Gılgamış'tır.

Gılgamış, yiğitler arasında en güçlü olandır.”

(Üç satır eksik)

Gılgamış, sarayında bir utku şenliği yaptı.

Yiğitler, gece karanlığında rahatça uykuya daldılar.

Engidu da uykuya daldı ve bir düşünme gördü.

Sonra düşünme yorarak yukarı yürüdü ve arkadaşına dedi:

YEDİNCİ TABLET

“Arkadaş, neden ötürü yalnızca büyük tanrılar birbirlerine danıştılar?

Bu gece gördüğüm bir düşü dinle:

Anu, Enlil, Ea ve göksel Şamaş toplandılar.

Anu, Enlil’e dedi: “Gökyüzünün boğasını öldürdüklerinden,

Humbaba’yı vurduklarından,

Ve dağın katranını devirdiklerinden, içlerinden birisi ölsün!”

Fakat Enlil dedi: “Engidu ölsün, ama Gılgamış ölmesin!”

Bundan sonra göksel Şamaş kahraman Enlil’e dedi:

“Onlar gökyüzünün boğasını ve Humbaba’yı senin sözün üzerine (70) öldürmediler mi?

Şimdi Engidu suçsuz yere mi ölecek?”

Enlil göksel Şamaş’a kızdı:

“Çünkü sen, onların dengiymişsin gibi, her gün aşağıya, yanlarına gidiyorsun!”

Hasta olan Engidu, orada Gılgamış’ın ayaklarının dibine düşüp kaldı.

Gözlerinden yaşlar boşandı.

Gözlerinden yaşlar boşanan Engidu’ya Gılgamış dedi:

“Kardeş, sevgili kardeş!

Neden kardeşimin yerine beni suçsuz saydılar?”

Öyleyse, şimdi ben bir ruh yanında mı oturuyorum?

Ruhların yeryüzüne çıktığı kapının dibinde mi oturuyorum (71)?

Benim sevgili kardeşimi bundan böyle gözlerimle göremeyecek miyim?”

(Görünüşe göre bunu izleyen 13 satırlık boşlukta, belki Engidu’nun sıtma sabuklaması sırasında (72) kendi hastalığını Humbaba’nın orman önünde duran kapıya yormuş olması anlatılmıştır.)

Engidu, gözlerini açıp, kapılarla bir insanla konuşur gibi konuştu;

Ama ormanın kapılarında akıl ve kavrayış yoktu.

“İki kez yirmi saatlik yerden senin kerestenin iyiliğini seçtim.

Ben, yüksek katranı görünceye kadar, senin kerestenin eşine rasgelmedim.

Senin yüksekliğin altı kez on iki endazeye varıyor.

Senin enliliğin iki kez on iki endazeye varıyor. (73)

(Bir satır eksik)

Ben seni yapıp Nipur’a getirdim ve orada taktım.

Senden böyle bir iyilik göreceğimi bilseydim,

Elime bir balta alır, seni paramparça eder,

Ve Fırat üzerinde gitmek için bir sal yapardım.”

(Elli satırlık boşluk... Engidu, Şamaş’tan lânetini avcının üzerine indirmesini diler:)

“... Onun kazancını yok et. Onun kollarını güçten düşür. Onun gidişini beğenme.

Peşine düştüğü hayvan ondan kaçsın; avcı gönlündekine ermesin!”

Fahişeye, orospuya ilenmek için yüreği tutuşuyor:

“Senin yazgını orospu, sana ben yazayım.

Bir yazgı ki, sonu gelmesin; sonsuza dek sürsün!

Sana ilençlerin en kötüsünü savurayım.

Karanlık yerin ilenci sabahın erkeninde karşına çıksın!

Gece yarısına kadar zevkinin evi sana belâ olsun! (74)

(Sekiz satırlık boşluk... Anlaşılabildiğine göre Engidu’nun ilençleri fahişeyi tutuyor:)

Şehir lâğımlarındaki pislikler senin yiyeceğin olsun!

Şehirdeki bulaşık suları senin içkin olsun!

Yattığın yer sokak olsun, durduğun yer duvar gölgesi olsun!

(Bir satır eksik)

Sarhoş ve susuz, yanağına vursun!”

(On satır boşluk)

Şamaş, onun ağzından çıkan sözleri işitince, ona gökten seslendi:

“Engidu, niçin fahişeye, orospuya ileniyorsun?

O fahişe ki, sana yaşamda gereken ekmeği yedirdi.

O, sana ülkede içilen içkiyi içirdi.

Görkemli giysi giydirip, o şanlı Gılgamış’ı sana yoldaş etti.

Şimdi senin kardeşin gibi olan arkadaşın Gılgamış,

Seni rahat yatağına yatıracaktır.

O seni görkemli bir yatakta rahat ettirecektir.

Esenlik olan bir yerde, solunda bulunan bir yerde seni oturtacaktır.

Yeryüzünün bütün hükümdarları ayaklarını öpecektir.

O, senin için Uruk halkına ah ettirip onları ağlatacak,

Mutlu kimselere çevresinde yas tutturacak ve o,
Senden sonra bedenini pis ve iğrenç bir duruma getirip,
Senin için kendinden geçerek, sırtına bir aslan postu atıp, çöllere düşecek.”
Bu anda Engidu, Şamaş’tan yiğitin sözünü işitince,
Kükreyen yüreği hemen dinginleşti.
(İki satırlık boşluk... Sonra Engidu yeniden fahişeden söz ediyor; ama
görünüşe göre, bu kez Engidu, fahişeye alaylı bir dilekte bulunuyor:)

“Seni krallar ve beyler sevsin.
Kibar delikanlılar senin için çektikleri karasevdadan dizlerini dövsünler,
Ve senin yoluna saçlarını yolsunlar!
Asker ve subaylar senin için kemerlerini söksünler!
Senin başına lacivert taşı ve altın dökülsün.
Hazine bekçisi önceden üzerine işlemişken,
Şimdi onun hazinesi senin için açılsın ve serveti yoluna saçılınsın!
Seni tanrıların avlusuna ben götüreyim.
Yedi çocuklu bir karı sana feda edilsin!”
Engidu’nun hasta karnı sancı içindedir.
Engidu odasında yalnız başına yatmaktadır.
Gece gördüğü düşü arkadaşına anlatıyor:
“Arkadaş, bu gece bir düş gördüm. Gök bağırdı, yeryüzü yanıt verdi.
Ben, yalnız başıma kırdım kaldım. Orada asık yüzlü bir adam göründü.
Yüzü büyük bir kuşa benziyordu.
Kartal pençesi gibi, tırnaklı pençeleri vardı.”
(12 satırlık boşluktan sonra, kalan küçük bir parçadan elde edilecek sonuca
göre, belki Engidu, bu adamın kendisine bir ölümün garip biçimini nasıl
gösterdiğini anlatmıştır:)

“Sonra o adam, beni tümüyle değiştirdi. Kollarım sanki kuşlar gibi tüylendi.
Beni elimden tutarak; karanlığın evine, Irkalla’nın (75) oturduğu yere,
İçine ayak basanı bırakmayan eve, dönüşü olmayan yola,
İçinde oturanın ışıktan yoksun kaldığı eve,
Tozun besin olduğu, çamurun yemek olduğu yere,
İnsanın kuşlar gibi tüylü giysiler taşıdığı
Ve karanlık yerde ışığın görünmediği eve götürdü.
Girdiğim tozun evinde, (76), tahtlar devrilmiş, kral taçları yere atılmıştı.
Anu ve Enlil’e vekil olan,
En eski zamandan beri ülkeye egemen olan krallık tacı taşıyan beyler,
Tepelerinde kızarmış et taşıyorlar, çörek taşıyorlar,

İçmek için kırbalarında soğuk sular taşıyorlardı.

Girdiğim tozun evinde, yüksek rahipler ve bakanlar,

Kutsallık taşıyan kimseler oturuyor.

Tanrıların yakınları oturuyor, büyük tanrıların yağladığı rahipler (77) oturuyor,

Etana (78) oturuyor, Şumukan (79) oturuyor, Yer Tanrıçası Ereşkigal oturuyor,

Ve bunun önünde yerin yazmanı Belitseri diz çöküyor.

Belitseri, elinde bir yazı levhası tutarak Ereşkigal'a okuyor.

O, yönünü çevirip bana baktı.”

(Bundan sonra, yaklaşık elli satırlık boşluk geliyor... Anlaşıldığına göre

Gılgamış anasına sesleniyor:)

“Onunla birlikte her güçlüğe katlandım.

Onunla birlikte nerelere gittiğimi düşün!

Benim arkadaşım iyi şeyler haber vermeyen bir düşgördü.”

Onun düşü gördüğü gün, sona ermişti.

Bundan sonra Engidu bir gün, iki gün yattı.

Ölüm Engidu'nun yatak odasında oturuyor.

Beşinci, altıncı, yedinci, sekizinci, dokuzuncu ve onuncu gün...

Engidu'nun hastalığı ağırlaştıkça ağırlaştı.

On birinci ve on ikinci gün Engidu ölüm döşegine yattı.

Bunun üzerine Gılgamış'a bağırıp ona dedi:

“Arkadaş, ben bir ilence uğradım!

Savaşta ölen bir adam gibi ölmüyorum.

Savaştan korktuğum için şimdi onursuz ölüyorum.

Arkadaş, her kim savaşta ölürse talihlidir;

Ama ben düşkün bir durumda ölüyorum.”

MUSTAFA RAMAZANOĞLU'NUN

AÇIKLAMALARI:

(57) Cinsel anlamda.

(58) Belki arabanın bir süsü.

(59) Katran ağacı güzel kokar. (ÇN)

(60) Bu dört satır tam olmadığı için çeviride atlanmıştır.

(61) Yeşb de denen sert ve değerli bir taş. (ÇN)

(62) İstar'ın sevgilisi olan Tammuz, yazın ölen bitkilerle birlikte cehenneme gider; bütün ülkede bunun için yas törenleri yapılır. İstar iki ay sonra, onu cehennemden çıkarıp yeryüzüne getirir.

(63) Yani “kanadım” diyor. (Prof. Landsberger)

(64) Burada ne olduğu anlaşılmayan bir yemekten söz edilmektedir.

Belki İstar'ın çobana önerdiği aşk eğlenceleri de kaba bir biçimde anıştırılmış olabilir.

(65) Çobanın damak tadı olmadığından, İstar'ın sofrasındaki yemekleri beğenmeyip anasının yemeklerini arıyor. (ÇN)

(66) Hurma bahçelerinde yaşayan ve hurmalara zarar veren adı bilinmedik bir hayvana döndürmüştür.

(67) İçi boş, özsüz buğdaya “kavuz” denir. “Kavuz yılları” sözüyle de kıtlık yılları anlatılıyor. (ÇN)

(68) Hayvanların ciğer, barsak, işkembe gibi iç organları.

(69) Herkesin koruyucu bir tanrısı vardı. (ÇN)

(70) Schott, burada yalnızca Boğazköy'de ele geçen metne göre “senin” diyeceği yerde “benim” diye bir değişiklik yapmıştır. Bunun için de şu iki nedeni ileri sürmektedir:

1. Gılgamış'ın, Humbaba'nın üzerine yaptığı sefere Şamaş neden olmuştur, diyor.

Halbuki Şamaş'ın bu sefere neden olduğunu ben, ozanımızda göremiyorum. Gılgamış bu sefere gitmeye kendi karar vermiştir. Ancak Şamaş, seferde Gılgamış'ı korumuştur.

2. Schott, Enlil'in Humbaba'yı ormana bekçi olarak koyduğunu ve onun ölümüne neden olduğunu ileri sürüyor. Buna verilecek yanıt şu olabilir: Kutsal katran devrildikten sonra, bekçiye gerek yoktur. Hem Gılgamış, katranların kerestesinden Şamaş için değil, Enlil için bir kapı yaptırmıştır. Sanatlı olarak yapılan bu kapı, Gılgamış'ın Enlil'e karşı duyduğu minnet duygusunun bir anlatımıdır. (Prof. Landsberger)

(71) Açık olarak anlaşılamayan bu satırlarda, sözü edilen kapıya bir anıştırmada bulunulmuştur. Bu kapı seferin ganimetidir. Ve Enlil'e yapılacak bir sunudur. Sefer de bu ruh coşkuluğu içinde yapılmıştır. Halbuki Enlil için katlanılan bunca özveriye, güçlüğe ve yorgunluğa karşı Enlil değerbilmezlik gösteriyor. İşte bu yüzden Engidu hırsından patlıyor, ama doğrudan doğruya tanrıya dil uzatamayıp hırsını bir çocuk gibi kapıdan ve bu dramda ancak bir uşak rolü oynayan fahişeden alıyor. (Prof. Landsberger)

(72) Engidu'nun sözleri belki sıtma sabuklamasıyla söylenmiştir. Ancak bu sözler bir düşe özgü değildir. Tersine Engidu, büyük bir güçlük ve yorgunluk içerisinde, taşınması güç olan bir tür keresteyi, Tanrı Enlil'e bir sunuda bulunmak üzere yurda dek sürüklüyor. Bütün bu sefere atılması ve öfkesini kapıya karşı göstermesi en doğal davranıştır. (Prof. Landsberger)

(73) Burada söz konusu olan ağaç değil, kapıdır. Kapının yüksekliği 12 metreden artıktır. (Prof. Landsberger)

(74) Orospunun kösnül davranışlarının, başına belâ olmasını diliyor (ÇN).

(75) Yeraltı Tanrıçasının adlarından biridir.

(76) İnsanlar öldükten sonra toprak ve sonuç olarak toz oldukları için, burası, yani mezar, "tozun evi" diye anlatılmıştır.

(77) Tanrıların sürekli olarak ilgisini gören en yüksek rahip sınıfı belirtiliyor.

(78) Etana, insanlarla hayvanların bir arada yaşadığı en eski zamanda, çobanlara krallık etmiştir.

(79) Sürü ve çobanların tanrısı. (Prof. Landsberg)

SEKİZİNCİ TABLET

Gün ağarmaya başlar başlamaz, Gılgamış ağzını açıp arkadaşına dedi:
(Yaklaşık 20 satırlık boşlukta, Gılgamış, Engidu'ya gençliğini, birlikte yaptıkları işleri, özellikle Humbaba'nın ölümünü anımsatıyor... Tablet çok kırık olduğu için çevirmeye olanak yoktur. 22-50 satır tümüyle kırıktır. Bu satırlarda Gılgamış'ın, Uruk'un ileri gelenlerini Engidu'nun ölüm döşeğine çağırıldığı anlatılmış olabilir.)

Bundan sonra Gılgamış şöyle haykırdı:

“Beni dinleyin! Siz, yaşlılar, beni dinleyin!

Ben Engidu için ağlıyorum. Arkadaşım için!

Ağıtçı kadınlar gibi acı sızı döküyorum.

Sen belimin satırı, elimin yayı! Kemerimin kılıcı!

Önüme siper olan kalkan! Benim bayramlık giysim!

Benim biricik sevincim!

Kötü bir düşman kalkıp beni soydu! (80)

Benim dostum,

Dağlarda tek başına gezen yaban eşeğini (81) kovalayan katırcığım! (82)

Ey çölün parsı! Dostum! Engidu! Yoldaşım!

Dağlarda tek başına gezen yaban eşeğini kovalayan katırcığım!

Biz istediğimize kavuşmuş, dağlara tırmanmıştık.

Gökyüzünün boğasını yakalamış, ve onu öldürmüştük.

Kimsenin girmediği yere girmiş, Humbaba'yı yok etmiştik!

Şimdi seni yakalayan bu uyku nedir?

Sen karanlığa gömüldün. Beni dinlemiyorsun!”

Gözünü yokladı; ama Engidu artık gözünü açmadı.

Yüreğini yokladı; yüreği atmadı...

Duyduğu acıdan aslan gibi bir böğürtü kopardı.

Tıpkı yavruları aşırılan dişi bir aslan gibi!..

O, Engidu'nun yüzüne kapanıp saçlarını yoldu ve ortalığı dağıttı.

Güzel giysilerini paralayıp yerlere fırlattı..

(Yaklaşık 80 satır boşlukta, Gilgamiş'in Engidu'yu yedi gün, yedi gece beklettiği anlatılıyor olmalı. O, acı dolu çılgınlıklarıyla arkadaşını yaşama geri döndüreceğini umuyordu.)

Seni rahat yatakta yatıracağım!

Evet, seni görkemli bir yatakta rahat ettireceğim!

Evet, bir onur konumunda seni dinlendireceğim,

Esenlik olan bir yerde!

Solumda bulunan bir yerde seni oturtacağım!

Yeryüzünün bütün hükümdarları senin ayaklarını öpsünler!

Senin için Uruk halkına yas tutturacağım;

mutlu kimselere çevrende acı dolu çılgınlıklar attıracağım,

Ve ben, senden sonra

Bedenimi pis bir duruma getirip senin için kendimden geçeceğim.

Sırtıma bir aslan postu alıp çöllere düşeceğim.”

(Bundan sonra 137 satırlık bir boşluk geliyor ki, bu boşlukta Engidu'nun gömülmesi anlatılmış olmalıdır. Aşağıdaki dört satırın ne anlattığını bilmiyoruz).

Gün ağarır ağarmaz, dışarı, Elemmaku'dan (83) yapılmış büyük bir sofrayı çıkardı.

Akikten bir fincanı balla doldurdu.

Lacivert taşından bir fincanı tereyağla doldurdu.

(Tabletin geri kalan 25 satırı kırılmıştır).

DOKUZUNCU TABLET

Gılgamış, arkadaşı Engidu için acı gözyaşları döküp kırlara koşarak dedi:

“Ben ölmeyecek miyim? Ben de Engidu gibi ölmeyecek miyim?

Gönlümü üzüntü kapladı. Bana ölüm korkusu geldi.

Şimdi kırlara koşuyorum.

Ubar- Tutuş’un oğlu Utnaşıtim’e gitmek için yol aldım.

İvedilikle oraya gidiyorum.

Dağın geçitlerine gece vardım. Aslanları görüp korkuttum.

Başımı yukarı kaldırıp Ay Tanrısı’na yalvardım.

Bu yalvarışım bütün tanrılara yöneldi:

Korkulu yerde beni sağ bırakın!”

Gılgamış sonunda uykuya daldı ve gördüğü bir düşü onu irkiltip uyandırdı.

Gılgamış şöyle bir düş gördü:

O ayın parlak ışığında yürüyerek bir sürü aslana rasladı.

Bunları görünce yaşamından zevk aldı;

Satırını kaldırıp koluna astı

Ve kemerine takılı kılıcını kınından sıyırıp aslanların arasına daldı.

Bunlardan ikisini öldürüp gerisini dağıttı. (84)

Öldürülen bu iki aslanın yeşim taşından yontularını yaptı.

Yontuları boyadı ve üzerlerine aslanların adlarını kazıdı.

Birisine ..., ötekine de ... dedi ve her iki yontuyu,

Gece kendisini aslanların tehlikesinden koruması için,

Ay Tanrısı’na armağan etti. (85)

(22 satırlık boşluk... Gılgamış bir dağa geldi.)

Dağın adı Mâşu’dur. (86)

Gılgamış bu Mâşu dağına gelince,

Günü gününe güneşin çıkmasını ve girmesini bekleyen (87),

Başları gökyüzüne kadar yükselen

Ve göğüslerine kadar cehenneme batmış bulunan

İki akrep insanın, bu dağın kapısını beklediklerini gördü.

Bunlar öylesine korku vericiydi ki, korkudan yüzlerine bakılmazdı.

Bunların görünüşü ölümdür.

Bunların korkunç görünümü tüyleri ürpertiyor ve dağları deviriyor.

Bunlar, güneşin dağdan çıkmasını da ve dağa girmesini de bekliyorlar.

Gılgamış, bunları görünce korkudan ve dehşetten gözü karardı

Ve o, aklını başına toplayıp bunların yanına yaklaştı.

Akrep Adam karısına seslendi:

“Buraya, bize gelenin vücudu tanrı etinden midir?”

Akrep Adam’ın karısı ona yanıt verdi:

“Onda üçte iki tanrılık, üçte bir insanlık vardır!”

Akrep Adam, insan yüzlü, tanrıların çocuğuna seslenip şu sözleri söyledi:

“Neden ötürü bu denli uzun yol yürüyüp buraya benim yanıma kadar geldin?

Geçit vermez ırmakları geçtin?

Başına gelenleri bilmeyi pek isterdim.”

(28 satırlık boşluk... Gılgamış yanıt verdi:)

Utnapiştım için, atam olan Utnapiştım’in yolunda!

O, tanrıların arasına girdi

Ve tanrıların toplantısında yaşama kavuştu.

Ondan ölüm ve yaşamı soracağım!”

Akrep Adam ağzını açıp Gılgamış’a dedi:

“Gılgamış, bunu bilecek insan yoktur!

Dağların kapuzuna (88) kimseler girmedi.

Dağların içinde iki kez on iki saat uzaklığında bir boğaz vardır;

İçi koyu karanlıktır. Işık yoktur.

Güneş doğduğu zaman dağın kapısı açılır,

Battığı zaman kapı kapanır.”

(73 satırlık boşluk... Görünüşe göre Gılgamış Akrep Adam’a yalvarıp yakararak dağdan geçmek için izin almak gereğini duymuştur.)

Akrep Adam konuşmak için ağzını açıp Gılgamış’a şu sözleri söyledi:

“Yürü Gılgamış, korkma! Sana Mâşu dağlarının yolunu açıyorum.

Dağları ve tepeleri güvenerek aş!

Ayakların seni sağlıklı yurda götürsün!

Dağın kapısı önünde açılsın!”

Gılgamış bunu duyar duymaz, Akrep Adam’ın sözüne uyup,

Şamaş’ın yolunda dağın kapısından içeri ayak bastı.

O, bir kez iki saat ileri gidince koyu karanlığa düştü.

Işık görünmedi.

Küçük bir ışık sızıntısı, karanlığın arkasında ne olduğunu ona göstermedi.

O, iki kez iki saat ileri gidince, koyu karanlığa düştü.

Işık görünmedi.

Küçük bir ışık sızıntısı, karanlığı arkasında ne olduğunu ona göstermedi.

O, iki kez üç saat ileri gidince, koyu karanlığa düştü.

Işık görünmedi,

Küçük bir ışık sızıntısı, karanlığın arkasında ne olduğunu ona göstermedi.

O, iki kez dört saat ileri gidince, koyu karanlığa düştü.

Işık görünmedi,

Küçük bir ışık sızıntısı, karanlığın arkasında ne olduğunu ona göstermedi.

O, iki kez beş saat ileri gidince, boyu karanlığa düştü.

Işık görünmedi.

Küçük bir ışık sızıntısı, karanlığın arkasında ne olduğunu ona göstermedi.

O, iki kez altı saat ileri gidince, koyu karanlığa düştü.

Işık görünmedi.

Küçük bir ışık sızıntısı, karanlığın arkasında ne olduğunu ona göstermedi.

O, iki kez yedi saat ileri gidince, koyu karanlığa düştü.

Işık görünmedi.

Küçük bir ışık sızıntısı karanlığın arkasında ne olduğunu ona göstermedi.

O, iki kez sekiz saat ileri gidince yorgunluktan soluyordu;

Fakat karanlık koyuydu, ışık yoktu.

O, iki kez dokuz saat ileri gidince, onun alınına kuzey yeli vurdu.

O, iki kez on saat ileri gidince, kapıya yaklaştı...

(Bir satır eksik)

O, iki kez on bir saat ileri gidince, güneş girmeden, o dışarı çıktı. (89)

O, iki kez on iki saat ileri gidince, aydınlık parlıyordu.

O, cins taşlarla dolu bir bahçeye girdi.

Bunların görkemini görünce rahatladı.

Akikten meyveler taşıyan üzüm salkımları (90) dallarda asılıdır.

Görünüş çok hoştu.

Lacivert taşı goncalar taşıyor, meyveler taşıyor;

Görünüşü bir zevktir.

(6'ncı sütunun küçük kalıntıları cins taşlar bahçesini sonuna dek betimliyor.)

MUSTAFA RAMAZANOĞLU'NUN

AÇIKLAMALARI:

(80) Seni elimden aldı demek istiyor.

(81) Yaban eşegi pek cinbaş olduğundan avlanması güçtür ve tek başına dolaşmaktadır. (ÇN)

(82) Katır, dağda kolaylıkla gezebilen bir hayvandır. Anlaşılan Engidu, becerili bir dağcı ve becerili bir yaban eşegi avcısı olduğu için, katıra benzetilmiştir. (ÇN)

(83) Bir tür ağaç. (ÇN)

(84) Bu aslan olayı, geriye kalan ve yok denebilecek kadar silik olan izlerden çıkarılmıştır, bununla birlikte tamamladığımız, bu kırık ve belirsiz yer, son zamanlarda ele geçen Etice yazılmış bir metin parçasıyla doğrulanmış görünüyor.

(85) Gılgamış'ın düşü burada bitmiş gibi görünüyor.

(86) İkizler dağı.

(87) Mâşu dağı çatal biçimindedir. Güneş bu çatalın arasından çıkıyor.

(Prof. Landsberger)

(88) Dağlarda bulunan iki yanı dar ve yüksek yarmalar. (ÇN)

(89) Gılgamış, karanlık boğazdan geçerken güneşle karşılaşmamak için adımlarını sıklaştırıyordu.

(90) Üzüm salkımı gibi akikler.

ONUNCU TABLET

Sâkiye Siduri (91), denizin ıssız bir köşesine yerleşmiştir.

O tahtında oturuyor.

Sâkiye için ağaçtan ayaklar yapılmıştır.

Bu ayaklar üzerine altından yapılmış şıra fiçileri konmuştur.

Tanrıça sık bir duvak örtünmüştür. Yüzü görünmemektedir.

Gılgamış koşup onun yanına geldi.

Kirle örtülüdür. Bir posta bürünmüştür.

Bedeninde tanrı eti vardır.

Gönlü üzgündü. Yüzü uzun yolculuk yapan bir yolcunun yüzüne benziyordu.

Sâkiye, onu uzaktan görünce içinden düşünerek kendi kendisine şöyle söylendi:

“Her halde bu adam bir yabancı hayvan öldürücüsüdür;

Ama yolu neden buraya düştü?”

Sâkiye onu görünce, kapıyı dışardan ve içerden sürgüledi.

Ancak Gılgamış onun ne yaptığına iyice dikkat etti.

O, çenesini kaldırıp bağırmaya başladı.

Gılgamış ona, Sâkiye’ye seslendi:

“Sâkiye, ne gördün de kapını sürgüledin?

Kapını sürgüleyip, sürgü üstüne sürgü vurdun.

Senin iç kapını döverim ve sürgüsünü kırarım!”

(Bundan sonraki boşlukta, olasıdır ki, Şamaş’ın günlük dönüşü

sırasında Sâkiye Siduri’ye uğradığı zaman Siduri’nin Gılgamış hakkında Şamaş’a verdiği

bilgi

anlatılmıştır).

“O, yabanıl hayvanları avlayıp postlarını giyiyor ve etlerini yiyor.

Gılgamış şimdiye dek hiç kimsenin varamadığı hedefe ne zaman varacaktır?

Ne zaman uygun yeli izleyecektir?”

Şamaş düş kırıklığına uğrayarak ona dönüp, Gılgamış’a dedi:

“Gılgamış, nereye koşuyorsun?

Sen aradığın yaşamı bulamayacaksın!”

Gılgamış ona, yiğit Şamaş’a dedi:

“Kırlarda şuraya buraya koştuktan ve dolaştıktan sonra,

Yerin altında başımı dayayıp bütün yıl uyuyacak mıyım?

Hayır! Gözlerim güneşi görmek istiyor.

Kendimi güneşin aydınlığına kandırmak istiyorum.

Benim için karanlık, aydınlık kadar uzaktır.

Fakat ölüm, ne zaman güneşin ışığını görebilmiştir?

(Bundan sonraki boşlukta, Şamaş’ın Gılgamış’a avutucu bir yanıt verip vermediği pek belli değildir. Bu arada Şamaş gittikten sonra Gılgamış, Sâkiye Siduri’yle yine başbaşa kalmıştır).

Gılgamış ona, Sâkiye’ye dedi:

“Ben gökyüzünden aşağıya inen boğayı yakalayıp yok ettim.

Ben katran ormanının bekçisini vurdum.

Katran ormanında oturan Humbaba’yı öldürdüm.

Dağların geçidindeki aslanları öldürdüm.”

Sâkiye ona, Gılgamış’a dedi:

“Eğer sen bekçiyi vuran,

Katran ormanında oturan Humbaba’yı öldüren,

Dağların geçidindeki aslanları öldüren,

Gökyüzünden aşağı inen boğayı yakalayıp yok eden Gılgamış’san,

Ne diye yanakların erimiş?

Ne diye yüzün çarpılmış? Ne diye gönlün hoş değil?

Ne diye yüzün arıklamış? Ne diye gönlünde üzünc var?

Ne diye yüzün uzun yolculuk yapan bir yolcunun yüzüne dönmüş?

Ne diye yüzün ayazdan ve güneşin sıcağından çökmüş?

Ne diye krallığı unutup kırlarda dolaşıyorsun?”

Gılgamış ona, Sâkiye’ye dedi:

“Benimle birlikte bütün güçlülere katlanan, aşırı sevdiğim arkadaşım,

Benimle birlikte bütün güçlülere katlanan, aşırı sevdiğim Engidu,

İnsanlığın yazgısına kavuştu. (92)

Onun için gece ve gündüz ağladım.

Onun gömülmesine razı olmadım.
Acaba arkadaşım sesime uyanacak mı diye.
Yedi gün yedi gece böyle yaptım.
Burnundan kurtlar düşünceye kadar.
O, oraya gitti gideli yaşamı bulamadım.
Bir haydut gibi kırların ortasında dolaşıyorum.
Sâkiye, şimdi senin yüzüne bakıyorum.
Sonsuz derdim olan ölümü görmeyim diye!”
Sâkiye ona, Gılgamış’a dedi:
“Gılgamış nereye koşuyorsun?
Sen aradığın yaşamı bulamayacaksın.
Tanrılar insanları yarattığı zaman,
Onlar insanlara ölümü verip yaşamı kendi ellerinde tuttular.
Ey Gılgamış! Karnın dolu olsun, gece gündüz kendini eğlendir!
Her gün bir şenlik yap! Gece gündüz hora tepip oyna!
Üstün temiz olsun. Başın yıkansın. Suyla yıkanmış ol!
Elindeki küçüğe bak. Karın kucığında gününü görsün!”
(Küçük boşluk)
Gılgamış ona, Sâkiye’ye dedi:
“Şimdi, Sâkiye, Utnapiştim’e giden yol hangisidir?
Haydi bana onun simini (93) ver!
Bana simi versene!
Olursa denizi aşayım; olmazsa kırdan geçip gideyim!
Sâkiye ona, Gılgamış’a dedi:
“Gılgamış, şimdiye dek böyle bir geçit yoktu.
Eskiden beri denizi hiç kimse aşmamıştır.
Denizi aşan yalnızca yiğit Şamaş’tır.
Şamaş’tan başka, öte geçeye kim gider?
Geçiş güçtür. Deniz yolu çetindir.
Bundan başka orada ölüm suyu da vardır.
Bu, denizin önünü kapar!
Gılgamış, şimdi denizi aşsan bile,
Ölüm suyuna varsan bile, yine ne yapacaksın?
Gılgamış orada bir Urşanabi var.
O, Utnapiştim’in gemicisidir.
Onunla birlikte Taştankiler (94) var.
Urşanabi, orman içinde kertenkeleyi toplar.
Onu sen kendin bulmalısın.
Olursa onunla birlikte aş; olmazsa geri dön!”

Gılgamış bunu duyar duymaz, satırını kaldırıp koluna astı
Ve kemerine takılı kılıcını kınından sıyırıp ormanın içine dalarak,
Taştankilerin yanına indi ve bir ok gibi onların arasına düştü.

(Belki küçük bir boşluk)

O hırsıyla onları darmadağın etti.

Bu sırada Urşanabi geri dönüp Gılgamış'ın tepesine dikildi.

Ve onun gözlerine baktı.

Urşanabi ona, Gılgamış'a dedi:

“Söyle bakalım senin adın nedir?

Ben uzaktaki Utnapiştım'in kölesiyim!”

Gılgamış ona, Urşanabi'ye dedi:

“Benim adım Gılgamış'tır.

Ben, Anu'nun evi olan Uruk'tan gelenim.

Ben, dağlarda iz güdenim.

Uzun bir yoldan, güneşin çıktığı yoldan gelenim.

Urşanabi, şimdi seninle yüz yüzeyim.

Bana uzaktaki Utnapiştım'i göster!”

Urşanabi ona, Gılgamış'a dedi:

“Ne diye yanakların erimiş? Ne diye yüzün çarpılmış?

Ne diye gönlün hoş değil? Ne diye yüzün arıklamış?

Ne diye gönlün üzgün?

Ne diye yüzün uzun yolculuk yapan bir yolcunun yüzüne dönmüş?

Ne diye yüzün ayazdan ve güneşin sıcağından çökmüş?

Ne diye krallığı unutup kırlara düşüyorsun?”

Gılgamış ona, gemici Urşanabi'ye dedi:

“Urşanabi, yanaklarım erimesin mi, yüzüm çarpılmasın mı?

Gönlüm üzgün olmasın mı?

Yüzüm uzun yolculuk yapan bir yolcunun yüzüne dönmesin mi?

Yüzüm ayazdan ve güneşin sıcağından çökmesin mi?

Krallığı unutup kırlara düşmeyim mi?

Benim dostum,

Dağlarda tek başına gezen yaban eşeğini kovalayan katırcığım!

Ey çölün parsı! Dostum Engidu! Yoldaşım!

Dağlarda tek başına dolaşan yaban eşeğini kovalayan katırcığım!

Biz isteğimize kavuşmuş, dağlara tırmanmıştık.

Gökyüzünün boğasını yakalamış ve onu öldürmüştük.

Kimsenin girmedığı yere girmiş, Humbaba'yı yok etmiştik.

Dağların yolaklarında aslanlar vurmıştık!

Benimle birlikte bütün güçlülere katlanan, aşırı sevdiğim arkadaşım;

Benimle birlikte bütün güçlülere katlanan aşırı sevdiğim Engidu'yu,
İnsanlığın yazgısı yakaladı.

Onun için altı gün yedi gece ağladım.

Onun gömülmesine razı olmadım, burnundan kurtlar düşünceye kadar.

Arkadaşımın başına gelenler, benim de başıma gelecek diye korktum.

Ölümden korktuğumdan kırlara düştüm.

Arkadaşımı düşünmek beni daha çok sıktığından,

Kırlarda uzun yolculuk yapıyorum.

Engidu'yu düşünmek beni daha çok sıktığından,

Kırlarda uzun yollar yürüyorum!

Ah, nasıl susayım? Ah, nasıl susayım?

Kırlarda şuraya buraya koştuktan sonra,

Yerin altına başımı dayayıp bütün yıl uyuyacak mıyım?

Hayır! Gözlerim güneşi görmek istiyor.

Kendimi güneşin aydınlığına kandırmak istiyorum.

Benim için karanlık, aydınlık kadar uzaktır.

Ama ölü, ne zaman güneşin ışığını görmüştür?"

Gılgamış ona, gemici Urşanabi'ye dedi:

“Şimdi, Urşanabi, Utnapiştim'e giden yol hangisidir?

Haydi bana onun simini ver!

Bana simi versene!

Olursa denizi aşayım; olmazsa kırdan geçip gideyim!”

Urşanabi ona, Gılgamış'a dedi:

“Ey Gılgamış, kendi ellerin geçişi engel oldular!

Sen Taştankileri darmadağın ettin... sen kürekçileri yok ettin.

Taştankiler darmadağın oldukları için geçit yoktur!

Gılgamış, baltayı eline al!

Hemen aşağı ormana geri git, karşına çıkacak olan

Beş kez on iki endaze uzunluğundaki yüz yirmi küreği kes,

Ve sonra onlara meme biçiminde ayna (95) yapıp bana getir!”

Gılgamış, bunu duyar duymaz baltayı eline aldı

Ve belinden kılıcı sıyırıp aşağı, ormana geri gitti.

Beş kez on iki endaze uzunluğunda gördüğü yüz yirmi küreği kesti.

Ve onlara meme biçiminde ayna yapıp Urşanabi'ye getirdi.

Gılgamış ve Urşanabi gemiye bindiler.

Gemiyi dalgaların üzerine oturtup denize açıldılar.

Bir ay on beş günlük yol üç günde kestirildi.

Urşanabi, böylece ölüm suyuna dek vardı.

Urşanabi ona, Gılgamış'a dedi:

“Sakin Gılgamış! Bir kürek al!

Ölüm suyu eline değmesin.

Gılgamış ikinci küreği, üçüncü ve dördüncü küreği al!

Gılgamış, beşinci küreği al! Altıncı ve yedinci küreği al!

Gılgamış, sekizinci, dokuzuncu ve onuncu küreği al!

Gılgamış, on birinci küreği, on ikinci küreği al!”

Gılgamış, böylece bu yüz yirmi küreği kullanmıştı.

O, bu sırada kemerini çözdü...

Gılgamış, üstündeki giysiyi çıkarıp,

Geminin anbarını (sintine) pençesiyle boşaltarak gemiyi yukarı kaldırdı.

Utnapiştım, onu uzaktan görünce, içinden kendi kendine şöylece söylendi:

“Geminin Taştankileri niçin kırılmış?

Geminin sahibi olmayan biri niçin gemiye bindi?

Buraya gelen benim adamlarımdan biri değildir.”

(Üç satır eksik)

“...gönlün benden ne diliyor?”

(20 satırlık boşluk... Gılgamış Utnapiştım’e vardı

Utnapiştım ona, Gılgamış’a dedi:

“Ne diye yanakların erimiş? Ne diye yüzün çarpılmış?

Ne diye gönlün hoş değil? Ne diye yüzün arıklamış?

Ne diye gönlün üzgün?

Ne diye yüzün, uzun yolculuk yapan bir yolcunun yüzüne dönmüş?

Ne diye yüzün ayazdan ve güneşin sıcağından çökmüş?

Ne diye krallığı bırakıp kırlara düşüyorsun?”

Gılgamış ona, Utnapiştım’e dedi:

“Utnapiştım, yanaklarım erimesin mi, yüzüm arıklamasın mı?

Gönlüm üzgün olmasın mı?

Yüzüm uzun yolculuk yapan bir yolcunun yüzüne dönmesin mi?

Yüzüm ayazdan ve güneşin sıcağından çökmesin mi?

Krallığı unutup kırlara düşmeyim mi?

Benim dostum,

Dağlarda tek başına dolaşan yaban eşeğini kovalayan katırcığım!

Ey çölün parsı! Dostum Engidu! Yoldaşım!

Dağlarda tek başına dolaşan yaban eşeğini kovalayan katırcığım!

Biz, isteğimize kavuşmuş, dağlara tırmanmıştık.
Gökyüzünün boğasını yakalamış ve onu öldürmüştük.
Kimsenin girmediği yere girmiş, Humbaba'yı yok etmiştik!
Dağların yolaklarında aslanları vurmuştuk!
Benimle birlikte bütün güçlülere katlanan, aşırı sevdiğim Engidu'yu,
İnsanlığın yazgısı yakaladı.
Onun için altı gün yedi gece ağladım.
Onun gömülmesine razı olmadım, burnundan kurtlar düşünceye kadar.
Arkadaşımın başına gelenler, benim de başıma gelecek diye korktum.
Ölümden korktuğumdan kırlara düştüm.
Arkadaşımı düşünmek, beni daha çok sıktığından,
Kırlarda uzun yolculuk yapıyorum!
Engidu'yu düşünmek, beni daha çok sıktığından,
Kırlarda uzun yollar yürüyorum!
Ah, nasıl susayım? Ah, nasıl susayım?
Sevdiğim arkadaşım toprak oldu!
Sevdiğim arkadaşım Engidu toprak oldu!
Ben de onun gibi yatmayacak mıyım
Ve onun gibi sonsuza dek uyumayacak mıyım?"
Gılgamış ona, Utnapiştim'e dedi:
"Hadi gidelim.
Herkesin ağzında dolaşan, uzaktaki Utnapiştim'i görmek istiyorum. (96)
Bütün ülkeleri yürüyerek geçtim. Sarp dağlar aştım.
Bütün denizleri geçe geçe geldim. Gözlerim tatlı uykuya doymadı.
Her zaman gecelemeden özeğim tükendi. Organlarımı sızı kapladı.
Daha Sâkiye'nin evine varmadan üstüm başım paralandı.
Ayı, sırtlan, aslan, pars, kaplan, yağmurça ve dağ keçisi öldürdüm.
Bunların etlerini yiyip derilerini giyiyordum.
Çektiğim bu yıkım, artık önüme kapısını kapasın.
Zift ve katran bu kapıyı tıkalı tutsun.
Artık bana çocuk sevinci verilsin."
(Bir satır anlaşılmalıdır)
Utnapiştim ona, Gılgamış'a dedi:
"Ey Gılgamış,
Sen bir tanrı çocuğu olduğun halde niçin yoksulluğa düştün?
Niçin tanrıların ve insanların alinyazılarına karşı geliyorsun?
Baban ve anan sana hep iyi şeyler gösterdi.
Ey Gılgamış, niçin aptala döndün?
(30 satırdan çok süren bir boşluktan sonra, Utnapiştim'in sözü kesilmiyor

gibi görünüyor:)

Kızgın ölüm, insanı sinsi sinsi hep arkadan izler.

Herhangi bir zamanda bir ev yaparız,

Herhangi bir zamanda bir belge damgalarız.

Herhangi bir zamanda kardeşler arasında miras pay ederler.

Herhangi bir günde bu kardeşler arasında kavga çıkar. (97)

Herhangi bir günde ırmak taşar ve ülkeyi su basar.

Balıkçıl kuşları ırmak boyunca uçarlar.

Irmağın yüzü güneşin yüzüne bakar;

Ama, eskiden beri hiçbir şeyde kararlılık görülmez. (98)

Çalınan da, ölen de birdir. Ölümün biçimi çizilmez!

Be hey insan oğlu! Be hey adam!

Beni kutsadıktan sonra, (99) büyük tanrılar olan Anunnaki (100) toplandı.

Yazgıyı oluşturan And (101) tanrıçası,

Onlarla birlikte alnyazısını belirledi.

Ölümü ve yaşamı onlarla birlikte saptadı; ama onlar ölümü bildirmedi.”

MUSTAFA RAMAZANOĞLU'NUN

AÇIKLAMALARI:

(91) Bir tanrıça olan bu Sâkiye, mitolojik bir kişidir; günlük dönüşü sırasında, yorgunluğuna karşı güneşe taze bir içki sunar. (Prof. Landsberger)

(92) Öldü. (Prof. Landsberger)

(93) Sim, im ve belirti anlamlarına gelir. Bu sözcüğü bir Türkmen'den duymuştum. (ÇN)

(94) Taştankilerin ne oldukları belli değildir; ancak, metnin bağlamından bunların kürekçi oldukları çıkarılabilir. Çünkü ölüm suyunun damlası bir insana sıçrayınca, o insanı öldürüyor. Dolayısıyla, böylesine tehlikeli suyu geçmek için belki taştan kürekçiler kullanılmıştır. (Prof. Landsberger)

(95) Küreğin suya giren enli bölümü. Destan dönemlerinde bu aynaların türlü biçimlerde yapıldıklarını, ele geçen resim ve kabartmalardan anlıyoruz. Nuh'un gemisinin kullandığı küreklerin aynasının da meme biçiminde olduğunu, bu destandan öğreniyoruz (ÇN).

(96) Gılgamış, Utnapiştim'i tanımıyor; karşılaştığını başka biri sanıyor. (Prof. Landsberger)

(97) Bu, dünyanın geçici olduğuna bir örnektir. Bir aile ve bir mal kuruluyor, bunlar sonuçta yok oluyor.

(98) Dünyanın gelip geçici oluşu, ırmağın akışıyla karşılaştırılmak istenmiyor.

(99) İlerde de göreceğimiz gibi, Utnapiştim'e ayrıcalıklı davranıp ona sonsuz dinçliği verdiler; ancak o zamandan beri, tanrıların bu ilgisini bir daha kimse kazanamadı.

(100) Anunnaki: Gök tanrılarının tersine olarak yeraltı tanrılarıdır.

(Prof. Landsberger)

(101) And: Değişmeyen yazgının simgesidir. Her kim günah işlerse, içtiği andı

bozmuş olur. İnsanlar günahlı olduklarına göre, yazgıları değişir demektir.

(Prof. Landsberger)

ON BİRİNCİ TABLET

Gılgamış ona, uzaktaki (102) Utnapiştim'e dedi:

“Utnapiştim, sana bakıyorum, biçimin başka değil; benim gibisin.

Evet, benden ayrı değilsin, benim gibisin!

Senin yüreğin savaş için yaratılmıştır!

Nasıl oluyor da böyle sırt üstü yatıyorsun? Anlat!

Tanrıların toplantısında yaşamı aramaya nasıl karar verdin?”

Utnapiştim ona, Gılgamış'a dedi:

“Gılgamış, sana gizli bir şey açayım. Tanrıların gizini söyleyeyim:

Şurippak, (103) senin bildiğin bir kent, Fırat'ın kıyısındadır.

Bu kent çok eskiden varken, tanrılar bu kentin yanındaydılar.

Tanrıların aklına bir tufan yapmak geldi.

Bunların babaları soylu Anu, hükümdarları yiğit Enlil,

Büyük vezirleri Ninurta, su yolcuları Ennagi

Ve Bilge Ea da onların toplantısında yer aldı.

Ea, tanrıların verdikleri kararı, kamıştan bir çite anlattı:

“Kamış çit, kamış çit! Duvar, duvar!

Kamış çit dinle, duvar anımsa! (104)

Şurippaklı Ubar-Tutu'nun (105) oğlu, (106)

Evi sök! Bir gemi yap!

Serveti bırak! Yaşamı ara!

Mülkten nefret et! Canını kurtar!

Canlı yaratıkların her türünden geminin içine yükle!

Yapacağın geminin her yanı uyumlu bir ölçüde olsun!

Onun eni ve boyu bir ölçüde olsun!

Yağmura karşı onun her yanına bir çatı kur.”

Ben, bunu anlar anlamaz Ea'ya, efendime dedim:

“İyi, anlaşıldı efendim.

Şimdi bana ne dedinse, iyi dikkat ettim.

Ben yapacağım. Fakat, kent halkı ve yaşlılar sorarsa ne diyeyim?”

Ea, konuşmak için ağzını açıp bana, kölesine dedi:

“Be adam, insanlara şöyle dersin:

Sanırım Enlil benden nefret etmeye başladı.

Bunun için sizin kentinizde artık kalmayacağım.

Enlil'in toprağına artık ayak basmayacağım.

Apsu'ya (107) inmek istiyorum.

Orada beyim, Ea'nın yanında kalacağım.

Ea, üzerinize bir bereket yağmuru yağdıracaktır.

Bundan sonra, tufan, kuşların saklı yuvalarını, ve balıkların sığınaklarını

Size getirecek. Ve bol ürün alacaksınız.

Bulutları güden bey, üstünüze gerçek bir buğday yağmuru yağdıracaktır.”

Halk çevresine toplandı.

(Bundan sonraki 4 satırda yaşlıların ve gençlerin gemiye gerekli

gereçleri taşıdıkları anlatılmaktadır.)

Küçük yavrular bile gemi için zift taşıyorlardı.

Güçlü erkekler gemiye yedek kereste getiriyorlardı.

Beşinci günde geminin kaburgasını oluşturdum.

Geminin temeli (omurgası) bir iku (108) genişliğindeydi.

Kenarları (küpeştesi) iki kez on kamış (109) yüksekliğindeydi.

Üst güvertesi de alt güverteye tümüyle eşitti.

Bunun da her yanı, iki kez on kamış uzunluğundaydı.

Bundan sonra geminin dış yüzünü (bordasını) hazırladım ve onları boyadım.

Gemiye altı katlı yaptım.

Geminin alt ve üst güvertelerini yedi bölüme ayırdım,

ambarını da dokuza böldüm.

Ortasına da su kazıkları çaktım. (110) Güzel kürek seçtim.

Ve geminin yedeklerini ambara koydum.

Eritmek için kazana 21600 zift döktüm. (111)

Bunun yarısını saf zift olarak gemiye sakladım.

Tekneciler, gemiye 10800 şırlık (112) getirdiler.

Bunun üçte biri peksimet kızartmak için harcandı;

Üçte ikisini de gemici sakladı.

İşçilere çok sığır kestim. Ve her gün koyun boğazladım.

Ustalara, ırmak suyu gibi bira, rakı, şırlık ve şarap akıtıldı.

Bunlar, Nevruz bayramına benzer bir bayram kutladılar.
Ustayı yağlamak için kendi elimi de bulaştırdım.
Gemi yedinci günde tamam oldu.
Gemiye kızaktan indirmek güç oldu.
Çünkü, geminin üçte ikisi suya girinceye dek,
Onu, kızak üzerinde aşağıdan ve yukarıdan itmek zorunluğuydu.
Elime geçen her şeyi içine yükledim.
Elime geçen her gümüşü içine yükledim.
Elime geçen her altını içine yükledim.
Bütün soyumu, sopumu ve kavmimi gemiye bindirdim.
Yazının yabanıl, yazının evcil hayvanlarını ve bütün ustaları gemiye aldım.
Şamaş, bana bir süre verdi:
Bulutları güden, akşamleyin bir buğday yağmuru yağdıracak diye.
O zaman gemiye bin ve kapını (lumbar ağzı) kapa diye.
Bu süre yaklaştı.
Bulutları güden, akşamleyin buğday yağmurunu yağıyordu.
Ben havanın yüzüne baktım. Hava, bakılmayacak kadar korkunçtu.
Ben geminin içine bindim ve kapımı kapadım.
Gemici Pusur-Amurri'ye, gemiyi yaptığından dolayı,
Sarayı her şeyiyle teslim ettim.
Artık gökten kara bulutlar yükseldi.
Bulutların içinde Adad (113) güreledi.
Şullat ve Haniş, (114) tanrıların kfilesini çekiyorlardı.
Saray uluları, bunların peşi sıra dağları ve ovaları aşıyorlardı.
Büyük İra, (115) bütün bentlerin kazıklarını çekti.
Ninurta da ilerleyip büyük havuzun sularını boşandırdı.
Anunnaki tanrıları, meşaleleri yukarı kaldırıyorlardı.
Tanrıların saçtıkları ışın, ülkeyi kızıla boğuyordu.
Fırtına tanrısının saçtığı yalım, gökyüzünü yalıyordu.
Bütün güneşin ışıklarını kararttılar.
Büyük fırtına, ülkeyi bir çanak gibi parçaladı.
Bir gün karayel esip hepsini sildi süpürdü.
Sonra birdenbire poyraz esip ülkenin altını üstüne getirdi.
Rüzgârlar insanların tepesinde savaş edercesine çarpıştılar.
Kimse kimseyi göremiyordu. Ve gökten bakılınca insanlar tanınmıyordu.
Tanrılar bile tufandan korkarak geri çekildiler.
Ve göğün en yüksek katına kadar çıktılar.
Tanrılar, orada bir köpek gibi kıvrılmışlardı.
Göğün en son eteklerinde büzülüp yatıyorlardı.

İştar çocuğuna ağlayan bir ana gibi bağırıyordu.
Tanrıların ecesi, güzel sesiyle h ediyordu:
Yazık o güne! O gün çirkef olsun!
Benim, tanrılar meclisinde kötülük buyurduğum o gün!
Ben nasıl oldu da tanrılar toplantısında kötülük buyurdum?
Nasıl oldu da insanları yok etmek için bu savaşımı buyurdum?
Benim sevgili insanlarım,
Denizi balıklar gibi doldursunlar diye mi doğuyordu?
Anunnaki tanrıları onunla birlikte h ediyorlardı.
Onlar, yerlerinde ağlayarak oturuyorlardı.
Dudakları atlamıştı. (116) Ve ağızlarından buhar çıkıyordu.
Fırtına ve tufan, altı gün, yedi geceyi geçti.
Fırtına yurdu silip süpürüyordu.
Artık yedinci gün gelince tufan fırtınası savaşımı durdurdu.
Önceden dalgaları bir ordu gibi birbiriyle savaşan deniz, şimdi dinginleşti.
Kötü rzgr dindi ve tufan sona erdi.
Havaya baktığım zaman ortalıkta sessizlik vardı.
Ve bütün insanlık çamur olmuştu. Suyun bastığı yüzey, dümdüzdü.
Bunun zerine hava deliğini açtığım zaman,
Güneşin sıcağı burnumun kanatlarına vurdu.
Diz çöküp oturdum ve ağladım.
Gözyaşlarım burnumun kanatlarından akıyordu.
Sonra ufuklara bakarak denizin kıyısını aradım.
Her yana on iki kez on iki defa bakınca denizden bir ada yükseldi.
Sonunda gemi Nissir (117) dağına oturdu.
Nissir dağı gemiyi tutup onu sallanmaya bırakmadı.
Birinci gün, ikinci gün Nissir dağı gemiyi tuttu,
Ve onu sallanmaya bırakmadı.
nc gün, dördüncü gün, Nissir dağı gemiyi tuttu
Ve onu sallanmaya bırakmadı.
Beşinci ve altıncı gün Nissir Dağı gemiyi tuttu
Ve onu sallanmaya bırakmadı.
Yedinci gün gelince, dışarı bir güvercin çıkarıp uurdum.
Güvercin gitti, geldi.
Onca konacak bir yer belli olmayınca geri döndü.
Dışarı bir kırlangıç çıkarıp uurdum.
Kırlangıç gitti, geldi.
Onca konacak bir yer belli olmayınca geri döndü.
Dışarı bir karga çıkarıp uurdum.

Karga gidip bir keliyi (118) gagaladı.

Bundan sonra dört rüzgâr yönüne her şeyi dışarı salıverip bir kurban kestim.

Dağın tepesinde bir tütsü sungu hazırladım.

Artık yedi ve nice yedi sungu küpleri yerleştirdim.

Bu küplerin taslarına

Güzel kokulu kamyş, katran sakızı, ve mersin kokusu (myrte) döktüm.

Tanrılar bu güzel kokuyu aldılar.

Tanrılar, kurban verenin tepesinin üstünde sinekler gibi toplandılar.

Büyük tanrıça oraya gelir gelmez,

Kendi zevki için yaptığı büyük gerdanlığı yukarı kaldırdı:

“Siz oradaki tanrılar!

Ben boynumda taşıdığım bu gerdanlığın taşlarını nasıl unutmayorsam,

Bu günleri de sonsuza dek anımsayacağıma ve asla unutmayacağıma ant içerim!.

Bütün tanrılar bu güzel koku sungusuna gelsinler.

Ama, Enlil bu sunguya gelmesin!

Çünkü körü körüne tufan yaptı ve insanlarımı yıkıma uğrattı!”

Enlil oraya gelir gelmez, gemiyi görünce öfkeleni.

İgigi tanrılarına son derecede kızdı:

“Buradan bir can kurtulmuştur. Bu yıkımdan kimse kurtulmamalıydı!”

Ninurta, konuşmak için ağzını açtı ve Enlil’e, yiğite dedi:

“Böyle bir şeyi Ea’dan başka kim bulup düşünebilirdi?

Her beceriyi, her hileyi yalnızca Ea bilir.”

Ea, konuşmak için ağzını açtı ve Enlil’e, yiğite dedi:

“Ey tanrıların büyük üstadı, ey yiğit Enlil!

Ah, nasıl olur da sen körükörüne tufan yaptın?

Onun suçunu suçluya yüklet! Kelepçesini gevşet ki etini kesmesin.

Yine kelepçesini çek ki daha gevşek olmasın! (119)

Senin yaptığın bu tufan yerine,

Bir aslan kalkıp insanları azaltsa daha iyiydi!

Senin yaptığın bu tufan yerine,

Bir kurt kalkıp insanları azaltsaydı, daha iyiydi!

Senin yaptığın bu tufan yerine,

Veba tanrısı kalkıp insanlara bulaşsaydı, daha iyiydi!.

Ben, büyük tanrıların gizini açığa vurmam!

Aklı pek çok olana (120) bir düş gösterdim.

O, böylece tanrıların gizini öğrendi.

Şimdi onun için bir karar vermek sana düşer!”

Enlil, geminin içine binip elimden tuttu ve beni karaya çıkardı.

Kadınımı da çıkarıp yanında diz çöktürdü.

Alınlarımızı elledi ve aramızda durarak bizi kutladı.

“Utnapiştim, bundan önce bir insandı.

Fakat şimdi, Utnapiştim ve kadını bizim gibi tanrılar olsunlar!

Utnapiştim otursun! Uzakta, ırmakların denize döküldüğü yerde!”

Enlil’in bu sözlerinden sonra, beni aldılar ve uzakta, ırmakların ağzına oturtular.

Şimdi sana tanrıları kim toplayacak?

Aradığın yaşamı nasıl bulacaksın?

Haydi altı gün ve yedi gece uykusuz kal!”

O, dizlerinin üstüne çömeldiği yerde, uyku ona, sis gibi yavaş yavaş soluğunu verdi. (121)

Utnapiştim ona, karısına dedi:

“Adama bak! Yaşamı istiyordu. Uyku ona sis gibi, yavaş yavaş soluk verdi!”

Karısı ona, Utnapiştim’e dedi:

“Sen onu elle de, adam uyansın!

O, geldiği yoldan esenliğe geri dönsün.

O, çıktığı kent kapısından ülkesine varsın!”

Utnapiştim ona, karısına dedi:

“İnsanoğlu kötüdür. Ve o, sana kötülük eder.

Haydi onun günlük ekmeklerini pişir ve her gün başucuna koy!

Uyuduğu günleri de duvara çiz!”

O, onun günlük ekmeklerini pişirdi ve her gün onun başı ucuna koydu.

Uyuduğu günleri de ona imledi.

Birinci ekmeği kupkuruydu. İkincisi büzülmüştü. Üçüncüsü yaştı.

Dördüncü ekmeğin kabuğu ağarmıştı. Beşinci ekmeğin küflenmişti.

Altıncı ekmeğin pişmişti.

Yedinci bu anda adamı elledi ve o, uykusundan irkilip uyandı.

Gılgamış ona, uzaktaki Utnapiştim’e dedi:

“Beni uyku basar basmaz, sen durmadan beni elledin ve sen beni uyandırdın.”

Utnapiştim ona, Gılgamış’a dedi:

“Haydi Gılgamış, günlük ekmeklerini say!

Ve işte şu duvar, sana uyuduğun günlerin sayısını gösterecek!

Birinci ekmeğin kupkurudur. İkincisi büzülmüştür. Üçüncüsü yaştır.

Dördüncü ekmeğin kabuğu ağarmıştır. Beşinci ekmeğin küflenmiştir.

Altıncısı pişmiştir. Yedinci, bu anda sen uykudan irkilip uyandı!”

Gılgamış ona, Utnapiştim’e dedi:

“Bana yardımcı kal! Nereye gideyim?

Bütün organlarımı kötü ruhlar kapladı!

Yatak odasında ölüm bekliyor; neye baksam, o, ölümdür.” (122)

Utnapiştim ona, gemici Urşanabi’ye dedi:

“Urşanabi, denizin rıhtımı seni aldatsın.

İki kıyı arasında gidip gelen gemi senden nefret etsin!

Her zaman, erişmek istediğin denizin kıyısından her seferinde yoksun kal! (123)

Buraya getirdiğin adamın gövdesi kirden kabuk bağlamıştır.

Giydiği post, bedeninin güzelliğini bitirmiştir.

Urşanabi, onu alıp yıkanacak yere götür.

Kutsal bir rahibin yıkanması gibi, onun kabuk bağlayan kirini suyla yıka!

O, sırtındaki postu atsın ve deniz onu götürsün.

Onun güzel bedeni parlasın!

Yepyeni olsun başındaki külâh!

Bir kaftan giymiş olsun! Görkemli bir giysi!

O, ülkesine giderken, yürüdüğü yol boyunca, yurduna varıncaya dek,

Kaftanı tiftiklenmeyip yepyeni kalsın!” (124)

Urşanabi onu alıp yıkanma yerine götürdü.

Kutsal bir rahibin yıkanması gibi, onun kabuk bağlayan kirini suyla yıkadı.

O, sırtındaki postu attı ve deniz onu götürdü.

Onun güzel bedeni parladı.

Yepyeni oldu başındaki külâh,

Bir kaftan giymiş oldu. Görkemli bir giysi.

O, ülkesine giderken, yürüdüğü yol boyunca, yurduna varıncaya dek

Kaftanı tiftiklenmeyip yepyeni kaldı.

Gılgamış ve Urşanabi gemiye bindiler.

Gemiye dalgaya kaptırarak sürüp gittiler.

Karısı ona, uzaktaki Utnapiştım’ e dedi:

“Gılgamış geldi, yoruldu, güçlük çekti.

Ona ne verdin ki o yurda dönüyor?”

Fakat o, Gılgamış, geminin küreğini kaldırdı ve gemiyi kıyıya yanaştırdı. (125)

Utnapiştım ona, Gılgamış’a dedi:

“Ey Gılgamış, geldin, yoruldun, güçlük çektin.

Sana ne verdim ki yurduna dönüyorsun?

Gılgamış, sana gizli bir şey açayım.

Ve hiç kimsenin bilmediği biricik otun yerini sana söyleyeyim.

Bu ot, tıpkı deve dikenine benzer,

Ama dikenleri gül dikenini gibi keskindir; yaklaşıp batar.

Sen bu otu eline geçirmek istersen, eline batacağından korkma!”

Gılgamış bunu duyar duymaz derin bir kuyu kazdı.

Ve ayaklarına ağır taşlar bağlayıp kuyuya indi.

Ayağına bağladığı taşlar,

Onu yerin altındaki tatlı su denizinin dibine kadar batırdı.

Ama o, otu aldı ve dikenleri ellerine battı.

Bundan sonra Gılgamış, ağır taşları kesip yukarı fırladı.

Kuyunun suyu onu fırlatıp denizin kıyısına attı.

Gılgamış ona, gemici Urşanabi'ye dedi:

“Urşanabi, bu ot büyüdü bir ottur; insan bununla gençliği kazanır.

Bu ota, “yaşlı genç olur” denir.

Bunu Uruk'a yanımda götürmek istiyorum. Onu sevdiklerime yediririm.

Ve onu parça parça doğrayayım. Sonra da kendim yiyip tam çocukluğuma döneyim.”

İki kez yirmi saatten sonra biraz yemek yediler.

İki kez otuz saatten sonra kendilerini akşam dinlenmesine bıraktılar.

Gılgamış burada suyu soğuk bir kuyu gördü. Suda yıkanmak için aşağı indi.

Bir yılan otun kokusunu aldı.

Ve taşların yarığında yukarı çıkıp otu götürdü. (126)

Gılgamış geri döndüğü sırada yılan gömleğini atmıştı!

Bu anda Gılgamış yere oturmuş ağlıyordu.

O, gemici Urşanabi'ye dedi:

“Urşanabi, kollarım kimin için yoruldu?

Kimin için yüreğimden kanlar boşandı?

Kendime iyi bir şey kazandım.

Yer aslanı (127) için iyilik yapmış oldum.

Şimdi denizin kabarması, beni iki kez yirmi saat, o yere geri götürse bile,

Gereçler kuyuyu kazdığım zaman içine düşmüştü.

Burada işime yarayacak olan gereçleri nasıl bulabilirim?

Olmaz! Yurduma geri dönmeliyim.”

Gerçekten Gılgamış gemiyi kıyıda bıraktı.

İki kez yirmi saatten sonra biraz yemek yediler.

İki kez otuz saatten sonra kendilerini akşam dinlenmesine bıraktılar.

Onlar Uruk pazarına geldiklerinde, Gılgamış ona, gemici Urşanabi'ye dedi:

“Urşanabi, Uruk duvarının üstüne çık! İleri yürü!

Temeli gözden geçir! Tuğla duvarı gözden geçir!

Acaba bunun tuğlaları pişmiş değil midir?

Temeli yedi bilge kurmamış mıdır?

3600 dönüm kent, 3600 dönüm hurma bahçesi, 3600 dönüm kerpiç kuyu.

Üstelik İştâr tapınağının çukuru.

Bunların topu üç kez 3600 dönüm. Ve işte bunların hepsi Uruk'tur.”

MUSTAFA RAMAZANOĞLU'NUN

AÇIKLAMALARI:

(102) Nuh Peygamber, dağların, denizlerin ve ölüm suyunun arkasında bulunduğu için, kendisi böyle niteleniyor. (ÇN)

(103) Şurippak, Uruk'un yaklaşık 30 km. kuzeybatısında, bugün Fara denen bir örendir. (ÇN)

(104) Ozan burada, bir masal örgesinden yararlanmıştır. Yelden sallanan kamışlar, sesi insanlara iletiyor.

(105) Ubar-Turu: Babillilerin geleneğine göre, 18000 yıl saltanat süren Tufan'dan önceki son söylencesel kraldır. (Prof. Landsberger)

(106) Nuh Peygamber'i çağırıyor. Tanrılar toplantısında verilen kararı, gevezelik edip Nuh'un kulağına iletiyor. (ÇN)

(107) Apsu: yerin altındaki tatlı su okyanusudur; aynı zamanda yerin üstündeki yağmur suyunun da havuzudur. Ea, hem bu havuzun ve hem de bu okyanusun beyidir. (Prof. Landsberger)

(108) 3528 metre kare.

(109) Kamış: bir ölçüdür; yaklaşık üç metre uzunluğundadır.

(110) Geminin bu parçasının ne olduğu açık olarak anlaşılmıyor; "su kazıkları" diye sözcük sözcüğe çevirdik.

(111) Bu ölçünün ne olduğu belirtilmiyor. (Prof. Landsberger)

(112) Susam yağıdır. Bu yağla güzel börek kızartılır. Nitekim Nuh peygamber de bununla peksimet kızarttırmış olduğunu söylüyor. (ÇN)

(113) Fırtına Tanrısı.

(114) Şullat ve Haniş: Fırtına Tanrısı'nın yanında olan iki küçük tanrı.

(115) İra: savaşı ve hastalığı insanların başına saran bir tanrıdır. (Prof. Landsberger)

(116) Korkularından (Ç.N.).

(117) Nissir Dağı: Bugünkü Irak ve İran sınırında, Rumiye Gölü'nün göneyinde bulunan yüksek dağlardan biri olsa gerekir. Bu yazma, İsrailoğulları yazmasından ayrılıyor.

İsrailoğulları yazmasına göre, Nuh'un gemisi, Ağrı Dağı'nın üstüne oturmuştur.

(Prof. Landsberger) Kur'an-ı Kerim'e göre de Cudi Dağı'na.

(118) Keli: Suların, bataklıkların, çamurlu tarlaların ortasındaki kuru yerlere dendiği gibi, su altı olmayan dik tarlalara da "keli tarla" denir. (ÇN)

(119) Ea, insanlara kızıp tufan yapan Enlil'e, bu seslenişle adalet yolunu salık veriyor. Herkesi suçuna göre cezalandırmayı anımsatıyor. Ve yaptığı tufanla gösterdiği adaletsizliği Enlil'in yüzüne vuruyor.

(120) Akatçası "Atrahasis" olan sözcüğü böyle çevirdik. Bu sözcük, Nuh Peygamber'in sanlarından biridir.

(121) Uyumak için çömeliyor ve böylece kendi kendini zorluyor; ancak, uyku sis gibi soluğunu ona karşı üflüyor ve uyku, onu soluğuyla boğarak yeniyor.

(Prof. Landsberger)

(122) Ekmek sahnesinin anlamı şudur: Utnapiştim, taşıdığı kan dolayısıyla yarı-tanrı olan Gılgamış'ı, tanrılık niteliğini göstermesi için, sınava çekiyor. Bu sınav, Gılgamış'ın bir hafta uykusuz kalmasıdır. Gılgamış, uyumamak için oturmayıp çömeliyor. Fakat son derece yorgun olduğundan, hemen uykuya dalıyor. Utnapiştim'in karısı uyuyan Gılgamış'ın sınavı başaramadığını görünce, kocasına onu uyandırıp ülkesine geri göndermeyi salık veriyor. Ancak Utnapiştim, onun da her insan gibi kötü huylu olduğundan, uyuduğunu

yadsıyarak sonunda bir kavga çıkarmasından çekiniyor ve Gılgamış'ın ne kadar uyuduğunu kendisine göstermek amacıyla ortaya bir kanıt koymak istiyor. İşte bundan ötürü, konuğun günlük ekmek payı, uyumasına karşın pişirilip başucuna konuyor. Ve konukevlerinde hep yapıldığı gibi, hesabı da duvara çiziliyor. Gılgamış, kendisine yüklenen bütün görev günlerini uykusuz geçireceği yerde, baştan sona uykuyla geçirdikten sonra, Utnapiştim onu uyandırıyor. Utnapiştim'in önceden kestirdiği gibi, Gılgamış gerçekten uyuduğunu yadsıyor; ama, başucuna konan ekmeklerin geçirmiş olduğu değişimler ve çizilen çizgilerle, uyuduğu hemen anlaşılıyor. Bunun üzerine, yaşamı aramaktan vazgeçerek umutsuzluğa kapılıp talihinden yakınıyor.

(Prof. Landsberger)

(123) Gılgamış'ın acıklı durumu, Nuh Peygamber'i üzdüğünden, gemicisi Urşanabi'ye yukarıdaki gibi ileniyor. Çünkü gemicisi Gılgamış'a yol göstermekle onu başına belâ ediyor.

(124) Nuh Peygamber, Gılgamış'ın kılığını düzelttikten sonra ülkesine yollamak istediğinden, gemicisine böyle bir buyruk veriyor. (ÇN)

(125) Nuh Peygamber'in karısı, binbir güçlkle sonsuz yaşamı aramak için kocasının

yanına gelen ve kocası tarafından sırtına güzel bir giysi giydirilip yine ülkesine geri yollanan Gılgamış'a acıyor ve kocasına böyle sorduktan sonra Gılgamış'ı geri çağırıyor.

(126) Yılan; suyun, yaşamın ve sağlığın tanrısı olan Ningișzida'nın simgesidir. Yılanın çok yaşayan bir hayvan olması bu otu yemiş olmasına yorulur.

(127) Yer aslanı: Yılanın başka bir adıdır. (Prof. Landsberger)

I

“Ağacın bedeni hemen bugün, Nacar'ın evine bırakılmış olacaktır.

Ağacın dalları Nacar'ın keseri için hazır olacaktır.

Efendim, niçin ağlıyorsun?

Hemen bugün, senin ağacın bedenini yerin altından çıkaracağım.

Dalları cehennemden yukarı getireceğim.

Eğer bugün yeraltı dünyasına gidersen,

Kutsal şeyler önünde başını eğmemelisin.

Temiz bir gömlek giymemelisin.

Yoksa hemen senin bir yabancı olduğunu anlarlar.

Mermer şişecikten alınmış güzel kokuyu sürünmemelisin.

Yoksa onlar güzel kokuyu alınca hemen çevrene toplanırlar.

Gürzünü (130) yeraltı dünyasına düşürmemelisin.

Yoksa gürzle öldürülmüş olanlar hemen çevrene toplanırlar.

Eline sopa almamalısın. Yoksa ruhlar senden titrerler.

Ayağına ayakkabı giymemelisin. Yerde gürültü etmemelisin.

Sevdiğin karını öpmemelisin.

Kendisine kin beslediğin karını dövmemelisin.

Sevdiğin çocuğunu öpmemelisin.

Kendisine kin beslediğin çocuğunu dövmemelisin.

Yoksa cehennem senin için sokurtu, homurtu yapar!”

Engidu yeraltına iner inmez, adı geçen Tanrıça Nin-Asu'nun kutsallığına ayak basıyor.

Engidu, çıplak tanrıçanın güzelliğinden ve vücudunun parlaklığından dolayı kendinden öyle

geçiyor ki, Gılgamış'ın kendisine verdiği bütün öğütleri unutuyor. Böylece o, yeraltı

dünyasında yakalanıyor ve Gılgamış, değerli ağacından başka, kendisine bağlı olan kölesi

Engidu'yu da yitiriyor.

II

O, yatan bir kadına, yatan bir tanrıçaya,

Yatan Nin-Asu Ana'ya yaklaşıyor.
Onun parlak omuzları açıktı. Örtülmemişti.
Onun göğsü mermerden yapılmış yuvarlak bir vazo gibi
Kırıksız ve dümdüzdü.

III

Engidu, yeraltı dünyasına gidip tanrıçayı görünce,
Bu tanrısallık önünde başını eğdi.
Temiz bir gömlek giydi.
Hemen onun bir yabancı olduğunu anladılar.
Mermer şişecikten alınmış güzel kokuyu süründü.
Onlar güzel kokuyu alınca hemen çevresine toplandılar.
Gürzünü yeraltı dünyasına düşürdü.
Gürzle öldürülmüş olanlar çevresine toplandılar.
Eline sopa aldı. Ruhlar ondan titrediler.
Ayağına ayakkabı giydi. Yerde gürültü etti.
Sevdiği karısını öptü; kendisine kin beslediği karısını dövdü.
Sevdiği çocuğunu öptü; kendisine kin beslediği çocuğunu dövdü.
Cehennem onun için sokurtu ve homurtu yaptı.

IV

O, yatan bir kadına, yatan bir tanrıçaya,
Yatan Nin-Asu Ana'ya yaklaştı.
Onun parlak omuzları açıktı. Örtülmemişti.
Onun göğsü mermerden yapılmış yuvarlak bir vazo gibi
Kırıksız ve dümdüzdü. (131)

V

O zaman Engidu yeryüzüne çıkmak isteyince,
Onu ne belâ getiren ruh, ne de hastalık ifriti yakaladı;
Onu cehennem kralının amansız bir şeytanı yakaladı.
Onu, yeraltının kendisi yakaladı.
O, yiğitler alanında düşüp ölmedi;
Onu, yeraltının kendisi öldürdü.

VI

O zaman Ninsun'un oğlu, kölesi Engidu için ağladı.
Ve tek başına kalkıp Enlil'in Ekur evine (132) gitti.
“Enlil baba, bugün ağacımın bedeni yerin altına düştü.

Ağacımın dalları da yerin altına düştü.

Bunları çıkarmak için yerin altına inen Engidu'yu,

Onu, ne belâ getiren ruh, ne de hastalık ifriti yakaladı;

Onu, yeraltının kendisi yakaladı.

Onu, cehennem kralının amansız bir şeytanı yakalamadı;

Onu, yeraltının kendisi yakaladı;

O, yiğitler alanında düşüp ölmedi;

Onu, yeraltının kendisi öldürdü.”

Bunun üzerine Enlil Baba, Gılgamış'a hiçbir yanıt vermedi.

Gılgamış, Sin Baba'ya başvurdu:

“Sin Baba bugün ağacımın bedeni yerin altına düştü.

Bunları çıkarmak için yerin altına inen Engidu'yu,

Onu, ne belâ getiren ruh, ne de hastalık ifriti yakaladı;

Onu, cehennem kralının amansız bir şeytanı yakalamadı;

Onu, yeraltının kendisi yakaladı.

O, yiğitler alanında düşüp ölmedi;

Onu, yeraltının kendisi öldürdü.”

Bunun üzerine Sin Baba, Gılgamış'a hiçbir yanıt vermedi.

VII

Gılgamış tek başına kalkıp Ea'nın E-Apsu evine (133) gitti:

“Ea Baba, bugün ağacımın bedeni yerin altına düştü.

Ağacımın dalları da yerin altına düştü.

Bunları çıkarmak için yerin altına inen Engidu'yu,

Onu, ne belâ getiren ruh yakaladı ve ne de hastalık ifriti yakaladı;

Onu, yeraltının kendisi yakaladı.

Onu, cehennem kralının amansız bir şeytanı yakalamadı;

Onu, yeraltının kendisi yakaladı;

O, yiğitler alanında düşüp ölmedi;

Onu, yeraltının kendisi öldürdü.”

Ama, Ea Baba ona şu yanıtı verdi:

“Cehennem kralı yiğit Nergal'a başvur!

Ereşkigal'ın (134) ağabeyi Kral Nergal'a başvur!

Eğer cehennem kralı yiğit Nergal yeraltının hava deliğini açacak olsaydı,

O zaman Engidu'nun ruhu hafif bir yel gibi yerin altından çıkardı.”

VIII

(Şiirin gelişinden, şimdi Engidu'nun ruhunun gerçekten yeraltından yeryüzüne çıktığı kendiliğinden anlaşılabilir oluyor.)

Bunlar birbirleriyle kucaklaştılar.

Bir türlü birbirlerinden ayrılmak istemediler.

Birbirlerine anlatmaktan usanmadılar.

“Arkadaşım, (135) söyle bana!

Söyle bana, yeraltında gördüklerini anlat bana!”

“Söyleyemem arkadaşım! Söyleyemem!

Sana yeraltı dünyasında gördüklerimi anlatacak olursam,

Sen oturup ağlamalısın.

Ve ben de oturup ağlayayım.

Ellemekle zevk duyduğun benim güzel bedenimi,

Şimdi böcekler, eski bir giysiyi yer gibi yiyor.

Ellemekle zevk duyduğun benim güzel başım,

bir çamur teknesi gibi toprak doludur.”

IX

Engidu, şöyle diyerek büzülüp toprağa çömeldi.

“Arkadaşım, yeraltı dünyasında şunları gördüm:

(Tablette, Engidu'nun yeraltı dünyasıyla ilgili sözlerinin bulunduğu yer kırıktır.

Söylenen bu sözler yaklaşık 30 satırdır.)

X

(Bu sahne, Gılgamış'ın, yer dünyasının ayrıntılarıyla ilgili olarak sorduğu soruları

ve Engidu'nun buna verdiği yanıtları içermektedir ki bu bölümün, yaklaşık

ilk 15 satırı kırıktır.)

“Sehpaya asılmış olanı gördün mü?”

- “Evet gördüm. Eğer işlediği günahtan pişman olsaydı,

Çivinin kopmasıyla kurtulurdu.”

- “Eceliyle öleni gördün mü?”

- “Evet gördüm. Gece yatağında uyuyup, su, soğuk su içiyor.”

- “Savaş alanında öleni gördün mü?”

- “Evet gördüm. Ana ve babası onun için uğraşıyorlar.

Karısı da onun için çalışıyor.”

- “Cesedi kırdı bırakılmış (mezara gömülmemiş) olanı gördün mü?”

- “Evet, gördüm. Onun ruhu yeraltı dünyasında uyumuyor.”

- “Ruhuyla kimsenin ilgilenmediğini (136) gördün mü?”

- “Hayvanlara yedirilen tencere kazıntısı,

Ve sokağa atılan yemek artıkları onun besinidir.”

(Destan burada sona eriyor. Destanın son tableti, nasıl tutarsız başladıysa yine tutarsız olarak bitiyor.)

MUSTAFA RAMAZANOĞLU'NUN

AÇIKLAMALARI:

(128) Bu ağaçtan, özellikle araba dingili yapılırdı. Nasıl bir ağaç olduğu pek belli değildir (Prof. Landsberger)

(129) Numaralarla gösterilen bölümlenme, metnin kıtalara ayrılmış olduğunu göstermektedir. Bu kıta bölümlenmesi, genellikle Akat şiirine yabancıdır. Buna karşılık, Sümer koşuğunun bir özelliğidir. Sümerce kıtalar, denebilir ki, ayrı ayrı sahneler halinde hazırlanmış olurlar. Her sahne tam bir birlik oluşturur. Ancak, kıtaların bölümlenmesiyle ilgili olayların akışı, kimi zaman kesilir. Yani olayların arasındaki bağlar, çok kez gözardı edilmiş olur.

(130) Bu uygun bir çeviri değildir. Doğrusu, günümüzde ilkelerin kullandığı “bumerang” a benzeyen, ağaçtan yapılmış bir “atma” silâhıdır. (Prof. Landsberger)

(131) Okurun da dikkatini çekmiş olduğu gibi, burada II. kıta sözcüğü sözcüğüne yineleniyor. Bunun anlamı ve sanatçının bundan amacı, şöyle açıklanabilir: Engidu'nun yazgısının değişmesi, yani onun ruhlara katılması, bir yıldırım hızıyla oluyor.

Sanki, hiçbir şey olmamış gibi, yeraltı dünyasında alışılan durum sürüyor ve yine, hiçbir şey olmamış gibi, Tanrıça Nin-Asu kendi tanrısal dinginliğini koruyor. İşte böylece, insanın ölümlülüğü tanrıların değişmeyen ölümsüzlüğüyle bir karşıtlık oluşturuyor.

(Prof. Landsberger)

(132) Dağ evi.

(133) Yeraltındaki tatlı su okyanusu (Prof. Landsberger)

(134) Doğru bir metin onarımı değildir.

(135) Akatça yazmada görüldüğü gibi, Engidu burada birdenbire Gılgamış'ın arkadaşı oluyor. Bu bölümün Sümerce özgün metni elimizde olmadığından, değişikliğin nasıl

ortaya çıktığını bilemiyoruz. Acaba bu değişiklik Sümerce özgün metinde mi vardı; yoksa Akatlı yazar, her şeye karşın burada, metin üzerinde kesin bir değişiklik mi yaptı? İşte, söylediğimiz gibi, bunu anlayamıyoruz. (Prof. Landsberger)
(136) Ruhuyla ilgilenilmeyen kimsenin ölüsü: Kalıtçılarınca, ruhu için adak adanmayan bir ölü demektir. (ÇN)

Tercüme ve Açıklamalar Mustafa Ramazanoğlu,

Seven Bir Fahişeyim Ben

Posted: 01/01/2012 in Semavi Sonrası

7

Mabet fahişeliğinden izler Seven bir fahişeyim ben ? İhtar....

“Herodot kitabında, Babil’de her kadının evlenmeden önce mabette bir erkekle yatmasının zorunlu olduğunu, bu yüzden evlenmek isteyen kadınların mabedin etrafında oturarak erkek bekleediklerini, güzel kadınların hemen bulduğunu, çirkin kadınların ise uzun süre bulamadıklarını yazıyor. ?

“Sumer kanununa göre evlenen kadın bakire değilse , kocasından boşanırken bakire olarak evlenen kadının alacağı tazminatın yarısını alabiliyor. ? “

“Antropologlara göre en eski toplumlarda uygarlık kadınlar eliyle başlamış. İlk ipi yapmayı akıl eden, yiyecekleri koymak için tartan ve kilde kap kacağı yapan, yenecek ve ilaç olarak kullanılacak bitkileri, ateşi bulan, hayvanları evcilleştiren kadınlar. Kadınların en önemli niteliği de çocuk doğurmalarıydı. Bu olay onların yaratıcı olarak tanımlanmalarına neden oluyordu. Böylece ilk ana tanrıça ortaya çıkmış. Kadınlar da yeryüzünde ana tanrıçanın bir temsilcisi. M.Ö. 10.000 yıllarında ilk tarım topluluğunun başlaması sonucu insanlar arasında bir ‘din’ düşüncesi gelişmiş. Ana tanrıça için küçük tapınaklar yapmışlar. Buralarda düzenlenecek törenler için rahibeler sınıfı oluşmuş. Kuşkusuz tanrıçanın gücüne ulaşmak için seks ayinleri yapılmış. Daha sonra avcılığın başlaması ile erkekler güçlenmiş, bunun sonucu erkek tanrılar ortaya çıkmış, onlara hizmet için de rahipler. Bunlar kadınlar üzerinde baskı yapmaya başlamışlar. İşte o devirde fahişelik vücut bulmuş, diyor Nickie Robert.1

Bunun ilk örneğini Mezopotamya’da Sumerlilerde görüyoruz. Sumer’in Aşk ve Savaş Tanrıçası İnanna belgelerde ‘göğün fahişesi’ olarak adlandırılır. Kocasını Çoban Tanrısı Dumuzi de onun için ‘o fahişedir, benim eşim fahişedir’ diyor. İnanna, fahişelerin de koruyucusu. Kutsal fahişelik, sokaklarda değil, mabetlerde yapıldığı deniyor.

İnanna

Sumer mabetlerinde rahipler ve rahibeler büyük bir grup oluşturuyor. Rahibeler 20'ye yakın sınıfa ayrılmışlardı. Bunlar arasında şarkıcılar ve dansözlerin özel bir yeri vardı. Onlar arp, lir gibi çalgılarla şarkılar söyleyerek, danslar ederek tanrıları, dolayısıyla insanları eğlendirirlerdi. Bunlarda asıl amaç tanrıları eğlendirerek onları sakinleştirmek, böylece insanlara zarar vermelerini önlemektir. Rahibeler arasında sihir ve kahinlik yapan, rüya tabir edenler ayrı ayrı sınıflardır.² Prensesler, şehir beylerinin ve kralların eşleri erkek tanrılara ait baş rahibe olarak mabedin idari işlerini yürütürlerdi. Bunların önemli görevlerinden biri de Kutsal Evlenme törenlerinde Tanrıça İnanna yerine geçerek Tanrı Dumuzi'yi temsil eden kral ile evlenmeleriydi.

Böyle rahibelik, ilk Ur şehrinde Akad Kralı 1. Sargon'un kızı şair Enheduanna ile başlamıştı. Ondan sonra Sumer ve Akad'da hangi kral başa geçerse onun kızı bu göreve atanmıştı. Böylece siyasal ayrılıklar olduğu zaman bile bu kurumlar şehir beylikleri arasında bir kültür bağı oluşturmuşlardır. Bu gelenek M.Ö. 1800'le-re kadar sürmüştür.

Enheduanna

Mabetlerde, özellikle İnanna'nın mabetlerinde rahibelerin özel bir görevi de genel kadınlık, bir tür fahişeliktir. Bunlar tanrıya hizmet ettiklerinden kutsal sayılıyordu. Tapınak fahişesini Gilgames Destanı'nda görüyoruz. Gilgames'e arkadaş yapılmak istenen Enkidu bir orman adamıydı. Ormanda hayvanlarla yiyip içiyor, onlarla yaşıyordu. Onu insan gibi yapmak için mabetten bir fahişe gönderilir. Bu kadın ona insan gibi yemeyi, içmeyi, konuşmayı öğrettiği gibi cinsel ilişkiyi de öğretir.³ Bu da fahişe olarak adlandırılan bu rahibelerin, acemilere cinsel ilişkide bir tür öğretmenlik görevi yaptıkları izlenimini veriyor. Daha sonra bu gelenek Babillilere ve Asurlulara geçmiştir. Herodot kitabında, Babil'de her kadının evlenmeden önce mabette bir erkekle yatmasının zorunlu olduğunu, bu yüzden evlenmek isteyen kadınların mabedin etrafında oturarak erkek beklediklerini, güzel kadınların hemen bulunduğunu, çirkin kadınların ise uzun süre bulamadıklarını yazıyor. Sumer'de böyle bir gelenek olamaz, çünkü onlarda kadınların evlenmesinde bekaret aranıyor. Sumer kanununa göre evlenen kadın bakire değilse, kocasından boşanırken, bakire olarak evlenen kadının alacağı tazminatın yarısını alabiliyor. Mabet fahişeliği bir meslek. Onlar kendilerini tanrı namına bu işe gönüllü olarak adayın kadınlar. Bunlar aynı zamanda bereket kültürünün de temsilcileri. Sumer dininin bir simgesi olan 100 kadar kurumu kapsayan 'me'ler arasında fahişelik de bir kurum olarak görünüyor. Bu rahibelerin diğer rahibelerden ayrılmaları için başlarını örtmeleri gerekir.⁴ M.Ö. 1600 yıllarında bir Asur kralının yaptığı kanunun 40. maddesiyle o tarihten sonra bütün evli ve dul kadınların başlarını örtmeleri şart koşulmuş. Kızlar ve sokak fahişeleriyle örtmeyecek. Böylece evli ve dul kadınlar da mabet fahişeleri gibi yasal seks yaptıklarından kutsallaştırılmışlar.⁵ Sokak fahişeleri örtünürse çok ağır ceza görüyorlar. Kuşkusuz mabet

fahişeliği yanında sokak fahişeliği iyi görülüyor. Bu mabet fahişeliği geleneği, Babilliler ve Asurlular yoluyla Kenanlılara, oradan da İsrail'e geçmiş, ama Tevrat boyunca bu geleneğin kaldırılma çabaları izleniyor.

Diğer taraftan Tevrat araştırmacıları da iki kısma ayrılmış. Bir kısmı İsrail'de mabet fahişeliğinin olduğunu, bir kısmı da tanrı namına cinsel ilişki yapılmasının akıl alamayacağını söylüyor. Bütün söylentilere karşın, İnanna'nın bereket kültürünün ve mabedinin İştart, Astarte adlarıyla İsa'nın doğumuna kadar sürdüğünü görüyoruz. İsa'nın annesi Meryem doğmadan önce Meryem'in annesi onu mabede adamış.

Kur'an, Al-İmran Suresi, ayet 35-37:

'İmran'ın karısı şöyle demişti: Rabbim! Karnımdakini azatlı bir kul olarak sırf sana adadım. Adağımı kabul buyur. (...) Rabbim! Ben onu kız doğurdum, (...) Ona Meryem adını verdim. Kovulmuş şeytana karşı onu ve soyunu senin korumanı diliyorum, dedi. Rabbi Meryem'e hüsnü kabul gösterdi; onu güzel bir bitki gibi yetiştirdi. Zekeriyya'yı (teyzesinin kocasını) da onun bakımı ile görevlendirdi. Zekeriyya, onun yanına, mabede her girişinde orada bir rızık bulur ve 'Ey Meryem, bu sana nereden geliyor' der; o da, Bu, Allah tarafındandır, Allah, dilediğine sayısız rızık verir, derdi.'

Bu ayetten anlaşıldığına göre, o zaman mabetler vardı.

Tevrat ve İncil'de de mabetlerin bulunduğu yazılı.

Daha önce sözünü ettiğimiz kitabında Nickie Robert fahişe-liği aslında kadının bir tür özgürlüğü olarak görüyor. Yunanlar'da keyfince yaşamak isteyen kadınlar kendi istekleriyle fahişe oluyorlarmış. Hıristiyanlık başladığı zaman Korentliler'in Venüs ve Afrodit mabetlerinde binden fazla fahişe varmış. İnançlarına göre, bunların erkeklere yaptıkları bu iş karşılığında mem-lekete bereket geliyormuş. Bu düşünce tamamıyla Sumer'in bereket kültürünün bir devamıdır.

Kutsal fahişelik Hindistan ve Afrika'da da varmış. Fakat oralarda geç başlamış. Güney Hindistan'da mabet fahişeliği sürüyor. 1927 yılında Madaras'da 200 bin fahişe olduğu tahmin ediliyormuş.⁶ Lidya kızları da çeyizlerini hazırlamak için fahişelik yapıyor. 20. yüzyılın başında Cezayir'de bir kabilenin kızları büyük Biskara'ya gidip dans ve fahişelik yaparak para kazanıp evlenirlermiş. Kadınlar fahişelikten ne kadar çok para kazanırlarsa o kadar saygın oluyorlarmış. Mabet fahişeleri kendileri için bir ücret almıyorlarmış, ama mabede gelir sağlıyorlarmış.

Tevrat'ta iki türlü fahişelik var. Biri qadeşah; anlamı kutsal kadın veya adanmış kadın, daha doğrusu kült fahişeliğini ifade eden kelime. Bunun Akadcası qadištu. Bazı araştırmacılar mabette böyle bir görev olacağını kabul etmek istemiyorlar. Qadeşah kelimesinin ebe veya büyücü olabileceğini söylüyorlar. Sokak fahişesinin şiirsel bir adı olabilir diyenler de var. Diğer taraftan belki kıtlık zamanlarında ülkeye bereket sağlaması için bir rahip ile birleşen bir rahibe de olabileceği öne sürülüyor. Sokak fahişesinin adı ise zonah.⁷

İsrail'de kült fahişesi ahlaki bakımdan iyi görülme de yasa dışı değil.

“Rah Hoşeya dedi: Git kendine bir kötü kadın, ve zina çocukları al; çünkü memleket Rabbin arkasından ayrılarak çok zina ediyor.” (Tevrat, Hoşea, Bap 1-2.)

Tevrat araştırmacıları bunu, İsrail Halkı'nın inançsızlığının ve yabancı tanrılara tapmalarının bir tür cezalandırılması olarak yorumluyorlar.

Yine aynı yerde şöyle yazar:

‘... çünkü zina ruhu onları saptırdı ve kendi Allahlarından ayrıлып zina ettiler. Dağların başlarında kurban ediyorlar, tepelerde meşe ve kavak ve çitlenbik ağaçları altında buhur yakıyorlar, çünkü onların gölgesi iyidir; bundan dolayı kızlarımız fahişelik ediyorlar, gelinleriniz zina ediyorlar. Fahişelik ettikleri zaman kızlarınızı ve zina ettikleri zaman gelinlerinizi cezalandıracağım; çünkü erkekler kendileri fahişelerle bir yana çekiliyorlar ve fuhşa vakfedilmiş kadınlarla birlikte kurban kesiyorlar.’ (Tevrat, Hoşea, Bap 4: 12- 14.)

Burada fuhşa vakfedilmiş sözleri mabet fahişeliğini anlatıyor. Diğer taraftan Tevrat, Levililer, Bap 19: 29'da ‘Kızını fahişe ederek onu murdar etme, ta ki, diyar zina etmesin, ve diyar alçaklıkla dolmasın’ şeklinde yazar. Burada ‘kızını mabet fahişesi yapma’ anlamına geliyor olmalı, çünkü akli başında bir baba kızını sokak fahişesi yapmaz. Üstelik evlenirken bekaretin çok önemli olduğu bir ülkede.

‘(...) kahinler ve rahipler (...) fahişe veya bozuk kadın almayacaklar. Ve kocasından boşanmış kadın da almayacaklar, çünkü, kahin Allahına mukaddestir. (Tevrat, Levililer, Bap 21: 7.)

‘Bir kahinin kızı fahişelik ederek kendini bozarsa, babasını da bozmuş olur; ateşle yakılacaktır.’ (Tevrat, Levililer. Bap 21: 9.)

‘İsrail kızlarından ve İsrail oğullarından kendilerine fuhşa vakfetmiş kimse olmayacaktır. Kadın fuhşunun kazancını veya erkek fuhşunun ücretini herhangi bir adak için Allahın

Rabbin mabedine getirmeyeceksin; çünkü bunların ikisi de Allahın Rabbe mekruh şeylerdir.’
(Tevrat, Tesniye. Bap 23: 17- 18.)

Burada fuhuş ile kazananın mabede verilmemesi, yine mabet fahişeliğinin varlığını gösteriyor.
Ayrıca bu ayete göre, mabetlerde erkek fahişelerin de bulunduğunu anlıyoruz. Onlara
“qadeşim ? yani kutsal erkek deniyor. Sumerlilerde de mabetlerde erkek fahişeler var. Bunlar eşcinsellik yapıyorlar. Tanrıça İnanna için yazılan bir ilahide buluyoruz bunu:

Saygın danışman, göğün süsü,

Uyku sona erince, gün ışığı olursun,

Sumer Halkı önünden geçer,

Sana selam, deriz.

Ayın yedinci gününde

Ay hilal olunca,

Kutsal suda yıkanıp kraliçelik elbisesini giyince,

Davullar vurulur önünde.

Sumer Halkı önünden geçer,

Göğün yüce hanımına selam, der.

Erkek olan kadınlar,

Kadın olan erkekler

Önünden geçer, sana selam, der

Kadın olan fahişeler,

Erkek olan fahişeler

Önünden geçer, sana selam, der.

‘Ve onlar her yüksek tepe üzerinde ve her yeşil ağaç altında kendileri için yüksek yerler; dikili taşlar ve Aşerler yaptılar ve diyarda fuhuşa vakfedilmiş erkekler vardı. İsrail oğulları önünden Rabbin kovduğu milletlerin bütün mekruh şeylerine göre yaptılar.’ (Tevrat, 1. Kırallar, Bap 14: 24.)

Burada sözü edilen ağaçlar tanrıça, dikili taşlar da tanrı sembolleri. Bunlar kitabın çeşitli yerlerinde tekrarlanıyor, Halk Rab’ı tanımıyor veya onunla birlikte tanrıça ve tanrılara da tapıyorlar.

“Ve Asa atası Davud gibi Rabbin gözünde doğru olanı yaptı ve fuhuşa vakfedilmiş erkekleri diyardan kovdu ve babalarının yapmış oldukları bütün putları ortadan kaldırdı. ? (Tevrat, 1. Kırallar, Bap 15: 11-12.)

‘(Kral Yehoşafat) babası Asanın günlerinde bırakılmış olan fuhuşa vakfedilmiş erkeklerin geri kalanını memleket-ten süpürüp attı.’ (Tevrat, 1. Kırallar, Bap 22: 46,)

Burada sözü edilen Asa, Kral Süleyman’ın torunu. Kral Süleyman öldükten sonra memleket İsrail ve Yahuda olmak üzere ikiye ayrılıyor (M.Ö. 931). Asa 911-870 yılları arasında Yahuda’da krallık yapıyor. İsrail tarihi İbrahim ile başladığına göre onun yaşadığı tahmin edilen tarihten (M.Ö. 1900- 1800) Asa’nın zamanına kadar hemen hemen 1000 yıl geçmiş olmasına rağmen mabet fahişeliğinin devam ettiğini görüyoruz. Kral Asa’dan hemen hemen 250 yıl (M.Ö. 641-609) sonra krallık yapmış olan Yoşia, 2. Krallar 23: 7’de yazdığına göre, ‘Fuhşa vakfedilmiş er-keklerin Rab evinde bulunan evlerini yıktı. Kadınlar orada Aşera için çadır dokurlardı’.

Nerede ise Yahuda devletinin sonuna gelmek üzere olduğu halde (M.Ö. 586; yine de mabet fahişeliğinin sürdüğü görülüyor.⁸ Mabet içinde onların özel yerleri bulunuyormuş, İsrail mabedinde de Sumer mabetlerinde olduğu gibi kadınlar tarafından dokumacılık yapıldığı da anlaşılıyor.

Bütün bunlardan anlaşılacağı gibi, İsrail’de mabet fahişeliği vardı ve Tevrat boyunca onu kaldırmak için uğraşılmış. Fakat ne olursa olsun bu gelenekten vazgeçmek kolay değildi. İsrail’de erkeklerin çok kadınla evlenmelerinin fahişeliği önlemek için olduğu söylenirse de, yine önüne geçilememiş. Çok kadınla evlenemeyen erkeklerin onlara ihtiyacı varmış. Yazıldığına göre bugün bile en çok genelev Telaviv’de imiş. Belki de mabet fahişelerine gitmek kutsal bir görev kabul ediliyordu. Sumer’de mabet fahişelerinin başları örtüldüğü gibi İsrail’de de yüzlerine peçe takıyor olmalı. Yüzüne peçe takıp kendisini fahişe gibi göstererek kaynatası ile yatan Yakub’un gelini Tamar’ın Tevrat’ta yazılan öyküsü, yüz

yıllardan beri Tevrat arařtırıcıları arasında mabet fahiřesi mi, sokak fahiřesi mi, olduđu tartiřması sűrűp gidiyor. Halbuki o zonah olarak deđil, qadeřah olarak yazılmıř. Olay řu:

İbrahim'in torunu Yakup'un ođullarından Yahuda'nın űç ođlu oluyor. Bunlardan birini Tamara adlı bir kadınla evlendiriyor. Ođul űlűyor. Gelenek icabı kadın ikinci ođul ile evleniyor. O da űlűnce kaynata onu űçűncű ođluna almıyor. Buna kızan gelin dulluk elbisesini çıkarıyor, yűzűne pee takarak kaynatasına kendisini fahiře gibi gűstererek onunla yatıyor. Fahiřelik űcreti olan bir ođlađa karřılık kadın adamın kuřađını, műhrűnű ve sopasını alıyor. Adam verdiklerini geri almak için bir ođlak vermek istiyor, ama kadını bulamıyor.⁹ Tamara gebe kalıyor ve kaynatası onun yakılmasını istiyor. Fakat o çocuđun kaynatasından olduđunu on-dan aldıklarıyla kanıtlıyor. (Tevrat, Tekvin, Bap 38: 12 vd.)

űlen kardeřin karısı ile evlenme zorunluluđu, Tevrat, Tensi-ye 25: 5-10'da řűyle açıklanıyor:

Eđer kardeřler bir arada oturlarsa, onlardan biri űlűrse, ođlu yoksa, onun karısı yabancı adama varamayacak, kocasının kardeři onu karılıđa alacak. Kadının dođuracađı ilk ođul űlen kardeřin adıyla onun yerini tutacak, adı İsrail'den silinmeyecek. Eđer adam istemezse yařlılar űnűnde anlatacak, kadın onun yűzűne tűkűrecek ve arıđını çıkaracak. Adamın adı 'arıđı çıkarılan' olacak.

İkinci ođlun neden yengesiyle evleneceđi ve onun űlmesinin sebebi Tevrat'ta řűyle yorumlanmıř:

'Ve Yahuda Onan'a dedi: kardeřinin karısının yanına gir ve ona kain biraderlik yap ve kendi kardeřine zűrriyet yetiřtir.' (Tekvin, Bap 38: 8.)

'Tamara'nın ikinci evlendiđi ona Onan dođacak çocuđun kendisinin olmayacađını bildi. Kardeřine zűrriyet vermesin diye yere dűkerdi. Yaptıđı Rab'ın gűzűnde kűtű oldu ve onu űldűrdű.' (Tekvin, Bap 38: 9-10.)

'Bir adam kardeşinin karısını alırsa murdarlıktır; kardeşinin çıplaklığını açmaktır; çocuksuz olacaktır.' (Levililer, Bap 20: 21.)

Tevrat'ta Sűleyman'ın Atasűzleri bűlűműnde bulunan fahiřelikle ilgili atasűzlerinden bazı űrnekler ise řűyledir:

"Yabancı kadının dudaktan bal damlatır, ağzı yağdan yumuşaktır. Fakat sonu pelin otu gibi acıdı.' (Bap 5: 3.)

“gençliğinin kansı ile sevin. Sevimli geyik, nefis ceylan gibi onun memeleriyle seni doyursun.
? (Bap 5: 18.)

“kötü kadından. yabancı kadının yaltaklanan dilinden korunmak için babanın emirlerini oku,
annenin öğrettiklerini bırakma. Onun güzelliğine arzu çekme ve seni kirpikleriyle
yakalamasın. Çünkü fahişenin elinden insan bir parça ekmeğe muhtaç olur.’ (Bap 5: 23.)

‘Fahişenin yüzünden insan bir parça ekmeğe muhtaç olur.’ (Bap 6: 26.)

‘onu bir kadın karşıladı, fahişe kılıklı, yüreği kurnaz ve yaygaracıdır. Kem almaz, ayakları
evde durmaz, kah so-kakla, kah meydanlardadır. Her köşede pusuda bekler.’ (Bap 7: 10.)

‘komşunun karınsın yanına giren, ona dokunan kim olursa olsun suçsuz tutulamaz.’ (Bap 7:
29.)

‘fahişe derin bir çukurdur; yabancı kadın dar bir kuyudur.’ (Bap 23: 27.)

‘fahişelerle arkadaşlık eden malını kaybeder.’ (Bap 29: 8.)

Rehab adlı bir fahişe hem Tevrat, hem de İncil’de korunuyor:

‘Şehir evinde olanın hepsi Rab’a tahsis edilecek (yani öldürülecek,), yalnız fahişe Rehab ve
kendisiyle beraber evde olanların hepsi yaşayacak, Çünkü gönderdiğimiz habercileri sakladı.’
(Tevrat, Jeos, Bap 6: 17.)

Maria Magdelene adlı bir kadın, fahişelik yaparken İsa’ya yanaşıyor, fahişelikten ayrılıyor ve
Hıristiyan oluyor. Sonra da azize haline geliyor, İsa’nın ölümü sırasında yanında imiş, İsa’nın
yeniden dirildiğini de Havarilere o bildirmiş, Bu olay yüzyıl sonra ancak İncil’e yazılıyor.
Hıristiyanlıkta bütün fahişelerin bedenlerini satmaktan vazgeçip İsa’ya sığınmaları öneriliyor.
Fahişelerle ilişki kuran erkekler de lanetleniyor.

Bütün uyarılara, sıklara karşın bu kurum kaldırılamamış, hatta bazı ülkeler zaman zaman
onların çoğalmasını istemiş, onlardan aldıkları vergi ile bütçelerini zenginleştirmişlerdir.¹⁰

Konumuzu burada kapatıyoruz, görüldüğü gibi tanrı sözü olarak inandırılan din kitapları,
çeşitli kültürlerden alınan etkiler, yerli halkın kültürü ile karıştırılarak meydana gelmişlerdir.

Medresede okuyup hafız, sonra da öğretmen olan babam bana ‘Kızım Kuran üç kısımdan
oluşur, efsaneler, emirler ve tarih’ derdi. Araştırmalarımızda Kuran’da yazılan öykülerin

hemen hepsi Musevi efsanelerinden alınarak, İslam düşüncesine göre şekillendirilmiş, Tevrat'tan bile değil. Tevrat'ta ise diğer kültürlerdeki efsanelerin Musevi kültürü ile karıştırılarak yazılmış olduğunu görüyoruz. ?

1 Nickie Robert Batı Tarihine Fahişeler, çeviren: Gülden Şen. Sabah Kitapları.

2 Sumer rahibe!eri hakkında bkz. Renger, Zeitschrift für Assyriology, N.F 24. 126 S. 139. Afo VII 23.

3 Burada kadının insanın uygarlaşmasındaki rolünü açıkça görüyoruz.

4 Hartmut Schmökel, Kulturgeschichte des Alternorient, Stuttgart, 1961, s.37.

5 Prof. Mebrure Tosun, Doç. Dr. Kadriye Yalvaç. Sumer, Babil, Asur Kanunları ve Ammi-saduqa Fermanı, s.252.

6 M. Yamouchi. Cultic Position Essays Presented to Cyrus Gordon on his Occasion of his sixty Birthday, s.213.

7 Jhonatan Kirsh, The Harlot by the Side of the Road.

8 Harper Collins. Atlas of the Bibel, s.21.

9 Bundan fahişelik ücretinin bir oğlak olduğu ortaya çıkıyor.

10 Bu konuda daha fazla bilgi için bkz. Emre Caner, Toprak ve Kadın Kutsal Fahişelerden Bakire Meryem'e. Su Yayınları 2004: Nickie Roberts. Batı Tarihinde Fahişeler. Çeviren: Gülden Şen. Sabah Kitapları.

(Bereket Kültü ve Mabret Fahişeliği, Muazzez, İlmiye Çığ, Kaynak Yayınları)

Keltler : 400 Tanrı 1 Tanrıça

Posted: 14/11/2011 in Sıradışı

0

XX. yy. altmışlı yıllarında antropologların bir kısmı insanın Afrika'da ortaya çıktığını belirsiz bir dönemde oradan diğer kıtalara göç ettiğini ileri sürmüşlerdir. Bu göçün Ortadoğuya ulaştığını ve oradan iki büyük akıma bölünerek birinin Avrupa diğerinin Asya nüfusunu oluşturduğunu ileri sürmüşler ilerleyen süreçte bering Boğazından Amerika Kıtasına diğeri ise deniz yoluyla Okyanusya adalarına ulaşmışlardır.

30 yıl sonra bu hipotez çökmüştür. Asya'da çok başka bir şeye işaret eden fosiller bulunmuştur : İnsanlaşmaya yani dik yürümeye alışkın deyim yerindeyse ilk İnsan varlıklarının ortaya çıkışı Asya'da meydana gelmiş olabilirdi, belki de avrupada. Fransız Arkeologların Brezilyanın delikli Taş denilen bölgesinde insan varlığını 30,000 yıl öncesine götüren mağaraları bulması söylenenden çok önce insan varlığı hipotezi bir olgu haline getirmiştir.

Geriye bu kadar çok kavmin nasıl oluştuğunu bilmek kalmıştır, örneğin iri ve sarışın Keltlerle ufak tefek ve siyah saçlı Mongoloid Asyalıların. Bu farklılıklar bir imgelemide bünyesinde değiştirecektir.Kuzey avrupanın sarışın toplulukları keltlerin sarı saçları ve mavi gözleri

çekinik genlerin ağır basmasıyla oluşmuştur. Mongoloid ırkın farklı özellikleri , afrikalı bir insanın farklı özellikleri genetik miras olarak aktarılmış ve bu özellikler günümüzde terk edilen İnsan Irkları kavramını ortaya çıkarmıştır. Irk konusunda bir ve bölünmez tek bir insan Irkı vardır.

Batının devlet destekli kollektif hayal gücü Etrüskler ve Yunanlılar ile birlikte Keltleride bu hayal gücü sepetine atma dışında çok az şey bilinir. ” Kelt ” terimi bile anlam belirsizliklerine ve bir çok spekülasyonlara maruz kalmış bir dolu mistik hikaye üretilmiştir.

Keltoi terimi tanımını ilk yapanlar yunanlılar olup Aplerin kuzeyinde yaşayan insanlar için kullanmışlar – galyalı ve Kelt terimleri birbirlerinin yerine kullanılabilir. Sicilyalı Diodoros tarafından bizlere aktarılanlar , çok kaba ve soğuk görünüşleriyle kendilerini sürekli yücelterek karşılardakini sürekli aşağılayan ve tehdit sayan hızlı öğrenen , Lire benzeyen estrüman eşliğinde şiirler okuyan şairlere sahip, özel önem verdikleri filozofları ve teologları olan – bunlara druidler denir , insanlardır.

Keltler kararlı yapıları ve dil yoksunluğu ile farklılaşsalar bile şiir okuma ve kahramanlık özellikleri ile yunanlıları çağrıştırır. Onlara Kuzeyde Norse denir, önce üç gruba bölünmüş gibiler : Kartal burun ,uzun kafatası (delikosefal) ve çok açık renk saçları ile yunanlıların tanımına tamı tamına denk düşen İskandinavlar : Güney doğu Fransa’da Savoie’de , İsviçre’de Po ovasında ,Tiroller’de Normandi’ya ,Ardenne’de rastlanan ve kafalarının yuvarlak ,burunlarının iri , boylarının kısa , fındık gözlü ve kestane saçlı olmalarıyla vucut hatları öncekilerden farklı olan Alpliler ; ve orta boy , ince,uzun yüzlü, koyu renk saçlı koyu renk gözlü Akdenizliler. Bu tanım Eski kıtanın nüfusunu oluşturan büyük istilanın ikinci dalgasını oluşturan topluluklara denk düşmektedir. (1) Birincisi doğudan batıya , İÖ yaklaşık üç bir yılda Hint’ten gelen Hint-Avrupa topluluklarınınkiydi , hakkında daha geniş bilgiye sahip olduğumuz ikincisi batıdan doğuya ve kuzeye üçüncüsü ise V yüzyılda başlamıştır.

Üç istila dalgasından toplulukların ortak bir soydan geldikleri hipotezi büyük oranda kabul görür. Gerçektende Keltlerde kıtanın ilk Hint_ avrupa istilacılarının soyundan gelenler görülür. Bu hipotezi destekleyen olgu ,Karpatlarla Ural arasında bir yerde yaklaşık dört bin beş yüzyıl önce kök salmış olan Hint-Avrupa dil ağacına mensup Kelt dilidir. keltçe Latincenin olduğu kadar Slav dilinin , Hinducanın olduğu kadar Yunancanında akrabasıdır.

Keltler dalga dalga yayıldıklarında boş alan bulamadılar .Ataları ,” ölüleri yakkan ” halklar ve pro-keltler onlardan önce gelmişlerdi. Titizlikle hazırlanan soy ağaçlarına karşın ikinci ve üçüncü dalga Keltlerin kökenleri bilinmezlikte.

Tüm Kelt edebiyatı geç dönemlidir, kökenlere gönderme yapan efsaneler hayal gücünde iç içe girerler. İstilalar kitabında der ki ; İrlandanın ilk istilacıları , elli bin kadın ve üç erkek, Nuh soyundan geliyorlardı ve hepsi , tek bir erkek hariç Tufan’da öldüler. Hayatta kalan o adam , Fintan , büyü yeteneğine sahip olduğundan , dalgalar arasında yüzebilmek için somon balığına

dönüştü.Sular çekildiğinde kartal oldu , ardından atmaca, atmaca olarak ülkenin çok yükseklerinde uçtu ve su çekilirken ortaya çıkan dağları ve ovaları gözledi.

Tez şaşırtıcı gelsede ,yunanlı tarihçiler tarafından tanımlanan sarışınlık ırlandalılarda hiç yoktur, genetik olarak çekinik genlerin üstün gelmesini sağlayan bir ırk karışımı meydana gelmiş olabilir. Kelt'ler dahil Avrupa istila topluluklarının tümünde Vedacılık ve Zerdüştçülüğe ait inançlar vardır. Buradaki önemli ayrıntı Hint_ arilerle aynı dinleri yaratmamış olduklarıdır, aynı ağacın farklı dallarına benzerler.

Kısaca Keltler hakkında bilinen her şey , ikinci istila dalgasını oluşturanlara adanmış terimlere göre , köken olarak Orta Avrupalı gözüktükleri ve İÖ V yüzyılda başlayan La Tene denen dönemden itibaren kayda değer olarak yayıldıklarıdır. Britanya adalarını, ispanya, yunanistan ve rusyayı almışlardır. Seçmiş oldukları topraklara göre farklılaşmışlardır. Kimileri kendini Galyalı, kimileri İrlandalı kimileri ise Norveçli olarak adlandırmışlardır.

Romalı tarihçiler tarafından telkin edilen ve onlar açısından uygunsuz olan önyargılar kesin olarak doğrulanabilmiş değildir. Bu halklar İÖ III. bin yıldan beri tekerlekli araçları kullanan proto-keltlerin mirasını almışlardır, barbar olduklarıda bakış açısına bağlıdır.Ölülerini yakan halklar aynı dönemde etlerini küçün bronz kazanlarda pişirmekte , giyisi ve mücevherlerinde ise estetik duygular bulunmaktaydı. Vikingler gemi inşaa etmeye başladıklarında “drakkar ” denen ve Kolomb'un karavellerinden beş yüzyıl önce Amerikaya kadar ulaşmışlardır.

İÖ 279'da Keltler yeniden makedonyayı ve Teselya'yı dolayısıyla Yunanistanı işgal etmişlerdir. Kelt paralı askerleri III yy. Helenik savaşlarında çarpışmışlar ; Roma tarafından Yeni Ahit'in ünlü “tetrark”ı Herodes Antipas 'a hediye edilen dört yüz galyalıdan özel muhafızlarda yine Kelt'tir. İçlerinden yirmi bin kadarı bu kezde Küçük Asyayı işgal için yola çıkmışlar ve Galatia'ya yerleşmişlerdir.

Avrupanın hemen her yerinde kelt'ler vardır fakat homojen ve farklı bir bütün oluşturmazlar. Süreç içerisinde sürekli farklılaşmışlardır, örneğin Vikinglerle galyalılar arasındaki fark ortadadır.Yüzyıllar içerisinde göreneklerinin yanı sıra inançlarıda farklılaşmıştır. Ne varki inanç zamana ve bölgeye göre farklılaşsada ortak gövdeden gelmesi sebebiyle Arverni ya da Viking olgusunu değiştirmez.

İnançları konusunda, bronz ardından demir çağında nasıl olduklarına dair hiç bir şey bilinmez. Keltler hakkında bilinenler XIII. yy yaşamış Snorri Sturluson adlı İzlandalı bir bilginin çalışmalarından kaynaklıdır. Proto Keltlere gelince bir kaç parça bilgi dinlerini yeniden tasarlama olanağı vermez. Sanat ve metinlerin gösterdiği gibi kesik baş kültürleri mevcuttur ; İÖ III-II yy kadar uzanan Bouches-du-Rhone'daki Roquepertuse Tapınağı'nın tüyler ürperici sütünü sadece bir örnektir.Bu taşlar arasına sıkıştırılmış hakiki kafa tasıdır çünkü Keltler ellerine geçen her kesik başın onları doğa üstü güçlere karşı koruduğuna inanmaktadır.

Keltlerin taptıkları ana tanrıçanın kutsal renginin mavi olduğu inancı onların gövdelerini boyamaya yöneltmiştir. Onları yamyam olarak niteleyen Romalılar ; çılgınlık atarak çırılçıplak arabalarının üstünde boyalı bedenleriyle savaşa atılan bu insanlar korkunç bir barbarlığı temsil etmektedir. Ayrıca şenlikleri sırasında ortalık yerde sevişmeleri Romalılar tarafından hoş karşılanmamaktadır.

Tüm bu olumsuz bakış açısına karşın bir panteonları vardır. Theodor Mommsen , Spekülasyonların ve hayal gücünün birbirine karıştığı Kelt Rahipleri (druid) öğretisi hakkında kesin bir fikir belirtme isteğinin boş bir çabadan başka bir şey değildir teşhisi koyar. Ancak Mommsen Kelt dinini, kuşkusuz ruhu tatmin etmeye daha uygun bulduğu Greko_Romen diniyle karşılaştırdığında unutulmaması gerekir. Bu bakış XX . yy bakış açısını yansıtmaktadır. Kelt panteonunda ” en az dört yüz tanrı ” sayılmıştır. Burada büyük bir tanrıça Danu vardır. İrlanda Keltleri onun soyundan geldiklerini söylerler. Keltlere Hint_Ari köken oluşturmak tamamen raslantılara kalmış bir iştir.

Tarımın başlangıcından itibaren öncelikle hayatta kalmanın garantisi sonra da zenginliğin kaynağı olan toprak , tohum ekmeyi, boynuzlugilleri ve ardından vahşi koyunları evcilleştirmeyi öğrenmiş tüm halklar tarafından kutsallaştırılmıştır. Verimlilik ve bunu sürdüren cinsellik , Kelt el yapımında figür haline gelmiştir. Fallus taş anıtında vajinasını iki eliyle ayırarak duran tanrıça temsillerine, yumuşak kıraç kayalardaki ereksiyon halindeki erkeklerin tasvir edildiği dev granürlere kadar liste uzundur.

Keltlerin hayal gücü cinsellikle ölüm kutupları arasında salınır gibidir. Her durumda Danu tek ana-tanrıça değildi ; Kelt panteonunun tanrıçaları genel olarak sıfatları aile yaşamını temsil eden ana-tanrıçalardır.

Yakın dönem tanıklarına yani ikinci dönem kelt istila dalgasından kaynaklanan tarihsel tanıklara başvurulduğunda bile Kelt inançları kısmen oluşturulabilmektedir. Bunların hemen hepsi çok biçimlidir ve kabileden kabileye değişiklik göstermektedir. Doğa üstü güçlere inanma isteği olsada hepsi aynı şeye inanmaz. Yinede uygulama ve törenleri hakkında bilgi çoktur. En büyük şenlikleri olan bizim 1 Kasımımızın arifesinde kutlanan Samhain , düzen karşısında kaos yok olduğunda dünyanın yaratılışı kutlanır. Ölülerin ruhlarının yeryüzüne musallat olduğu bu dönemde dönüşlerini engellemek için kurban sunulur. Hristiyanlık ise ölüleri kutlamak için bir gün kaydirmiştir ; 2 Kasım. Demek ki Keltler ölülerin ruhlarına yani ruhun dirilişine inanmaktadırlar. Onları çağırmak için Druidleri vardır; II.. yy'da Strabon'un naklettiğine göre bir insan kurban ederek kehanete girişmektedirler.

keltlerde tek bir yaratıcının karşıtı olabilecek Şeytan zine raslanmaz. Boynuzlarla temsil ettikleri cehennemle ilişkilidir. Cehennemler tanrıçası Proserpina gibi bereket,şans ve hasat tanrısıdır. Günümüz şeytanı boynuzlarını ona borçludur. Roma işgalinin dayattığı Apollon ve Merkür 'le birlikte bizim ortaçağ şeytanımıza benzemeye başlar. Bouches-du-Rhone'da , Noves şehrinde bulunan ve İÖ III yy. tarihlenen Noves canavarı kesin biçimini almamış Hristiyan şeytanının en mükemmel tasvirlerinden biridir.

Romalı ve ardından gotik sanatçılar şeytan figürünü işlerken hep bu çizgilerden yararlanmışlardır. Ancak bu tanrı Crom Cruach'tır yani ; tepenin kamburu. Crom Cruach'tan bize sadece taş figürler kalmıştır, fakat XI yy. adı bilinmeyen bir keşişin metninin aktardığı gibi , altın işlemeli resimleride vardır; Leinster kitabında şöyle yazar

".....kötü davranırlar,
Ellerini çırparak, bedenlerini döverek,
onları zincire vuran canavarın yanında ağlaşarak
Gözyaşları yağmur gibi dökülerek.
Taştan on iki put diziliyordu ;
Fakat Crom'un ki altındandı. "

Crom önemli bir tanrıdır, efsane buna tanıktır. Efsaneye göre yine bir efsanevi tanrı olan iskoçyalı Tiernmas döneminde İÖ XVI yy. bütün klan şefleri ilk doğan çocuklarını Tapınma ovasında ona kurban etmektedirler. Şeytanın Kelt sıfatına uygun bir aday olabilir gibi gözüken bir başka tanrı daha vardır : Loki. Konu uzmanı Georges Dumezil tüm çalışmasını ona adanmış ve iskandinav tanrılarının en eşsizi diye yazar. Kuzey ülkelerinin , İskandinav ve Germen panteonunun kurnaz soytarıdır. İstedığı biçimi alır ve Kelt efsanelerinde sekiz bacaklı at Sleipnir'in babası olarak geçer. Loki tanrı odin'in hizmetindedir . Odin ve Thor dışında hiçbir Kelt tanrısında olamayan bir özelliğe sahiptir , eşi vardır ve bu onun toplumsallığıdır. Devler ve canavarlarlada yakındır, ne yazak ki efendisine ve diğer ölümsüzlere kötü oyunlar oynama fırsatını hiç kaçırmaz. Örneğin Balder' in ölümüne neden olarak dünyanın mahvolmasına sebep olur.

Germen mitolojisinde Loki gelecek olan kıyamet ya da Ragnakök'ün failidir. Gelecekteki balta ve kılıç döneminde insanlar bütün dünya yanana kadar dövüşeceklerdir.Bunun üzerine tanrılar kötülük güçlerine karşı son kez savaşmak için silahlanırlar : Devler Ymir komutasında , Muspell'in oğulları Loki komutasındadır. Kurt Fenrir Odin'i yutacak bunun üzerine Odin'in oğlu Vidar , Fenrir'i öldürecektir. Diğer yandan Thor, yılan Midgard'ı yenecektir, ama onun zehirli soluğu kendiside öldürecektir. Freya, ateş tanrısı Surtur tarafından yenilgiye uğratılacak ve dünyayı ateşe verecektir. Güneşin kararması , toprağın denize düşmesi ve parlak yıldızların gökyüzüne düşmesi mısıraları kıyamet benzeri senaryodur.

Dumezil'in bir gözleminden yola çıkan Mircea Eliade Loki'nin şeytan olduğuna ikna olmuştur. Dumezil Loki'nin şeytansı bir kişilik olan çağımız İblisinin en üstün cisimleşmesi "Duryodhana"nın benzeri olduğunu belirtir. Benzerlik kesin olmakla birlikte Eliade konuyu biraz abartmıştır, Duryodhana, Mahabharata'da şeytan değildir, dünyanın sonunun sorumlusu hiç değildir. Kuşkusuz ürpeti verici bir karakterdir ; yaptığı en büyük haksızlık Yudhistira'nın bütün servetini zarda kazanmış olmasıdır,fakat Yudhistira göksel güçler ve köpekleri kabul etmediği için onun ruhunu çalmayı denemez bile.

Kelt Ragnarök 'ü kuşkusuz dünyanın bir sonudur fakat tek tanrılı üç dinde sunulduğu şekliyle dünyanın sonu evrenin nihai sonu değildir. Öncekinden daha parlak yeni bir güneş gökyüzünde dönmeye başlayacaktır diye yazar Eliade ; bu düşünce Yeni İmparatorluk koşullarında antik Mısır 'da geçerli olan düşünceyle aynıdır. Eğer Loki burda provakatör rolü oynuyorsa nedeni , Germen mitlerinde kavganın dünya düzenini devam ettirmek için var olduğudur ve yeni bir evrenin şafağında eski yok edilir. Bu inancın yansıması orta-amerika geleneği olan potlatch'da görülür; bu gelenekte herkes belirli bir tarihte sahip olduğu çanak çömleği yok eder.

Georges Dumezil

Dumezil bir başka mitik kişilik olan Sydron'u da Loki ve Bricriu'ya benzetir. Sydron kayıp bir "ırk" olan Nartlara atfedilen efsanelerden çıkmıştır ve bir çok kafkas kabilesi bu geleneği sürdürür ; iskit, sarmat, tatarlar, cerkesler , çeçenler, inguşlar . O da kötülük yapmaktan zevk duyar ve Nartların baş belası olarak adlandırılır. Doğumuna ilişkin ; şeytanla güzel bir Nart'ın oğludur. Nartlar onu anlaşmazlıklar karşılığında hakem olarak seçer kötü yüreğine rağmen çok zekidir ve Nartlar hizmetleri karşılığında yardım alırlar.

Sydron , Evnissyen , Loki , Cuchulainn ve Bricriu Kelt karakterinin bir kısmını temsil eden kişiliklerdir, Kelt'lerde Şeytan yoktur. Şeytanı doğal olarak yaratan İranlılarda gördüğümüz bu evreye Kelt dininiin nasıl erişmediğini bilmek kalır geriye. Kökler yinede ortaktır ve III . bin yılda Avrupaya yayıldıklarında İranlılara Ahrimanı yarattıran öz aynıdır. Kelt rahipleri (druid) , İran toplumlarında münecim aynı rolü oynamış gibidirler, korkusuzdurlar ve savaşların ortasında yer alırlar. Juluis Ceasar onları dinsel bir rolün dışında hukuksal bir rolde atfeder " Yargı bildiriyorlar ve cezai , hukuksal durumlara bağlı zarar ziyan bedellerine karar veriyorlardı, aynı zamanda miras ve sınır anlaşmazlıklarına karar veriyorlardı.." İran teokrasisinde bu dahada belirgindir , Darius örneğinde görüleceği üzere Kral sadece yasa koyucudur.

Öncelikle Keltler Eliade'nin söylediği kadar sert bir toplum değildir. Toplumsal bir hiyerarşik yapı son derece hareketli ve Kralın iyi niyetine tabidir. Hiyerarşik yapının hareketli olması feodal bir toplum hayatında kişisel cesaret yani bireyselliğin olduğunu gösterir. Kelt soyundan gelenler Hristiyanlaştırıldıktan sonra bile efsanelerinin üne kavuşturduğu , savaşta ki şaşırtıcı vahşiliklerini korurlar. Kelt topluluklarının hepsi kabile toplumlarıdır. Bir dini gerektirecek merkezi bir yapı oluşturmamışlardır. Her kabilenin komşu kabileden bağımsız bir rahibi vardır, Roma imparatorluğunun sonuna kadar sürekli değişen ve hareket halinde bir mozaik oluşturmuşlar Jütler, Angıllar ve Saksonlar İngiltereyi Fethederek orada yedi küçük devlet kurarak kendi paganizmlerini oraya taşımışlardır.

Franklar, Vandallar,Alamanlar,Ostragotlar, Vizigotlar ve sayısız başka halk kıtada güvenlik için yerleşebilecekleri yer aramışlardır. İlk Avrupa krallıkları yavaş yavaş biçimlenmeye başladığı zaman bile Vikingler göçebeliklerine , talan ve fetihlerine devam etmişlerdir. Vikingler 896 yılında Seine ağzına yerleşmişler ve daima pagan kalmışlardır. Korsanlıktan vazgeçmeleri Seine Vikingleri ile Frank kralı Basit Charles arasında yapılan Saint-Clair-sur-Epte anlaşmasıyla olur.

Kelt topluluklarında ulusal bilinç asla olmamıştır, örneğin 450 yılında Kelt Bretonları Galler ülkesinden çıkarmak için onlara karşı savaşanlar Kelt kökenli Jütler, Angıllar ve Saksonlardı. Her kabile başka kabilenin mal varlığını kıskanır bu koşullar altında örgütlü bir din asla oluşamazdı. O dönemde Normanlar denen Keltler yerleştikleri yerlerde , İngiltere ve Normandiya, Apulia ve Sicilya krallıkları gibi devletler kurduklarında ya da Kiev imparatorluğunda Polonya dükalığına ve Macaristan Krallığında olduğu gibi devletlere katıldıklarında kıtaya güçlü şekilde nüfus etmiş olan Hristiyanlığın etkisine girmişlerdir. Kültürel etkinlikler XIX yy. kadar yok olur gider. Son büyük Keltler olan Vikingler yerlerini başka Keltler tarafından kurulmuş olan krallıkların etkisine bırakır.

Göçebe hayatının ve gürültülü bir yaşamın sonunda Şeytan devreye girer ; Kelt gözüpekliğinin üstesinden gelerek toplumları asimile eder.

İsrail Ya da Göksel Hizmetkar Cinlerden Modern Şeytana

Posted: 09/02/2011 in Sıradışı

7

Batı insanının resmi tarihi bir kayıpla başlar, anlatılan tüm tarih Hegelci anlamda fenomenolojik bir tarihtir. İnsanın en derin kaygısı kendine köken yaratmaktır. Bu kökenleri bilmedikleri zaman uydurmuş , yüzyıllar boyu kendini olduğu gibi kabul etmemiştir.

Kitaplar olmasa insan belleği zayıftır ; bu nedenle İskenderiye kütüphanesinin yakılmasıyla başlayan süreçte ,Katolik engizisyonundan Hitler'e kadar kitaplar yakılmıştır.XX yy. ortasına kadar tiran II. Nabukodonosor'un soyundan gelen tiranın öfkesinden kaçan onbinlerce İbrani için yazılmış olan Tekvin'den başka yaratılış hikayesi yoktur.

Şeytanın kurbanları olduğumuz tüm eğitim kurumları içerisinde bize öğretildi ve biz buna inandık. Atalarımız olan Adem ve Havva sıradan zevklerin bulunduğu Yeryüzü cennetinde oturur, her türlü paradoksal gerçekliğin olduğu bu yer hem doğulu hemde Rousseau özelliği bünyesinde taşır. Panterlerle kuzular bir arada yaşar, demek'ki panterler otoburdur.

Cennet (Aden) bir İbrani buluşu değildir.Aden Sümerlerden gelir ve İÖ III-II yüzyıla kadar uzanır; Akad dilinde yine Cennet demek olan Adenu'dan türemiştir. Bu yer görüldüğü kadarıyla ne İbranilere aittir nede tüm zamanlara çünkü Arkeologlar Tekvin'deki Adenu'yu sulayan tek bir koldan kaynağı olan dört ırmağın yani , Pişon , Gihon, Hidekel, ve Perat' ın Basra körfezine döküldüğünü düşünürler. Bunlar Fırat ve Dicle' nin iki ana kolu olmalıdır. Kısacası Cennet eskiden Irak'ta olmalıdır.

Adem ve Havva masumdur daha sonra Şeytan Havva'yı baştan çıkarmış, yenik düşen Havva daha sonra Adem'i baştan çıkarmıştır.Böylece kötülüğün ne olduğunu bilmeyen ilk insanların günahlarının ağırlığını sonsuza dek taşırız.Hukuksal yönden bir suçun oluşabilmesi için Kanuni Ehliyet şartı aranırken Tanrının böyle bir ehliyet arama derdi yoktur.

Peki Tekvin'de çıplak yılan olarak tasvir edilmiş olan bizim Şeytanımızdır.?

Bahçenin ortasında bulunan ağaç meyvasından yerlese ne adem'in nede kendisinin öleceğini ilk kadına söyleyen bu yılan Şeytanıdır. ?

Söz konusu ağaç iyiliğin ve kötülüğün sembolüdür. Dolayısıyla iyiliği ve kötülüğü bilmeyi yasaklayan Tanrısal emir tartışmaya açıktır.

Tanrıya saygı , iyiliğin ve kötülüğün bilinmesini gerektirmezmi. ?

Tanrı iyiliğin ve kötülüğün ne olduğunun bilinmesini yasaklamış olabilirmi. ?

Dahası bu yılan meyveyi yerlese tanrılar gibi olacaklarını söyler. Ancak ölümü cennetten çıkışta tanıklarından ,önceden zaten ölümsüz olduklarından Tanrı gibi oldukları ve bunun yılan kadar uyanık bir hayvana yakışmayacak mantıksızlıkta bir söylev olduğu düşünülebilir.

Hakikat çok basittir : Adem ve Havva sevişmişlerdir, günah buradadır. kadın ve erkeği yaratıp bunları sıcak bir bahçede çıplak bıraktıktan sonra kaçınılmaz günahı bekleyip sonrasında alevlerle tehdit etmek pek anlaşılır bir şey değildir.

Kötülük ağacı bir simgedir, tıpkı bütün simgeler gibi anlamı muğlaktır, peki yılanla böyledir. ?

Bundan kuşku duyulabilir çünkü Tanrı ona yılan olarak hitap etmiştir : karnının üzerinde yürüyeceksin ve ömrünün bütün günlerinde toprak yiyeceksin. Ve şöyle devam eder : ve seninle kadın arasına ve senin zürriyetinle onun zürriyeti arasına düşmanlık koyacağım. (Zaten başka türlüdür.?)

Aden bahçesinde yılan ve insan zürriyeti mesafe yok mudur.?

Dahası yılan kılığında girmiş Şeytan ise cennete işi nedir. ? Bu Tanrının kötülüğünde yaratıp cennete sürdüğü anlamı mı taşır. ? Eğer böyleyse Adem ve Havvanın cennette oturan birinin davetine uymuş olması nasıl cezalandırılabilir. ?

Cennetten kovulma , ilk gelen insanları pek etkilemez, entelektüel birikimleri ve fizikleri olağan üstü şaşırtıcıdır.Fakat dahada şaşırtıcı olanı Tanrının insanların yeryüzüne yayılmasından hoşnutsuz olmasıdır.Tanrısal hayal kırıklığının sonucunu tüm yaratılış öder ve Tufan olur.

Bu yılanın bir oyunudur yoksa kendinden daha fazla geçim maddesi biriktiren kardeşine öfkelenen Kabil'in cinayetinin bir sonucudur. ? Bu durumda gökte uçan kuşun suçu nedir. ?

Görüldüğü üzere Yahudiliğin başlangıcından itibaren kötülüğün kaynakları belirsizdir.Bununla kast edilen yazılı Yahudiliktir ; çünkü İncil mezapotamya arkeolojisi tarafından Habiru, İbraniler adı altında bilinen halkın oluşumundan sonradır.Hatta İncil çok sonradır. Çıkış sonrası , yani Kudüs'ün İ.Ö 587'de II. Nabukodonosor tarafından zapt edilmesi ve yok edilmesi , İ.Ö 538'e dek babilde Yahudilerin esir edilmesi sonrası yazılmış , farklı öğelerden oluşan bir metindir. Demek ki Tekvin Kudüs'e geri dönüşte yani V. yy başında yazılmış olmalıdır. Dahası ,Tekvin'e göre yaratıcının hayal kırıklığı ile kendi yarattığı oğullarının gürültüsüne kızan Babil'in çabuk öfkelenen yaratıcısı Apsu arasındaki benzerlik insanı etkilemez. ? Ya da Tanrı Enki ve sarhoş eşi Ninmah tarafından insanlığın eğri bacaklı ve başarısız olarak yaratıldığı yaratılış hikayesine nasıl benzemez. ? Üç durumdada yaratıcının başarısız kalmış ilk yaratılışı vardır, bu tanrısal öfkeye neden olur ve artık Şeytan ' a gönderilmeye ramak kalmıştır.

Babil sürgününde alınan sadece yaratılış değildir, Nuh'un hikayesi Babil efsanesinde bulunur.

Peki Yahudiler kendi şeytan yorumlarını nerden almışlardır.? Çünkü şeytan diye adlandırılmış olsada Cenneteki yılan Şeytanın bir taslağıdır.Babil destanında bir baştan çıkarma bölümü vardır ve buradaki terimler Tekvinde Adem'in Havva tarafından baştan çıkarılmasını hatırlatır : Tanrıca İştâr 'ın cazibesine kapılan Endiku kendini “ bilgelik ve büyük bir bilgiyle” donanmış bulur.İştâr'ın sevgilisine yönelttiği sözler yılanın tanrı gibi olacaksınız cümlesiyle şaşırtıcı olarak benzer. Fakat İştâr , Babil dininde özellikle bir kötülük ruhuyla özdeşleştirilmiş olmaktan uzaktır ; kuşkusuz , baştan çıkarıcı bir Tanrıçadır, çılgın ve kimi zaman acımasızdır, ancak kötülüğü temsil etmez.

Tekvinin özgünlüğü şeytanın habercisi olan bu yılanı keşfetmiş olmaktır. Peki Şeytan baştan itibaren var mıdır. ? İlk bakışta Tanrının Kabil'i azarlamasının düşündürdüğü şey budur.Kabil ilk mahsulünden elde ettiklerini Tanrıya sunduğunda tanrı bilinmeyen bir sebepten başı kabul etmez.

“ Eğer iyi davranırsan o yükselecek mi. ? ve eğer iyi davranmazsan ,günah kapıda pusuya yatmıştır ;ve onun istediği sensin”

Ortadoğuda bolca bulunan kim olduğu belli olmayan basit bir cin konusudur, fakat şeytan değildir. Bunun kanıtı meseller Kitabı'ndaki Şeytan hakkında söylenenlerden anlaşılır.

“ Ve Tanrı oğulları rabbin önünde kendilerini takdim etmeye geledikleri gün vaki oldu ki, onların arasında şeytan'da geldi.Ve rab şeytana dedi ki : nereden geliyorsun ? Ve şeytan rabbe cevap verdi : Dünyada dolaşmaktan ve oradan gezinmekten. Ve rab şeytana dedi : Kulum Eyübe iyice baktın mı ? Çünkü dünyada onun gibisi yok ; kamil ve doğru adam...”

Göksel konseyde Şeytan , tanrının yakını olarak bulunur.Bu şeytanın aşağı aşağı bir tanrı olarak, fakat yinede tanrı olarak görülmesidir. Burada , Vedacılıktan türeyen dinleri ve Triker Loki'yi çağrıştırır. tanrının onayıyla Şeytanın zavallı Eyübü sınavacak fakat her şey yoluna girecektir.Nihayetinde şeytan tanrısal istencin aletidir.Bu istençler, paradoksal biçimde , Eyüp'ün görüldüğü kadar erdemli olup olmadığını öğrenmeyi hedefler.

Demek ki şeytan gözden düşmüş melek, ağzı salyalı isyancı, tanrının yeminli düşmanı değildir.Bu aynı zamanda peygamber Mikaya'nın İsrail kralı Ahab'a anlattığı hikayeden edinilen izlenimdir.

Eyüp'ün hikayesinde kışkırtıcınıninkine benzer bir konuşma, Mikaya'nın yürekliliği işe yaramaz : Peygamberin başı Sedecias onu tokatlar , ardından kral onu hapse atar.Demek ki Tanrı Ahab'ın yenilmesi niyeti gerçekleştirmiştir ve bunuda esrarengiz Yalan Ruhü sayesinde yapmıştır.

Bu şaşırtıcı anlatılar eski bir Mısır hikayesinde görürüz : Bir generali savaşa göndermek isteyen Osiris , ona ruhları gönderir ;

İki cin onun içine girdiler ve onda kalbi şenliği unuttu.Yaşam adına ,kardeşlerim, savaşmak istiyorum.!

Yahudi tanrısı hiç şüphesiz Osiris kurnazlığından esinlenmiştir.Dinlerdeki mitler gibi tanrısal kurnazlıklarda dinden dine geçmiştir.Bu iblisvari Ruh Tanrının müttefiki olduğunu İşaya kitabında görürüz.Mısır'la ilgili tanrısal lanetin taşıyıcısı kehanette Tanrının kabile başkanlarına kafalarını karıştıran bir ruh gönderdiği duyulur.Bunun üzerine Mısır kendi kusmuklarına basan bir sarhoş gibi sendeleyecektir.

İ.Ö VIII-VI yüzyıllar arasında yazılmış İşaya kitabında Yahudiliğin ne Şeytanı nede Cinleri Tanrının düşmanı olarak değil daha çok omum hizmetkarları olarak temsil ettikleri bir kez daha kanıtlanır.

“ Ve Abimelek üç yıl israile reis oldu.Ve tanrı Abimelek'e şekem erleri arasına kötü bir ruh gönderdi...”

Şekemler , gerçektende yalancı ve namussuz insanlardır, Yerubamel'in yetmiş çocuğunu katederek bir kölenin oğlu olan Abimelek'i kral seçmişlerdir.Tanrısal dalaverelerin etkileri yıkıcı olmuştur.

Görüldüğü gibi , İblis görevlileri Yehovanın intikamlarını kesin olarak yerine getirir.Kişisel amaçlı vasat ve sefih işlere kendileri vermediklerinde İblisler göksel kahyalardır.Yani tanrının hem hizmetkarı hemde müttefiki.

Fakat I. Tarihlerde durum başka türüdür.Şeytan yeniden ortaya çıkar , bu kez Davut'a bahtsız bir karar vahyeder : bir sayım yapmayı emreder ; oysa bu sayım vebaya yol açacaktır.

“ Ve Şeytan İsraille karşı kalktı ve İsrail saymak için Davudu tahrik etti. “

Tarihler Helenistik dönemin başlangıcıdır, yani İ.Ö III yy demek ki Şeytan iki yüzyıl içinde nitelik değiştirir, artık tanrıyla işbirliği yapmamakta kendi hesabına çalışmaktadır. Yaklaşık

iki yüzyıl sonrada Tanrı Konseyinin eski üyesi yine statü değiştirmiştir.Essenililer tarafından Kumranda İ.Ö II ikinci yarısında yazılmış iki Ahit arası metin olan Jübileler kitabının öne sürdüğü gibi zamanın sonunda ne şeytan olacaktır nede kötülük ve İsrail ülkesi sonsuza dek temizlenmiş olacaktır.O dönemde Ferisiler dünyaya 6 binyıl, klise babaları ise yaratılıştan itibaren 7 bin yıl vermektedir.Kozmoloji daha sonra bu tarihleri değiştirmiştir.

İbranilerin Şeytan fikri İ.Ö VI yüzyılla İ.S I. yy arasında değişir.Şeytanlar Yahudiliği İ.Ö 150 ile 300 arasında işgal etmiştir. Ölüm cini Mevet, çocuk hırsız Lilith, veba cini Reshev, cinlerin yardımcısı Belial , ve isayı baştan çıkararak Azazel , rolü tam olarak belli olmasada Şeytan'ına bunlara ekleyebiliriz.

Yahudilikte cehennem yoktur. Ölülerin gittiği Şeol bizim cehennem anlayışımızla kıyaslanamaz. Burası bir sessizlik ve unutma yeridir.Ölen bütün insanlar oraya gider.Dönüşü yoktur.Bu terimde mezapotamyadan ithal edilmiştir.Tıpkı Asur-Babililerin Arallu'sunda yazılı olması gibi. Bu Eyüp kitabına göre tüm insanların buluşma noktasıdır.Ne cehennem vardır nede cennet, tıpkı Hristiyanlığın daha geç keşfi Araf gibi.

Ruhun ölümsüzlüğü fikri eski ahitte yer almaz.İ.Ö II. yy ölülerin dirilmesinden söz eden İbrani İncilinde ortaya çıkacaktır.

Eski Ahitte şeytan karşısında Yahudilerin ilgisizliği saul'un Endordaki cinci kadını ziyareti bölümüdür. Bu ziyaret olağan üstü simge şiirsellik taşır.(Samuel I) Filistinliler İsrail üzerine saldırı için birliklerini Shunem sınırına yığdıkları dönem başlar.Saulde ordularını Gilboaya yığar. Tanrıyla irtibat kurma denemeleride sonuçsuzdur.Samuel ölmüştür ve saul cincileri ve bakıcıları memleketten kaldırmıştır. Bu bağlamda eski ahitin hiçbir yerinde yer almayan ölüler yoluyla gelecekte haber veren falcılar yada medyumlara danışmanın yasaklanmasından değil , Samuelin hayaletinin dirildiğini gören Saulun korkusundan kaynaklanmıştır.Cinci kadın samuelin hayaletini çağırarak savaşın sonucu hakkında ; savaşı baştan kaybettiğini ,üç oğlunu savaşta kaybedeceğini saula bildirir.Saul yenilir ve hikayenin devamı doğrulanır.

Ortaçağ Avrupa terminolojisinde ruh-büyücü , yani Şeytanla pazarlık yapan ve sonsuz lanete mahkum kişinin medyumluk mesleği şeytansı değildir.Tam tersine dolaylı olarak Tanrının sesidir. Eski ahitte kötü ruhunun samuelden ayrılması , kötü ruhun cin olduğunu ve tanrının niyetinin bir parçası olduğunu ortaya koyar.Demek ki eski ahitte tanrı hem iyilik hemde kötülük'tür.Yani ahitte ise Şeytan daima tanrının düşmanı olarak karşımıza çıkar.Bu dünyanın prensidir.Şeytan eski ahitte kötülük değildir tanrı iradesinin gerektirdiği ıstıraptan başka bir şey değildir.

Yunanlıların eşdeğer sözcüğü diabolos sözcüğüyle cevirdiği Har-Shatan yani hasım adı bizim şeytan buradan gelmiştir.Şeytan tanrının hasmı olsada onun hizmetkarıdır, tanrının kaybetmesini istemez, çünkü bu kayıp yaratılışın ve kendisininde sonu olacaktır.Bu dünyanında tanrısı olan iyilik tanrısı dünyayı denge unsuruna göre kurmuştur.

Eski ahitin hayranlık veren en derin dersi , İÖ VII ya da VI yy da dünyanın efendisi olan ve kötülüğe hoşgörü gösteren bir tanrı kavramının teolojik güçlüğü çözmüşlerdir.Bu daha sonra Gnostiklerin içine düşecekleri güçlüktür.Gnostikler bu güçlükten yapay bir kavramla çıkarlar : Biri yalnız tinsel diğeri yalnız maddi olan iyilik ve kötülük'ün üstünde yer alan gerçek yaratıcı Demiurgos.

Eski ahitin tanrı –şeytan ittifakı Musanın üçüncü kitabı levelilerde görülür.Bu kitap neredeyse incildeki buyrukların yarısını içerir.Musanın kardeşi olan ve tanrıya kurallara uygun olmayan kurban sunduğu için cezalandırılan Harun iki oğlunun ölümünden sonra tanrı musaya görünür ve şöyle der : Harun, Yahudiler için iki teke ve bir koç alacak ve tapınağa gidecektir, orada tanrı kefaretgahının üzerinde belirecektir, Harun belirli saatte orda olacak yoksa ölümle cezalandırılacaktır.Tanrının kabul ettiği tekeler ilahi bir işaretle belirlenecektir.Diğer teke Azael' e sunulacaktır. (şeytanın kendisi değilse-yardımcısı) Bir uçurumdan aşağı atılacaktır.Bu ünlü günah geçisidir.

Böylece şeytan günah keçisi haline konularak dünyada yolunda gitmeyen her şeyin yükünü çekecektir.İÖ. III yada II yy kadar Tanrının tescilli bir düşmanı olan bir şeytan varlığı yoktur.Şaşırtıcı gelsede bu tüm metinlerde böyledir.Yinede şeytan Yahudilikte vardır ve hristiyanlık şeytan'ı Yahudilikten almıştır.Tüm yeni ahit şeytan ve cinlerin kötülükleriyle doludur.İncil yazarları Eski ahite ait kısıtlı bilgiye sahiplerdir.Tüm bilgilerini Essenlilerden almışlardır.

Peki şeytan ne zaman , nasıl rol değiştirmiştir. ?

Değişimin habercisi Hristiyanlıktan öncedir.Şeytan ve cinlerin tanrı düşmanı olarak çıktıkları ilk metinler Enoş kitabıdır.Kısmen esenlilere ait olduğu düşünülse de karma bir kitaptır.Gnostisizmin bir çok izine raslanır.Şeytanın politik bağlamını burada anmak, tarih sahnesinde olmayan İsanın rolü ve sürecini kavramada önemlidir.

Yahudi metinlerinde şeytan karşısında kararlı bir tavır takındıkları dönem Helenistik Yahudi dönemidir.Helenizm , Yahudiliği kısmen yutmak üzeredir.Yahudiler babil karanlığından tam kurtulmuşlardır ki, İskender imparatorluğunun etkisine girmişler , 1949 Filistinde Yahudi merkezi kuruluncaya kadar olan ki süreç başlamıştır. İ.Ö 175 'ten itibaren Helenleşmeye başlayan Yahudilik , Büyük rahip Jason kudüsü tamamen Helenleştirmiş en kötüsude ismini

Antiokheia olarak değiştirmiştir.Kurumlar helenistiktir.Sünnet artık terk edilmeye başlanmıştır.jason kendisinin yerine geçen meles adlı büyük rahibin dahada Helenci olduğu kanısındadır.Ardından 2 rahibin ; Menelasın aristokrat yandaşları ile Jasonun halktan gelen taraftarları anlamsız biçimde bir birlerinin kanlarını dökerler.Filistin efendisi ve Suriye'nin selefki IV Antiokhus bu saçmalıklara çok kızar ve Yahudiliği tümnden yasaklar.Buna isyan eden ; antik Yahudiliğe sadık kalan Mattatias ve altı oğlu vahşi şekilde pağan tanrılara kurban veren bir yahudiyi toplum önünde öldürür. Böylece Yahudiler ve pağanlar arasında gizli savaş başlar. 70 yılında Titus'un Kudüsü yağmalamasıyla Yahudilik tümüyle tasfiye edilmeye başnacak ve yok olma tehlikesiyle karşılaşmıştır.Kesin biçimini almayan iki buçuk yüzyıllık gerilla savaşı ve en ünlü dönem isa'nın çarmıha gerilmesi ardından gelen süreçtir. Politik ve din savaşları beraber yapılmaktadır. Makkabiler Tora'yı canlandırmak hemde kişisel hırsları için savaşırlar. Zaferleri politik arenada sürekli bocalar.Mirascıları Yonatas Helenizmin cazibesine kapılacak ve Isparta ile dostluk anlaşması imzalayacaktır.Yine ardılı IV Alexandros İannaıos 'da Yahudi kralı olarak yunan karakterlerini para üzerlerine basacaktır.Sondan bir önceki kral II. Yohannes Hykanos Helen karşıtı Essenlileri katledecektir.

Bunların tümü XX yy. yeniden yorumlanmıştır.Essenlilerin öncülü , son derece ünlü olduğu kadar gizemlide olan, adalet sahibi adıyla tanınan , vahşi şekilde çarmıha gerilerek öldürölmüştür. Assomilerin hangisinin öldüröldüğü bu yüzyılda bile hala tartışılmaktadır.

Gerçek olan Helenizmin kışkırtmalarına teslim olan Helen karşıtı Makkabilerin kökeninde , kendilerine kaynaklık eden isyan ruhu tekrar alevlenir.Yahudiler artık pağan işbirlikçilerini red eder. İ.Ö II yüzyılın ortasına doğru bu öfkeyi dile getirerek bir grup essenli çöle çekilir. Helenle özdeşleşmeye çalışan gruplar tarafından küçümsenir ve aforozlar birbirini izler.Kudusun en saygın Essenlisi ilahi Gnostik abidelerinin yorumcusu Adalet sahibini ölüme Mahkum edilir ve çarmıha gerilir.

Günümüzde kökten dincilik olarak adlandırılan bu eğilimle dinsel sertlik derinleşerek Eski ahitten kopma meydana gelir.şeytan , Eyüp kitabında gördüğümüz göksel meclis üyeliğinden statüsünü resmi olarak kaybeder.Yahudi inancı Paul'un getirdiği değişikliklerle cehennemi bir hal aldı. Pavlus , ilk havarilerin azgın muhalefetine rağmen , İsacılığı Roma Hristiyanlığına dönüştürmek için Yahudi kökeninden kopardığında 'da bu cehennem vari halini koruyacaktır.

şeytan adı yada eş anlamlısı babil, Baal, Belial adı ne ölü deniz yazmalarında nede iki ahit arası metinlerde tanrısallıkla özdeşleştirilmeden karşımıza çıkmaz.İlahiler yazılarında damas belgesi denilen Damas ülkesindeki yeni ittifak üzerine belgede savaş üzerine yazılarda kötölük prensinin tanımlaması kesindir artık. Belial yok olmaya mahkumdur ; Işık prensinin yükselişi karşısında yok olmalıdır, kimi zaman aldatma ruhuyla karanlıklar meleğiyle

özdeşleşir.Düşman olarak görünür ve tanrıdan tamamen ayrıdır.Sancak ve boru taşımayla ilgili anlatılarda (Esseniler savaşa iyi hazırlanır) ; Tanrının öfkesi Belial ve onun nasibindekilere istisnasız herkese karşı kudurmuştur. “

İki ahit arası metinler ve kurman metinlerindeki eskatolojide Şeytan rolüne ilişkin tutarsızlıklar ortadadır ; tüm yazarlar şeytanı tanrı düşmanı olduğu konusunda hem fikir olsalarda her yazar farklı fikirle yorum getirir.

Tekvine kadar uzanan metinlerde yeni ayrıntı kadının şeytan müttefiki olmasıdır. Çünkü Essenlilerin temeldeki kadın düşmenliği fırsat buldukça ortaya çıkar ve kadını şeytanın hizmetkarı olarak suçlarlar.

“ Kadın kötüdür, çocuklarım, erkek üzerinde otoriteleri ve güçleri olmadığından onu kendilerine çekmek için yapmacıklıklara başvururlar...Kadın erkeği açık açık karşısına çıkararak yenemez , fahişe tavırlarıyla onu aldatır. “

İki ahit arasındaki Ruben vasiyetinde “şehvetperestlik aklınızı Çelmiyorsa Beliar size boyun eğdirmez.”

Şehvetperstlik sizi tanrıdan uzaklaştırarak Beliar’a yaklaştırır. Bu oldukça raslanan düşüncedir. Essenliler evliliğe düşmandır, dahası fiziksel güzelliklerinden emin olmadan kimseyle evlenmezler. İki ahit arasında yazılan başka bir metinde “ Adem ve havanın Yunan Yaşamında “ : havanın cennete oğlu şit eşliğinde geldiği anlatılır, şit bir hayvanın saldırısına uğrar ve Havva hayvanı azarlar.hayvan şu karşılığı verir : tanrının sana yemeği yasakladığı ağacın meyvesinden yedin ve bizimde doğamız bozuldu. Burada cennetten kovulma sonrası yaşamın tüm kötülüğü ilk kadının hesabına yazılır.

Essen ideolojisinde iki dönemin birleşme noktasında Yahudiliğin büyük krizi diye adlandırılan ; Essen ideolojisinde şeytan tanrının yeminli ve ezeli düşmanı olarak tanımlanmıştır. Bu evrim Essen Yahudiliğinin derinliklerinden dalga dalga yayılan mutlak ikicilik Gnostisizm akımına doğrudan yansır. Dünyanın tanrı ve şeytan arasındaki paylaşımı tamamlanmıştır.

Bu ikicilik Yahudi keşfi değildir. İlk önce İ.Ö VI Mazdacılık tarafından formüle edilmiş . Zerdüş sonrası İrânlılarda evren iki temel kutup etrafında şekillenir.Tanrı –Ahura Mazda ve Şeytan –Ahriman. Pers ve medler babilî işgal ettiklerinde Yahudiler orda tutsaktır ve onları pağanların elinden kurtarırlar. Yahudilere iyi davranılır, babil rahipleri katledilir. Darius ardından gelen Artakserkses zamanında Kudüs tapınağı ve duvarları inşa edilir, Ezra yine onun sayesinde Yahudanın şefi ilan edilir. Yahudilere göre persler kalıtımsal olarak iyidir.

Yahudilerin Perslilere göstermiş olduğu ilgilinin politik sebepleride vardır : Babili bağımlılığa zorlayan Perslerdir.Bu dönemde Yahudilik Mazdacılığı tanıyacak zamana ulaşmıştır.

Sami halklarının ölümden sonra yaşama olan eski inançları persler tarafından ölümsüzlüğe kadar götürülerek Yahudi doktrinlerine girmiştir ve bu basamaktan bir adım yukarı atarak Hristiyan teolojisini doğrudan etkilemiştir.Başka dinler gibi Yahudilikte Mazdacılık biçimi altında Zerdüşt tarafından yenilenen Vedacılıktan kaynağını almıştır.

Dört yüzyıl sonra Yahudi-Pers bağları silinmemiş İ.Ö 53 yılında parthlar Romalılara yenilgi yaşattıklarında Filistin Yahudileri ,şam nabantinleri, çöl Arapları ve Palmyralılar gibi umut olarak yönlerini Perslilere çevirmişlerdir. Zerdüşt dini tek tanrılıdır ve melek denen göksel yaratıklar fikirlerini onlardan almışlardır.Ahura Mazda adının –Hakikat, adalet , Yahudiliğin son adımını essencilikte Adalet sahibi olarak kullanılması Mazdacılığın Yahudiliğe dönüşünün güçlü girişimleridir. Ancak Yahudi halkının kimliği bir çok sentezi beraberinde taşımaktadır.Umutsuzluğa düştükleri dönemde düşmanı ödünç aldıkları şeytan tasfiri ile damgalanmışlardır.

Essen Yahudileri arasında mezapotamya nefreti kadına atfedilen simgesel role kadar uzanır.Kadın mezapotanya mitolojisinde büyüleyici iştar adıyla cadıdan başka bir şey değildir.En korkunç silahı beyniyle birleştirdiği vajinasıdır. Başta gılgamış olmak üzere saf ve soylu erkekleri sürekli hırpalamaktadırlar.Özellikle eski ahit ve babil tutsaklığından sonra iki ahit arasında kadının tamamen gözden düştüğü görülür; bu metinlerde kadının adeta doğanın hatası düzeyine indirilmiştir.

Mitracılık doğuya doğru erilleşerek gelmiş , mezapotamyada tümüyle erkek kardeşliğine dönmüştür. Mezapotamyadaki bu kadın düşmanlığı kolayca kabul görmüş geriye tekvini yazmak kalmıştır.Tüm günahlar havanın hesabına yazılarak şeytan ve kadın düşmanlığında temelleri atılmış olur.

Ve Böyle Buyurdu Ayetullah

Posted: 29/12/2010 in Sıradışı

1

Rusyanın güneyinden , Aşağı Volga ve Kazakistan steplerinden dört bin yıl kadar önce gelen atlıların bir kısmı , İran'a yerleşmek için Kafkasya vadisi üzerinden İran ovalarına akın etmişlerdir. Böylelikle Karadeniz ve Azak Denizi kıyıları yerine Hazar ve Basra Kıyılarına geçmişler bir diğer grupsa Yunanistan ve Anadoluya doğru yollarına devam etmişlerdir, başka bir grupsa İskandinavya'nın ve Finlandiyanın güneyine doğru inerek İ.Ö. 2000 doğru Britanya adalarına kadar ulaşmışlardır.

Bu savaşçı ve Kurgan İnsanları (Rusca Tömsek anlamında) denen çoban göçmenler bugüne kadar ulaşacak insanlık tarihinin en önemli olaylarından birini , tek tanrı ve karşısında tek şeytan dinini kurmak için dalga dalga göç etmişlerdir. Konuştukları dillerin Sanskritçiyile olan ilişkisi nedeniyle Hint-Avrupalı olarak adlandırılmışlardır. Avrupa dillerinin hemen hemen tamamına yakını , Yukarı ve aşağı Almanca, Latince Yunanca, Fransızca ve İngilizce Sanskritçeden türemiştir. Bugün modern kabul edilen dünyaya ait kültür bir işgal sonrasında oluşmuştur. Kurgan İnsanları yakın ve ortadoğu'nun , Avrupanın tümünü ele geçirmiş olsalardı tanrısallık dahil evreni yorumlayış şeklimizin büyük bir bölümü bugün var olmazdı. Kabile örgütlenmelerine rağmen Kurgan insanı çoktan yapılanmış bir toplumsal sistem ve dine sahip olarak gelmişlerdir. Kralın iktidarı bugün modern devlet parlamentolarının ön belirtisi olarak aristokratik bir meclis tarafından denetlenmektedir. Tekerlek ve nehir gemiciliğinin yanında tarımla ilgilendikleri bilinmektedir. Felsefi olarak ruhun ölümsüzlüğüne inanmakta ruhları öbür tarafta elinde balta veya çekiç olan erkek bir tanrı korumaktadır. Hiç kuşkusuz önceki işgallerin mirası olarak bir ana-tanrıça tapınımı vardır ve güneş, ateş at, yılan kurgan insanı için sihirli kelimelerdir. Kurgan insanının Hint dilleriyle ne zaman kaynaşmaya başladığı tam olarak bilinmemekle birlikte kaynaşmanın olduğu kesindir ; II. bin yılın sonuna doğru ortadoğuya yerleşen Hindular vardır, İ.Ö 1380 'de Hitit kralı Şuppilumayla yaptığı anlaşmada Mitanni kralı Mattiaza'nın belirttiği tanrıların listesi somut veridir. Hint ve İran uzun süre aynı tanrıları paylaşmışlardır ; Veda'lar denilen kutsal yazılarda belirtilen Veda tanrılarıdır bunlar.

Yahudilik , Hristiyanlık ve islamın Şii mezhebinde derin izleri bulunan tek tanrı teolojinin büyük bölümü burada oluşturulmuştur; bizim Yahudi,hristiyan ve Müslüman melek ve baş meleklerimiz burada doğmuştur. İslam Cennet imgelemi doğrudan buradan alınmış ; Önce avesta sonra Müslüman cennetinde seçilmiş ruha iyi eylemlerinden ölmüş olanın gerçekleştirdiği bütün iyi eylemleri temsilen bir genç kız eşlik eder.

Hint-Avrupalı istilacılar bomboş bir ülkeye gelmemişlerdir, Zagros dağlarında 30 lu yıllardan itibaren yapılan kazılar bu bölgenin bir yerleşim yeri olduğunu kanıtlamıştır. Hint-Avrupalıların bu bölgede karşılaşmış oldukları insanlar asyada olduğu gibi dağınık değil toplu halde yaylalarda yaşamaktadırlar ve aynı zamanda hepsinin dini vardır. Bu dinler çok tanrılı olmakla beraber köyden köye farklılık gösterebilmektedir.M. Eliade ortadoğunun her yerinde simge olarak Boğa'ya tapıldığını ileri sürer. Bu olası olmakla beraber kanıtlanmamıştır, her durumda Boğayı eril bir ilkeye tapınma nın kanıtı olarak yorumlamak hatalıdır. Simgeler konusunda daha dikkatli ve çok boyutlu analizlere ihtiyaç vardır. Amerikalı Dorothy Cameron bunu bir sistematığe oturtmuş , simge ikilemesinin anlamlı örneği Hathor Mısır Bereket tanrıçası , inek başındaki boynuzların arasında bir Hilalle simgelenmiştir. Her durumda eski dinlerin güç ile doğurganlığı birleştirdiklerini düşünmek olasıdır. Hem kadının hemde kadının gebelik sürelerinin dokuz ay sürüyor olması eşleştirme için oldukça uygundur.

İran yaylaları toplumsal bir bilincin ötesinde hiç kuşkusuz dinsel bir bilincin ilk ortaya çıktığı yerlerdir. Yine de III. bin yılın ortalarına doğru bu bölgelerin tecrit altında olması İran dininin

gerçek anlamıyla burada değil Huzistan ve komşu dağlarını kapsayan ve dört şehirden oluşan ; Krallığın başkenti Sus ; Elam 'da gelişmiştir.

Elam Krallığı oldukça eskidir, İÖ 2700 'e kadar uzanır.Katı kurallarla yönetilen krallık Med Krallığının kuruluşuna dek Elam tarihi Ur ,Babil ve Asurlulara karşı seferlerin olduğu yoğun köleleştirme ve fetihler dönemidir.Medler ve ardından Persler geldiklerinde Hint-Ari olmayan topluluklar arasında oldukça yoğun hem politik hemde dinsel bir yapı görmüşlerdir.

Dolayısıyla Hint-Avrupa işgalinden çok önceleri İran Ulus-Devlet gelişimine istisna olarak geneleksel ve güçlü bir iktidar söz konusudur. Zorba hükümdarlar tarafından Yazgı kavramının tohumları atılmıştır. Bir kral seçilmiş dahi olsa onu seçtiren yazgıdır. Seçilmiş kişiler tanrının yeryüzündeki temsilcisidir, Firavunlar ve Yahudi kralları bunun somut kanıtlarıdır. Her durumda sadece tanrıya değil kralada tapınılır.

Böyle bir politik sistem , ortak zihniyete hakim olabilmek için anlatı ve simge bakımından oldukça zengin bir dine ihtiyaç duyar.Bu gereksinimse Rigvedalar'a dayanan Vedacılık olmuştur.Vedacılık Medler geldiği zaman İran halkının tümü tarafından paylaşılmaktadır. Tam bir hükümdar dinidir ; Hint'ten gelen , çok sayıda at ve öküzü kurban eden , uyuşturucu almış kutlayıcıların kendilerini cinsellik ve şiddet alemlerine bıraktıkları törenler. Bu İran halklarına dayatılan din olmuştur.

O dönemde İran halkları deniilence sadece Hint_Avrupa kökenliler değil , Hazar deniizi iki kıyısındaki İskitler ve Sarmatlar ile Don ve Ural arasında sarmatlar gibi göçebe yaşayan alanlarıda içermektedir. Medların gelişiyle birlikte İÖ VI ve V. yy Akamış döneminde tarihin en büyük imparatorluklarından biri oldu. Tüm tarihin en büyük imparatorluklarından biri olan Med imparatorluğunda bir çok dil konuşulmakta fakat Resmi Bürokrasi dili Aramea 'dır. 600 yılına doğru dinsel bir kopuş yaşanmıştır. Bu şaşkırtıcı bir olay olan Zerdüş reformudur.O zaman dek Veda çok tanrıcılığı hüküm sürmüştür. Zerdüşlük ya da öncesi iranında din ve dinsel örgütlenme üzerine Rigvedalar'dan başka pek az metne sahibiz ; her durumda Veda dininin doğa üstü iki büyük güç grubu hükmü altında olduğu bilinmektedir ; Ahuralar üst tanrılar daevalar alt tanrılar. Bunların her ikisinde Güneş ve yıldızların seyrini yöneten iki temel tanrı Ahura Mazda ve Mitra tarafından yönetilmektedir.Şeytana eş değer cin bulunmaktadır.

Bu noktadan sonra dinler tarihinde yeni bir kavram ortaya çıkmıştır ; Ahiret mutluluğu. İran dininin temel teması Zerdüş reformundan çok önce bireysel ve kollektif ahiret mutluluğudur.Ölenin ruhunun çaresizce yargılanması teolojisi ilk kez Sarmat ve Alan teolojisinde görülür ; Osetlerin uyguladıkları cenaze törenlerinde, bahfaldisyn, Nart denen kahramanların ülkesine atla gitmiş olan ölenin ruhuna , Dilek sahibi köprüsü ya da Shinvat Peretu denen dar bir köprüyü geçmesi gerektiğini hatırlatmak için biri söz alır ; eğer ruhu

doğruysa köprüden geçecektir , değilse köprü çökecektir. Med mezhebine göre bu köprüden suçlu geçerken bir kılıç ağzı gibi keskinleŖecektir. Tanrı Rashnu suçlu hakkında olumsuz dŖnceye sahipse yıkıcı ve pis kokulu hemestagan-hamistagan denilen yere gidecektir. Bununla birlikte ZerdŖt reformuyla bile cehennem geçicidir, çünkü kıyamet günü gelince tüm bedenler dirilecek ve yok olacaktır. Hristiyanların oldukça alıŖık oldukları temadır bu ; Araf.

Ahiret mutluluğu teması ZerdŖt ncesi Mitra mitinde daha güçlü ortaya ıkmıŖtır. Peygamberler tarafından bildirilen ve doğumu yine İsa gibi bir mağarada mucizevi Ŗekilde olan ve bir yıldızın ortaya ıkıŖıyla belirtilen Mitra , evrenin yöneticisi karŖıt tanrılar olan ve kimliği Demiurgos'tan dođmuŖ Ahura Mazda ve Ahriman ya da Angra manyu arasındaki göksel aracıdır.Zurvani akımına göre ise Ahura Mazda ve ahriman'a yani iyi ve ktyle birlikte gebe kalmıŖ Zurvan'dır. İnan dini çok tanrıçılık anlayıŖı yeryüzü yönetiminin göksel bir yansısı olarak merkezileŖtirilmiŖ göksel yönetim sistemine göre kurulmuŖtur.Yeryüzü yönetimi iyi ve kötü arasındaki geçici dengeye dayanır ve iyinin nihai zaferiyle varsayımsal olarak gelecekte yok olacağını var sayar.

Ve sonuçta ZerdŖt gelir ;

Eski farsçada Zarathustra , modern farsçada Zarthosht 628'de doğar 551'de ölür. Adının anlamı belirsizdir, Platon onu " Oromazdes'in Oğlu " olarak adlandırır.Oromazdes , Veda panteonunun iki büyük tanrısından Ahura Mazdadan baŖkası değildir. Avestanın onüçüncü kitabı olan ve ZerdŖt'n biyografisine ayrılmıŖ Spend Nask kaybolmamıŖ olsaydı hakkında çok daha fazla Ŗey bilirdik. Avestalardan biri olan Yasht, ZerdŖt ortaya çıktığında tüm doğanın bayram ettiğini , öküz kurban eden insanlara öfke duyduğunu yazar. İsanın lde yalnız kalmasından 600 yıldan fazla daha önce Vendidat kitabında, Ŗeytanın inancından vazgeçirmek için ona yaklaŖtıđını Yasht ise cinlerle atıŖmadan sonra zafer kazandığını ve onları yer yüzünden kovduğunu yazar. ZerdŖt'ten söz eden diğer ileri tarihli bir kitap Dikard, Ŗahname , ZerdŖtname olağan üstü hikayeler ve mucizevi tedavilerin anŖatıldıđı kitaplardır. ZerdŖt kendi ve daha sonraki dönemlerde olağan üstü kiŖilik olarak görülür. Bu bazı tarihçilerin İsa'ya ait anlatılardan varlığından kuŖku duymaları gibi ZerdŖt'de mit olarak kabul etmesine yol amıŖtır. Doğum yeri bazı tarihçilere göre Media ya da Pers'tir. Avestanın ikinci kitabı Yasna'ya göre Dareja nehri kıyısıdır.

ZerdŖt fakirdir ve kısa sürede çok dŖman edinir Ahura Mazda'ya yakınmasında , " Ey bilge , niçin güçsüz olduğumu biliyorum , az sürüm ve az insanım olduğundan " . Bir at yetiŖtiricisiniin oğlu olan ZerdŖt'n hayvanların kurban edilmesinden tiksinti duyduğunu dŖnmek oldukça cekicidir.Daha cekici olansa bu hayvan kurban eden kiŖileri gaddar ve kibirli görmesidir.ZerdŖtlk at ve öküz kurban eden zengin kurban ediciler karŖısında

kişisel bir kininden doğmaz, şiddete dayalı ve çok daha dünyevileşmiş aristokratik bir dinin reddine dayanır. Güçlülerin dini olan vedacılık İran'da halkı gerçek tinsel yardımdan yoksun bırakır. Oysa Zerdüş böyle bir eksikliğe sessiz kalmazdı , halka karşı büyük bir şefkat ve ilgi besleyen peygamberler soyundandır.

Ve dönem Zerdüş için uygundur.

Persopolis

Zerdüş'ün ortaya çıkışı II. Nabukadnezar ve Kyaksares dönemlerinde Asurluların bozguna uğratılarak komşu ülkelerin köleleştirilmesinin ardından Büyük İran imparatorluğunun kurulmasına denk düşer. O dönemde imparatorluk güçlendirilerek merkezleştirilmiş, başkent Persopolis ışıltılı parıldamaktadır. Çalışanların zengin kastlar tarafından sömürülmesini önlemek amacıyla çalışma süreleri belirlenmiş toplumsal bilinç geliştirilmiştir. Bu genç imparatorluğun ölçülerine uygun bir dine ihtiyaç vardır, imparatorluğun boyutlarının büyük olmasından bir çok din ve uygulama mevcuttur. Mevcut dinler her ne kadar yaygın olsada halka gerçek anlamda inmemektedir. Peygamberler işte bu dönemde ortaya çıkmıştır.

Vedacılık temelleri üzerinde halka seslenmişler ve bu sesin günümüze kadar uzmasına sebep olmuşlardır, görüntü bu sesin daha binlerce yıl titreşeceği yönündedir. İsa'nın bir prototipi olan Zerdüş , bir reformdan fazlasını yapmıştır; Avestadaki Gatha denen incil vari ilahilerin belirttiği , pehlevi kitaplarının ve yunan tarihçilerinin doğruladığı gibi ilk tek tanrıcılığın gerçek kurucusudur. Öğretisinin çok tanrıcı görünümü yok etme iddiasında olmadığı eski dinin kalıntılarından başka bir şey değildir.

Zerdüş ilahileri olan Gathalar , yeni dinde ağır bir evrimi işaret eder. Ateş önce ruhla özdeşleştirilmiş , ardından tanrının görünür biçimi Güneş'le , nihayet tanrının en yükseği Ahura Mazda ile. Vedacılığın yeniden yapılandırılması aşamasında kurban törenlerine ve haoma içmeye ve cinsel şiddete kadar uzanan halüsinasyon seanslarına son verilmiştir. Zerdüş gençliğinde İskit Şaman ayinlerine katılmıştır, burada ocağın üstünde tütürülen kenevir tohumundan sarhoş olunsada bunun Vedacılık ayinlerindeki cinsel şiddetten daha iyi olduğu kanısına varmıştır.

Bu yolun sonu tek tanrıcılıktır , Dumezil'in belirttiği gibi , bir yandan Varuna ve Mitra çiftinden diğer yandan İndra'dan oluşan teslis kaybolmuş , tapınmaya layık tek tanrı Ahura Mazda olmuştur. Eski tanrı İndra cin düzeyine indirilmiştir. Gathalara göre Ahura Mazda gökyüzünün ve yeryüzünün , maddi ve tinsel dünyanın yaratıcısıdır. Yasa koyucu, yargıç, günün ve gecenin düzenleyicisi, ahlak yasasının kaşifidir. Sonraki üç dinin Tanrısı bundan

daha iyi tanımlanamaz. Çünkü Mazdacılık ile Yahudilik , Hristiyanlık ve İslam arasındaki bağ açıkça ortadadır.

Ahura Mazda erkektir ve eşi yoktur. Ataerkil sistem iktidarın bir kadın veya dişil bir varlık tarafından paylaşılmasını tasarlamaz. Sonraki Avestalar Tanrının , Ameşaspend denen yedi ölümsüz yardımseverle cevri olduğu belirtir. Bunlardan birincisi eskiden Ateş denen Kutsal Ruh'tur; diğeri ise Adalet, düşünce doğruluğu , ibadet, arzu edilir alan , tümlük ve ölümsüzlüktür. Bu varlıklar tanrı yaratıklarıdır ve Ahura mazda'nın insan müridi ashavan'larla aynı ahlak yarasını izlemek zorundadır. Bu ölümsüzlerin dördüncüsü Yahudi-Hristiyan eskatolojisinin çekirdeğini oluşturur, arzu edilir alan ise gelecekteki krallığı temsil eder.

Ve Şeytanın yeryüzündeki ilk doğumu gerçekleşir , Gathalar dünyanın başlangıcında özgür seçim yapabilen iki ruhun karşılaştığını öğretir. Birincisi Ahura mazda , doğru tercih yapmıştır ve o bizim iyi tanrımız , ikincisi Ahriman , Angra manyu kötü tercih yapar ve O kötü tanrıdır. Onun peşinden gidenler yalanın takipçileridir , dregvant'lar , yani yalan ya da druj tarafından yoldan çıkarılanlar. Ahriman tüm eski tanrıları, daeva'ları bünyesinde toplar. Temel bir noktada o zaman belirlenir, karşıtlık içermeyen bir kötülük tanrısı vardır artık. avestanın kayıp bazı metinlerinde yansısına raslanan cehennemi bir büyük savaş meydana gelecek bunun sonucunda gökyüzü bir büyük kral gönderecektir, bu da Mitra 'dır. Kurtarıcı Mitra kötülük güçlerini ateş ve keskin kılıçla yok edecektir. Ahrimanın uğursuz ordularında ıssız yerlerin ciini olan Günah Keçisinde cisimleşen Azazel hemen hemen tüm dinlere doğrudan aktarılacaktır , kaos cinleri Leviathan ve Rahab ve yine yahudiliğin devralacağı efsanenin Adem'in ilk karısı olduğunu doğruladığı Lilith kısırdır ve ilk erkek tarafından terk edilmesinin intikamını almak için geceleyin ortalığı kırıp geçirir – de bulacaktır.

Bugün hala semavi dinler olarak bu mirası yaşamaktayız. Yedi temel günah geniş ölçüde tasarlanmıştır : Tensel istekler, çekememezlik, öfke, yalan, cinayet....Zerdüş aynı zamanda cin bilimini acat etmiştir.

İ.S III yy. başka bir iranlı , Mani , Zerdüş düşüncesini kendi tarzında tamamlayacaktır: yaşam , insan varlığının kötülüğün saldırılarına sürekli maruz kaldığı bir sınavdan başka bir şey değildir, kötülük ancak maddiyattan kaynaklanır, biz tenden ve mizaçtan oluştuğumuz için cinlerin üzerimizde etkileri vardır. Demek ki madde ruh ise temizdir.

Tarihsel olarak Zerdüş'ün hayatında bir ayrıntı öne çıkar : kırk yaşında yani İ.Ö 588 doğru bir kralı , Vishtashpa'yı kendisine inandırmıştır. Bu kral I. Darius'un babasıdır ve büyük olasılıkla Aral denizi güneyinde Horazmie'e hüküm sürmektedir. Vishtashpa tüm yaşamı boyunca Zerdüş'ün koruyucusu olacaktır.

Zerdüşt dünya tarihinde önceden var olan ve ancak zamanın sonunda yok olacak iyilik ve kötülüğü icat etmiştir. Dünya görüşü Hristiyanlıkla öyle özdeşleşmiştir ki Kilise babaların Gathalarını kopyanın ötesinde oldukça etkilendiği aşikardır.

Yaşam , her bir düşüncenin her bir sözün , her bir eylemin bireyin öte dünyadaki yazgısını hazırladığı eylemlerden başka bir şey değildir.Orada iyi tanrı kötülerini cezalandıracak iyileri ise ödüllendirecektir. Zamanın sonunda Ahriman , insan şeklinde cisimleşen Mitra tarafından yenilgiye uğratıldığında tüm ölümler dirilecek ve yargı günü kötüler cehenneme gönderilecektir.İyiler ise sonsuza dek cennette yaşayacaktır. Ana hatlarıyla semavi dinlerle aynıdır. Bu Nüfus cüzdanımızdaki din hanemizi bir iranlının imzaladığı bir düşüncedir.

Zerdüşt girişimi tarihçilerin kafasını oldukça karıştırmıştır , onu önce : Hayvan kurban etmenin yasaklanması , hayvan kurban edilen tanrıların utanç verici olması olarak açıklasalarda Zerdüştçülük basit bir erdem olmaktan öte esritici ayinlerin reddinden panteonun yalınlaştırılmasında öte ilahi hiyerarşinin yeniden örgütlenmesidir. Konuyla ilgili tarihçilerin farklı görüşleri vardır.Dumezil basit bir tanrı ikamesi olarak görür, Menesca kurban etmenin düzensiz hahale gelmesinden pratiğin reddi olarak görür. Ancak bu farklılıklar olayın düğümünü unutturmaz : İyi-Kötü , Tanrı-Şeytan ikilisini ve öncesi olmayan ve sonlu yaratılışı . Zerdüşt reformlarına karşı o dönemde güçlü bir muhalefet vardır bu muhalefeti gatha metinlerinde görürüz.Müneccimler ise bir çıkar bulamayıp Zerdüştçülüğe dahil olmuşlardır ve iktidarlarını dinin halk dini olduğunu ve ancak halkın uyrukluğuyla değer kazanacağını söyleyerek rahip iktidarını sağlamlaştırmışlardır. Bu demagoji daha sonraları politika üzerine yani halkın iradesi üzerine yansımaktadır. Böylece Mazdacılık krala boyun eğmeyen hakiki paralel bir iktidar kurulmuştur. Bu anlayış dünya tarihinde bir ilktir ve hala etkileri az gelişmiş ülkelerde yoğunur.

Rahipler ya da müneccimler kastı kuşkusuz güçlü olduğu ölçüde bu varsayım yerindedir, ancak o dönemde insan belleğinde eşi olmayan dünyevi bir iktidarın varlığı karşısında bu kast kendini tehdit etmiş hissetti , rahip-kral-savaşçı iktidarının parlak savaşları karşısında ağırlıklarını yönetimde koyamadılar.Zerdüşt reformu ise rahiplere dünyevi iktidarın ötesinde bir meşruiyet vermiştir. Bu meşruiyet biraz fazla ciddiye alınmış , pers kralı Kambyses Nübye'de savaşırken ülke ona karşı isyan etmiştir. Kendini krallın kardeşi yerine koyan bir sahtekar bölgeleri ayaklandırmış, müneccimler onun tarafını tutmuşlardır. Ayaklanma olayını gerçekleştiren kişi Gaumata adında bir müneccimdir. Bu ayetullahların yönetime karşı dini kullanarak ilk ayaklanmasıdır, ayaklanmada kılıf dinsel bir halk iktidarındır.

Zerdüşt rahipleri yasama gücünü her zaman talep etmişlerdir, bizzat Zerdüşt tarafından yazılmış Avesta'ların beş kitabından biri olan Videvdad 'lar sadece dinsel yasayı değil , medeni yasalarıda koyma iddiasındadır. Eğer ki müneccimler darbe girişiminde başarılı olsalardı dinsel yasalardaki her kusur otoriteler tarafından cezalandırılmaya başlanacaktı.

Yasa yapıncıların rahipler olduğu bir dünya sonlu insanın yaşarken cehennemi yaşaması anlamındadır.

Görüldüğü üzere Zerdüşt tarihin ilk tinselci dinini , tek tanrılı üç dinin dere yatağını kurmuştur. Ona esin kaynağı ise Buda tarafından ödünç verildi denebilir. Her ikisinde Hint temeli üzerine yetişmişlerdir, Zerdüşt Vedacılıktan gelmedir. Bu noktadan sonra din adamları yönetimlerin üzerinde dayatmacı bir güç elde etmişlerdir. Dinsel nüfusun mutlak olması için günah çıkarma, vaftiz gibi dinsel işlemler teokratik olarak yedi yüzyıl sonra dinsel iktidarın tamamlayıcısı olarak teker teker tarih sahnesine çıkmıştır. İran dini Hristiyanlığın habercisi olan geç-Yahudiliği belirleyecektir.

Bilim Dışı Tarih : Mısırdaki Yahudi Varlığı

Posted: 03/12/2010 in Sıradışı

26

İnsanoğlu zamanı hep ileri doğru yaşamasına karşın düşünce ve inanç köklerini hep geriden yaşar. İlerlemeler, buluşlar, bilim ve teknik asla geriden alınan mitlerin değişmesinde etkili olamamışlardır.

Çağdaş Mitlerin beklide en önemlisi Mısır ve İbrani tarihi üzerine yazılmış olan onlarca yazı ve soy oluşturma endişeleri ile yazılmış olan bir tarihtir. Yaklaşık olarak 200 yılı aşkın süredir bilim adamlarının üzerinde bir çok araştırma yaptığı bu konu kutsal sayılan metinlerin tarihsel gerçekliğidir. Bununla ilgili olarak Batıda Biblical Achhaeology adı verilen bölümler kurulmuş , dinsel içeriklere bilimsel yaklaşım getirerek tarihi ve batı tipi Judaist kültür anlayışının temellerini sağlamlaştırmayı amaçlayan bir dizi çalışmalar yapılmıştır.

Dünyanın en popüler mitlerinden bir tanesine, adı verilmeyen firavun döneminde Mısır toprakları üzerinde yaşayan İbranilerin süreç içerisindeki sayılarının artmasıyla, en büyük etnik halk konumuna gelmeleri , eski statülerini kaybederek Mısır yapı faaliyetleri içerisinde köle olarak çalıştırılmaları , artan nüfusları karşısında mısırın olası bir savaş halinde tehlike olacağını düşünen Firavunların bu nüfus artışını önlemek üzere erkek çocukları öldürmeyle başlayan olaylar zincirinde nil nehrine bırakılan bir erkek çocuğun firavunun kızı tarafından bulunmasıyla başlayan bir öykü üzerine kurulu ve tarih sahnesinde günümüze kadar gelen bir yapının oluşumuna sebebiyet vermiştir.

Suda bulunan çocuğa Musa (Musu-isius) suyla gelen, ismi koyulacak mısır aristokrasisi içinde büyüterek eğitim alacak , sarayın en önemli mevkisine gelmişken bir gün bir mısırlının köle bir ibraniye eziyet ettiğini görecektir ve olaya müdahil olarak, sarayın saygın bir konumundayken birden bire kanun kaçağı durumuna düşecektir.

Tüm semavi dinlerin çıkış temasının oturtulduğu söylem tarih sahnesine böyle yansıtacaktır. Daha sonrasında Tanrının göndereceği kutsal kitaplarda bu halkın öncesi ve sonrası detaylı

olarak anlatılmaktadır.Konuyu bir çok yönden inceleyebileceğimiz gibi antropoloji cephesine girmeden somut verilere dayanarak incelememiz tarihsel maddecilik anlayışı için daha verimli olacaktır.Antropoloji cephesinde bu jenerik uzmanlar tarafında tamamen gülümseme ile karşılanmaktadır.

Büyük oranda Mit izleri taşıyan hikayeye ilgili olarak tarihçilerin bir çok haklı kuşkuları vardır.Her şeyden önce Mısırdan çıkış için yerleşik bir halkın varlığı olması gerekirken bugüne kadar herhangi bir somut kanıt bulunamamıştır.Mısır kayıtlarında Musa adında hiçbir kayıt bulunmaz.kayıt tutmaya meraklı bir toplum için bu oldukça gariptir.Diğer yandan Musa'nın kişiliği mitolojik görüntülere sahiptir.Üstelik onu nehirde Firavunun kızı bulmuş ve İbrani kökünden gelen bir isim vermiştir.

Mısır konusunda tartışmasız otoritelerden Gerald Messadie , ” Musa : Mısır Prensi ” isimli çalışmasında bir çok noktaya itiraz eder ;

- Bir Mısır prensesinin nedimeleriyle birlikte yıkanmaya gitmez, hijyen konusunda çok titiz olan Mısırlılarda halk bile banyosunu filtre edilmiş suyla hamamlarda yapar, kaldı ki bir prensesin filtre edilmemiş suya girmesi mümkün değildir.

- Prensesin suda sepet içinde bulunduğu bir çocuğa sudan çıkarmak anlamına gelen İbrani kökünden gelen bir isim vermesi mantıklı değildir.

- Hikayenin sonlarında Musa'nın firavunla yüz yüze yaptığı görüşme ve tehditler inandırıcılıktan oldukça uzaktır.Kutsal kişilikler kabul edilen Firavunların yanına, vezirler, hatta aileleri bile izin alarak kabul edilirler.Bir kanun kaçağının firavun karşısına çıkması heleki Firavunu tehdit etmesi mümkün değildir.

- Mısırdan çıkan kalabalık grubun yolunun neden Kızıldenize düştüğü noktası soru işaretidir. Son zamanlarda Yahudi Ejiptologlar bunun bir çeviri hatası aslının sazlıklar denizi olduğunu kabul etmişlerdir.Dolayısıyla denizi yarma hikayesi son bulmuştur.

Tüm bu karışıklıklar çerçevesinde Mısırdaki bir Yahudi varlığının olup olmadığı konusu gündeme gelir. İbranilerin Mısırdaki “yerleşik” varlıklarıyla ilgili olarak eski çağ tarihçilerinin elinde sağlam kabul edilebilecek fazla bilgi bulunmaz.Elimizdeki tüm bilgi Yahudi tarihçi Josephus'a dayanır ki, bunların objektif ve edinilen arkeolojik bilgiler için uyumlu olduğu söylenemez.Bu konudaki asıl sorun tarihçi Mısırlı tarihçi Manethon' a ait yazmaların orjinlerinin olmamasından kaynaklıdır.Manethon ve Babilli tarihçi Berossus'un yazmış oldukları , yine Josephus, Africanus ve Eusebius'un anlatıları kısmen izlenebilir.Bu tarihçilerin anlatıları birbiriyle uyumsuz.Torino papirüsü , Palermo taşı gerekse diğer

arkeolojik bulgular ile belirgin boşluklar yaşanır.Bu nedenle Eski Ahit'teki bilgiler tam olarak doğrulanamaz.

Mısır hanedanları yada tek tek firavunla ilişkin elde edilmiş belge ve metinler bir araya bırakılırsa , Mısır'ın başlangıcına dek dayandırılan ayrıntılı kronolojinin en ünlü ve kapsamlısı Manethon'un Mısır Tarihi adlı yapıtıdır.İ.Ö 4 yy sonlarında yaşayan Manethon Mısır tarihiyle Grek kültürü arasında köprü oluşturmaya çalışan , Heliopolis Ra tapınağında yüksek rahiplerden biridir.Grek kültürünü iyi bilmesinin yanında Mısır doğumlu olmasının avantajını kullanarak ülkesinin kökleriyle ilgili detaylı çalışma yapmıştır.Bu yapıta yoğunlaşmasının sebebi İ.Ö 6 yy'da Halikarnaslı Heredot'un Tarih adlı eserinde Mısır ile ilgili olan anlatıların tamamen gerçek dışı olmasından kaynaklıdır.Fakat gerek manethon gerekse Babilli Tarihçi Berossus çalışmalarının orjinalleri kayıptır.Jusephus çalışmalarında gerek Manethon gerekse Babilli tarihçiye ateş püskürmüştür.Mısır Tarihi adlı eser sonraki yüzyıllarda Yahudi ve Mısırlı tarihçiler arasında yoğun tartışmalara neden olmuştur.Manethonun orijinal kitabı kaybolmuş daha sonraki kopyalarına eklenen bir dizi bölümler gerek Yahudi fundamentalizminin Romaya baş kaldırı gerekse Mısırdaki Yahudi varlığını doğrulamak için kullanılmıştır.Kutsal metinler daha evrenin başlangıcından itibaren tüm bulgulara ters düşmektedir.Asıl ve büyük tartışma ise Yahudilerin Mısırdaki varlığı ve Exodus üzerinde yoğunlaşmıştır.

Birinci yy'da manethon yazmalarının orjinalleri değil büyük oranda tahrif edilmiş kopyaları ulaşmıştır.Michagan Üniversitesinden Gerald Verbrugge ve John Wickersham'a göre orjinaller İ.Ö 3 yy önce kaybolmuş kamplaşan taraflar tarafından değiştirilmiştir.Bir yandan Yahudi karşıtları diğer yandan Yahudi din adamları kendi polemikleri için ünlü tarihçinin metinlerini tahrif etmişlerdir.

Josephus , manethon'un önce Mısırdaki Yahudi varlığını tanıyarak, onların Hiksos hanedanları sırasında ülkeye gelenler olarak değerlendirdiğini, ancak sonraki metinlerde bunun yadsındığı söyleyerek ünlü tarihçiyi yerden yere vurur.Yahudi karşıtlarıncaysa ,Manethon Exodus'u doğrulayacak hiçbir şey söylememiş tersine Mısırdan salgın hastalık ve hijyen sebeplerlerinden dolayı kovulan ve bunların çobanlarla birlikte Filistine yerleşerek Krallık kurduklarını ileri sürmüştür.Gerek Yahudiler gerekse anti-semitler arasındaki bu kavgaların temelinde yatan Helenistik uygarlığa karşı verilen koruma güdüsünden kaynaklıdır.İskenderin fetihleriyle başlayan süreçte bölge kültürünün yunan uygarlığından daha eski olduğunu kanıtlama çabalarıdır.Filistin'deki Yahudilere göre Manethon kendi uygarlıklarını çok eski gibi gösterme çabalarına girerken Yahudi varlığını yadsımışlardır.

Gerek Verbrunge gerekse Wickersham , Manethon'a atfedilen metinlere eşit uzaklıkta durulması gerektiğini vurgular.Sonuçta Manethon kayıtları ister orijinal olsun ister olmasın , Exodus kayıtları ile Yahudi din adamlarının söylemleri ile somut veriler oldukça uyumsuzdur.

II Ramsesten kalma Torino papirüsündede, Sakkara ve Abidos'taki önemli olayları ve Kral listelerini içeren belgelerdede Yahudi varlığından hiçbir iz bulunmaz.Akhenaten'den kalma ünlü Amara Mektupları , Yusuf zamanında yerleşerek 400 yıl ülkede kalan yabancı varlığı bulunmaz.Bu durumda Yusuf'a sığınan , Musa ile çıkan bir topluluğu Mısır kronolojisinde belirli bir döneme koymak zordur.

11 Yusuf babasıyla kardeşlerini Mısır'a yerleştirdi; firavunun buyruğu uyarınca onlara ülkenin en iyi yerinde, Ramses bölgesinde mülk verdi. (Tekvin 47)

Bu ismi taşıyan Firavun soyuna baktığımız zaman ; Yeni Krallık 18 .Hanedan ayette belirtilen şehir Pi-Ramses adıyla I.Seti ve oğlu Büyük Ramses zamanında kurulmuş ve Yusuf'a eş zamanlı kronolojide içinden çıkılmaz bir hal alır.Bu olasılık incelenmeye bile değer değildir. Böyle bir olayın olması Exodus'u 10.yy denk düşürür.Mısırdan çıkışın 480. yılında inşa edilen Süleyman'ın Mabedi 6.yy kadar sarkar.Oysa bu tarihin güneydeki Babil Hükümdarı Nabukadnezar tarafından işgal edilmesiyle başlayan Babil Sürgününe denk geldiği bilinir.

10 Goşen bölgesine yerleşirsin; çocukların, torunların, davarların, sığırların ve sahip olduğun her şeyle birlikte yakınımında olursun. (Tekvin 45)

Tekvinin sonlarında bulunan Yakubun yaşadığı yer Goşeni referans alırsak ; yeni bir coğrafi bölge olarak karşımıza çıkar somut olarak doğrulanamamakla beraber , yaygın kanıya göre Goşen denilen bölge deltanın en doğu ucundan Sina'nın kuzeyine doğru uzanan alandır.Yani Mısır taşrasıdır.

Üzerinden yüzyıllar sonra kitabı kaleme alanlar Pi-Ramses şehrinin çok eski olduğunu sanmak gibi bir yanılgıya düşmüşlerdi. Ejiptologlar tüm bu tutarsızlıklara rağmen yinede kendi içerisinde bir tutarlılık aramışlardır.Bu kezde Eski ahit başlarındaki esir kavmin yaşadığı ve çalıştırıldığı referansları izlemişlerdir.

11 Böylece Mısırlılar İsraililer'in başına onları ağır işlere koşacak angaryacılar atadılar. İsraililer firavun için Pitom ve Ramses adında ambarlı kentler yaptılar. (Çıkış 1)

Aynı kent adı kafa karıştırıcı biçimde tekrar karşımıza çıkar, eğer bu şehir Pi_ramses ise yapılış tarihi bellidir.Bu bilgi de, tarihçiler arasında İbranilerin Mısırdan çıkışının Yeni Krallık döneminin güçlü hükümdarları dönemine rastlamış olabileceği ihtimali gibi kronolojik

açından daha makul bir tez olarak karşımıza çıkar.Bu süre içerisinde Seti,Ramses,Tutmotis, Kraliçe Hatşeptu ‘nun adları Exodus’un muhtemel firavunları olarak dolanır.Hatta sonradan Güneş Kral IV Amenofis (AKHENATEN) moneteist düşüncüyü Musadan almış olabileceği tezler içerisinde incelenir.

Ne varki yeni krallık döneminin anılan devrelerinde Mısır’da kitlesel halde bulunan bir İbrani varlığından ve bu ülkeden ayrılan hiçbir belge bulunmaz.Eldeki tek veri o dönemde Mısır’ın değişik bölgelerinde fethedilen bölgelerinden işçi olarak getirildiğini gösteren kimi kayıtlar ve Akhenaten dönemine ait Amara Mektuplarında geçen “Habiru” ya da Apiru nitelendirmesinin İbrani sözcüğüyle dolaylı benzeşim köstermesidir.

Habiru kelimesi İbraniler ile ilişkilendirekim yada ilişkilendirmeyelim , bu topluluğun akınlarının karakteri Tell-ElAmara Mektuplarında detaylı olarak anlatılır.Yerleşik topluluklara baskı yapan ve oradan oraya gezici göçebe halktır. Fakat Mısırdaki çıkışa konu olan yerleşik yaşayan halka cevap değildir.Habiru’lardan şikayet eden Orta Doğu’da bir çok krallığa ait şikayet mektuplarında vardır.Akhenaten zamanında , İ.Ö 14 yy sonlarında İbraniler çoktan Kenan diyarına yerleşmişlerdir.

İbrani mitinde Mısır’da yerleşik altı yüzbin İsraili vardır.Dönemim Mısır nüfusu düşünülürse bu nüfusun yüzde onu demektirki, hiçbir kayıt bulunmayan yüzde on inandırıcılıktan oldukça uzaktır.Buna karşılık deltanın doğusunda hayvanları otlatmaya gelen göçebe çoban kabilelerin varlığı bilinmektedir.Ne var ki bunlara Eski ahitte Yusuf’un babasına belirttiği gibi Mısırlılarca hor görülen ve yerleşimlerine izin verilmeyen grup olduğu bellidir.

34 ‘Atalarımız gibi biz de çocukluktan beri hayvancılık yapıyoruz’ dersiniz. Öyle deyin ki, sizi Goşen bölgesine yerleştiresin. Çünkü Mısırlılar çobanlardan iğrenir.” (Tekvin 46)

Bu sözler bizzat Yusuf’un ağzından çıkmadadır.Yani Mısır halkının yerleşim birimine yabancı varlıkların sokulması mümkün değildir.Mısır ‘a yerleşip zaman içerisinde çoğalan bir etnik grup varlığını tarihsel ve arkeolojik olarak doğrulamak mümkün değildir.

On dokuzuncu yüzyıldan itibaren Mısırdaki elde edilen bilgileri kitaba uydurma çabası içerisinde giren Yahudi ejiptologlar ve araştırmacılar farklı seçeneklere yoğunlaştılar.Eski ve orta krallık Yahudi yerleşimine uygun olmayınca eğilim İkinci ara dönem üzerinde yoğunlaştı.Bu kezde Hiksos işgali , sığınmanın tarihsel açıklayıcısı olarak karşımıza çıktı.

Senaryo kabaca şöyledir ; Bilinmeyen bir sebepten dolayı Mısır güçsüz düşüp direnme dahi göstermeden Hiksos işgaline uğraması sonrasında ,Avaris kendini merkez olarak tüm aşağı Mısır’a egemen olan Asyalı Krallık kurulur.Böylesi bir durumda Asyalı yöneticiler Mısır etnik yapısını göçebelere getirerek dengelemek istemişlerdir.Birinci Hiksos Firavunu İbrani

kabilelerinin Mısır'a yerleşmesine izin vermiştir.Yüz yıla yakın bir süre sonra Thebes prensleri Hiksosları ülken kovup bütünlüğü tekrar sağladığında İbranilere düşmanca yaklaşır ve bu halk topluca ülkeyi terk ederek atalarının topraklarına doğru yola çıkar.

Akla yakın gibi görünen bu teoriyi destekleyecek her hangi bir kanıt bugüne dek bulunmamıştır.Bu belirsizlikten istifade etmek isteyen inançlı kesim Ejiptologları, Mısırdaki Yahudi varlığını ispatlama girişimleri bir nevi soru işaretinide bereberinde getirdi.

- Hiksoslar kimdir , nereden nasıl gelmişlerdir.
- Mısır gibi bir ülkeyi nasıl işgal etmişlerdir.

Konunun aslına bakılırsa bugün bile bu olayın işgalmi yoksa isyanı mı olduğu bilim adamlarınca tartışmalı bir konudur.

Mısır tarihinde 2. Ara dönem olarak adlandırılan kargaşa İ.Ö 17 yy ortalarında başlar.Merkezi yönetim sarsılmış , aynı anda iki farklı hanedan yönetim kavgalarına girmiştir.13. Hanedanın sonlarında yaşanan bu durum Memphis'ten ayrı deltada birde 14. Hanedanı ortaya çıkarır.

Yaşanan bu çalkantıda Sina'dan batıya geçmeye daha önce korkan yağmacı kabileler , dirençle karşılaşmadan Memphis'e girerek aşağı Mısır'ı işgal cüretinde bulunuyorlar.İşgal bir yağmaylada son bulmayıp, 14. Hanedan Meshi'nin inşa ettirdiği kente girilerek Hiksoslarca Avaris adıyla başkent ilan ediliyor.Hemen ardından 15. Hanedan olarak Hiksos kralının Mısır'ın egemeni olarak görürüz ve bu dönem 100 yıl devam eder.

Öncelikle Hiksos kelimesinin anlamı üzerinde uzun tartışmalar olmuştur.İlk başta manethonun metinlerinden yola çıkılarak "çoban krallar" anlamına geldiği kabul edildi.Ancak yirminci yüzyılda yabancı krallar karşılığı kabul edildi.Bu fark çok önemlidir,çoban krallar deyişi doğrudan Sami kabilelerde ilişkilendirilirken Yabancı krallar geniş ve belirsiz bir kavramdır.

Manethonun tanımı tamamen doğru olmasa gerekir, kelimenin ek kısmı shasu=göçebe çoban olmayıp yine mısır dilinde khasut = yabancı ülke olduğu kuvvetli bir ihtimaldir.Hatta bu kelime XII sülale zamanında yabancıların reisi anlamında Beni_Hasan da gösterilen yabancı reislerin getirdikleri hediyeleri tasvir için kullanılmıştır.

Yabancı krallar mısırdaki fazla yabancılaşma çekmeden yerleşik hayata geçtiklerine ilişkin bilgiler Hiksos sorununu iyice karıştırır.O denli ileri giderki 15.hanedan kralları kendilerinin mısırlı olduğunu bile öne sürer.Dahası mısır dış işgallere karşı , garnizon kurup korudukları bilinen bir bilgidir. Bu noktada güçlü organizasyonla kurulmuş Avaris in yine mısırlılarca yıkılmıştır.

Hiksos işgaline denk gelen İ.Ö. 1640 ve sonrası dönemde Mısır için ne Babil nede Asur tehdit oluşturabiliyordu. Çünkü iki güçlü devlette zor günler geçiriyordu. Mezopotamya'nın bu iki güçlü devleti Hitit saldırılarına maruz kaldılar. Peki Hiksosları korkutan güç Hitit olabilirdi mi? Buda çok küçük bir ihtimaldir, kaldıkları Hititler Asur ve Babil işgallerinden sonra yine topraklarına çekilmişlerdir.

İ.Ö.1600 dolaylarında, kuzey Suriyeye inmesinde çok sonra olmuştur. Bu durumda geriye iki aday kalır bunlardan biri güney Anadolu'yu kontrol altına alan Hint-avrupa kökenli başka bir halk, Hurriler; yada Levant, Filistin ve kuzeyinde yaşayan Sami kabileleri. Bu işin içinden çıkılmaz bir bilmece değildir. Hiksoslarla ilişkin görüş ve değerlendirmeler,

1-Hiksoslar, Filistin ve Lübnanda yaşayan ve proto-kenan olarak tanımlanan Sami kabileleridir.

2-Hiksoslar Asur ve Babilde kendilerine yer bulamayan göçebe Amorit kabilelerin oluşturduğu bir topluluktur.

3-Hiksoslar, Ege adalarından Filistin bölgesine deniz akınlarıyla gelen ve sonrasında güçsüz durumdaki Mısır'a doğru yürüyen Minos kökenli savaşçı gruplardır.

4-Hiksoslar Huri ailesi ait Hint-avrupalı göçmen kollardan biridir. ve yollarının üzerindeki her şeyi yağmalayarak Mısır'a gelmişlerdir.

Birbirinden oldukça farklı bu görüşler oldukça karmaşık olmasına karşın, tarih, tek seçeneğe düz ve net yanıtlarla açıklanamayacak denli girift ve çoğu zaman anlaşılması güç ayrıntılar üzerine kuruludur.

Hiksos sözcüğünün İ.Ö. 17. yy da bütün yakındoğuda yaşanan karmaşa sırasında, söz konusu dört seçenekteki etnik grupların tümü için de kullanılacak genel bir ad olduğunu kabullenmek, en makul çözüm olarak karşımıza çıkar. Karışıklık içerisinde yakındoğunun her yerinde, panik içerisinde göçler, akınlar ve yağma hareketleri yaşanır. Bu sürecin kahramanları Sami kabileleri, Hint-avrupa göçmenleri, Egeli savaşçılar. Ama asıl sorun Hiksos hanedanının nasıl oluştuğudur.

Dikkat edilmesi gereken önemli bir nokta Hiksos akınlarının yağma ve talan üzerine kurulmuş olmasıdır. Manethon bu toplulukları Tanrı korkusu olmayan saldırgan zorbalar olarak tanımlamaktadır. Tapınaklar yıkılmış ve yağmalanmış, kadınlara tecavüz edilmiştir. Konunun dahada çarpıcısı, izleyen dönemde kentlerin onarılması, askeri organizasyonların kurulması ve Avariste 15. Hanedanın kurulması ile belirtilen derin çelişki. Saldırganların taş üstünde taş bırakmadan sonra Judeo-Hristiyan tarih anlayışında birden kimlik değiştirip şehir imarlarına başlamaları ve kendilerini Mısırlı olarak tanımlamaları, kendilerinden birini haneden olarak tahta çıkarmaları bu düşünce çerçevesinde mantık ile açıklamak çok zordur. O halde Ulaşabileceğimiz tek bir nokta vardır....

Mısırın bu kargaşa döneminde iki farklı evre yaşadığını söylemek mümkündür. Bunlardan birincisi güçsüz düşen merkezi yönetimin acizliğini fırsat bilen ve hiksos adı altında değerlendirilen kabilelerin daha kısa zaman dilimi içerisindeki yağmaları, ikincisi ise yağmacıların işlerini bitirdikten sonra mısırdaki varoş halkın iktidar boşluğunu fırsat bilerek delta yönetimine el koymasındadır. Çoğu bilim adamı ve tarihçinin üzerinde anlaşmaya vardığı bu noktadır. Avaris kentinde kurulan yeni hanedanlığın Mısırlı unsurlar olduğudur. Deltanın doğusunda bulunan arkeolojik bulgular bunu tamamen desteklemektedir.

Bulunan arkeolojik bulgular arasında taklit niteliği taşıyan bolca ikinci sınıf mısırlı objeler bulunmuştur. Bulunan kalıntılar içerisinde daha eskiden bölgede yaşamış olan asya kökenli paralı askerlere ait bulgularda mevcuttur. Bir başka deyişle yıllar boyunca mısırlı sayılmayan ve alttabaka insanlara insanlara askeri disiplin oluşturularak, paralı askerlerin öncülük ettiği söylenebilir.

Yağma ve talandan kaçan eski düzen soyluları Thebes'e çekilirken aşağı mısırın yeni sahipleri "eskinin çobanları" oldu diyebiliriz. Yüzyıl süren bu yönetim 17. hanedanın Thebes prensleri tarafından yıkılacaktır. Ve yeni krallık dönemi başlayacaktır.

Eğer konunun başından beri aradığımız İbrani varlığına dönersek kanıtların içerisinde asla böyle bir halka ilişkin veri bulunmaz. Yeni krallık dönemindeki kutsal kitap ve mısır manzaraları incelenirse asla bir İbrani yerleşimi söz konusu değildir. Sorun İbrani diye bir halk tabakasının olmamasıdır aslında. Bazı inançlı ejiptologlar GENESİS i eğip bükerek 15. hanedan döneminde yerleşmiş olduklarını düşünsek bileki bu eski ahit kronolojisi ne asla uymaz, eski ahitte Yakup ve oğullarının ülkeye yerleşimini anlatan bölümler mısır resmi tarihiyle uzaktan yakından ilişkisi yoktur. Mısır kayıtlarının hiçbirinde EXODUS k ayıtlarını içeren bir belge bulunmaz. EXODUS ve GENESİS te ise Hiksos işgali, Avaris kenti, Thebes kentindeki gelişmeler hakkında tek satır yazı bulunmaz.

GENESİS üslubunda daha çok orta krallık döneminin mısırını çağrıştıran izler yer alırken, EXODUS kitabında, firavun isimleri verilmez, coğrafi verilerde anlatılanlar bilinen kronolojiye asla uymaz.

Değişmeyen Tek Şey İslam Karşısındaki Cahilliktir

Posted: 23/10/2010 in Sıradışı

2

Bütün ansiklopediler İslamın Arabistanda, yani arap yarımadasında doğduğunu yazar. Coğrafya olarak dikkate alınırsa doğrudur, tarih olarak dikkate alınırsa belirsizdir. Çünkü tarihsel olarak arabistan, özellikle VII yy. İslamın doğuşu sırasında, hem kültürler hemde dinler açısından homojen bir yapıya sahip değildir. İslam kendinden önceki dünyadan etkilenmekten geri kalmamış, halada etkileşim halindedir.

İslamın iki temel kolu olan , Sünni mezhebi ve bu mezhebe bağlı dört okulu -Hanefi , Maliki, Şafi, Hanbeli Şii mezhebine bağlı olarak ortaya çıkan Haşşaşinler , Dürziler, İsmaililer, On İki imamcılar , Zeydiler , Karmatiler, Fatimiler islamı anlama konusunda oldukça araştırma yapmaya gereksinim doğurmuştur.

Dahada ötesi her inananın halife seçilebileceğini savunan Hariciler , İnsan edimlerini yargılamayı Tanrının ayrıcalığı olarak gören Mürciler, insanın özgürlüğüne vurgu yapan ve Tanrıya herhangi bir özelliklik atfetmeyi reddeden Kadiriyeciler ,Mutezileler , kutsal bir savaşta ölmenin cennetle mükafatlandırılacağını söyleyen vahabiler , İrfaniye mistikleri Sufiler , Mevlananın öğrencisi bektaşiler , Filistinde Carmel dağında gömülü olan bahauallah'ın öğrencileri olan Bahailer Srinagar'daki İsa mezarının ekçileri Pencaplı Amediyeler Görüldüğü üzere dinler her coğrafyada seyahat etmişlerdir fakat kültür için aynı şeyleri söylemek gerçekte örtüşmez. Batı tarafından yekpare bir din olarak sunulan İslam coğrafyadan coğrafyaya farklılık gösterir.

Dünya coğrafyasına ait bilgiler Avrupa, Hint, Çin bölgeleri için yüzyıllar boyu bilinmekte iken Arap yarım adasına ait veriler otuzlu yıllardan itibaren petrol aramalarına paralel olarak gelişmiştir. Suriye Çölü Hama'dan başlayan ve Kızıldeniz ile Basra körfezi arasında ilerleyip Hint Okyanusuna kadar ilerleyen bu Issız bölge hala yeterince bilinmemektedir.

1992 yılında arkeologlar Umman'da efsanevi kent Ubar'ın kalıntılarını bulmuşlardır.

Mısırlılar, Romalılar, Yunanlılar, Etiyopyalılar, Fenikeliler, Yahudiler bu bölgeden geçmişler ve her biri kendi izlerini bırakmışlardır. Ticaret için Asyalılarda gelmiş, onlarda kültürlerinden miras bırakmışlardır.

Arabistan yarım adasında bir çok kültür var olmuştur ve bunların neredeyse tümü Entellektüel Avrupalının bilgisi dışındadır. (1) Avrupanın bu yarım adaya bakışı paket program şeklindedir.

Kökenleri İÖ II bin yıla kadar uzanan Mineen Krallığı , İÖ 950 'ye doğru kralı ziyaret etmiş olan Saba Melikesinin hüküm sürdüğü Sabiiler , İÖ 115'e doğru Sabii'lerin yerine geçmiş olan Himyeriler ve Gassan ve Kinda krallığından Hiritler. Dillerinin Sami dili olduğu çıkarılır. Bu nokta kesin değildir.

Mineenlerin (2) panteonunda yüz kadar Tanrı vardır ; bunlar hakkında hemen hemen hiç bir şey bilmemekteyiz. Babil şamaş'ından doğrudan kaynaklanan Güneş-Şems -Arapça-Shams- bir Tanrıçadır ve Venüs yıldızının tanrısı Attar erkektir ; dişi olan Babil İstar'ının ve değişime uğramış Babil Astaroth 'unun Mimeen çeşitlemesidir. Yunan'da aşk tanrıçası Astarte olacak

ve Tarih öncesi dönemlerin Bereket Tanrıçası soyuna layık olarak tapınaklardaki Kutsal Fahişeliklere Başkanlık edecektir. Diğer taraftan Ortaçağ Hristiyan kilisesinde Şeytan olarak vucut bulacaktır.

Astaroth (3) bir pağan tanrı olsada Kral Süleyman ona layık olduğu değeri verecektir, çünkü babası Davut' un yüreği Tanrı Rab ile bütün olduğu gibi onun yüreği bütün değildir.

33 Çünkü Süleyman bana sırt çevirip Saydalılar'ın tanrıçası Aştoret'e, Moavlular'ın ilahı Kemoş'a ve Ammonlular'ın ilahı Molek'e taptı. Kurallarına, ilkelerime uyup gözümde doğru olanı yapan babası Davut gibi yollarımı izlemedi. (I. Krallar : 11)

Bir başka İsrail Kralı ise (Yoşiya) ;

7 Yeruşalim'in doğusundaki tepede Moavlular'ın iğrenç ilahı Kemoş'a ve Ammonlular'ın iğrenç ilahı Molek'e tapmak için bir yer yaptırdı. (I. Krallar : 11)

Görüldüğü üzere iki İsrail Kralı Aşk ve Bereket Tanrıçasını şeytan olarak adlandırmayı kendilerine kabul ettirememişlerdir.

Habeşistana ithal edilen Attar, göklerin tanrısı Astarı olacaktır.

Bybloslu Philon Astarinin başında boğa boynuzu ile temsil edildiğini aktarır. Sami olduğu şüphelidir. çünkü Mısırlı Hathoru doğrudan çağırıştırır. hathor bereket Tanrıçasıdır ve boynuzları arasında Ay bulunmaktadır. Hathor Sabilerden (İÖ 715) en az bin yıl kadar önce var olmuştur. Bu kültür kavşağı için normal bir durumdur.

Hathor

İslamdan önce bölge tanrılarının Mısır'lı olduğu yadsınamaz. Örneğin bu etkiyle büyük tanrısına Rahman - bağışlayıcı- sıfatı verilmesi tamamen yahudi etkisidir. İS IV ' da Kızıldeniz üzerinde yahudi Sitesi mevcuttur. yahudilik her durumda yarımada etkisini hissettirmiştir. Medine, yemen ve Suriyede Haham okullarının varlığı bilinmektedir.

Yahudilik etkisi Saba Krallığına bile ulaştığına Kuran şahitlik eder.

BAKARA 62. Şüphesiz iman edenler; yani yahudilerden, hristiyanlardan ve sâbiîlerden Allah'a ve ahiret gününe hakkıyla inanıp sâlih amel işleyenler için Rableri katında mükâfatlar vardır. Onlar için herhangi bir korku yoktur. Onlar üzüntü çekmeyeceklerdir.

Buradaki Sabilerin adının anılması raslantı değildir. Saba Krallığının sakinlerdir. ancak bir çok dine inanırlar. Ayette bahsi geçen Sabii yada Subba 'da denenler mandeciler veya Vaftizci Yahya Hristiyanları olabilir. Ayet net değildir.

İslamiyeti yayanlar Zerdüş'te tapanların, Mazdacıların ve başka dinlere inananların mekkede yaşama hakkının olduğunu kabul ederler. Nesturi hristiyanlarının varlığında dışlanmaz. Bu serbestlik doğu ve batı tanrılarını karşı karşıya getirmiş her türden mezhep ve bölünmeyi beraberinde getirmiştir. Tüm coğrafyalara kiliseler kurulmuş , incil bir çok dile çevrilerek bölünmeler çoğalmıştır.

En erken 567 'de en geç 579'da kimilerine göre ise 571' de Mekkede Abdullah ve Emine'nin oğulları Muhammed doğmuştur. Aile mekkede iktidarı paylaşan Kureyş aşiretindedir. Muhammed babasını tanımayacak , annesini ise çocuk yaşta kaybedecektir. daha sonra dedesi tarafından evlatlık edinilecek oda fazla uzun yaşamayınca zengin ve çok yolculuk yapan Ebu Talip tarafından evlatlık edinilecektir.

Muhammedin ilk gördüğü yabancı şehir Bosra 'dır.

Büyük bir ticaret merkezi olmayan Bosra , Roma adlandırmasına göre Bostra , Arapça adlandırması Bozrah , Eski ahit adlandırmasına göre Botsiaya olması olasıdır. 106 yılında Trajanus burayı yeniden inşa ettirmiş , 222 yılında Alexandros Severus döneminde döneminde zengin Roma Kolonisi , ardından arap kökenli II Philipp döneminde metropol sonrada , Constantinus döneminde piskoposluğun merkezi olmuştur.

Genç Muhammed bu şehri keşfettiğinde şehirde Bazilikayı görmeye kalmadı , Bizans iktidarının olağan gücünü hissetmiş olmalıdır. İnanç Bizans gücünün garantisidir. Kureyşle kıyaslandığında dünya sistemi olan aşiret yaşamından hayata dair kuralları olan bir devletle karşı karşıya gelinmiştir.

XI – X yüzyıl Iraklı tarihçi ve Teolog El Tabarri Bostra gezisini anlatmış , burada bir keşişin , Bahiranın Muhammedin vücudunda peygamberlik mührünü bulduğunu yazar. Bu anekdot süsleme sanatından başka bir şey değildir.

Muhammedin eğitimi ve gelişimi hakkında fazla bilgi yoktur. Bunun kabilesinde aldığı eğitimden başka bir şey olduğunu beklemek yanlış olur. kendisine anlatılanları oldukça iyi dinlediği apaçık ortadadır ;

NAHL 103 . Andolsun ki biz biliyoruz, onlar, bunu ona ancak birisi öğretmede diyorlar. Bellettiğini sandıkları adam, yabancıdır, Arapçayı doğru düzen konuşamaz, bu Kur'ân'sa, apaçık Arap diliyle.

Kendisine yöneltilen eleştirilere verilen cevaptır. Bir başka cevap ;

FURKAN 5 . Ve dediler ki: “Bu, geçmişlerin uydurduğu masallardır, bir başkasına yazdırmış olup kendisine sabah akşam okunmaktadır.”

Muhammedin vahyini Hristiyanlardan yada yahudilerden edindiğinin söylenmesi üzerine kitaba yansıyan ayettir. Bazıları ise kitabın hristiyanlar tarafından yazıldığını ; Keşiş yada haham Aish öne sürülür. Muhammed öğretisini yaymaya başladığında cinler tarafından büyülenmiş olduğu eleştirileride almıştır.

Ayetler temelinde inceleme yapan çok sayıda yazar , Muhammedin Yahudi-hristiyan bir öğretinin etkisinde kaldığını ileri sürerler. Durum böyleyse bu en geniş araştırmayla bile doğrulanamaz , çünkü İslami Şeytan kavramı Eski Ahit aksine yaratıcının hizmetkarı değil, onun yeminli düşmanıdır ;

NAHL 98. Kur'an okuduğun zaman, kovulmuş şeytandan Allah'a sığın.

Muhammedin adını yahudilerden aldığı Şeytan kovulmuş olmuştur. Kuranda bir kez farklı ifade vardır : Malik. Bu ad kenanların Moleklerine bir göndermedir. Bu dinleyicilerden , büyük olasılıkla bölgedeki Zerdüştlere şeytana direnmeleri çağrısıdır.Şeytan kimi zaman tektir kimi zaman birden çok ;

ARAF 30 . Kimine hidayet verdi, kimi de sapıklığı haketti. Çünkü bunlar, Allah'ı bırakıp şeytanları veli edinmişlerdi. Ve gerçekten onları doğru yolda saymaktadırlar.

Bu ayetten etkilenen Mutezileler , Şeytanı tüm bozulmaların kökeni olarak görürler.

Kuran kozmoloji önermez. On kez göndermede bulunulan Aden bahçesi gibi Yahudilerden alınan mitler üzerinden kendini doğrudan vahiy olarak sunar. Cennet bahçesi, Nuh Tufanı , Sodom ve Gomora hikayesi aynı şekilde aktarılmıştır. Eski Ahitteki isimlere bolca raslanır. Noe , Abraham , Moiz , İsaak , Jacop , araplaştırılarak Nuh , İbrahim , Musa , İshak , Yakup olurlar. Aden bahçesindeki kışkırtma Tekvine uygundur , tek fark Havvanın olmamsıdır. Şeytan doğrudan ademe hitap etmiştir ;

TAHA 120. Sonunda şeytan ona vesvese verdi; dedi ki: “Sana sonsuzluk ağacını ve yok olmayacak bir mülkü haber vereyim mi?”

Muhammed tevrati zımni olarak kabul eder ve Tanrı yasası olarak görür. Tek tanrı karşısında tek şeytan fikrini Zerdüş'tün yolundan giderek izler. Zerdüş't yaptığı reformla Ahura mazdaya eş tutulan tanrıları aniden kötülük cini düzeyine indirir. Muhammedin Şeytanı kabilesinin eski tanrılarıyla özdeşleşecektir.

Kuranda şeytan ve kötülük cinleri hakkında -Eski ahitte- hikayelerden bulunmaz. Ne ölümlüler sevmişlerdir, ne de devler, canavarlar ünlü insanlar doğurmamışlardır. Onlar betimlenmemiştir. Ne de Tanrının kötülük cinlerindeki yarattığını söyleyen Hristiyan sapkınlığından örnekler vardır. Eski ahitteki aden bahçesi dört ırmakla sulanması gibi bahçede saf su , süt, şarap ve bal ırmaklarıyla sulanır. Cennet tasfiri ise ölümsüz güzellerden ve yeryüzü nimetleriyle dolu oldukça çocuksu betimlemelerdir.

Cehennem ise kuranda Yeni Ahit tasfirlerine uygun olarak görünür. Ruhlar korkunç işkenceye maruz kalacaklardır. Fakat mekan yeni ahitteki yer değil, yeni bir mekandır. Burası kötüler gidecekleri yerdir. Şeytan kendi kibri yüzünden düşmüştür. Aptallar tam olarak kibirlidirler, yani Muhammed ve öncellerinin aktardığı biçimiyle kelama direnen kişilerdir. Hristiyanlarında benimsemiş olduğu kötülüğün temel sebebini Muhammedde benimsemiştir : Bu bireyin , bireylik özlemidir. Hatta muhammed bunu islamın temeli yapmıştır. Varolma arzusu temel olarak şeytansıdır.

Dinler tarihindeki en can alıcı nokta burasıdır, dinlerdeki bu uzun tarih boyunca bu anahtar kesin olarak ortaya çıkmamıştır ; Şeytanın varlığının ortaya çıkması bireyin inancı yadsımasına bağlıdır. Bu Helenistik Pavlus 'un mirasçılarında dahi açıkça ifade edilmemiştir. Bunun sebebi bu düşünce karşısında Helenistik dünyayı şaşkına çevirecek bir düşüncedir. Tanrının çıkarları için hareket etmeyen kişi aptaldır ve Şeytanın kölesidir.

Bu şeytan yorumu islamı katolik hristiyanlığın kardeşi dini haline getirir. Her ikiside Fransız devrimine kadar olan süreçte bireyciliği mahkum ederler. İslam ve hristiyan filozoflarının ortak temeli mutlak tanrı karşısında bireyin indirgenerek yok sayılması esasına dayanır. Bu temel tanrıya meydan okuma olan bilim karşısında her iki dinin tutumunu açıkça ortaya koyar. Daha II yy. göksel cisimlerin hareketlerini çözdüklerini iddia edenler karşısında Enoş kitabının kınamaları bunun habercisidir.

Enoş

Bilinen dünyanın bir haritasının çıkarılması halinde Bilimsel ilerlemelerin katolik ve islam dünyasının haricinde protestan dünyasında ortaya çıktığı açıkça ortaya çıkar. Protestanlar yaratıcıyla yapılan bitmez diyaloglarda bireyi yüceltmişlerdir. Katolik dünyasında ve islam dünyasında ise bu uygulama şeytanla işbirliği olarak ad edilmiştir.

Muhammedin öğretisi sadeliği ile dikkat çeker, tüm göndermeler yarım adada yaşayan kabilelerin yaşamlarına uygun düzenlenmiştir. hristiyan yardım severliğine paralel olarak Sadaka kültürü geliştirilmiş aynı zamanda dürüstlük, ılımlılık , utanç ve insana saygı gibi kuran boyunca övülen erdemler ön plana çıkarılmıştır. VII yy arap yarım adasında şeytana gerek yoktur ve kuran öz bakımından hümanisttir. karmaşık ilişkiler Roma sitelerinde bolca bulunmaktadır. Muhammedin talebi putperest araplar için oldukça sıradışıdır ve bu dünyaya adapte olabilmek bilgi gerektirmektedir. Her şeyin üstünde Allahın gücü , görkemi ve sonsuz iyiliği hüküm sürer. Bunu red etmek şeytan ve cehennemle özdeşleşmiştir.

İslam dinine tek tanrıcılık gibi şeytan fikride Yahudi-Hristiyan esinlidir. Tek şeytan miti , bu mitin kurucusu mazdacılık hariç yarım adada bulunan halk ve cemaatler arasında bulunmaz. Muhammedin bunu uygulamasındaki ana amaç merkezi bir iktidarın oluşabilmesinin koşulu olmasıdır. Hedef zaten arap birliği sağlayarak merkezi bir iktidardır. Ölümünden çok önce dahi bu dini kabul eden arap olmayan unsurlar arap olarak anılmaya başlanmıştır.

Muhammed kendisini Musa statüsünde bir peygamber olarak sunar. Eski Ahit paralellikleri kişiliklere kadar uzanır. Kendisini zımni olarak Musa ardılı olarak gösterir ve Sina tepesinde Allahı görmüştür . Onun sopası Musanın asasıdır. O da Musa gibi tüm surelerde putperestleri eleştirir.

Muhammedin , İsa hakkındaki tavrı özellikle batıda yanlış bilinmektedir. Yahyanın doğumunun , Müjdenin ve ardındanda isa'nın doğumunun İncil vari çeşitlemeleri aynen aktarılmıştır. Muhammed , Meryemin annesine ;

ALİ İMRAN 36. Onu doğurunca, Allah, ne doğurduğunu bilip dururken: Rabbim! Ben onu kız doğurdum. Oysa erkek, kız gibi değildir. Ona Meryem adını verdim. Kovulmuş şeytana karşı onu ve soyunu senin korumanı diliyorum, dedi.

Dolayısıyla Tanrıya adanan meryem şeytanın kurbanı olamaz ve ilk günahtan kurtulmuştur. Vaftizci yahyanın annesi , zekeriyanın eşinin mucizevi hamileliğide böylece kabul edilmiştir.

40- Dedi ki: ‘Rabbim, bana gerçekten ihtiyarlık ulaşmışken ve karım da kısırken nasıl bir oğlum olabilir?’ ‘(Bu) Böyledir’ dedi, ‘Allah dilediğini yapar.’

Meryeme mesih doğuracağını heber verenlerde meleklerdir.

45- Hani Melekler, dediler ki: ‘Meryem, doğrusu Allah kendinden bir kelimeyi sana müjdelemektedir. Onun adı Meryem oğlu İsa Mesih’tir. O, dünyada ve ahirette ‘seçkin, onurlu, saygındır’ ve (Allah’a) yakın kılınanlardandır..’

İsa’ ya atfedilen mesih özelliği kuranda Muhammede verilmez. Şeytanın avı olmaya yakın olduğunu itiraf eder. Ünlü Şeytan ayetleri buna tanıklık etmektedir. (Necm)

Sonuç olarak , Muhammedin Roma Hristiyanlığından iki noktada ayrılır : İsa’nın insan olarak meydana çıkması ve çarmıha gerilmesi .

Bu durumda Muhammedin özgün katkısının ve başlangıçta karşılaştığı düşmanlık karşısındaki bu başarısının nedenleri sorulabilir. Napolyonun gözler önüne serdiği gibi Hristiyanlığın yerleşmesi 300 yıllık baskı ile gerçekleşmiş olmasına karşın on yıl içerisinde gezegenin yarısına hakim olmuştur. Yahudiliğe ve Hristiyanlığa yakın bir öğretiyi vaaz etmesine karşın her iki dinde reddetmiştir.

İslam incelenirken dünya coğrafyasını anlamak oldukça önemlidir ; yakın doğu ve ortadoğuda , Akdenizde iki büyük din egemendir. Biri Fıratın İndus’ a uzanan Sassanilerin Pers imparatorluğu’ nun dini olan Mazdacılıktır. Diğeri İspanyanın güney ucundan ermenistana Büyük Suriyeye ve Mısır’a uzanan bizans dini mevcuttur. Bizans ve Pers’te şehir yaşamı kabileleri büyülemiş, egemen otoritenin konumlarını korumak için çoklu tanrıları tek tanrı ile tasfiye sürecine sokması dünya üzerindeki eğilimleri değiştirmiştir. Muhammed dünyanın tek tanrı inancına gidişiyle ilgili düşünceleri uzun yolculuklarda deve sırtında düşünce ile kavramamış, esrarengiz tek tanrıci haniflerle karşılaşması sonucunda tek tanrı fikri oluşmuş olması en büyük olasılıktır. Bunlar genellikle daldıkları tefekkür sonrasında kendilerini kaybeden kişiler olarak hayal edilsede genellikle belirli kelam peşinde koşarlar. Muhammedle karşılaşan Bahira ‘da bunlardan biridir.

Tanrının bu yeni adının kaynağı tam olarak bilinmemektedir. Mandecilerin (4) , Muhammedin mahkum ettiği sabilen yabancıların sahte tanrısını Alaha ile çağırması -kendi hakiki tanrılarını Büyük Mana dır.

Alaha , Aramcada tanrı anlamına gelir. Etimolojik olarak açıklanmasada , bir başka mezhebin tanrısı olmasıyla açıklanabilir, fakat bu mezhebin hangisi olduğu bilinmemektedir.Muhammedin Tanrı adından etkilendiği söylenebilir, bir kez daha , tek bir Tanrı.

Öğretiye gösterilen tepkinin sebebini anlamak oldukça kolaydır. Tüm aşiret geleneği alt-üst olmuş araplar bir dizi tanrısallık yanında toplumsal düzene zorlanmışlardır, ve bu düzene uymamanın sonucu şeytanla işbirliğidir.

İslamın bu denli hızlı yükselişi hakkında Napolyonun gözlemi ise ;

Hicretin 8. yılının Ramazan ayının 20' sinde Mekkenin askeri olarak ele geçirilmesi ile ikinci askeri zafer olan Halife Ömer'in Şama girişi arasında uzun bir zaferler dizisinin başlangıcı , 637 'de Perslerin Ktesifon'da yenilmesi , 639 'da Musulun fethi , aynı yıl Amr İbnül As tarafından Mısır' ın zaptı, Bizansın iskenderiyeyi boşaltması , Kabil , Buhara ve Semerkantın fethi , 713 yılında Rodrigonun Vizigot Krallığının düşmesi , bir yüzyıldan kısa sürede gerçekleşti. O dönemin iki büyük imparatorluğundan biri olan Pers imparatorluğunun diinden dönenlerin saldırılarıyla çökmesi için bir yüzyıldan az süre geçmiştir.

Diğer büyük imparatorluk Bizans 'da oldukça zarar görmüştür. Barbarların saldırılarıyla oldukça zarar görmüş batı yorgun düşmüş ve ispanyayı müslümanlara kaptırmıştır. 732 yılında Muhammedin ölümünden bir yüzyıl sonra , Poitierde , Charles Martel adlı bir saray başhademesi islami emperyalimi durduracak darbeyi vurmuştur ; Büyük Komutan Apdurrahman komutasındaki arap birliklerini yenilgiye uğratmıştır. Bu savaşa kadar islam altın noktasına ulaşacaktır , düşüşe geçmeden önce kendini Türklerin devreye girmesiyle yedi yüzyıl daha koruyacaktır.

İslam oluştuktan sonra bile Müslümanların Bizans hayranlığı devam etmiştir. Bu El Cahiz tarafından aktarılan metinlerde görülmektedir. Tek tanrıcuların Bizans inancında en çok saldırdıkları Teslis ve Tanrı 'nın isada cisimleşmesi bile Bizans Kültürü ve medeniyetine olan ilgiyi azaltmamıştır.

El Cahiz

Ulusların devletlere evrimi ile dinlerin tek bir tanrı etrafında kaçınılmaz olarak merkezileşmesini beraberinde getirmiştir. On iki yüzyıl sonra Hristiyanlığa karşı derin bir tiksiniyle başlayan Fransız devriminde Tanrı adının yerine en yüce varlık koyularak yine aynı yol izlenmiştir. Etik ve kamusal ahlakı aşan içkin bir tanrısallıktan vazgeçmek devletlerin temelini tehlikeye atmak demektir. Fransız devrimi önderleri bile bu konuda kendilerini riske atmadılar.

Muhammedin politik yönüne saygı göstermek ona hakaret etmek değildir, zaferinin tarihi bunu kanıtlamaktadır. bir tarihçi , bir entellektüel için vahiy budur. Muhammedin dinle

birlikte arap aşiret ve kabilelerini devletleştirdiği en önemli tarih gerçeğidir. İslam olmasaydı bu asla olmazdı.

Totaliter teokrasinin ilki olan Zerdüşt dininde olduğu gibi İslamda Şeytan Devlet memurudur. O da islami devlet kurallarının güvencesidir. her kim ki İslam kurallarına aykırı hareket derse şeytanın pencesine düşecek ve Arap uluslaşmasına darbe vuracaktır.

Notlar :

(1) . Vahab İbn Munnabih ve El-Hasan İbn Ahmed ve Hamdani gibi tarihçiler Güney arabistan tarihini ancak XX yy incelemeye başlamışlardır. (Between Past and Present – Archeology, İdeology and nationalizm in the Middle-East.1989) Petrol aramalarıyla başlayan süreç Belkıs Tapınağında 1951-52 kazı kampanyası politik sebeplerden durdurulmuştur. Bölgede Muhammed öncesi yaşayan toplulukların Arap oldukları oldukça muğlak ve dürüstlükten uzaktır.

(2) . Mineen yunanca kökenli bir isim olup, Mineen Krallığı Ma'in yada Ma' an olarakta bilinir.

(3) . Astaroth , Astarti' nin çoğuludur. Çünkü bu Tanrıça çok biçimli olabilir.

(4) . Mandecilerle ilgili bilginin büyük bölümü N.Siouffi tarafından bize ulaşmıştır.

Loading...

Hermetik ve Sanskrit Öğretiler

Posted: 24/08/2010 in Semavi Öncesi

7

Günümüz Batı disiplinlerinde düşünce tarihi sadece entelektüel yönüyle ele alınmakta ve Antik Grek Uygarlığı ile başlatılmaktadır. Batı'ya göre felsefe orada başlamış ve uygarlık bu tarihleme ile başlamıştır. Uygarlık ve düşüncenin antik-grek olarak kod'lanması dünya düşünce tarihinde içinden çıkılmaz sorunları da beraberinde taşıyarak sonsuza kadar sürecek olan tartışmaların ilk ateşide yakılmıştır.

Tarihsel süreçte yöneten ve yönetilen sınıfının ortaya çıkmasıyla yöneten sınıfın yönetilen sınıfın başkaldırısını önlemek amacıyla dinler yaratılmıştır. Semavi dinlere kadar somut olan tanrı kavramı bilginin ezoterik olması sebebiyle mistik simgesel anlatımlarla inisiye olmuş

kişilere verilmesi , Semavi dinler sonrası ise Tanrı'nın soyut bir hale sokularak ezoterik olarak herkese verilmesi kavramlarını gözden kaçırmamak gerekir.

Konuya analitik olarak yaklaşırsak batı düşünce sistemleri sadece entelektüel olarak ele alınmakta tarihsel süreçlerde meydana gelen değişiklikler gözardı edilmektedir.Felsefe sözcüğü bile gerçek anlamından uzaklaştırılarak bilgiye olan sevgi biçimine girmiştir. Tanrı kavramını anlayabilmemiz ve süreçleri daha iyi analiz yapabilmemiz için antik Yunan'ında Öncesine geçmek zorundayız. Eğer düşüncelerimizi buradan başlatırsak gerek tanrılı gerekse tanrısız hepimizin çıktığı nokta aynı olur. Felsefenin gerçek noktası olan ‘tanrısal bilgelik’ ancak antik yunan öncesine uzanılarak anlaşılacaktır.

Antik Grek' in başlangıç noktaları olan Orpheus (İ.Ö.1000), Solon (İ.Ö.650), Thales (İ.Ö.6009), Pisagor (İ.Ö.580-487), Mısırdaki Thebes ve Memphis tapınaklarında 20 yılı aşkın sürelerde eğitim aldıkları saptanmıştır. Thebes ve Memphis Tapınaklarının içine girdiğimiz zaman , Solon hukuk, Pisagor sayı mistiği ve matematik, Orpheus Yunan mitolojisinin oluşum kaynağı, Thales felsefe konularında eğitim almışlardır. Thebes ve Memphis tapınaklarının eğitim yapısı incelenirse Hermes öğretisinin uygulandığı görülür. Bu öğreti dışı kapalı , rahip ve kral öğretisi olup elitisttir.

Thebes

Antik Mısır 'da , Doğa Bilimleri, Astronomi, Hukuk, Matematik, Mistisizm ve Mitos eğitimleri verilmekte olup dönemin üniversitesi niteliğindedir. Bu öğretiler içinde öğretilen dinsel yapının içine girersek sezgi ve sağduyu ile örülmüş çoğu zaman duygularla örülmüş olduğunu ve çoğu zaman emir kipinde olduğunu görürüz. Antik-Mısır'da öğretilen Hermetik bilginin belirli noktalarda somuta indirilememesi sebebiyle günümüz insanı için öğretiyi anlamının en iyi yöntemi kültür haritasını takip etmektir. Mithos içindeki bilgi çoğu zaman simgesel ve alegoriktir. Yatay kültürlerde tarihsel süreçler içerisinde yaşanan sanat, mit, din ve felsefe ve diğer kavramlar dikey olarak her bireyde algı, duyu, inanç ve us olarak kendini bulur. Bu noktada siz yatay zinciri her hangi bir noktadan koparırsanız insan usunda meydana gelecek etkiler zincirin kopan halkasından devam edecek, önceki parçalar batıl kabul edilecektir. İşte insanoğlunun hayat serüveninde Tanrı kavramlarındaki değişimin sebebi budur. Kültürlerin kavramlara etkisi aklın tarihteki serüvenidir. Bu serüven içerisinde ki , Tanrı kavramlarını zincirin koptuğu noktadan mı yoksa zinciri birleştirip genele objektif bakış açısıyla bakacağımız , dünya üzerindeki tüm Tanrı kavramının değişimine sebebiyet verecektir.

Yaşam insan'ın insanı arayış serüvenidir. İnsan kendini ararken tarih sahnesinde gerek maddi gerekse metafizik unsurlardan yararlanmışdır. Bizler her ne kadar kavga etsekte bugün Uygur saydığımız dünyanın uygarlık ayaklarından biri Din/Tanrı diğeri Bilim üzerine kuruludur. Bu ayaklardan birinin yıkılması üzerinde yaşadığımız Judeo-Hristiyan yani Grek, İsa ve Roma imgelemi üzerine inşaa edilen sanal uygarlığın yıkılmasına sebebiyet verecektir. Bugünün yaratılmış ve tarih sahnesinde öncesiyle bağları koparılmış insanoğlunda Tanrı ve Din kavramı eski ve yeni zaman arasında oldukça farklılaştırılmıştır, ve bu farklılaştırmasının sebepleri ise tartışma konusu olabilecek kadar büyüktür.

Hermetik Öğretinin Temel Kavramlarını İncelediğimiz Zaman ;

H – R – M

Grek ve Latin dillerinin yapısına karşın Mısır'ı da besleyen dillerinin yapısı İbrani, Arami, Asur, Keldani , Süryani , giderek Arabi dillerinin yapısı intentional dır. Bu kavram niyete bağlı, mana dili niteliği taşır. Açık bir deyişle Grek ve Latin dilleri yazıya aktarıldığında ünlü ve ünsüz harfler kullanılarak ifade yazı kalıplarında dondurulmuş ve sınırlandırılmış olur. Oysa intentional diller, yazı dili yalnızca ünsüzlerle kurulur ve okunurken ünlendirilir. Bu bağlamda Yunancada Hermes olarak kodlanan sözcük aslen HRM diye kodlandırılan ve H i R a M olarak ünlendirildiğinde ” Nurlanmış” anlamına gelir.

Bugün çeşitli dinlerdeki tasavvuf yolunun kaynağıdır. Hermes, hiramus, hermese olarak literatüte geçmiştir. İslamda İdris olarak geçer. İdris terzi demektir. Hermesin Mısır dilindeki ismi Thot' tur. Thot , inisiyasyon yöntemiyle insana hal elbisesi giydirebilir. Bunu belirli aşamaları vardır ve bu konunun yazıldığı Mısırlıların Kara Kitap 'ı bugün ülkemizde yayınlanmıştır. Alınıp incelenirse bugün tasavvuf yolu ile insana giydirilen hal elbisesi mısırlılarınki ile birebir aynı olduğu görülür. Anadoluya Hermes , Ermiş olarak girmiştir, Tanrıya kavuşma halinin ortak ismidir. Hermes artık o konuma gelmiş insanlar için kullanılmaya başlanmıştır. RA 'ya ulaşmış kişi, Ra ışık tanrı, nur tanrı, güneş tanrı .

Thot

Hermetik öğretisi etkisi altında gelişmiş İbrani ve Arabi kültürlerde “ İbrani Kabalası ve Zohar'da , Arabi Ebcet ve Hurufilikte görülen sessiz harflerin sayılarla eşleştirilmesi ve yerleri değiştirilerek anlam kombinasyonları oluşturulması geleneği Hermetiktir.

Örnekle Hermes'i Açarsak

HRM = Hiram

RHM = Rahim

HMR = Hamur

Takı olarak

HMRB = Hamurabi

RHMN = Rahman

İ-HRM = İhram

MHR-M = Mahrem

HRM = Haram

Mekan olarak

EHRAM

MESCİD-EL HARAM

EL HAMRA

HİRA DAĞI

HİRA MAĞARASI

Süleymanın mabedi Hiram adında bir bilge mimar tarafından yapılmıştır.

RA ile ilgili olanlardan bazıları ;

ABA – RA – HAM

İS – RA – EL

AM – ON – RA

Saf aklın bilgiye ve hikmete kavuşması bütün uygarlıklarda güneş ve nur sembelleri ile belirtilir. Sanskrit öğretilere karşın aydınlanmayı amaç edinen Batı, Ortadoğu dahil düşünce yapısını veren Antik Mısır Hermes öğretisidir. Halka daima kapalıdır ve üç temel üzerine inşa edilmiştir. Kavramsal olup akla, simgesel olup sezgiye, mistik olup iç deneyime hitap eder.

Bu öğretilerde insan 7 mertebeden oluşur.

1- Shat : Maddi beden

2- Ank : Hayat kuvveti

3- Ka : Astral nur

4- Hati : hayvansal ruh

5- Sheybi : Kutsal ruh

6- Bai : Akli ruh

7- Kon : İlahi ruh

Bir öğrenci için son amaç Nur' a ulaşmaktır, buda 3 aşamalı bir eğitimidir.

1- Beden eğitimi

2- Hayvansal ruh eğitimi

3- İnsani ruh eğitimi.

İnsan ancak insani ruh eğitiminden sonradır ki evrenin görünmez kuvvetleriyle iletişime geçebilmekte ve gayb aleminden feyz alabilmektedir.

RA : NUR.GÜNEŞ

OS-İR-İS : TÜMEL ZEKA

AM-ON-RA : KOZMİK SEVGİ GÜNEŞİ

Hermes der ki ;

“ Osiris semadadır fakat osiris aynı zamanda her insanın kalbindedir. Kalpteki osiris semadaki Osirisi tanırsa o zaman insan tanrısal bir ermiş olur ve parçalanmış Osiris tekrar toplanır. “

“ Tanrılar ölümsüz insanlar, insanlar ise ölümlü tanrılardır. Nur sizsiniz ve bu nur daima parlansın .

Bilgiyi toplama , birleştirme ve üretme konusunda Antik Yunan'ın beslendiği en önemli yer Mısır olmakla beraber Hitit, Asur, Fenike gibi Anadolu uygarlıklarında azda olsa etkili olmuştur, fakat asıl sentez Mısır' dır. Antik Mısır bilgi ihracını sadece Yunan'a ihraç etmemiştir. Musa'nın öğretisi olan Musevilik Mısır kökenlidir ve bu konuda araştırma yapanlar bugün hayrete düşmüş durumdadırlar. Musa kesinlikle İbrani asıllı birisi değil hermetik öğretiyi öğrenmiş Rahip-prenstir. Konuyla ilgili Mısırdaki yüzlerce yazılı kanıt olmasına karşın insanlara açıklanmaz.

Mısır uygarlığında ilk büyük devrimi yapan 4.Amonetep , günümüz dünyasının İlk aydını sayılır. Mısırdaki halk arasında bulunan yüzlerce öğretiyi birleştirip tek din haline getirerek rahip istismarını ortadan kaldırmıştır. Monist anlamda tek tanrı anlayışını ilk kez o ortaya koymuş , bu tanrının adı Aton olmuştur. Kendi adını da İKNATON olarak değiştirmiştir. Yeni uygulama ruhban sınıfın egemenliğini sona erdirerek seküler dünya yaşamına geçiş niteliğindedir. Musa tarafından Kenan diyarına götürülen Yahudi toplumunca inanılan tanrının

ADONAI denmesinin bu tanrının ATON dan başkası olmadığını gösterir. Aynı tanrının Yunanda ADONIS olması gibi.

MU-SA : Su ile gelen demek

MU-SU-İSİUS : Suyun oğlu

ADONAI : Efendimiz.

Mısırdaki genel anlamda tanrı THE (TE) dir ve mısır kafaşlardan geçmiştir.

BETH – BEYT-BETHES : ev anlamında kullanılır

THE-BEHT : tanrının evi demektir.

THE kavramı proto-Türklerde TEO olarak geçer, Çinde ise TAO . Antik yunan yoluyla batıya geçen tanrı işte bu THE – TEO – TAO –DİO dur.

THEO – LOGİ : Tanrı bilimi.

Ünlü mısır tanrısı AM – ON Türklerden alınmıştır, kozmik sevgi anlamını taşır.

AM : Sevgi, vajina

ON : Kozmos, varlık

Batıya geçişi AM–OR , AM-UR diye aşk anlamında geçmiştir ve Proto Türklerin bir armağanıdır bu. Varlık anlamındaki ON yine yunan kanalı ile batıya geçmiştir.

ON-TO-LOGİ : tanrısal varlık bilimi.

Dionisos Kültü, Orpheus tarafından antik mısırdan egeye taşınarak Mitologia biçimine getirilmiştir.

DİONİSOS – Dİ-ON-İSİUS - THE –ON-İSİUS : Tanrısal Varlığın Oğlu,

THE : Tanrı – ON : Varlık – İSİUS : Oğul

Pisagor mısırdaki öğrenim görmekte iken Perslere esir düşmüş, babilonya' ya götürülerek orda 7 yıl boyunca ezoterik kurumda matematik ve astronomi eğitimi almıştır. Daha sonra yunan' a geçerek kendi sentezini sayı-mistiğini öğretmiştir. Daha sonraki yüzyıllarda ritüellerini BEKTAŞİLİK ve MEVLEVİLİK takip etmiştir.

Ünlü sayı Pİ : 3,14 (3,1416) THA (tanrı) GORAS (karanlıktan aydınlığa çıkan) ,

Mısırdaki ilk tanrı olarak bilinen Pyth , pythagoras tarafından ilk ve düzenleyici ilke olarak kabul edilmiştir. Ona göre evren armonik bir bütündür. Armonik ise , ayrılıkların birliğidir. Pi , ise sınırlı sonsuzluğu ifade eder. Pisagorun bu değerleri gelenek ve inançları sarsmaya başlayınca katledilmiştir. Pi sınırlı sonludan sınırsız sonsuza akıl yoluyla bağ kurma çabasıdır. Bu daha sonra HEGEL tarafından kullanılmıştır. Mısır Hermetik öğretisi bu tür üçlemelerden oluşur , piramitlerin inşasında bu Dik Üçgen yöntemi kullanılmıştır. Ayrıca Yunanlılar Hermes'e üçkere bilge Hermes'der. Bu öğretilerin öğretildiği dünyanın diğer köşelerine bakarsak.

- * Mısırdaki : Thep ve Menphis
- * Eski Yunanda : Pisagor okulu, Elois okulu
- * Romada : İsis tapınağı
- * Eski İranda : Zerdüşt tapınağı
- * Filistininde : Esensiler tapınağı (isa esensidir.)
- * Kudüste : Süleyman tapınağı
- * Doğuda : Tibet
- * Hintte : Brahma, Krishna, Buda

Bütün tapınaklarda ortak simge Üçgen ya da Triad dır.

SEVGİ

SEZGİ

BİLGİ

Anadoluda Yunus Emre, Mevlana , Alevi-Bektaşî üçleme triadlarını benimsemişlerdir. Çünkü tamamen Hermetiktirler. Mistik simgesel anlatımlar Teo-Sophia Arap kanalında Tasavvuf adıyla anılmıştır. Teo-sophia, Teo-logia dönüştüğünde aklın kendi yöntemlerine başvurarak açıklamalar bulma çabası başlamış ve metafizik felsefe doğmuştur. En temel sorun bilmek ve aydınlanmaktır. Çok masum bir gereksinim olan bilmek ve bilinçlenmek hiç de kolay olmamaktadır , çıkar çevrelerinin devreye girmesi Bilgi kavramının oldukça tehlikeli bir biçime sokmuştur. Şimdi bu aydınlanma etkilerini dinler başlamadan bir göz gezdirirsek.

TİBET :

Dünya kültürünün en önemli parçalarından biri olan ve Hermes öğretisine paralel olarak İÖ 7 yy. Ö 7 yy. da Tibet tapınaklarında uygulanmaya başlanmıştır. Başlangıçta Tibet tapınak ismi iiken sonra bölge ismi olmuştur . Söyleniş olarak THE – BETH (tebet) olup anlamı Tanrının Evi demektir. Tibet tapınakları baskı görmemek için zor ulaşılır yerlere kurulmuş

ve laboratuvar gibi katılımcıların inisiye edildiği yerler haline gelmiştir. Tibet tapınaklarında da Hermetik öğretilerde olduğu gibi yalnızca doktrinsel olmayıp mistik öğretiyide kapsar.

HİNDİSTAN :

Tibetteki bu çalışmalar Hindistana yayılmıştır ve binlerce din oluşmuştur. Bunları 5 grupta toplarsak ;

1- Vedizm : (İÖ 2000) Ana düşünce , Atman (bireysel ruh) Maya'nın aldatıcılığından Vedanta ile kurtulup tek ve evrensel gerçek olan Brahman ile birleşir.

A-Tha-Man : Tanrısal insan

Brahman : Aba – Ra – H- Man : insanların Ra babası.

2- Brahmanizm : (İÖ 7 yy) Din adamlarının Vedaları yorumlaması sonucu ortaya çıkmıştır. En ünlü kişiliği Krishna 'dır. Brahma ile birleşmiş bir yol gösterici olarak kabul edilir.

Upanishadlar : Barahmanizme yeni yaklaşımlar getirerek farklı inanç ve mistik önermelerinin yerine düşünce önermelerini kullanırlar, bir anlamda felsefeye geçiş.

” O (Brahman) birdir ve herşeyin görünmez nedeni ve içeriğidir ; her şeye ve her şeyde tecelli eden O' dur ; O Atmandır (Nefs) ve dolayısıyla o sesin. “

3- Janizm : (İÖ VI yy) Önce güzelliğe sonra Nirvanaya ulaşmaktır asıl olan. Budizmden farklı olarak Nirvana'ya ulaşan kişi benliğini sürdürür, evrende eriyip gitmez.

4- Budizm : (İÖ 560-450) Budizmin kurucusu GAUTAMA SHAKYAMUNİ adında Bir TÜRK prensidir. Hinduizmin temelinin mitolojik ve ritüel yapısına karşın tamamen psikolojiktir. Tanrı ya da doğanın oluşumunun yerine insan psikolojisi ele alınarak psikoterapik bir yaklaşım uygulanmıştır.

Budalığa sekiz basamaklı yol ile ulaşılmaktadır. İlk iki basamağı , doğru görmek ve doğru bilmek ile ilgilidir, bunlar ;

1. Temiz inanç
2. Temiz istek
3. Temiz dil
4. Temiz eylem
5. Temiz birleşme

6. Temiz kazanç
7. Temiz özen
8. Temiz düşünce

Budizme göre hiç birşey kendisiyle özdeş kalmaz sürekli akar. Aynı düşünce Yunanda Herakleitos tarafından dile getirilmiştir. Buda metafizik sorunlarla ilgilenmemiş bunu yararsız bulmuştur. Tek amacı insanı acıdan kurtarmaktır. Buda Hermes gibi bir sıfat olup kim nirvanaya ulaşırsa Buda o dur.

” Kardeşlerim ! Kurtuluşu , ancak kendi istencinizde arayın . Çünkü insanı hapseden şeyler sizin içinizdedir. “

5- Hinduizm : Kökleri Vedizm ve Brahmanizmden kaynaklanır, kurtuluşa ermenin 6 yolu vardır (Darçana). Hint düşünce ve inancını derleyip toparlayan Mahabaratha destanının belirli bölümlerinde içeren kutsal yazmalar niteliğindeki Bhavad Gita ‘ dır.

ÇİN :

Mısır ve Hint uygarlıkları gibi eski bir uygarlıktır.Sürekli Orta Asya Türkleri ile ilişki İçinde olmuşlardır. Kurumsal anlamda hiçbir dine sahip olmamışlardır. Kurumsal anlamda hiç bir din olmayan Çin ‘de öğretiler bilgelik niteliğindedir.

Çin de halk , üç ilke olarakta söylenen Tao öğretisi, Konfüçyüs Öğretisi ve Buda Öğretisinden yararlanmışlardır. İlk Çin imparatorluğu döneminden kalan İ-Ching isimli kitap Tao’yu anlatan kitaptır. Daha sonra Çinliler Ying ve yang karmasından kozmik temel tiplere girmek istemiş ve yeni sistemi kitaba dahil edilmiştir. Kitap 64 değişik şekilden (hexagram) oluşur. Bunlar tao’nun insanda ve doğada raslanan çeşitli durumlardaki kalıplarını yansıtan kozmik arketiplerdir. Bu kitaba göre varolan herşey Tao’ya bağlıdır Bu da bütünsel varlık Taichi ‘dir. Taichi’den iki karşıt ilke ortaya çıkmış , bunlar evrenin oluşumunu sağlamış ve Yin – Yang diye adlandırılmıştır.

Taichi öğretisini geliştiren en yetkin bilge Lao-Tzu dur. Tao yol olarak adlandırılmış ve şöyle tanımlanmıştır ;

” O kendiliğinden değişip başkalaşan , başka varlıkları oluşturan , yine de kendinde değişmez ve başkalaşmaz olarak kalandır. “

Yol tamamen diyalektik unsurlara göre çizilmiştir.

* Tao : Birlik

* Taichi : Çokluk

Taichi olan Tao 'nun kendisidir.

* Tao : Yokluk

* Taichi : Varlık

Tao Taichinin öznesidir.

Diğer bir bilge Konfüçyüs (Kung-Fu-Tzu) öğretisi tamamiyle pratik ahlak olup hiç bir metafizik öge içermez.

PERSLER VE MEDLER :

İÖ 2000-1500 arasında Hindistana olduğu gibi İrana giden Hint-Avrupalılar iki topluluktur ; Pers 'ler ve Med' ler. Veda kültürünü Hindistandan İrana taşımışlardır. Persler arasında benimsenen öğreti ilkel Mazdekçiliktir. Medlerde güçlü bir din adamı sınıfı vardır. İlkel mazdekçiliğin yerine klasik Mazdekçiliği oluşturmuşlardır. Zaten daha sonra bu Yahudilikle birleştirilerek Hıristiyanlığı doğurmuştur.

İ.S 3 yy. İranın resmi dini olarak kabul edilmiştir. Zerdüş İran düşüncesine ikiciliği getirir. Ahura- mazda'da HÜR MÜZ (iyi,güzel,Işık,yaşam) Ehrimen ise (kötü,çirkin,karanlık,ölüm) karşılığı vardır. Bu iki güç arasında sürekli bir kavga mevcuttur. HÜR MÜZ incelendiği vakit HERMES ten başkası değildir. Hayat Daima kavgadır. Zerdüş rahiplere Magi denir.

” Yaşam sürekli çatışmadır “ Zend_Avesta

Mani dini (215-277) , Babil kökenli Zervanizm ve Med kökenli Zerdüş düşüncesinden etkilenmiştir. Zervanizme göre Zervan'ın (Devran-Zaman) ikiz çocuğu vardır ; Hürmüz ve Ehrimen.

” İnsan yaşamı, karanlıkta ışığın çatışması içindedir. “

” İnsanın görevi , kendi içindeki kıvılcımı bulup ışık haline getirmektir. “

SÜMERLER :

Günümüz tarihinin başlangıç noktası , kendisinden sonra gelenleri etkileme bakımından önemlidir. Ünlü Gılgamış destanı Ortadoğu özellikle İbrani mitos' unu beslemiştir. Kendine komşu olan tüm devletleri etkilemişlerdir. Tanrı kavramı bütün sami dillerinde aynıdır.

Antik çağ Ortadoğu uygarlıkları Sümer,Akad,Hitit,babil,Mısır, Fenike,Urartu,Arami ,Keldani, İbrani uygarlıklarının iç içe geçmesinden oluşmuştur. Tanrı kavramı hemen hemen bütün Sami dillerinde aynıdır ;

* Akad : ilu

Kenan : il

İbrani : el

Aramide : el ve elah

Güney arapta : il ve ilah

Süryanilerde : aloho ve aloha

Babilde : ba al

Semavi dinler içerisinde yer alan melek sözü, Amoriler'de Milkom ve Sur kentinin tanrısı olarak Melk-Kart , Süryani ve İbranilerde Molek ,Araplarda melek' tir.

İBRANİLER : İbranilerde Araplar gibi Sami' dir. Bir babanın farklı yönlere gitmiş 2 oğlundan biri olarak anlatılan İbraniler Mısır'a yakın yaşayan gezici çöl bedevilerinin oluşturduğu topluluktur. Göçebeyken bunlara Habiri denmektedir. Eski ahitte Abraham'a İbrani denmektedir.

Daha sonra ismini İSRAEL olarak değiştirmiştir. Dünya din tarihini derinden etkilemişlerdir. Eski ahitin oluşum kronolojisi,

Debora ve efsaneler	İ.Ö 1000 den sonra
Yahwehciler	İ.Ö 850 den sonra
Elohimciler	İ.Ö. 550 ye doğru
Musa,yeşu,samuel,tesniyeciler,	İ.Ö. 550 ye doğru.
Kahinler,levniniler	İ.Ö . 444
Musa 5.kitap Yeniden işleme	İ.Ö 450 den sonra
Tarihler,ezra ve nehemya	İ.Ö 300 e doğru.

Bugün semavi dinlerin ne olup olmadığını daha iyi anlayabilmemiz için Yahudi dinini ve gelişimini çok iyi bilmemiz gerekir. Bunula ilgili olarak ezoterik gelişim ezoterik okullarda verilir ve inisiye olanların isimleri değiştirilir. Eski ahitten örneklersek, Abram yada Abraham' ın adını aba-ra-him olarak değiştirmiştir , halkın Ra babası anlamındadır.

“ işte ahdim seninledir ve birçok milletlerin babası olacaksın ve adın Abram çağrılmayacak, fakat adın ibrahim olacak “ (tekvin17/5)

is-ra-il : ilahi nurun ruhu

is : zeka ruh

ra : nur

il : tanrı

” artık sana Yakup değil ancak İsrail denecek “ (tekvin32/28)

Kenan diyarına yolculuk : Mısırdan çıkan musa, çıkış hikayelerini ve musayla ilgili hikayeleri yolculuk esnasında toplanma çadırında mısırdaki gibi Hermetik, ezoterik ve ritüel çalışmaları yapar. Bu çadır toplantılarında kahinlerle birlikte bulunur. Toplantıların rab denilen kişiler yönetir. Toplantı çadırının etrafında koruma ve hizmet alayı bulunur ve bunlara levnililer denir. Başlarında musanın inisiyatik kardeşi Harun (aron) bulunur. Harun aynı zamanda çadırdakiler ve dışarıdaki halk arasındaki tercümandır , çünkü dil Mısırca’ dır. Musa ve çadırdakiler ibranice bilmez. Musa mısırdan bize anlatıldığı gibi firavun baskıları yüzünden değil, tarih dikkatli incelenirse iç savaş ve kargaşadan dolayı çıkmıştır. Musa mısır tanrısı Aton (ibranice Adonai), İbrani geleneksel tanrısı el ile birleştirmiş ve iki tanrıyı YHWH diye kodlayarak tek tanrı olayını getirmiştir. YHWH halka kapatılmış , halkın Adonai olarak tanrıya seslenmesi istenmiştir. Musa TORA(Tevrat) adlı kitabında YHWH nin tanımını, ben olan ben diye yapmıştır (çıkış3/14), bugüne kadar doğa parçalarına ve fetiş ve Totemlere tapan insanlık için musa YHWH ile soyut tanrı kavramını öğretmiştir.

Daha sonra bu soyut kavram Adonai olarak kişiselleştirilmiştir. Bu rab çadırı daha sonra Davud’un planlarını hazırladığı ve oğlu salamon tarafından gerçekleştirilen görkemli anıtsal bir tapınağa dönmüştür, Süleymanın mabedi. Musadan Süleymana kadar olan süreçte gezgin olan İbraniler mabedle birlikte toplum niteliğine bürünmüştür.

SÜLEYMANIN MABEDİ : Mısır piramitlerinden sonra dünyanın en görkemli yapısıdır. Musa dan miras kalan ahit sandığı burada saklanmıştır. Tapınak içlerinde Hermetik geleneğe bağlı olarak öğretim verilir ve Mısırdaki olduğu gibi derecelendirilir. Bir üniversite ve bilgi bankasıdır. Süleymanda bir bilgedir , hem devletin hem okulun başıdır. Tapınak ustalarının geçimleri devlet tarafından sağlanır. Süleyman devrinde öteki inanç mabedlerinin yapımına izin vererek devrinde bir ilki gerçekleştirmiştir. Diğer dinlerde bulunan iyi olan öğretileride alarak inisiye etmiştir. Fakat ona göre bu tapınakta verilen eğitim ve bilgi halk için doğrudan doğruya sürmek oldukça sakıncalıdır, toplumsal kargaşaya yol açar.

Tapınakta öğretilen bütün bilgiler yazıdiliyle değil sembollerle yazılır. Bugün Yahudilere ait olduğu söylenen Davudun yıldızı denen iç içe geçmiş üçgen aslında mısırda triadları temsil eder. Bugün hala Dünya bu sembollerle yönetilir. Mabedin girişinde üçgen içinden bakan göz vardır. Bu göz asla Yahudi sembolü olmayıp, osiris dinindeki isis in gözüdür.

SÜLEYMAN : Arabi dilde
İBRANİCE : ŞELOMOH (barış adamı)
EZOTERİK ADI : ŞAL-AM-ON : kozmik sevgi emini.

İbrani Süleyman mısır firavunu 22. soydan 1. Şoşenk in kızıyla evlidir. Tapınağın daha diplerincede inerek karşımıza Kabala ve Zohar çıkar. Zohar, Nur demektir. Öğretinin mistik yolla avranılması ve varlık birliğine ulaşmaktır. Kabala harfler sayılarla eşleştirilerek matematiksel kurallara göre anlamlar üretilmiştir.

KABALA : Üç temel kavramı vardır , sefar, sipur ve sefer.

Sefar : Sayı nicelik demektir , varolanların birbiriyle olan ilişkilerinde birinci derece rol oynar.

Sipur : Yazı demektir ve tanrının yazısından da evrende varolanları anlamak gerekir.

Sefer : Varlığın en temel ve genel biçimidir, ON (10) sayısına uygun olarak yapılır.

Yaratılış kitabı Sefer Yetsirah ;

” Sephirot ondur , dokuz değil , on bir değil, ondur. Akıl ve hikmet’ ini onları anlamakta yoğunlaştır. İncelemelerini ve araştırmalarını irfan ve vicdanını onlara ada. Varolan her şeyde Sephirot ‘u bil. Tanrıyı onlarla kavramaya çalış. “

Kabalistler halka sunulan din kitaplarında gerçek bilgilerin serpiştirilerek saklandığını ancak eğitimli insanın bunları görebileceğini söylerler.

RİTÜELLER : Batini / ezoterik öğretilerde Ritus önemli bir yer tutar. Ritüel gaybı anlamak için yapılan bir yöntemdir. Mistik güçler (mitos) belli bir törenle (ritus), bireyde (inisiye) içselleşir , yani mitos ritus ile ozmoslaşır. Bu olay İbrani kültüründe : aday akarsuya dalıp yıkanır. Beyaz elbiseler giyer. Sonra oruç tutar ve şu dua yapılır ; ” tanrının sesi suların üstündedir ” sonra dualarla olay bitirilir.

Hıristiyan ve İslamda ise ; önce sufi aday boy abdesti alır , (vaftiz), temiz elbiseler giyer, mürşit eline verilen bir bardak su ya dualar okunur üfler ve adaya içirilir, sonra kutsal bir kelime ile zikir yapılır. Ritüellerde mitos gibi simgeseldir, bu simgeler anlaşılmadan kavranılamaz. Simgeler her şeyin anahtarıdır. Bir çok kabalacı kutsal sözcüklerden sakınır.

Eski ahitte şöyleler.

” tanrının adını boş yere ağzına almayacaksın “

Hermetik öğretinin dördüncü kuşağı olan Endülüs musa ibn Meymun, Muhyiddin ibn Arabi en ünlü mistiklerdir ve İslam tasavvufunu şekillendirmişlerdir. Yahudiler aracılığı ile Anadoluya yayılmışlardır. Melamilerde ve Bektaşilerde önemli etkilere sahiptirler.

Bir dönem , inanç yönünden Yahudileri , İslam mistiklerini ve siyasi yöndende osmanlıyı çokça uğraştıran 1626 doğan Kabalaist Sabetay Sevi bu geleneğin takipçisidir. Mesihliğini dahi öne sürmüştür. Batı dünyasında Yahudilere uygulanan baskının temelleri atılmıştır. Asıl bastırılmak istenen Ezoterik öğretinin halka yayılmasını önlemektir. İnsanlar teist bir anlayışla yönetilmek istenmiş ve panteist düşünce günümüzde dahi zor anlaşılır ve öğretilemez duruma gelmiştir. Batı dünyasında Hristiyan örtüsüne bürünene Marrano , Osmanlıda ise Dönme denir. Ülkemizde bunlara bir örnektir ezoterik öğreti ile şekillenen Alevi-Bektaşiler sürekli baskı altındadır.

İBRANİ GELENEĞİ : TORA

4 Akım dikkat çeker.

Yazıcılar - Ferisiler - Saddukiler - Esseniler.

Yazıcılar : Kutsal yazıları yazmak ve korumakla görevlidirler, taşıyıcı ve tarihçidirler.

Ferisiler : Tanrıya inanır, ruhları, peygamberi tanır şeriatı savunurlar.

Saddukiler : Tanrıya inanır fakat meleklere inanmaz ,peygambere ayrıcalık tanımazlar, Ruha ve ölümden sonra hayata inanmazlar.

Esseniler : Ezoterik olanlardır. Lut gölü ve mısır civarında örgütlenmişlerdir. İsanın hayatının bir döneminin gizlenmesinin sebebi budur, Ezoterik mabedlerde eğitim almıştır.

Tamamen RA öğretisi kullanırlar.

MERMETİK ÖĞRETİNİN ÜÇÜNCÜ KUŞAĞINDAKİ PHILON :

Mısır iskenderiyesinde öğretiyi yayan İbrani soyundan philon (İ.Ö 25-İ.S 50), en başta Hıristiyanlık olmak üzere Yahudi ve İslam tasavvufunu derinden etkilemiştir. Önemi ise Mısırdan çıkıp 2 ayrı yolla yayılan Hermetik öğretiyi yeniden birleştirmiştir. Musa ile İbranilerde , Platon ile Yunanda yayılan öğreti yeni bir sentez ile birleştirilmiştir.

YENİ AHİT ‘ te İsanın çocukluğunda Mısır’ a götürüldüğü yazar fakat bu insanlara söylenmez ve 25 yaşında birden ortaya çıkıp öğretiyi yaymaya başlaması bu sürecin karanlık kalmasını sağlar. İsanın öğretisi ile Philon’ un öğretisi incelendiği zaman birebir aynı olduğu görülür.

Yoksa Tanrı Philon mudur. ?

İSA = JESUS = YESUS = YHWH ‘ nin kısaltılmışı.

Ye = Y (Yod) = YHWH ‘ nin kısaltılmışı.

“ Tanrı , oğlu Logos aracılığıyla , Kaos’tan Kozmos’u yaratmıştır. “

” Tanrının yüzü esime ile içte bir nur olarak görülebilir. Bunun için arınmalı ve ruhu bilgi ve nur ile yüceltmelidir. “

“ Algıladığımız şeyler önce ruhumuzda saklanır ki buna içe ait Logos denir. Dışa çıkınca ise söz biçimini alır.”

Philon’un buna benzer düşünceleri özellikle Hristiyanlığa yansımış ve Yeni Platonculuk’u etkilemiştir. Platon ideaları zamanın ve mekanın üstünde gerçek reel olarak görür, PHİLON ise “ Tanrının onları düşünmesiyle ideler varlık kazanır ” demesiyle Platon ve Aristoda görülen Mimar_Tanrı kavramı yerine Yaratıcı_Tanrı kavramını ortaya koymuştur. Philon’ a göre tanrı saltık ve en yetkin varlıktır , O her şeyin nedeni, tümel kudrettir.O her şeyin içindedir ve araçları melekler ve ruhlardır.

Philon ‘dan sonra Ammonios Sakkas ‘ ın öğrencisi Plotinos (İ.Ö.270) , Philonun felsefesini mistik anlatımlardan arındırarak Platon benzeri felsefesini kavramları ortaya koymuştur. Plotinos , Philon’un yaratma kuramına ” Evren bir ‘ in sürekli açınımdır “ diyerek karşı çıkmış , bütün dünya üzerindeki tasavvuf anlayışını yeniden şekillendirmiştir. Bu görüş İslamiyette İbn Arabi tarafından Varlık Birliği (vahdeti vucut) olarak şekillenmiştir. Philonun Teist yaklaşımına Plotinos Panteist yaklaşımla cevap vermiştir.

MİTLER :

Antik Yunan’da Ksenophanes , Homerosun ve Hesiodos’ un tanrısal mitos anlatımlarını çok eleştirmiş oldukça yadsımıştır.Bu eleştiri ve baskılar sonucunda mitler dinden ve metafizikten arındırılmıştır. Ancak yaşamdan örnekler olan bu mitoslarda kopukluklar baş göstermiştir.

Günümüzde psikolojide ortaya çıkan gelişmeler bunun farkına vararak sadece fantastik masallar gözüyle bakmayarak , İnsan davranışları ardında simgesel bir altyapının etkin olduğunu gözlemlemiştir. Mitlerin yapısını ve işlevini anlamak , insan düşüncesinin oluşmasına ışık tutacak , duygu dünyasının ve kişiliğin oluşmasının anlaşılmasına yardımcı olacaktır. Uzun zaman inanca bağlı az gelişmişlik içerisinde etkisini sürdüren mitlerin modernleşmeyle birlikte ortadan kalkacağı sanılsada masal niteliğinde olanlar hariicindekilerin yaşadığı görülmektedir.

Mitlerde zaman ve mekan sınırlaması yoktur. Toplumların yaratıp yaşattığı mitler geleneği yaşatmakla birlikte gelecekle ilgili özelemleri dile getirir. Çağdaş psikolojide geri dönüş teknikleri uygulamasını bu mitoslardan almıştır. Metafiziksek kozmogoni bir yandan felsefesal spekülasyon biçimini alırken diğer yandan miti dine dönüştürmüştür. Dinsel mit ise tarih bilinci ile aşılmıştır.

İnsan artık kendini toplumsal ilişkilerde varolan birey olarak kavramaya geçmiştir. Paganist Mitlerde eşya ve doğa parçaları yüceltilerek insan üstü varlığa bürünmüştür. Ezoterik okul geleneğinde ise insan aklını özgürleştiren tutsaklıktan kurtaran öğretisi ile yoğrulmuştur. Kendinden Önceki mitlere tarihsel olanıda eklererek hepsini kapsayan dinler artık popüler olmuştur. Yazılı kültürde benimsemeleri onlara kalıcılık ve yaygınlık sağlamıştır.

Semitik dinlerde önce aşkın tanrı kavramıyla soyutlaşmaya gidilmiş ve paganlık aşılmaq istenmiştir. Daha sonra Tanrı kulu ile insana indirgenmiş , sonradan ise ikisi birleştirilerek Tevhid Tanrı kavramı oluşmuştur (islamiyet)

Dinlerdeki temel mitler :

- 1- Başlangıç (genesis /tekin/yaratılış)
- 2- Kurtuluş (exodus /çıkış/hicret)
- 3- Kurtarıcı (mesih/mehdi/hızır)
- 4- Son mitosu (armagedon/kıyamet)
- 5- Diriliş (ölümde sonra dirilmek / ölmeden önce ölüp dirilmek)
- 6- Ütopya mitosu (paradise,cennet)

Mitler üç din içinde de mevcut olup, insanlık yaşamı tehlikeye girdiği zaman bu mitlerden yararlanmıştır. Orta çağda gelişmenin önündeki engellerin arttığı bir dönemde geriye dönüş (flash-back) , batı uygarlığı köklerine dönüş antik yunan, roma düşünce tarzına dönülerek rönesansın doğuşu sağlanmıştır. Hıristiyanlıktaki Protestan anlayışı din baronlarının egemenliğini kırmak için flash-back yapılmış ve İncile geri dönülmüştür.

Aydınlatma döneminin ünlü düşünürü Kant düşüncelerinde tıkanınca , Hegel tarih bilincinde geriye dönüşle herakleitos'un deyaletik yaklaşımlarını örnek almışlardır. Karl Marks flash-back yaparak ilkel kömünal devlet yönetimini kendine baz almış ve toplumu değiştirme yöntemini, proleterya vermiştir.(ütopya miti) Ruhbilimin kurucusu Freud 'un psikanalitik tekniklerine bakıldığında onun geriye dönüş ile kişilik analizi yapması tüm sorunların çocuklukta mitsel ortamda oluştuğunu saptadığını görürüz.

TÜRKLER

Dünyanın en eski kavimlerinden biridir. Tarih ve uygarlık bilinci Türklerde başladığını rahatça söyleyebiliriz. Hint kaynaklarında TURUKHA , diye adlandırılmışlardır.Ön-Türk Uygarlığının ana yurdu Hazar denizi 5 parça halinde iken (bugünkü şeklini almadan önce) Ana vatanları burasıdır. Karbon testleri hazar denizin dibinden çıkan fosillerin antropometrik ölçümleri bunu göstermektedir. Proto-Türkler ise Jeolojik değişimlerden Uray-Altay bölgesini Yurt haline getirmişlerdir. Bu bölgede Tarihin ilk piramitleride yapmışlardır.

TÜRK = TURUK = KUVVETLİ,GÜÇLÜ

Büyük Hun İmparatorluğundan sonra kurdukları , Göktürklerdir. İlk kez resmi olarak TÜRK kelimesini kullanmışlardır.

KHUN : HUN = ATEŞ

GÖK – TÜRK = TANRISAL HALK

Çeşitli boylar

ON..... OKLAR

ÜÇ..... OKLAR

BOZ..... OKLAR

OK..... UR

OK..... UZ

Onoklar Altayların Sırderya çevresinde yerleşik Otohhonlardır.

ON = KOZMOS

OK = KABİLE , SOY,IRK

ONOK = KOZMİK IRK

Anadoluya ilk gelenler Oğuzlar (İÖ, 7,000-8,000) bir boyun adı değil birleşik boylara verilen ad 'dır.

OK = BOY,

UZ = UZLAŞIK

OK-UZ = BOYLAR BİRLİĞİ

Bizans kaynaklarına göre Anadoluya Türkiye denmesi ilk defa 9 yy. başlamıştır.IX-X yy 'larda Volga'dan Orta Avrupaya kadar olan bölgeye Turkhia denmektedir. Fakat bu Türklerin bu tarihte geldiğini göstermez. Etrüsklerin Türk olduğu bugün kanıtlıdır. At'ı ilk evcilleştiren toplumdur ,demiri ilk işleyen toplumdur. Tarih boyunca eşyaya değil insana önem vermiştir. Benzer kültürlerde kölecilik ve ticareti varken Türk tarihinde asla kölecilik anlayışı olmamıştır. BU DURUM ÖZGÜRLÜK ONURUNUN SADECE KENDİLERİNE AİT DEĞİL TÜM İNSANLIĞA AİT OLDUĞU DÜŞÜNCESİNİN BİR YANSIMASIDIR.

TÜRKLERDE DİN :

Tarih boyunca 7 dine mensupturlar.

1- KÖK-TENGRİ

2- SHA-MAN

3- BUDİZM

4- MANİHEİZM

5- MUSEVİLİK

6- HİRİSTİYANLIK

7- İSLAM

Proto- Türklerde din adamına Kam denir. Tanrı soyuttur ikinci derece kutsallaştırdıkları doğa parçaları tanrıya ek olarak alınır. Burda konuyu çok dikkatli düşünmek gerekmektedir doğa parçası tanrı olarak algılanmaz, tanrı her şeyin içinde görüşüdür bu. (Vahdeti vucut) Bu konuyu ülkemizde batı tarihçilerinin etkisinde kalarak onlardan beslenen kendini aydın olarak gören büyüklerimiz gerçek olan bu yorumu asla yapmaz.

GÖK- TANRI

YER – TANRI

GÜNEŞ- TANRI

AY- TANRI

GÖK- TANRI

Gök_Tanrı (Tengri) olarak adını , Altaylarda bilinen en eski sözcük olarak bize Hiung-Nu' lar aktarmaktadır. Tanrıya Gök yakıştırması tanrının sadece kendilerine değil herkese hitap etmesinin sebebidir.

EVREN = EVİR = GALİLEO 'dan yüzlerce yıl önce evrenin durmadan hareket ettiği düşüncesinin ilk önce TÜRK' ler tarafından ortaya koyulduğunun kanıtıdır. Diğer bir inanç sistemi olan Sha-man' lık ;

* SHA = dişi

* Man = erkek

Dişiyle erkeğin uyumu anlamında olup hiç ölmeyecek bir felsefedir. Ünlü tarihçi Herodot İskitlerden söz ederken Türk geleneklerindeki Sha-Man törenlerinden bahseder. Shaman' da Kamlar sadece erkek değil, bayanlarda olabilir.

Sha_Man Kamları Ateş Dansı yaparak ateş karşısında transa geçmeleri gelenekleşerek Türklerde Ocak Kültünü oluşturmuştur. Bir çok inanç ve Töre davranışının kaynağı budur. Gökte güneş, yerde ateş, evde ocak Türkler için kutsaldır.

Bilge Kağan Budizme ilgi duymuş ancak Tonyukuk'un dönemin savaş geleneklerine uymadığından dolayı vazgeçirilmiştir. Uygur Kağanı 1762 yılında Maniheizmi resmi din olarak kabul etmiştir. Mani yanlısı gruplar daha sonra Budist bölgelere yayılmış ve bir çoğu Budist olmuştur.

Hazar da bulunan Türkler,İbrani kaynaklarına göre VII yy. başında Yahudi dinini seçmişlerdir. İbraniler dışında Museviliği resmi din kabul eden tek devlettir. Ünlü tarihçi Arthur Koestler avrupada bulunan sarışın mavi gözlü Yahudilerin Türk olduğunu ve Hazardan göç ettiğini kanıtlamıştır. Bunlara avrupada ispanya göçmenlerine Sapharad Hazar kökenli olanlarına Eskenazi denir.

Yine aynı çağda BOLKAR (Bulgar) Türkleri Slavlaşmış ve Hıristiyan olmuşlardır ve böylece dinler arasında bir sentez oluşmuş ve Ortodoks din yapısından tasavvufa yönelmiştir. Anadolu'da sufi geleneği oluşmuş, alp-erenler yaşamda hem düşünsel hemde mistik ve sosyal, siyasal etkilerde bulunmuşlardır. Anadolu'da oluşan bu kültürde saf bir kültürden bahsedemeyiz baskın olan daima kazanmıştır. Horosan erenleri Ortodoks islamcılığa karşısında , duyguya yer veren , akli inancın önüne geçiren ve insanı amaç edinen bir tutum sergilemişlerdir.

Anadoluda Felsefe

İnsan ve onun oluşumunu belirleyen kültür'dür. Kùltürler birbirinden kopuk olmazlar. İnsan aydınlanması insan-insanı , insan-doğayı incelerken oluşturmuş olduğu kùltür ve bilgilerin bir sentezidir. Modern sayılan felsefenin Yunanda doğduğu var sayılırsa bu felsefenin ortaya çıkış süreci bir kùltür çevresinin ürünüdür. Bu çevre daha sonra tarihsel süreç içine alınacak ve tutumlar oluşacaktır.

Anadolu etkisi altında batı anadoluda felsefe doğmuştur. Kendisine ilk kez fozof diyen kişi Pisagor olmuştur. Aristoteles'e göre ise ilk filozof sayılması gereken kişi Thales' tir. Felsefe İonya da doğmuştur, ilk biçimini ise Thales, Anaksimander ve Anaksimenes vermiştir. Antik yunandaki İonya Okulundaki felsefecilerin , Thalesten Socrata kadar geçen süreçte doğa filozofları denir. Düşünceler hep doğa ya yönelmiştir. Çağdaş felsefeyi derinden etkileyen isim ise Efesli Herakleitos' tur.

Herakleitos'a göre evren , varlığı ve tüm içeriği bakımından sürekli bir oluş içinde değişmektedir. Her şey kendi karşıtıyla çarpışarak karşıtına dönmektedir. Tüm değişmeler bir doğa yasasına göre oluşmaktadır bu yasa ise Logos'tur. Logos düzendir , anlamlıdır ve kavranabilir. Logos doğa yasası olduğu kadar aklın ve bilmenin yasasıdır.

Herakleitos' un düşünceleri ise Hermetik yasaların yeniden yorumlanması şeklindedir ; bu dönemde felsefeyi derinden etkileyecek diğer bir isim Parmenides Heraklite karşı çıkararak ; hakikat tektir, sonsuzdur ve değişmez demiştir. Ona göre felsefe bilimle yapılmaz akıl yürütmelerle ve mantıksal çıkarımlarla yapılır. Parmenides 'in Ünlü öğrencisi Elealı Zenon Heraklesin devim ilkesine karşı çıkararak diyalektiği yaratır.

” Devim olgusal değil ama yalnızca görelî bir yargıdır, görünürdeki devim oranı iki ya da daha çok nesne arasındaki bir karşılaştırmaya bağlıdır. “ Zenon

Parmenides 'te Doğa var olan anlamına gelir. Bu terimle , sürekli değişen , oluş halindeki fiziksel varlık değil , tersine görünüşlerin ve değişmenin ardındaki varlık kastedilir ve düşüncelerini Ontolojik bir metafiziğe büründürür.

Felsefe buradan Anaksagoras tarafından Yunan'a taşınır . Oda Miletliler gibi doğa filozofudur doğayı uyum içinde tutan bir yasadan NOUS tan bahsetmiş, Nous'u bir akıl olarak özdeksel doğanın temeline oturtmuştur. Anaksagoras 'ın Nous kuramına karşın Miletli Leukipos ve takipçisi Demokritos atomcu mekanik kuramını öne sürer. Demokritos'a göre hareket cisimlerin yer değiştirmesi olarak tanımlanmıştır. Ona göre ne Nous egemendir ne de raslantı egemen olansadece özdeksel yasadır. Ona göre insanları tanrıya yönelten şey korkudur.

Doğacıardan sonra gelen sofistler dikkatlerini doğadan insana çekmişlerdir. En önde gelen Sofist Protagoras ‘tır. Ona göre hakikatin ölçüsü insandır. Her şey hakkında zıt fikirler öne sürülebilir, bunların hiçbiri kesin doğru kabul edilmez.

Sofistlerden sonra Antik dönem felsefesini doruk noktasına taşıyan arka arkaya üç isim biribirinin öğrencisi olarak gelmiştir. Bunlardan ilki Socrates bir dönüm noktasıdır. Her ne kadar özgün görüşleriyle tanınsada yaşamı akıl ile yönetmek ve gelenekleri eleştirme konusunda sofistlere katılmıştır. Akla , bilgiye ve bilgeliğe önem vererek akla dayalı bir ahlaklılığı savunmuştur. On agöre ilahlara tapınma bir devlet görevidir.

” Bilgi erdem , erdem de mutluluk üretir. Kötülükte bulunan insan aydınlanmamış bir insandır. “

Antik çağın ve tüm zamanların en ünlü filozoflarından biride Platon ‘dur. Kendinden önceki felsefeleri bir dizge içinde toplamayı başarmıştır. Socratin ölümünden sonra Mısır ve Anadolu gibi yerlere seyahat etmiş sonra atınaya dönmüştür. Daha sonra Sicilyaya gitmiş ve orda tutuklanarak köle olarak satılmıştır. Dostu Kireneli Anikeris tarafından satın alınıp serbest bırakılmıştır. İdealar Kuramı eytişim (diyalektik) yöntem üzerine kurulmuştur. Ona göre evrenin tüm öğelerini oluşturan kökensel gereç özedek madde olarak saptanmaktadır.

” Hiçbir özdeksel nesne eksiksiz değildir, ne de eksiksizliğine Özdek olarak saptanmaktadır. “

Dizgesel felsefenin iki ustası Platon ve onun öğrencisi Aristoteles kendinden sonraki tüm düşünceleri derinden etkilemişlerdir. Halen günümüz kültür ve uygarlığında onların kavramları temel taşlar niteliğindedir.

HIRİSTİYAN TASAVVUFU

Saint Aurelius Augustinus (354-430) Duyuncun pekinliği , bir başka deyişle insanın bilincini oluşturan iç deneyimlerinde edimsel olarak pekin bilgi , us ya da ruha dolaysız pekinliği sunmaktadır. Bilinen düşünceler , tüm doğa olayları tanrısal buyruk ile gerçekleşir. Kötülük iyiliğin yokluğundan kaynaklanır. En yüksek gerçeklik tanrıdır.

Scotus Erigena (Platoncu) Tanrı reel tözdür.

Anselmus . Tanrı saltık olgusalıdır çünkü tüm yüklenimleri evrenseldir. Eksiksiz varlık düşüncesi taşıdığımız için böyle bir varlık var olmak zorundadır. Olgusalıktan yoksun her düşünce eksikli olacaktır. Ünlü sözü Credo ut İntelligam ; anlamak için inanıyorum.

Roscellinus (Aristotelesçi-Adcılık) Evrensel ya da saltık idea , yalnızca genel bir şeyler sınıfı için ortaklaşa bir ad 'tır.

Abaelardus . O da çağdaşları gibi anlamak için inananlardan. Universale neque ante rem , sed in re : Evrensel , ne nesneden önce ne de sonradır.

Aqınlolu Saint Thomas (1224-1274) Gerçeklik bir düşüncenin nesnesi ile bağdaşmasıdır. Tanrının düşüncesi en son olgusal nesnelere kendileridir. Öyleyse tanrı kendisinde gerçektir. Tanrıyı görmek için onu sevmek gerekir. Onu sevmezsen bu hedefe ulaşamazsın.

Şeytan Roma'nın Şeytansız Dünyası

Posted: 22/08/2010 in Sıradışı

0

Yüzyıllar boyunca ve özellikle Rönesantın günümüze batı ideolog ve tarihçileri Roma'ya gönderme yaparak kendi idealleri uğruna ahlaksızca çarpıtmalar yapmış , bu çarpıtmalar ile yaratmış oldukları sanal dünyalarına sahte kökenler icad etmişlerdir. Ortaya sahte bir Roma İmgelemi çıkararak Romalı gibi poz veren XIV Louis ve Napolyondan , Musolini ve Hitlere yeni Romaların yaratıcıları ortaya çıkmıştır. Bu yeni Roma yaratıcılarının listesi oldukça uzundur.

Batının kendine yeni Roma yaratma endişesi sadece liderler ilede sınırlı kalmamıştır. bir Roma Villasını andıran Versailles 'ten Berlindeki Wilhelm Almanyasının devlet binalarına , Washington'daki Capitol ve Beyaz Saraya kadar bir dolu sahte Romalı binası inşa edilmiş , eğitimden sanata kadar yeni Romacılık (Neo-Klasizm) etkisini göstermiştir. İşin dahada komik olan yanı ise Hristiyanlığa geçiş yapan Bizansın Roma Ruhunu (- Bireysel ibadet yaşağı – tek tanrıcılığın olmaması), açıkça yok saymasını görmezden gelerek bu işlerin yapılmasıdır.

Roma önceleri tek bir politik ilkenin hüküm sürdüğü tüccar bir ulustu. Batı dünyası Ruhunu olmadığına çok üzüldü ! , özellikle Hristiyanlar, faşist ve naziler ruhlarını ona vermek için tarih sahnesi boyunca yarıştılar. Gerçekte Roma'nın ne aşkın bir tanrısı , ne şeytanı ne de Cehennemini vardı. Şeytan Roma , hep şeytansız yaşadı.

Tüm bunlar batı tarihçi ve ideologlarını harekete geçirdi ve Roma Dininin aslında Romalı olmadığını aslında Romulusun kuruluştan itibaren imparatorluğu Hristiyanlığa hazırladığı ile ilgili yüzlerce hatta binlerce sayfa seçkin kişilerce hazırlandı ve yayımlandı. Kimi zaman Grotesk sınırlara dayanan bu revizyonizm Romayı kutsayarak XX yy. Emperyalizmine model olarak dayatıldı. Roma tarihi batıda okullara ders olarak kondu, fakat önemli bir sorun vardı !? , az gelişmiş beyinlerin yaratmış olduğu çok tanrılı ve putperest bir yaşamın üretimi olan ve

barbarlık olarak yeni dünyaya yayılan düşünceyi nasıl açıklayacaklardı. ? Bunun üzerine Suetone' dan ve Tacitus 'tan daha ileri gidilerek Hristiyanlığa gölge düşüren imparator imajları gölgelenerek , kaçıklıklar, aptallıklar ve kanlı ahlaksızlıklar derlemeleri yapıldı. Ama bunlar Vergilius , Cicero ve Marcus Aurelius 'un Roma'sı değildi. Örneğin Tacitus' un boş yere kötü yürekli olduğunu ve romanesk uydurmaların aksine , o anda elli kilometre uzakta bulunan Neron 'un Roma 'yı yakmadığını şehrin külleri üzerinde Lir çalmadığını ve hatta kendi sarayında kaybettiği için çok üzgün olduğunu ortaya koymak için bu yüzyılın sonuna kadar beklendi. Dahada kötüsü bu isterik Şeytan destekçisinin aslında Seneca tarafından eğitildiğini ve Augustine tapınağındaki kütüphaneyi yeniden yaptırdığı , eğitime, bilime ve güzel sanatlara ilgi duyduğunu kanıtlamak için yine beklemek gerekti.

Kısaca batı ideologları Roma tanrılarını , Yahudi_Hristiyanlığa şaşırtıcı şekilde benzeyen XX yy 'da Melanezya etnografyasından ödünç alınan ve kutsal bir duyguyu ifade eden mana'da özetleyen mistik bir tanrısallıkla donatmak için ellerinden geleni yaptılar. Tüm bunlar olurken Roma dininin , Romalıların o dönemde bilmedikleri bir bölgeden formüle edilmesinin imkansızlığını kimse söyleyemedi. Batı kültüründe hayatın her alanında yaratılan bu sanal dünya Budacılığı mayasız ekmekğin isa peygamberin etine , şarabınsa kanına döneceği görüşü ile açıklamaya benzer. Daha da kötüsü herşey bilimseldir.

Mana 'yı bir kenara bırakırsak Numen sözcüğü Romalıdır ve Vergilius 'un Aeneis'inde geçer ve ortak kabul görmüş anlamı kutsal varoluştur. Buna göre başlangıçtan itibaren insanda doğa üstü duygusu vardır. Bilindiği gibi Romalıların büyük pratik duyguları vardır ve tanrılarına meslek adı verirler ; birinci ekin tanrısı Vervactor , ikincisi Reparator, tapan geçme tanrısı İmporticor , tohumlama tanrısı İnsitor gibi. Batı tarihçileri Romada tarihin her döneminde şeytan aramışlar, fakat bulamamışlardır.Nedeni ise ters giden şeylerin Obarator ya da Occator ve başkalarının memnuniyetsiz olmaları ve intikamıdır.

Bu yararçı tanrılarının bir kökeni olmak zorundadır. İtalyaya Roma'dan çok daha önce yerleşmiştir ve Roma'lılar İÖ bin yılın İtalyanlarının soyundan gelmektedir. Bu dönemden itibaren büyük bir kültür homojenliği ortaya çıkar. İki temel kültür vardır , birincisi ölülerin gömüldüğü çukur mezarlar kültürü , ölü yakma kültürü. Birincisi Villanova, Adriyatik, Apulia , Sicili kültürlerini bir araya toplar, ikincisi ise Golasecca, Atestine ve Latial kültürlerini. Dinleri hakkında fazla bir şey bilinmez.

Yine bilmekteyiz ki, savaş alanından kaçan Troyalı Aeneas , babasını Sicilyada kaybettikten ve Kartaca kralicesine esir düştükten sonra Tiber nehrinin ağzına vardığı zaman Latium kralı tarafından kabul edildi , kral kızı Lavinia'yı ona verdi. (Latin sözcüğü burdan türemiştir) Aeneas'ın kurduğu şehrin adı Lavinium burdan gelir. Dolayısıyla İÖ XIII yy İtalyasında bu tarih heredit tarihlerdirmesi ile aynıdır. Latium uygarlığının dini vardır ve Roma tanrıları

kısmen burdan türerler. Kısmen terimi bir başka İtalyan halkının , Samnitlere akraba olan Sabinlerin de Roma'nın kuruluşuna katılmış olması ve kendi tanrılarını da dahil etmeleri ile doğrulanır.

Aeneas ve Babası

Latinlerin ve Sabinlerin dinleri Hint-Avrupa kökenlidir, en azından Aeneas geldiğinde çok tanrılıdır. Tarihçiler Romanın kuruluşunda Hint-İran etkisini oldukça abartırlar. Bir çok din gibi eski İtalyadan türeyen ve yerel dinleri birleştiren Roma dininde gökyüzü tanrısı vardır , önce şimşek ona bağlanmıştır. Bu dünya işlerine pek karışmayan Jüpiter'dir – panteona başka tanrılarda eklenmiştir ; Mars , Quirinus , Ceres , Herkül , Bacchus, Venüs.

İtalyanın bir özelliği avrupalıların diğer akdenizli halklarıyla yani Yunanla başlayıp Hint-Avrupalılarla son bulan halklarla çok sıkı bir özdeşleşmeyi engeller . Yunanlılara göre Aeneas soyundan gelen efsanevi kahramanlar Romulus ve Remus 'un Romayı İÖ 753-749 arasında kurduğu dönemde kuruluşun üçüncü büyük katılımcısı olan ve Hint-Avrupalı olmayan bir halk vardır : Etrüskler. Herodot Etrüskleri Doğu Anadoludaki Lidya kökenli olduklarını , II bin yıl sonu ile I bin yıl başı arasında İtalyaya göç ettiklerini söyler. Diğer bir ayrıntı Troyalı ve dolayısıyla coğrafi olarak Lidyalılara yakın bir halk olan Frigyalı Aeneas 'ın Etrüsklerin kuzeni olmasıdır. Burdan çıkan sonuç İtalyanın ve İlk Roma topluluğunun önemli bir bölümü I. bin yılda Türkiyeden gelmiştir. Etrüskler , Latinlerle birlikte Roma metropolü kurucusudur.

Etrüsk

Etrüskler diğer İtalyan sakinleri gibi Zerdüşt refirmundan çok önce Vedacı panteondan kurtulmuşlardır. Vedacılığın Tanrı-Şeytan kutuplaşması yoktur. Etrüsk ve Roma dininde şeytana raslanmaz. Aynı şekilde Yunan'da şeytan yoktur.

Yunan kültürünün Roma üzerindeki etkisi batılı ideologların söylemlerinin tersine oldukça kısıtlıdır, çünkü Jüpiterin Zeusla eşleştirilmesi tamamen biçimsel ve yapaydır. Zeus , Yunanda verilen bir sözün asla güvencesi olmamıştır, Ceres 'in Libera mı , Ariane , Venüs ya da Semele mi olduğu hala tartışılmaktadır. Roma Atınının bir taklidi değildir. Dönemin İtalyasında dinler iç içe geçmişti , Dumezil ” aydınlanma çağında Romalıların mitolojisi yoktu ve Halikarnoslu Dionysios onları büyüden koruyan ve ritüellerini katışıksız ve süssüz bir teolojiye bağlamalarını sağlayan bu hayal gücü sadeliklerini övüyordu ” der. Romalılar için , Romaya sürgün edilmiş bir Yunanlı olan ve Romanın bir Yunan yansıması olduğunu söylemek iyi niyetli bir yaklaşım değildir.

Romanın başlangıcından itibaren konsül, eyalet yöneticisi , memur , yani görevli olan tanrıları vardır. Buğday ve bağlar için tanrıları , tarladaki faaliyetler için tanrıları , hatta hırsızlar için bir tanrıçaları bile mevcuttur. Romalı mitlerde büyük fantaziler yoktur. İnancı her durumda şiir duygusu ve saçmalığa benzetecek olursak Romalıların olaylar karşısında ayakları daima yere basmıştır. Doğa üstüne yönelme onlar için bir düzensizlik demektir. Yunanlılar dini Demokrasinin garantörü yapmışlardı ; Romalılar ise devletin garantörü yapmışlardır. Yunanda Romada dinsel tuhaflikları benimsemediler, insanın bir kuştan , bir yılanla birleşmesinden oluştuğunu ileri sürmediler. Başlangıçtan itibaren dinleri işlevseldi, yunan dinine tesir eden taşkınlıklar doğu kökenliydi. Özellikle sanat tarihinde Romalı ve sonrası olarak gerçekçiliği betimlemek bu noktada önemlidir.

Roma dininin anahtarı oldukça paradoksal bir biçimde , bu konu hiç açılmak istenmez , tanrılarla bireysel ilişkinin yasak olmasıdır. Her ihlal Romalıyı anarşik dindarlık suçlamasıyla karşı karşıya bırakır. Kehanet , fal , büyü gibi uygulamalar din ihlalleri arasındadır. Doğa üstü güçlerin varlığını söylemek senatoyu karşıya almak demektir.. Tanrılara doğrudan başvuru kağıt üstünde bir söylem değildir ; örneğin Seneca ” De superstito ” adlı kitabını bu konuya ayırmıştır. Hristiyan kültürüyle yoğrulmuş (Yahudi-Hristiyan-Müslüman) çağdaş kabul edilen dünya insanının bunu anlaması mümkün değildir, Tanrısallığa bireysel başvurunun iki önemli sakıncası bulunur. Birincisi , koruyucu tanrıların iktidarının , yani bizzat site'nin ruhunun yasa dışı olarak çalınmasıdır. Bu ilahi güçlerin tanrısallığının kendisine verildiğini ileri süren İnsan Tiranları oluşturur. (Romalılar günümüz gerçeğini binlerce yıl önce görmüşler) İkinci tehlike ise toplumun üstünlüğüne dayanan site yasalarının çökmesidir. Bu yasaların üstünlüğüne son verir.

Aynı yasaklama daha sonra Roma dininde mistisizmin yokluğunu değil olanaksızlığında açıklar, bu çağdaş tarihçileri aldıkları eğitim nedeniyle oldukça yanıltan bir konudur. Bu eksiklik bir zayıflık değil bir görevdir: Çünkü tanrılarla konuşan ya da tanrının onunla konuştuğunu söyleyen bir insan artık toplum üyesi değildir. Herkes bilir ki mistisizmin sonu delilik ve akıl hastalığıdır.

Aynı yasaklama şeytanın yokluğundada geçerlidir. mazdacılığın ve yahudiliğin Ahriman'a ya da Şeytana verdiği iktidar tanrının gücünden gelir ve bu güç kamu düzeni için bir tehlikedir. Roma dinindeki az sayıdaki cin'in rollerinin sınırlı olmasının sebebi budur. Tanrısallık sadece site yaşamının özünde saklıdır. İtalyada kehanetler ve kahinler yunanda kazandıkları güce asla ulaşamamıştır. Metafizik duygunun köreltilmesi Roamlılara şeytan suçlamalarının da beraberinde getirmekle birlikte yasalarla yönetilen bir uygarlığı doğurmuştur. Yunanda görüldüğü üzere asla insan kurbanlara raslanmaz, suçlunun canının alındığı görülmez. Elbette cani olduğu hukuksal olarak kanıtlanmış kişiler hariç.

Roma'nın Cumhuriyetinden doğuşundan imparatorluğun çöküşüne kadar bir tutku, entrika , vahşilik ,taşkınlık ,aynı zamanda da işitilmemiş bir incelik ve kültür şehri olduğunu hafızalardan çıkarmamak gerekir. Yüzyıllar boyunca Roma modelinin takip edilmesi boşuna değildir. Roma Ulus devletin en tipik örneğidir, sitenin daha sınırlı modelini mükemmelleştirmekle meşul Yunan buraya pek aldırılmaz. Roma özünde sömürgeleştirici fakat dikkatli incelendiğinde uygarlaştırıcı dehası içinde site'yi çok geniş boyutlara yaymıştır. Pax Romana böyle oluşmuştur fakat asla Pax græcia oluşmamıştır.

Bu yüzyıldan itibaren heyecansız bir dinden rahatsız olan çok sayıda tarihçi ve batı ideoloğu kendisini bunun gerçekte Roma dini olmadığını kanıtlamaya adanmıştır.Bu tutum daha sonraları revizyonist olarak nitelendirilecektir. Romanın Ön-Hristiyanlaştırılması çalışmalarına yoğun olarak katılan Dumezil ; aslında Romanın dinsel duyuları olduğunu fakat süreç içerisinde bunu kaybettiğini ileri sürer. Dinsel duyular nedir sorularını ise cevapsız bırakır. Daha 1930 'larda Carcopino İmparatorluğun dinsel pratiğinin çöktüğünü savunur ; papazların kutsal ayinlerini atalarının kutsal günlerinden alarak devam ettirdiği söylemini yapacak kadar gözü dönmüştür. Ona göre Cumhuriyetten , imparatorluğa geçerken Roma dini değişmemiştir. Halkın bu dinin değerini anlamasında on iki yüzyıl sürmeside tüm bu açıklamalar karşısında tebessümle karşılanacak bir gerçekliktir. Bu paradoksal söylemler batı tarafından yazılan Hristiyan dini için olmazsa olmazlar arasındadır. Aslında Roma dinine yöneltilen eleştiri hem Tanrının hem de şeytanın olmamasıdır.

Jérôme Carcopino (1881–1970)

Roma dininin boş bir iskelet olduğu , başlangıçtan itibaren yozlaşmış bir kurgu olduğu şeklindeki inatçı ve taraflı söylemlerin sonsuza dek rafa kaldırmak gereklidir. Fakat Roma dininde mistik bir damar olmadığını kavramakta güçlük çeken Üniversite Bilimi eskiyi tekrarlamaktan vazgeçmeyeceği görülmektedir.

181 yılında Janicum Tepesi yamacında bulunan Roma ikinci kralı Numa' ya ait mezarda esrarlı yazılarında bulunduğu söylenir. Şehir yargıç Quintus Petilius tarafından yönetilen Senato bunları aceleyle yaktırmıştır.Yazılar kimse okumadan yok edilmişlerse de , Plutarkhos , Numa' nın hayatında bunlardan bahsetmiştir. hayal gücü birden devreye girerek yazıların ataların dinine karşı çıktıkları için Senato tarafından yakıldığı ileri sürüldü . Çok sonrada bu kitapların Pythagorascı yazılar olduğu söylendi, çünkü Numa Pisagordan ilham almıştı.

Hipotez kronolojik olarak saçmadır , çünkü İÖ VIII yy ortalarına doğru kurulmuş ve ilk kralı Romulus'tur. Ardılı Numa , VIII yy sonunda VII yy başından önc hüküm sürmüş olamaz. Hükümranlığının geleneksel olarak kabul tarihleri İÖ 715-672 dir. Oysa Pisagor Güney İtalyanın Dor Kolonisi Crotona ' da İÖ 530 doğru ders vermiştir. Aradaki 200 yıllık mesafe

yorumu geçersiz kılar. Numa döneminde pisagorcu kimse yoktur. Bu yüzyıl tarihçisi Armand Delatte bu konu üzerinde oldukça titiz bir çalışma yürütmüştür, bu araştırmada ünlü kayıp yazıların II. yy daki karanlık bir Roma yazarı Fulvius Nobilior 'un ürünü olduğuyla ilgili yeterli nedenler gösterir. Bu , Numanın yıldız bilgisi nedeniyle pisagorcu olduğu söyleminin ortaya çıktığını söyler. Gerçektende Numa yıldızlarla uğraşır ve Roma yılını on iki aya bölmüştür. Fakat Plutarkhos 'a inanılırsa Roam döneminden itibaren büyük bir astronom olarak kabul edilmez. Kısacası Fulvius ve dostu Ennius , tasarladıkları teorinin merkezine kendileriniin tasarladıkları tarif edilemez tanrıyı , Herkül Musagetus 'u , yani müzlerin koruyucusu Herkül'ü yerleştirdiler. Bu kuraldışı bir bileşimdir ve aralarında Ovidius'un pisagor 'ının da bulunduğu eski metinlerin hatalı yorumu temelindedir. Sanki Senato sahtekarlıklar yığınınını yakmıştır. Pisagorcu öğretinin bir çom Romalı üzerinde etkisi kuşkusuz oldukça derindir fakat Numa 'nın Gnostiklerin tarif edilemez tanrısına inandığı ve Senatonun tamamen Roma'lı bir tek tanrıcılığın bu yeniden doğuşunu tohum halindeyken bastırması düşüncesini ileri sürmek zıvalıktan başka bir şey değildir.

Roma'da hatta imparatorluk roma'sında hem dinsel pratik hem de din duygusu oldukça canlıdır. Bu Roma'nın kuruluşundan itibaren davranışlara önderlik eder, sözünü tutmamak Jupiteri kandırmak olarak kabul edilir. Asker olduğu kadar tüccar bir ulusta olan ve dolayısıyla şeref ve verilen sözlerin tutulması konusunu oldukça ciddiye alan Roma , mitologlardan çok özellikle ahlakçıları tatmin etmeye uygun bir tanrıya inanır ; Deus Fidius . Bütün italyada saygı gösterilen bu tanrıya ait yol boylarında bir çok sunak bulunur, bu ise Carcopino'nun Romalıların şenliklerine tanrılarını dahil etmediği savını bir kenara koymamızı söyler.

Bununla birlikte Roamlıların tanrıları için yapmış olduğu tapınakları nedensiz yaptıklarını düşünmek için oldukça kötü niyetli olmak gerekir. Bu tapınaklarda sayısız şenlikler , törenler, arınma toplantıları düzenlenmektedir. Roma dininde doğma yoktur, ünlü tepe dışında vatikanları bulunmaz , tanrısallığa yapılan referanslarda şeytan ve cehennem kavramına raslanmaz. Cehennem şiirsel bir kavram olup kişi inanıp inanmamakta serbesttir. Cehennemin mucidi ise Vergilius'tur. O da teolog değil şairdir. Roma'ya cehennem virüsü Yunandan bulaşmıştır.Platon cehennemden üç yerde bahseder ; Phaidon, Gorgias , Devlet. Platonun Roma düşüncesinde teolog gücü yoktur, Akademik-Hristiyanlık öncesi Gnostisizmine doğru pisagorcu ve Orphikçi eğilimlerinin çok açık şekilde türevi olan asla ortaya çıkmayan asıl dünya ile asla gerçek olmayan algılanabilir dünya arasındaki kısmen manici ikiciliği ile Phaidonda eksiksiz biçimde bulunan Platon'un bize ulaşan düşünceleri hala tanımlanmayı bekler. Nietzsche tarafından ortaya çıkarılan bu açık gariplik genellikle yanlış yorumlanan bir bölümde (Wagner'in Yahudi düşmanlığından duyduğu tiksintiyi açıkça haykırması olan Nietzsche 'nin elbette hayali yahudi düşmanlığının kanıtı olarak) ifade edilir :

” Bu Atinalının Mısırlıların – Büyük olasılıkla Mısır Yahudilerinin – okuluna katılmış olması bize pahalıya mal olmuştur. ” (Ecce Homo)

Roma elitlerinin ve entellektüellerinin Yunan mitlerini kuşkuyla karşıladıkları kesindir. Olymposlular karşısında Helen ve dahası Helenistik saygısızlık onları şaşkınlığa düşürür. Romalılar tanrılarının kavranılır kılmak için her zaman çaba harcmışlardır, sağ duyu ve mantık başka halkların tanrısallıkla bağdaştırdıkları doğa üstü güçlere yer bırakmaz.

Roma religio’ su bizim düşüncelerimizle hiç bir ilgisi yoktur, toplumu birleştirmeye yönelik ahlaki ilkeler topluluğudur. Tüm yasaların ruhu niteliğinde olup toplumsal bir bağdır. Roma metinlerinde karşımıza çıkan bir başka sözcük pietas , Judeocu tanrı dindarlığı değil , site tanrılarına saygıdır. Daha çok kişinin yüklendiği sorumluluklarıyla olan daimi bağıni ifade eden bir davranışsal eylemdir.

Romalı esas olarak filozoftur ve teolojisi hukuksaldır. Numa’nın mezarında senato tarafından yaktırılan ünlü kitaplar mistisizmin özünden dolayı değil tanrısallaştırılmış insanlar olan tanrılar olduğundandır. Senato , sapkınlık ve cılgınlıklara asla izin vermez.

İmparatorların ciddi olarak kendilerini tanrı olarak görme eğilimleri vardır. Yine bazı tarihçilere göre Tacitus , yahudiliğe buradanda hristiyanlığa ilgi duyarak Roma dininin reddini yansıtır. Bu tür bir önermeyi öne sürebilmek için cahil olmanın ötesinde dürüst olmamak gereklidir. Çünkü Tacitus yahudilik ve Hristiyanlığı özdeşleştirerek Christ adı altında isayı tek zikrettiği yer de söylenti düzeyindeki bilginin tam aksini yazar ; ” Bu gürültüyü bastırmak için Neron (Tacitusa göre Roma yangınından sorumlu kişidir) günah keçileri buldu ve halkın Hristiyan diye adlandırdığı ve canice geleneklerinden dolayı sevilmeyen insanları en büyük cezalara çarptırdı . Bu adın kaynağı ise Tiberius ‘un hükümdarlığı altında vali Pilatus tarafından ölüme mahkum edilmiş olan Christ’ tir.

Tacitusun yahudi-Hristiyanlar için kullanmış olduğu- ilkel canice genekler – rezil -nefret gibi nitelendirmelerden sonra Carcopino’nun Ticatus hakkında bu dine nasıl bir hayranlık duyduğunu bulmasıda insanı gülümsetir.

Roma dininden iki önemli ders çıkar , birincisi Şeytan olmadan çok iyi ve uzun süre yaşanabileceği ikincisi ise etnik kaçınılmazlığın olmadığıdır. İran gibi emperyalist ve Hint-Avrupalı olan Romalılar, Etrüskler, Latinler ve sabinler gibi aşırı mit zevki miras almadıkları gibi panteonlarını basitleştirme mirasıda almamışlardır. Ölü deniz sahillerinde güneşlenen şeytan İtalyan sahillerinde oldukça güç kaybederek Michelangelo’nun Sistine şapelinin tavanında bir komedyen olarak yardımcı bir rol vermeye yaramıştır, fakat manzaranın göksel güçlerle ilişkisi ise farklı bir konudur.

Tanrılar Savaşırken : Osiris (Venüs) – Seth (Marduk)

Posted: 30/07/2010 in Sıradışı

3

Mısırda delta boyunca 3100 dolaylarında kurulan kralık hem aşağı hem de yukarı krallıkları birleştirerek hanedanlar devrini başlatmıştır. Mitolojik bir kişilik olan Menes (Men) ve onu izleyen firavunların Büyük Tufan öncesi Ana Tanrıça kültüne yakın olduklarına dair oldukça fazla kanıt bulunmaktadır.

Ninhursag

Mısırda bilinen ilk büyük ilahi varlık ne kadar eski olduğu bilinmeyen Tanrıça Hathor karşımıza çıkar. Hathor aynı zamanda Sümer Ana Tanrıçası Ninmah (Ninhursag) ile büyük paralellikler gösterir. Her iki tanrıçada İnek simgesiyle betimlenir ve yaratıcı güçlere sahiptir. Ninmah olgun ve sakin bir karaktere sahipken Hathor, ateşli ve savaşçıl bir role bürünmüştür.

İ.Ö 3000 dolaylarında tarihlenen Narmer Plakasında ; üst bölümlerde köşelerde inek Tanrıça Hathor ‘un boynuzlu iki başı yer almaktadır. Gök katları dört tanedir ve tanrıça dört defa gösterilerek ufku çevrelediği anlatılmak istenmiştir.hathorun sembolü Sümerde evcilleştirilmiş bir inek değil bataklıklarda yaşayan yabani bir inektir. Bölgesel farklılık özünde aynıdır.

Namer

Namer plakasının her iki yüzünde yer alan kabartmada efsanevi kralın tanrıça Hathor’un desteğiyle iki ülkeye egemen olması betimlenir. Hothor incelemelerinde ikinci kişiliği Sekhmet’e dönüştüğü , Aslan tanrıçası halini alır. Bu kişiliği ile savaşçı ve kan dökücü bir kimlik kazanır. Yeniden Hathor kimliğine döndüğünde Ninmah’la paylaştığı çok özellik olmasına karşın şaşırtıcı biçimde İnanna ‘ya da benzediği görülür ; Onun kadar güzel, baştan çıkarıcıdır, tıpkı inanna gibi şaraba ve biraya bayılmakta , eğlenceyi çok sevmektedir.

Bu durumda hathorun hem Ninmah hem de İnanna gibi ilginç benzerliklere sahip olduğunu söyleyebiliriz. İnanna’ nın bilim ve sanatın gizli formülleri olan Me‘leri elde etmesi gibi o da Kozmik düzenin bilgeliğini simgeleyen Maat‘ın sahibidir. Maat , mitolojik olarak inek tanrıça Hathor kişiliğinde canlandırılan ilkedir. Ebedi dünyayı ayakta tutan bu ilke ; dünyada işlev sahibi olan analık gücüdür, gerçekleşen tanrıyı doğurur, hem de onun eylemiyle üretkenliğin meyvesini verir.

Maat

Sümer’ de Me , Mısır da Maat , İndüs’te Dharma olarak karşımıza çıkan kozmik düzen ve bilgeliğe ilişkin esas ve ilkeler her üç kültürde de Dişi sözcüklerdir. Mısır devleti Tufan sonrası ortaya çıkmış ve tanrıça kültü hala çok güçlüdür.

Birinci Krallık dönemindeki yaratıcı Tanrıça İlk Sekhmet kişiliğindeyken tanrı Ptah’ ın eşidir. Bu evlilikten Nefertum doğmuştur ki , Üçüncü hanedan dönemindeki efsanevi mimar İmhotep ile özdeşleştirilir. Zacharia Sitchin’e göre Ptah ve Enki aynı figürlerdir. Mitler karşılaştırılınca makul olarak görülebilir. Ancak Hathor bölgede Ptah ‘dan çok önce var olan bir kişiliktir ve tıpkı İnanna gibi kimliğinde özgürdür. İsmi , Hat ve Hor kelimelerinin birleşimi ile oluşur. Hat , ev yada ülke , Hor ise Horus’ tur, yani Osirisle İsis ‘in oğlu. Horus’un evi anlamına gelen ismi ortada daha Osiris-İsis kültü yokken Hathor’un Horusun annesi olarak düşünülür. Bu annelik biyolojik değil Kozmiktir .

Mısırdaki yaşanan ideolojik değişime paralel olarak Eski Krallık döneminde , muhtemelen dördüncü hanedan ile panteona İsis-osiris modelinin dahil edilmesiyle olay dahada ilginç bir hale gelir. Babası olmaksızın her gün güneşi kendi bünyesinde doğuran Hathor birden geri plana çekilerek , Horus’un soy ağacıyla ilgili en çok bildiğimiz farklı bir mit ortaya çıkar. Anne olarak İsis çıkmıştır ve kocası Osiris ‘in Seth tarafından parçalanmış bedenini bir araya getirerek ondan hhamile kalmış ve Horus’u doğurmuştur. Horus ve Hathor ilişkisinin koparılması İsis-Osiris modelinin ikamesini açıklamaya çalışmak oldukça zor olsada , İsis-Osiris _ Seth-Horus modeli ” göksel savaşın” fazlasıyla önemsendiğini ve yeniden yazıldığını gösterir. Savaşın bu Mısır versiyonunda Venüsün yerini belirlemek zordur. Seth ile Nibiru/Marduk birbirlerine yakın olabilirler , Seth doğu akdeniz kökenli olup Mısıra sonradan gelmiştir. Bu durumda doğulu Mezapotamyada yüceltilen onuncu gezegenin Seth ile paralel olması oldukça mantıklıdır. Osiris üzerindeki gizemse daha yoğundur , savaş sırasında hileyle öldürülmesinin ardından İsis ‘in çabalarıyla hayata döndürüldüğünde yeniden doğuşunu Orion takım yıldızlarında gerçekleştiren Osirisin hangi göksel durumda öldüğü ile ilgili Mısır kayıtları mevcut değildir. Savaşın diğer tarafı onuncu gezegense Venüs farklı bir yörüngede bulunması muhtemeldir. Seth (tezcatpolica gibi) onuncu gezegen yerini alır , Osiriste Venüs. Bu göksel senaryo ile ilgili Soochow Astronomi haritası son derece uyumludur. Bu haritada Venüs Siriusla birleşecek ölçüde farklı bir yörüngededir.

Soochow

Tanrıça İsis ‘in göksel karşılığı Sirius (Sothis) yıldızıdır. Büyük aşklarının mutlu birlikteliği Sirius ve Osirisi temsil eden gök cisminin buluşmasıyla mümkün olacaktır. Çin kaynaklarında görüldüğü üzere , Venüs eski dönemlerde ekliptik çemberini kesen bir yörünge izleyip Sirius

‘a doğru yaklaşır. Osirisin göksel karşılığının Venüs olması her şeyi daha anlamlı hale getirir. Büyük buluşma yaşanmadan Sethh ‘in Venüsü yörüngesinden fırlatarak uzaklara atması İsis ve Osirisi fiilen ayırır. Reenkarnasyon (Gezegen doğum) Osirisin , Orion takım yıldızında gerçekleşir. Artık Osiris ölümler dünyasındadır ve epliktiğin altında yer alan Orion ‘da yer alan ” Duat ” (Dwt) adlı tanrısal yerde yaşayacaktır. Bu fiziksel olarak İsisle bir daha asla buluşamayacak anlamında gelir. Sirius ve Orion arasındaki mesafe fiziksel bir engel olup onlar artık Metafizik olarak buluşacak, bedenleri yerine Ruhları birşecektir.

Mısırdaki kullanılan çok dereceli ökültizm işleri oldukça zorlaştırır. Bu derinlikteki bir ezoterik yaklaşım sadece Mısır’a özgüdür ve oldukça erken gelişmiştir. Göksel bağlantılar sonucunda ortaya çıkan iki nokta ; Horus ‘un kimliği ve Venüsün sabah yıldızı olarak yeniden ortaya çıkış formunun mitlerdeki karşılığı. Çoğu kez Güneş , “Ra-hor-akhti” adıyla İsis-Osiris mitinde nitelendirilir. ” Ufuktaki Ra ” anlamına gelen bu ad , Horus ‘uda Ra ile özdeşleştirir. İlk döneme ait mitlerde Hathor her sabah yeniden doğduğu ve akşamlarında yuttuğunu düşünürsek , bu durumda Horus güneş olur, Hathor ise bir babaya ihtiyaç duymaksızın bünyesinde her gün evren yaratan evren tanrıçası. Ancak mitler İsis-Osiris ile tekrar düzenlendiği vakit Horusun annesi İsis olacaktır. Hathor , Evren ana olarak Horus’u kendi bünyesinde yaratmıştır ama isis bunun için kocasının parçalanmış bedenini kullanmıştır. Yeni doğan varise Ra-hor-akhti adı verilir.

Horus – İsis – Osiris

Tüm bu karmaşalar tek bir anahtarla açılır ; Ufuktaki Ra , yani şafakla yükselmeye başlayan parlak gök cismi güneş değil , sabah yıldızı olarak yeni yörüngesindeki Venüs ‘tür. Çünkü Horus , babasının parçalarından onun yetki ve etkileriyle doğar. Bunun göksel karşılığı oldukça nettir ; Eski yörüngesinde Osiris olarak dolaşan Venüs’ün çarpışma sonrasında yok oluşunu takiben ölümler dünyasına gidişiyile paraleldir. Bu sürecin sonunda İsis onun parçalarını birleştirerek Horusu meydana getirmiştir. Horus , babası Osirisin bir parçasıdır.

Tüm bu göksel olaylar sonucunda hanedanlar döneminde mitler elden geçirilerek İsis-Osiris miti , ana-tanrıça kültürünün yerini almıştır, tıpkı göklerde olduğu gibi. Bundan böyle yeryüzünde ölen her firavun Osiris olarak göklere yükselecek, onun yerine geçecek oğlu ise Horus kimliği taşıyacaktır. Ölen baba Orion’da sonsuzluğa çekilecektir.

Venüse , geçiş yapan ya da Geçen yıldız denir ve balıkçıl kusuna çok benzeyen Bennu adlı kuşun başıyla simgelenirdi.Sonraları Horusun şahin başı verilmiş daha sonrada çift şahin başı verilerek hem akşam hem sabah yıldızı olduğunun bilindiği simgelenmiştir.

Tüm bu yoğun ezoterik bilgi konusunda okuyucu tatmin olmazsa konuyu bir başka yönden doğrulamak için Mısır Tipi Reenkarnasyonun sorgulanması konuya farklı bir açıklama getirir.

Eski krallık döneminin ezoterizm ve kült merkezi Heliopolis'tir. Büyüleyici bilgi ve felsefe merkezi olan bu şehir, iskenderin şehri işgali ile yunanlıları nasıl etkilediği bilinmektedir. Mısıra egemen olan teozofik çözümler buradaki astro-rahipler tarafından üretilerek geliştirilmiştir. Eski krallık döneminin resmi ideolojisini biçimlendiren Heliopolis'in tufan öncesi çağda "Horusun İzleyicileri" Şem-su-hor olarak adlandırılan yarı-tanrılar tarafından kurulduğuna inanılır. Mirası devralan kent rahipleri İsis-Osiris mitini şekillendirerek Mısıra yaymışlardır. Heliopolis rahipleri tarafından kaleme alınan metinlerin en önemlileri beşinci hanedan zamanında piramit odalarına yazılan "Piramit metinleri" adıyla bilinen kutsal metinlerdir. temel olarak bu metinler evrenin varoluşuna ilişkin ezoterik yaklaşımların anlatıldığı ilahi ve dualardır. Hermetik düşüncenin merkezine yine Heliopoliste raslarız. Bu metinlerde bolca Atum 'a övgüler ve bol miktarda Osiris' e ithaflar bulunur. Heliopolis'in mısır dilindeki adı Innu 'dur, Edfu metinlerinde bahsedilen ilahi şahinin konarak eski tanrıları yeniden canlandırdığı bir sütun bulunur. Ezoterik düşüncede çok temel bir yere sahip olduğu Bennu kuşunun bulunduğu bir sütundur.

Kökü Heliopolise ait olan Bennu kuşu , küllerinden yeniden doğan ünlü kuştur. Küllerinden yeniden doğmak Mısır'ın en temel düşünce sistemlerinde ölümsüzlüğün ve yeniden doğuşun simgesidir. Bennu' nun küllerinden kendi oğlunu yaratması Osiris'in parçalarından Horus'u dünyaya getirmesi temasıyla özdeştir. Bir çok yönüyle Quetzalcoatl mitiyle aynıdır. Daha çarpıcısı açıklaması ise bennu kuşunun astronomik anlamında yatar; küllerinden doğan efsanevi yaratığın göksel karşılığı Venüstür. Kutsal ateşte yandıktan sonra küllerinden yeniden doğup Heliopolise dönmesi bir çağın bitişi , yenisinin başlamasını simgeler.

Eski çağın biterek yenisinin başlamasıyla ilgili diğer bir nesne , Benben taşıdır. Söz konusu nesnenin hem mitolojik hemde astronomik net karşılıkları bulunur.

Benben Taşı (hanedan dönemi)

Benben göklerden gelen ve bu dünyaya ait olmayan tanrısal bir taştır , yani meteor taşı. Aynı zamanda Bennu kuşunun yeryüzüne düşen parçalarıdır. Demir içeren bu taş bazı yazarlar tarafından yıldız tapınımla ilişkilendirilsede bu henüz varsayım düzeyindedir. taşın orjinali piramit çağının çok öncesinde kaybolmuştur.Heliopolis rahipleri orjinal taşın yerine bir benzerini yaparak Heliopolis sütununa yerleştirmişlerdir. Bu taş mısırda bir çok yapı ve piramitlerde kullanılmıştır. Tüm piramitlerin tepesinde bulunan bu yeniden doğuşu simgeleyen taşın ölümsüzlüğü simgelemesi raslantı değildir.

Meteoroidlerin genellikle iki tür yapısının olduğu bilinir, Benben büyük olasılıkla demir içeren bir meteoroid olup Mısır dilindeki karşılığı bja sözcüğü demir anlamında Benbene atıfta bulunmak için kullanılır. Aynı zamanda tanrıların kemikleri olarak betimlenir.

Bütün bu ayrıntılarda ortaya çıkan kritik noktalar ; bennu kuşunun ölüp küllerinden doğması , Osiris ve oğlu Horusla ilişkilendirilmesi , yeniden doğumu gerçekleşen kuşun gökyüzünde venüsle özdeşleştirilmesi , bennu kuşunun parçalarının benben ile özdeşleştirilmesi , Benbenin tanrıların kemikleri olarak nitelendirilmesi İsis – Osiris mitine ait tüm verileri doğrular.

Ezoterik düşünce sistemi içerisinde şöyle şifrelenmiştir ; İsis (Sirius) , Osiris (Venüs) karı koca tanrılarıdır ve yetkiyi Seth (Marduk) ile paylaşırlar. Seth hakkına razı olmaz ve Osirisi parçalara ayırarak öldürür.İsis parçaları bir araya getirerek Osiristen hamile kalır, oğlu Horus ‘u doğurur. (Sabah yıldızı olarak venüs) tanrılar yönetim gücünü Horus’a verir, Seth gücünü yitirmemekle birlikte sürgüne gönderilir. Eski Mısırda Tanrıça Hathor merkezli kùltten İsis-Osiris mitine geçilmesi meksikada Quetzalcoatl-Tezcatpolica karşılığı ile bire bir örtüşür. Tüm göksel olgular iki farklı halkın anlatımlarında isimler farklı olarak aynıdır.

Venüs Niye Ters Döner

Posted: 26/07/2010 in Sıradışı

2

Güneş ve Ay’dan sonra en parlak gezegen olan venüsün diğer gezegenlerin aksine olarak doğudan batıya doğru dönmesi konusunda Üniversite Bilimi venüsün bir uyduya sahip olmamasından dolayı ters döndüğünü söyleyerek konuyu geçiştirmeye çalışır. Bu konuda fikir beyan edenler teori öne sürenleri “outsider” olarak nitelendirerek aforoz eder. İnsanoğluna yüzyıllar boyunca Dünyanın uydusunun Ay olduğunu söyleyen fakat Ay’ın dünyadan daha eski bir gezegen olduğunu gizleyen bu yapı gerçek astronomik bilgileri kendinde tutmak ister.

Kütle, boyut ve yoğunluk açısından dünyaya oldukça yakın değerler taşıyan bu gezegen yaşama olanak vermeyecek biçimde sıcak oluşu güneşe bizden daha yakın olmasından kaynaklanmaz. Güneşe ondan daha yakın olan Merkür bile Venüsün yanında serin bir gezegendir. Bunun sebebi venüsün bütün çevresinin yoğun ve kalın bir atmosfer tabakasıyla çevrili olmasıdır. En güçlü teleskoplarla bile yüzeyi görünmez. Bu kalın tabaka sera etkisi yaratarak ısıyı da içeride hapseder . Bu nedenle gezegende yüzey sıcaklığı 480 dereceyi bulmaktadır. Atmosferinde bulunan yoğun bulut tabakaları sanıldığı gibi yağmur bulutları değil hidroklorik asitle sülfirik asit karışımıdır.

Bu gezegenin yüzey incelemeleriyle ilgili olarak yapay uydulardan bize ulaşanlar hiç de azımsanmayacak nitelikte bilgilerdir. 1975 yılında Sovyetler tarafından yollanan Venera ilk

yüzey fotoğraflarını elde etmiştir. Bu fotoğraflar radarla tespit edilmiş olup bildiğimiz anlamda fotoğraflar değil radarla tespit edilmiş yüzey görüntüleridir.

Elde edilen verilere göre Venüs' te çok sayıda kıta (büyük) olduğu tespit edilmiştir. Yüzeyde sıradışı volkanik etkinlik olduğu , yüzeyin yüzde sekseninden fazlasının binlerce volkandan soğumuş ve katılmış lavdan düzlüklerle kaplı olduğu anlaşılmıştır.

Venüs'te diğer gezegenlerin hiç birine benzemeyen oldukça huzursuz bir Jeolojik yapı mevcuttur. Yakın zamanlarda Magellan uzay aracının gönderdiği daha net fotoğraflarda , çapları 40-50 km varan dev kraterler görülmektedir. Bunlar derin çatlaklarla birbirlerine bağlı durumdadır.

Carl Sagan Venüsle ilgili olarak , insanoğlunun batıl inançlarında , kültürlerinde ve efsanelerinde yaratmış olduğu cehennem denen yer betimlemesi ile benzer olduğunu vurgulamıştır.

Tüm bunların yanında Venüs'ün yörünge hareketleride oldukça ilginçtir. Her şeyden önce kendi ekseni etrafındaki dönme hızı Güneşin çevresindeki dönme hızından daha azdır. Ekseni etrafındaki bir turu 243 günde Güneş çevresindeki bir tam turunu 224 günde tamamlayan bu gezegenin bir günü bir yılından daha uzundur, diğer taraftan tüm gezegenlerin aksine doğudan batıya doğru döner.

Venüs'ün dünyaya yakın olmasına karşın olumsuz koşullarının sebebi bugüne kadar bulunamamış belkide üstü kapatılmak istenmiştir. Güneş sisteminde esaslı bir atmosfere sahip dört tane dev olmayan dünya vardır : Yer, Venüs, Mars ve Titan. Eğer Satürn'ün en büyük uydusu Titan'ı saymazsak Venüs üç gezegenden biridir. Bu atmosfer tabakasının dünyanın atmosferinden daha yoğun hale gelmesinin sebebi bulutların ne zaman ve neden ortaya çıktığı , bu bulutların su içermeyip atmosferde su olsa dahi bunun çok üst tabakalarda ve buhar halinde olabileceği düşünülür.

Diğer sıra dışı özellik gezegen yüzeyindeki çok sayıda iri krater ve derin çatlakların yanı sıra tüm hızıyla devam eden jeolojik aktivitedir. Genel bir ilke olarak yoğun volkanik aktivitenin gezegenlerin genç aşamalarında görülen bir durum olduğu söylenebilir. Laplace' nin klasik Nebula teorisine göre Güneş sisteminde merkeze yakın gezegenler , uzak olan gezegenlerden daha gençtir. Bu durumda Dünya'nın Mars'tan , Venüsünde Dünyadan daha genç olduğu söylenebilir. Ama çok yoğun aktiviteyi gerçekleştirebilecek kadar değil. Genel kurama göre gezegenler yaşlandıkça dıştan içe doğru soğuma ortaya çıkar ve kabuk giderek kalınlaşıp sertleşir . Bu yüzeyde homojen olmayacağı için , sıvı kısmın üzerinde kalan plakalar oluşur ve bunlar süreç içerisinde birbiriyle çarpışarak yüzeyde depremlere sebep olur, kimi noktalarda

büzüşerek yükselerek sıra dağları oluşturur. Yaşlanma sürdükçe kabuğun (Litosfer) sertleşip soğumasına paralel iç kısımdaki sıvıda yoğunlaşarak jeolojik etkinlikleri azaltır.

Venüs gezegenimizden daha genç bir gezegen olarak tanımlansa bile , durmak bilmeyen aktiviteyi açıklamak zordur. Venera ve Magellan uyduları sayesinde yüzeyin oldukça sert olduğu bilinmektedir ki, bu belirli yaşlanmayı gösterir. O halde jeolojik aktiviteyi o gezegenin yaşından bağımsız faktörlere ; mesela organik bileşimine ve yüzey ısısına bağlı olabileceği düşünülebilir. Laplace teorisine göre oldukça yaşlı gezegenlerden biri olması gereken Jüpiter 'in uydularından İo 'nun Güneş sistemi içerisinde volkanik açıdan en aktif gök cismi olduğu bilinmektedir.

İo 'nun yüzeyi bir çok kez kükürtlü lavlarla kaplanmıştır, uydunun içten dışa ısı akışı konusunda incelemeler sonucunda oldukça bilgi sahibi olunmuş, bu enerjinin sebebi hakkında yeterli radyoaktivite görünmediği ortaya çıkmıştır. Bunun yerine astronomlar , volkanik enerjinin kaynağının Jupiter 'in ve diğer uydularının İo üzerindeki çekimsel etkilerinden kaynaklanan gelgit sürtünmesi olduğunu öne sürmüşlerdir.

Öne sürülen bu teori Venüs içinde kabul edilebilir mi. ? Şuan itibariyle bunla ilgili hiç bir somut veri bulunmaz. Ama daha uzak geçmişlerde bugünkünden farklı bir yörüngede yken yaşadığı yakın geçişler ve olası uydu çarpışmaları sırasında oluşan olağan üstü çekim etkilerinin bugün gözlenen yoğun aktivitenin başlıca sebebi olduğunu söylemek pekte haksız bir düşünce olmaz.

Sahip olduğumuz bilgilere göre evrende en fazla bulunan maddenin hidrojen ,hemen ardından helyum gelmektedir. Oksijen ve karbon gibi yaşamsal elementler görece azdır. mağnezyum, demir, silisyum ve alüminyum gibi gezegenlerin katı yapıları içinde bulunan elementlere ise gazlara göre ender rastlarız. İç gezegenler olarak adlandırılan kütleleri küçük olan Merkür, Venüs ,Dünya ve Mars ağırlıklı olarak kaya ve metalleri içerir. Gezegenlerin güneşe olan uzaklıkları arttıkça ve kütleleler büyüdükçe yapılarında uçucu maddelerin daha çok arttığını görürüz. Jüpiter, Satürn, Neptün gibi gezegenler büyük oranda bu gazlardan oluşur. Venüs metal bir çekirdeğin üzerinde kayalık bir örtü ile oluşmuştur. Bu sıkı bağlantı sayesinde onları bir arada tutabilmek için yerçekimine ihtiyaç kalmaz.

Venüs yüzeyinin 480 derecelik bir ısıya sahip olması yüzeyin hemen altındaki kaya ve metalleri akkor haline getirmeye yeterli değildir. Ergime için gerekli ısı miktarı demir için 1535 derece , bakır 1083 , nikel 1445 , gümüş 960 derecede ergimeye başlar. Budurumda yüzey sıcaklığının küçük çatlak ve çöküntü yaratarak metalleri yumuşatma ihtimali yoktur. Yoğun mağma hareketinin kabuğun iç kısmından kaynaklandığı açıklaması dışında başka bir açıklama getiremeyiz.

O halde kabuğu sert metal ve kayalardan oluşmuş dünya boyutundaki bir gezegende yaşanan yoğun jeolojik aktivite , İo örneğinde olduğu gibi güçlü bir çekim etkisiyle açıklanabilir mi. ?

Böyle bir iddia için görünürde Güneş dışında bir gezegen yoktur. Ancak devasa kütlesiyle büyük bir çekim çekim gücüne sahip olsa bile Güneşin kabuğu katılmış bir gezegende böyle sıra dışı bir aktiviteye yol açacak oranda şiddetli bir etkiye sahip olması pek anlamlı gelmez, keza Merkür Güneşe daha yakındır. Dünya venüse göre biraz daha uzak mesafede olmakla birlikte Venüsünküne yakın bir etki almakta ve Dünya üzerindeki aktivitelerin güneş kaynaklı olmadığı bilinmektedir. Diğer bir konu Venüs milyonlarca yıldır bugünkü konumunda dönmekte ise güneşten aldığı yoğun etkiler ile denge noktasına çoktan gelmiş olması gerekir.

Durum böyle değilse ve Venüs bugünkü konumuna bir kaç bin yıl önce geldiyse. ?

Venüs yüzeyinde değişik tipte kraterler mevcuttur. Bunların bir çoğu kabuk hareketlerine bağlı olmakla birlikte büyük meteor çarpışmalarının izlerini gösteren kraterlerde mevcuttur. Bunlar geniş çaplı ve derin olmayan izlerdir. Uydumuz Ay'ın yüzeyinde de çarpışmalarla oluşmuş krater izlerine raslarız. Atmosferi olmadığı için Ay yüzeyi çarpışmalar karşısında koruma kalkansızdır. Venüs söz konusu olduğunda atmosfer kalkanının önemi artar ; dev meteoritlerin bu kalkanı aşarak yüzeye çarpabilmesi pek mümkün değildir. Olsa bile ender çarpışmalardır. Akla gelen soru bu kalkanın ne zaman oluştuğudur. ?

Dünyamıza çok büyük bir asteroid çarpsa dünya üzerinde yaşamın son buldurabilecek zincirleme etkiler yaratabileceği ve Venüsün bir kopyası olacağı bilimsel veriler ile sabittir. Venüsteki jeolojik aktivitelerin sebebi çarpışmaya bağlı zincirin bir sonucu olması oldukça yüksek bir ihtimaldir, kaldı ki böyle bir olaya somut kanıt getirilebilmesi imkansızdır.

Bilim dünyasının ısrarla görmeze getirdiği ve bundan bahseden kişiyi aforoz ettiği düşünce , bundan 7.300 yıl öncesine dek oldukça farklı ve geniş bir yörüngeye sahip , epliptikle çakışmayan ve 40 derecelik bir sapma gösteren ve konumu büyük ihtimalle Mars ve Jüpiter arasında bulunan ve bugün Asteroid kuşağı olarak bildiğimiz yerdeydi ve olasılıkla uydusuda mevcuttu.

İÖ 5310'da uzayın derinliklerinde çok uzun bir yörünge çizerek gelen ve Nibiru/Marduk/İxion olarak adlandırılan gezegenle tehlikeli bir yakın geçiş gerçekleştirdi. Bu geçiş sonrasında Venüsün tüm dengesi bozuldu. Bu yörünge geçişi sadece Venüsle ilgili kalmayıp , Merkür yapısını inceleyen bilim adamları milyonlarca yıl önce en az iki kez kendisi büyüklüğünde bir gök cismiyle çarpışma yaşadığını ve bu nedenle yüzeydeki metallerin çekirdeğe gömülerek

sıvı çekirdekten mahrum kaldığını düşünürler. Bu çarpışma için en uygun aday Nibiru/Marduk uydularından biri olduğu düşünülebilir.

Yine teorilere bağlı olarak Marduk'un uydularından biriyle Venüs' ün uydusu çarpıştı ve bu çarpışma sonrasında bugünkü Asteroid kuşağı meydana geldi. Görece büyük parçalarda Venüs yüzeyine düşerek gezegenin yörüngesinden çıkartarak içlere doğru itmiştir. Eski konumundayken büyük olasılıkla Mars atmosferi gibi ince ve seyreltik olan yüzeyi çarpışmanın etkisiyle bugünkü haline gelmiştir.

Diğer taraftan sistemin içlerinde yaşanan karmaşıklık nedeniyle Venüs önce Marsa yaklaşmış , ardından Dünya ile yakın geçiş yaparak insanoğlunun Venüs için Tüten Yıldız imgelemi oluşmuştur. Güneşinde yoğun bir etkisiyle gökyüzünde 2,000 yıl süren bu göksel savaş Dünya tarafından itilen ve Güneşe yakalanan Venüs , Merkür ve Dünya arasında bugünkü konumuna oturmuştur. Çarpmanın en büyük etkisi eski konumundan çıkmasıyla yaşanan gezegenin dönüş hareketlerinde yaşandı. Güneş sisteminin oluşumu sırasındaki saat yönündeki momentum kuralı bozmuştur.

Astronomlar Venüsün ters dönüşüyle ilgili olarak dev bir asteroid veya kuyruklu yıldız tarafından gezegene şiddetle çarpıldığı ve bu çarpma sırasında momentumun tersine döndüğünü söylerler. Bu felaketin yakın bir geçmişte değil milyarlarca yıl önce Güneş sisteminin ilk oluşumu sırasında olduğunu söyleyerek insanoğluna ait tüm bilginin somut gerçeklikten öte masa başında kuramsal olarak oluşturulmasına zemin hazırlarlar. Çarpışma fikri onlar için yabancı olmasada çarpışmanın zamanı yaşadığımız dünyada bir çok kuramsal bilginin değiştirilmesini gerektirmektedir. Venüse ait çarpışma izlerinin ise artık saklanamayacak kadar yakın geçmişte olduğu bir gerçektir.

Blog İndeks

Posted: 25/07/2010 in İndeks

0

Bilim ve Teknik Seçme Yazılar

1- Kuantum Kuramında Belirsizlik :

<http://neferkaminanu.wordpress.com/2009/11/16/kuantum-kuraminda-belirsizlik/>

2- $E=mc^2$: Kütleless Kütle : <http://neferkaminanu.wordpress.com/2009/12/12/emc2-kutlesiz-kutle/>

3- Yaşamın Kökeni : <http://neferkaminanu.wordpress.com/2009/12/13/yasamin-kokeni/>

4- Yaşamın Elementleri : <http://neferkaminanu.wordpress.com/2009/12/13/yasamin-elementleri/>

5- Yaşamın Kaynağı Uzaymı : <http://neferkaminanu.wordpress.com/2009/12/13/yasamin-kaynagi-uzaymi/>

6- Güneş'in Batmayacağı Gün : <http://neferkaminanu.wordpress.com/2009/12/16/gunes'in-batmayacagi-gun/>

7- Hattiler ve Evren : <http://neferkaminanu.wordpress.com/2009/12/17/hattiler-ve-evren/>

8- Rosetta Taşı : <http://neferkaminanu.wordpress.com/2009/12/17/rosetta-tasi/>

9- Sümerler – Uygarlığı Doğuran Halk :

<http://neferkaminanu.wordpress.com/2009/12/18/sumerler-uygarligi-doguran-halk/>

10- Sümer Silindir Mühürleri : <http://neferkaminanu.wordpress.com/2009/12/18/sumer-silindir-muhurleri/>

11- Izapa : Zamanın Başladığı Yer : <http://neferkaminanu.wordpress.com/2009/12/19/izapa-zamanin-basladigi-yer/>

12- Aztekler : Güneşin Çocukları : <http://neferkaminanu.wordpress.com/2009/12/21/aztekler-gunesin-cocuklari/>

13- Machu Picchu : İnkaların Kayıp Kenti :

<http://neferkaminanu.wordpress.com/2009/12/28/machu-picchu-inkalarin-kayip-kenti/>

14- Stonehenge – Neolitik Çağın Gizemli Taşları :

<http://neferkaminanu.wordpress.com/2010/04/16/stonehenge---neolitik-cagin-gizemli-taslari/>

15- İnsan Irkları : <http://neferkaminanu.wordpress.com/2010/04/30/insan-irklari/>

16- Evrenin Kaderi : <http://neferkaminanu.wordpress.com/2010/07/17/evrenin-kaderi/>
Semavi Öncesi

1- Gılgamış Destanı : <http://neferkaminanu.wordpress.com/2009/12/16/gilgamis-destani/>

2- Hermetik ve Sanskrit Öğretiler :

<http://neferkaminanu.wordpress.com/2009/11/18/hermetik-ve-sanskrit-ogretiler/>

3- Kabala : <http://neferkaminanu.wordpress.com/2009/11/18/kabala/>

Semavi Sonrası

1- Semavi Dinlerin Kaynağı Sümer :

<http://neferkaminanu.wordpress.com/2009/12/18/semavi-dinlerin-kaynagi-sumer/>

2- Sümer Dini ve Tek Tanrılı Dinlerin Karşılaştırması :

<http://neferkaminanu.wordpress.com/2009/12/18/sumer-dini-ve-tek-tanrili-dinlerin-karsilastirmasi/>

3- Seven Bir Fahişeyim Ben : <http://neferkaminanu.wordpress.com/2009/12/19/seven-bir-fahiseyim-ben/>

Sıradışı

1- 666 : <http://neferkaminanu.wordpress.com/2009/11/18/666/>

2- Çarpışan Dünyalar / Velikovsky :

<http://neferkaminanu.wordpress.com/2009/11/18/carpisan-dunyalar-velikovsky/>

3- Velikovsky'e göre Musa ve Firavunun Gerçek Hikâyesi :

<http://neferkaminanu.wordpress.com/2009/11/18/velikovsky'e-gore-musa-ve-firavunun-gercek-hikayesi/>

4- Evrim ve Homo Sapiens Çıkmazı : <http://neferkaminanu.wordpress.com/2009/11/18/evrim-ve-homo-sapiens-cikmazi/>

5- Dünya Dışı 223 Gen : <http://neferkaminanu.wordpress.com/2009/11/18/dunya-disi-223-gen/>

6- Güneşe Saldıran Alevler : <http://neferkaminanu.wordpress.com/2009/11/21/gunese-saldiran-alevler/>

7- Ramayana : <http://neferkaminanu.wordpress.com/2009/11/25/ramayana/>

8- Mahabharata : <http://neferkaminanu.wordpress.com/2009/11/27/mahabharata/>

9- Apache : <http://neferkaminanu.wordpress.com/2009/12/31/apache/>

10- Quetzalcoatı : Tüylü Yılan ve Ağlayan Tanrı :

<http://neferkaminanu.wordpress.com/2010/01/01/quetzalcoatı/>

11- Değişmeyen Tek Şey İslam Karşısındaki Cahilliktir :

<http://neferkaminanu.wordpress.com/2010/03/16/degismeyen-tek-sey-islam-karsisindaki-cahilliktir/>

12- Foton Kuşığı : Peygambersiz Burjuva Dini :

<http://neferkaminanu.wordpress.com/2010/06/02/foton-kusagi-peygambersiz-burjuva-dini/>

13- Gerçeği Bileceksiniz ve Gerçek Sizi Özgür Kılacak :

<http://neferkaminanu.wordpress.com/2010/06/07/gerceęi-bileceksiniz-ve-gercek-sizi-ozgur-kilacak/>

14- Uydurulan Din : Hristiyanlık :

<http://neferkaminanu.wordpress.com/2010/06/08/uydurulan-din-hristiyanlik/>

15- İsrail Ya da Göksel Hizmetkar Cinlerden Modern Şeytana :

<http://neferkaminanu.wordpress.com/2010/06/09/israil-ya-da-goksel-hizmetkar-cinlerden-modern-seytana/>

16- Mısır : Akla Gelmeyen Lanetleme :

<http://neferkaminanu.wordpress.com/2010/06/10/misir-akla-gelmeyen-lanetleme/>

17- Bilim Dışı Tarih : Mısırdaki Yahudi Varlığı :

<http://neferkaminanu.wordpress.com/2010/06/12/bilim-disi-tarih-misirda-yahudi-varligi/>

18- Günah Tohumları : <http://neferkaminanu.wordpress.com/2010/06/15/gunah-tohumlari/>

19- Bir Siyonist Politika : Aryan Irkı : <http://neferkaminanu.wordpress.com/2010/06/19/bir-siyonist-politika-aryan-irki/>

20- Engizisyon : <http://neferkaminanu.wordpress.com/2010/06/27/engizisyon/>

21- Kilise Üniversite İttifakı : <http://neferkaminanu.wordpress.com/2010/07/03/kilise-universite-ittifaki/>

22- Venüs Niye Ters Döner : <http://neferkaminanu.wordpress.com/2010/07/26/venus-niye-ters-doner/>

23- Tanrılar Savaşırken : Osiris (Venüs) – Seth (Marduk) :

<http://neferkaminanu.wordpress.com/2010/07/30/tanrilar-savasirken-osiris-venus-seth-marduk/>

Yasak Arkeoloji

1- Tanrıların Çobanı : <http://neferkaminanu.wordpress.com/2009/11/24/tanrilarin-cobani/>

2- Arkeoastronomi : <http://neferkaminanu.wordpress.com/2009/12/01/arkeoastronomi/>

3- Teotihuacan : <http://neferkaminanu.wordpress.com/2009/12/20/teotihuacan/>

4- Tiahuanaco : <http://neferkaminanu.wordpress.com/2009/12/20/tiahuanaco/>

5- Tarih Türklerle Başlar : <http://neferkaminanu.wordpress.com/2010/01/06/tarih-turklerle-baslar/>

6- Beyaz Piramitler – Xian: <http://neferkaminanu.wordpress.com/2010/01/07/beyaz-piramitler---xian/>

7- Yonaguni – Size Öğretilenlerin Hepsi Yalandı :

<http://neferkaminanu.wordpress.com/2010/04/11/yonaguni---size-ogretilenlerin-hepsi-yalandi/>

8- Deforme Eski Kafatasları: <http://neferkaminanu.wordpress.com/2010/04/13/deforme-eski-kafataslari/>

9- Yıldız Çocuk Projesi : <http://neferkaminanu.wordpress.com/2010/04/20/yildiz-cocuk-projesi/>

10- Göklerin Krallığı : <http://neferkaminanu.wordpress.com/2010/04/29/goklerin-kralligi/>
Evrenin Kaderi

Posted: 17/07/2010 in Bilim ve Teknik Seçme

2

Kozmoloji, belki de yerleşik kuramların hiçbir yerde görülmediği sıklıkta yıkıldığı bir bilim dalı. Çağlar boyu, dünyamızda gezginlerin ayaklarının bastığı yerle sınırlı olan evren, düz bir

tepsi olarak betimlenmiş. Zamanın tartışmaları , tepsinin genişliği ya da nerede, dev bir kaplumbağanın mı yoksa güçlü bir yarı tanrının sırtında mı durduğu üzerinde odaklanmış. Gözlemler için optik ve mekanik, sonuçlarının yorumlanması için de matematiksel araçlar geliştikçe kuramlarda ilerlemiş. Bir türlü rahat durmayan tepsinin yerini, değişik hızlarda Dünya'nın çevresinde dönen, iç içe geçmiş küreler almış. Daha sonra küreler durmuş , gezegenimiz ve kardeşleri hareketlenmiş. Sürekli gelişen, yenilenen teknoloji, evrenin sınırlarını da genişletmiş. Önce ufuk çizgisi, sonra okyanus, sonra yerküremiz, daha sonra bir takım küreleri çevreleyen ve üzerindeki deliklerden ışık sızdıran daha büyük bir küre olarak canlandırılan evrenin boyutları, 20. yüzyıla gelindiğinde bir gökadamın (Samanyolu) boyutlarına kadar genişlemiş.

Teknolojik ilerlemelerin baş döndürücü bir hız kazandığı 20. yüzyılda evren modellerinin değişimide benzer bir hız kazanmış. Ahenkli, uyumlu bir evren düşüncesi terk edilmiş, çalkantılı bir kaos kuramlara egemen olmuş. Değişmeyen boyutlarda, hareketsiz bir evren düşüncesi de yerini giderek genişleyen bir evrene bırakmış. Önceleri bir başlangıç ve son gerekmeyen, kendiliğinden ortaya çıkan parçacıkların katılımıyla sürekli olarak genişleyen bir evren düşüncesi modayken, sonra insan aklının canlandırmakta güçlük çektiği şiddette bir patlamayla, sonsuz yoğunlukta ve sıcaklıkta bir enerji zerreciğinden ortaya çıkan yaklaşık 12 milyar ışık yılı çapında bir küre düşüncesine gelinmiş. Günümüzün gözlem araçları artık neredeyse evrenin sınırlarına varan uzaklıkları görebiliyor. Hem yerde, hem uzayda gelişkin teknolojiye ve yaratıcı tasarımda gözlem araçları, ufukumuzu sürekli genişletiyor. Üstelik artık evrende yalnızca görmeye alıştığımız cisimleri görmekle kalmıyoruz. Yerdeki, uzaydaki teleskoplar, gözlerimizin algılayabildiği optik ışıkta seçilebilen gökcisimlerinin üzerine, x-ışınlarıyla, gama ışınlarıyla görülebilen cisimleri de ekliyor. Ortaya çıkan tablo çok daha zengin, hareketli ve karmaşık bir tablo. O derece de yanıltıcı. Ufkumuz genişledikçe evren yeni boyutlar kazanıyor. Gerçeği görebildiğimizle tanımlamaya alışmışız. Bu nedenle çoğumuz için evren deyince aklımıza gelen, bir büyük boşluk içinde görebildiğimiz, ışık saçan cisimlerin oluşturduğu bir yapı. İçinde parçacık çiftlerinin sürekli olarak ortaya çıkıp yok olduğu boşluğun da evrenin bir parçası, hatta daha önemli bir parçası olduğu, yeni farkına varılmaya başlanan ve kavranması çok da kolay olmayan bir gerçek.

Sistemli gözlemler, kendi çevrelerinde dönerken en dış konumlardaki yıldızların uzaya fırlamaması için gökadalardan ışımaya yapmadığı için görünmeyen bir karanlık madde ile çevrili olduklarını ortaya koydu. Bu karanlık maddenin ölü yıldızlar, yıldız olabilecek kadar büyümemiş gaz küreleri, irili ufaklı gezegenler ve karadelikler gibi tanıdığımız (baryonik) maddeden mi oluştuğunu , yoksa bilmediğimiz, tanımadığımız madde ile de çok zayıf biçimde etkilendiği için farkına varamadığımız gizemli parçacıklardan mı oluştuğu hala tartışmalı. Kesin olansa, tanıdığımız (baryonik) maddenin, evrendeki tüm maddenin yalnızca

yüzde dördünü oluşturduğu , karanlık maddeninse bunun sekiz katı olduğu. (Bkz: TÜBİTAK Bilim ve Teknik Dergisi, Sayı 403, Haziran 2001, S.14).

Bu saptama ortaya yeni bir sorun çıkartıyor. Işıklı ya da karanlık, toplam madde evrendeki enerjinin üçte birinden biraz daha fazlasını oluşturuyorsa, evrenin geri kalanı neden oluşuyor. Bunun enerji olduğu konusunda kuşku yok. Bu kez tartışılmalı olansa, ne tür bir enerji olduğu ve ne gibi özelliklere sahip olduğu. O halde şimdi nerede duruyoruz? Gördük ki atalarımızın başlarının üzerindeki ışıklı kubbenin gizlerini çözmeye, kaderini öğrenmeye çalışmalarından bu yana evren kavrayışımızda köklü değişiklikler meydana geldi. Kuramlarımız, deneylerin ve gözlemlerin sınavıyla evrim geçirdi. Bugün elbette geçmişe göre çok daha fazla bilgiye sahibiz . Ama bilinçli ilk insanların sordukları temel sorulara hala yanıt verebilmiş değiliz: Evren neden ve nasıl ortaya çıktı, neden yapılı ve sonu nasıl olacak? Bunun nedeni erimleri ve güçleri giderek gelişen teknoloji harikası gözlem araçlarının , bazı sorulara yanıt getirirken, yanıtlanması gereken pek çok başka soruyu da ortaya çıkartmaları. Ancak öyle görünüyor ki, bugün en azından bazı önemli yanıtlara, her zaman olduğundan daha yakın duruyoruz.

MAP'ın oluşturulması beklenen kozmik fon ışınımının haritası , COBE'nin haritalarından 1000 kat daha ayrıntılı olacak.

Son derece duyarlı algılayıcılarla donatılmış yeni araçlar, evrenin göğe yazdığı mesajı okuyup bize iletmek üzere uzayın derinliklerinde yol alırken, daha da gelişkin yenileri büyük laboratuvarlarda ya da tasarımcıların kafalarında biçimleniyor. Bilim dünyasında bir heyecan fırtınası esiyor. Genel beklenti, evrenin geçmişi, bugünü ve geleceği konusundaki tartışmalara son noktayı koyacak bilgilerin 5-10 sene içinde elimize ulaşacağı merkezinde. Bu araçlardan biri yola çıktı bile. Geçtiğimiz 30 Haziran günü, ABD'nin Kennedy Uzay Üssü'nden havalanan bir roket, üçüncü kademesindeki değerli kargoyu gezegenimizin kütleçekiminin yakın erimi dışında , aracın bundan sonra kendi başına katedeceği yolun başındaki bir noktaya bıraktı. Fırlatılış , kozmologlar topluluğuyla bilimsel gelişmeleri izleyen sınırlı bir aydın kitlesinin dışında ne ülkemizde ne de dünyada hak ettiği ilgiyi uyandıramadı . Aracın yolu uzun ve işi kolay değil. Ama görevini tamamlayıp derlediği bilgileri ilettiğinde, daha doğrusu bu bilgilerin yeryüzündeki araştırmacılarca değerlendirilmesi tamamlandığında , evren sırlarının büyükçe bir bölümünü, bunları öğrenmek için binyıllarca çaba gösteren akıllı varlıklara teslim etmiş olacak. Bilim adamlarına göre insanlık bu sırlara hiç bu kadar yakın olmamıştı.

Ve şimdiye kadar hiçbir araç evrenin mesajını okuma sorumluluğunu tek başına üstlenmemişti. Aracın adı, Mikrodalga Anisotropi Sondası (Microwave Anisotropy Probe – MAP). Görevi, mikrodalga fon ışınımındaki düzensizlikleri olabildiğince duyarlı bir biçimde

belirlemek. Mikrodalga Fon ışınımı (Cosmic Microwave Background Radiation – CMBR) evrenin “gözünü açtığı ” anın bir fotoğrafı. Bundan yaklaşık 15 milyar yıl öncesinde evrende varolan koşulları gösteren bir fosil ışınım. Büyük Patlama’dan 300 000 yıl sonra sıcak madde ve ışınım çorbası yeterince soğuyunca atom çekirdekleri o zamana kadar serbest dolaşan elektronları yakalayıp yörüngeye hapsettiler. Böylelikle ışık fotonları yollarına çıkıp saçılmalarına yol açan elektronlardan kurtuldukları için evren ilk kez ışığa geçirgen hale geldi ve giderek yıldız ve gökadalara dolarak bugünkü görünümünü aldı. İşte mikrodalga fon ışınımı , bu şeffaflaşma anının, daha doğrusu evrenin perdelerini açmasından hemen öncesindeki durumunun bir fotoğrafı. Evren Büyük Patlama’nın verdiği itmeyle genişlemesini sürdürdükçe, “kozmetik kırmızıya kayma” denen bir süreçle gama ışınımı zamanla elektromanyetik tayfin mikrodalga bölgesine kadar kayıyor ve uzayın her yanını dolduran ve 2.7 kelvin (Yaklaşık – 270°C) sıcaklığa karşılık gelen zayıf bir ışınım olarak kendini belli ediyor. Bu ışınımın farkına ilk olarak, 1963 yılında yeni bir radyoteleskopu denerken sürekli ortaya çıkan bir parazitin ne olabileceğini araştıran Arno Penzias ve Robert Wilson adlı iki fizikçi vardı. Bu ışınımın , Büyük Patlama’nın geçerliliği konusundaki tartışmalara son noktayı koymakla birlikte, verdiği asıl mesajın anlaşılabilmesi için çeyrek yüzyıl daha geçmesi gerekti. 1989 yılında COBE uydusunun, evrenin her yanını dolduran ve son derece düzgün görünen bu ışınım içinde, son derece küçük ısı farklılıkları belirlemesiyle bilim dünyasında yer yerinden oynadı . Böylelikle Büyük Patlama’nın geçerliliği kanıtlanmış oluyordu. Çünkü her tarafı aynı yoğunlukta olan bir evrende bugün gördüğümüz yıldızlar, gökadalara ve gökada kümeleri olamayacağına göre, bunların varlığı , evrenin ilk anlarındaki bu çok küçük yoğunluk farklarıyla açıklanabiliyordu.

Başlangıçta kütleçekiminin etkisiyle çok küçük topaklanmalar halinde kendini gösteren bu eflitsizlik, evren genişledikçe gördüğümüz büyük ölçeklere taşınmıştı. COBE önemli bir soruyu yanıtlanmış oluyordu, ama önemli bazı başka sorular da askıda kalmıştı . Çünkü Büyük Patlama tek başına evrenin bugünkü görünümünü açıklamakta yetersiz kalıyordu. Başlıca sorun şuydu: Fon ışınımının içinde COBE’nin bulduğu ,derecenin yüz binde biri ölçeğindeki farklılıklara karşın evren her yanında büyük ölçüde homojen. Yani içeriği harmanlanmış gibi aşağı yukarı aynı bileşim ve yapıda. Bunu açıklamaksa Büyük Patlama’yla mümkün değil. Büyük Patlama’nın ne zaman meydana geldiği konusunda tam bir düşünce birliğide yok. Ama evrenin yaşının 15 milyar yıl olduğunu düşünen kozmologlar çoğunlukta. Bu durumda, kütleçekimin genişlemeyi bir ölçüde frenlediğini de varsayarak, evrenin bir uçtan ötekine en az 24 milyar ışık yılı olması gerek (bir ışık yılı , boşluktaki hız saniyede 300 000 km olan ışığın bir yılda aldığı yol, yaklaşık 10 trilyon km). O halde maddenin, ısının ya da ışığın evrenin birer ucunda bulunan gökadalara ulaşip onları “harmanlamak” yani benzer yapı ve yoğunluğa kavuşturmaya yetecek vakti olmamış demektir. Büyük Patlama modeli, evrenin ilk anlarında ortaya çıkan ve daha sonra gökada kümeleri gibi yapılara kadar büyüyecek olan yoğunluk dalgalamalarını açıklamakta da

zorlanıyordu. Bir başka sorun, evrenin kritik genişleme hızını, bir başka deyişle kütleçekiminin etkisini ancak geçebilecek bir genişleme hızını nasıl tutturduğuydu. Çünkü bu duyarlı dengenin daha altında bir genişleme hız, evrenin hemen tekrar kendi üzerine çökmesine yol açacak, daha hızlı bir genişleme de evrenin bugün tümüyle maddeden yoksun görünmesine yol açacaktı. Aslında son derece başarılı bir kuram olan Büyük Patlama'nın bu eksiklikleri, 1980'li yılların başlarında Alan Guth, Katsuhiko Sato, Andrei Linde, Andreas Albrecht ve Paul Steinhardt'ın ortaya attıkları “Şişme” kuramıyla bir ölçüde giderildi. Bu kuram, evrenin Büyük Patlama'dan çok kısa bir süre, 10-38 saniye geçmişken, gene saniyenin çok kısa kesirleri süresince muazzam bir genişleme geçirdiğini kabul eder. Şişme, bu çok kısa süre içinde giderek hızlanarak ışık hızının da geçen bir genişleme. Şişme, evrenin düz (flat) görünümünü de başarıyla açıklayan bir kuram. Evrenin başlangıçtaki biçimi ne olursa olsun, Şişme evrene çok büyük bir genişlik sağlıyor ve büyük kısmını gözlem alanının dışına taşıyor.

Görebildiğimiz küçük bölümü de bize son derece düz görünüyor. Tıpkı kısa uzaklıklarda Dünya'nın da tepsiyi andırır bir düzlükte görülebilmesi gibi. Burada vurgulanması gereken bir nokta, sınırları Şişme süreciyle çok ötelere taşınmış olan “gerçek evren” ile, Şişmenin durmasından sonra, yeniden baskınlık kazanan, ama ancak ışık hızında (aslında kütleçekim etkisiyle biraz daha yavaş) genişleyen bir “görünür evren” in var olduğu. Görünür evren denmesinin nedeni, ışığın henüz varabilmiş olduğu noktalarla sınırlı olması.

Şişme kuramına göre başlangıçta varolan çok küçük enerji topaklanmaları, ya da “gökada çekirdekleri” ani şişme süreci içinde ışığı geride bırakarak birbirlerinden hızla uzaklaştıkları için teması yitirmiş oluyorlar. Ama bundan önce birbirleriyle temas haline oldukları için harmanlama iflemi gerçekleştirilmiş durumda. Şişme durduktan sonra geride kalmış olan ışık yavaş yavaş gökadalara yakalayıp geçmeye başlıyor. Dolayısıyla uzak gökadalarda arasındaki temas yeniden kuruluyor. “Görünür evren” genişlemesini sürdürdükçe bundan milyarlarca yıl sonra, şişmeyle birbirinden ayrılıp “gerçek evren”in sınırlarına dağılmış olan gökadalarda birbirleriyle yeniden temasa geçecekler; yani birbirlerini görmeye başlayacaklar. Evrenin kaderiyle ilgili hayati bir parametre, kozmologlarca Ω (omega) diye adlandırılan parametre. Bu, kütleçekim enerjisinin kinetik enerjiye, yani evren genişledikçe maddenin hareketinde saklanan enerjiye olan oranı. Bu da evrendeki madde yoğunluğuyla yakından ilgili. Madde ne kadar yoğunsa bu kütleçekimin o ölçüde yüksek değerde olmasını sağladığından, daha yüksek değerde bir Ω anlamına geliyor. Bu değer 1'de sabitlenir. Aksi takdirde, potansiyel ya da kinetik enerjiden birinin üstün gelmesi durumuna bağlı olarak hızla azalır, ya da çoğalır. Oysa bakıyoruz başlangıçtan 15 milyar yıl sonra bile Ω 'nın değeri 0 ya da sonsuz değil. O halde başlangıçta 1 ya da buna çok yakın olmalıydı. Yani evrenin genişlemesi kritik hızda gerçekleşmiş olmalıydı.

Evrende şişmeden kaynaklanan kütleçekim dalgaları

Kuram ve evrenin düz geometrisi 20 yıl kadar büyük bir uyum içinde gitti. Ancak son birkaç yıl içinde uzak bazı süpernovalar üzerinde yürütülen çokdikkatli gözlemler, evrenin giderek hızlanan bir biçimde genişlediğini gösteriyor. Bu da kütleçekiminin genişlemeyi frenleyebilecek bir değerin çok altında kaldığının işareti. Bu durumda, maddenin yoğunluğu sanılanın epey altında. Aslında yeni hesaplar, nötrinoların sanılanın tersine kütle sahibi olmalarının anlaşılmasına karşın, Ω değerinin yaklaşık 0.3 olması gerektiğini ortaya koyuyor. Bu ise evrenin düz değil, bükülmüş hatta açık olması anlamını taşıyor. O halde bu çelişki nasıl giderilecek. Şişme kuramı geçersiz mi? Değil! Bu olasılığı araştıran kozmolog ve gökbilimciler, geçtiğimiz yıllarda Antarktika ve ABD üzerinde kuru, bulutsuz bölgelerde balonlarla atmosferin üst tabakalarına çıkardıkları teleskoplarla evrenin mesajındaki küçük yazıları da okumaya çalıştılar. Gerçi COBE uydusunun ışınım üzerinde okuduğu sıcaklık farkları kesindi, ama COBE, bir anlamda miyoptu. Fon ışınımı üzerinde ancak çok büyük yapıları görebiliyordu. BOOMERANG ve MAXIMA balon teleskoplarıyla, ve daha sonra gene Antarktika'daki DASI deneyiyle çok daha duyarlı ölçümler yapıldı. Fon ışınımı içinde bir derecenin bir milyonda biri mertebesinde yoğunluk farkları belirlendi. Bu yoğunluk farkları, şişmenin doğrudan bir kanıtı. Kendini basınç (yani ses dalgaları biçiminde ortaya koyan) bu yoğunluk farkları, Büyük Patlama'nın hemen ardından saniyenin son derece küçük kesirleri içinde gerçekleşip sone eren şişme sürecinin ortamdaki kuantumdalgalanmalarını büyük ölçeklere taşınmasıyla oluşmuş. Ancak şişme kuramının kesin olarak kanıtlanabilmesi için, ses dalgalarının tepe noktalarının harmonik bir biçimde dizilmesi ve önce büyük, sonra küçük ve dahasonra ikinciden az daha büyük tepe noktalarının sıralanması gerekiyor. Bu tepe noktaları nasıl ortaya çıkıyor? Büyük Patlama'nın hemen ardından, daha şişme başlamadan önce evreni dolduran parçacık ve radyasyon çorbası içinde kuantum dalgalanmalar, sanal parçacık çiftleri yaratıyor. Buparçacık ve anti-parçacıklardan oluşan bu çiftler ancak çok kısa bir süre varolduktan sonra birbirlerini yok ediyorlar. Ancak şişme ile birlikte evrenin muazzam bir hızla genişlemesi, bu çiftlerdeki parçacıkların birbirlerini yok edemeyecek kadar uzaklaşmalarına neden oluyor. Birbirlerinden ayrılan sanal parçacıklar, gerçek parçacıklar haline dönüşmüş oluyorlar. Şişme kuramına göre parçacıkların bu yolla kararlı hale dönüşmesi büyük bir enerjinin serbest kalmasını sağlıyor. Bu enerji evreni dolduran madde ve ışınım çorbası içinde basınç dalgaları oluşmasına yol açıyor. Madde, kütleçekimin sıkıştırması ve ışınımın itmesiarasında salınıyor. BOOMERANG, MAXIMA ve DASI deneylerinin sağladığı verilerin dikkatle incelenmesi, kuramcıların öngördüğü birinci ve ikincitepe noktalarının varlığını kesine yakın biçimde ortaya koyduysa da üçüncünoktanın varlığı konusunda tereddütler var. Deney sonuçları her ne kadar önemliyse de, tam olarak aranan kesinlikte değil. Teleskopların kozmik mikrodalga fonda belirlediği sıcaklık farkları, aslında fon üzerindeki yapıların büyüklüklerine karşılık geliyor. Ancak, 37 kilometre

yükseklikteki bir balondan sarkan bir teleskopun tam olarak nereye baktığını yeterli kesinlikte belirleyebilmek güç.

Bir sorun da, yerden gözlem yapan araçlar için söz konusu. Bunlar yalnızca atmosfer örtüsünün altından bakmak zorunda kalmıyorlar. Aynı zamanda gözlemlerini, ölçmeye çalıştıkları 0.0001-kelvin mertebesindeki ısı farklarından yüzlerce kez daha sıcak bir gezegen üzerinde yapmak zorundalar.

Olası evren geometrileri . İvmelenmiş genişleme, her noktası eyer biçimli karmaşık bir matematik manifoldunu gerektiriyor. Hiperbolik uzay, karşı kenarları birbiriyle ilintili bir sekizgen tarafından oluşturulur. Topolojik olarak açık uzay çift delikli bir çöreğe benzer.

Sonlu evren modelleri,

küre yerine üç boyutlu bir torus biçimi alabilir. Kırmızı gökadamdaki insanlar için uzay sonsuz görünür. Çünkü, görüş hatları hiçbir zaman kesilmez

İşte MAP uzay aracının misyonu, bu sınırlamaların üzerine çıkıp deney sonuçları ve doğrulanan kuram üzerindeki kuşkuları ortadan kaldırmak. Yaklaşık 95 milyon dolar değerinde ve 800 kg ağırlığındaki aracın biravantajı da dünyanın gürültüsünden patirtısından uzak bir köşede gözlemlerini gerçekleştirme olanağı. Bunun için araç, ay çevresinde bir iki elips çizdikten sonra aldığı kütleçekim ivmesiyle Güneş'in ters tarafında Dünya'ya 1.5 milyon km uzaklıkta bulunan ve 2. Lagrange noktası (L2) diye tanımlanan bir noktaya gidecek. Burada Güneş ile Dünya'nın çekim güçlerinin toplamı, Dünya ile birlikte Güneş çevresinde dolanmak için gereken kuvvete eşit. Bu nedenle araç, 2 yıllık görevi sırasında yakıtı hemen hemen hiç gereksinme duymadan L2 noktası çevresinde dolanıp gözlem yapacak. Bir Güneş kalkanı aracı Güneş, Dünya ve Ay'dan koruyacak. Aracın Güneş'le olan açısı sabit kalacağından ısınması da söz konusu olmayacak. MAP'ın gözlemlerinin çok önemli bir özelliği de , kendisinden önceki gözlemler gibi göğün küçük bölgelerini değil, L2 çevresinde 6 ay sürecek her turu boyunca tüm gökyüzünü tarayacak olması. Araç, Samanyolu'ndan gelen ve manyetik alanlar, gaz ve toz bulutları içinde dönen elektronlardan kaynaklanan "yerel mikrodalga ışınımı"ni süzecek aygıtlarla da donatılmış durumda. Sonuçta, mikrodalga fon ışınımında bir derecenin 20 milyonda biri hassaslıkta ölçümler yapabilecek olan MAP, evrenin geçmişi ve geleceği konusundaki öngörülerini sağlamlaştıracak ya daçürütecek. Ama şişme kuramının nihai sınavı, 2007 yılında Avrupa Uzay Ajansı' nca hazırlanmakta olan Planck uydusunun fırlatılmasıyla gerçeklefecek. Çünkü Planck'ta kozmik fon ışınımının kutuplanmasını ölçecek aygıtlar bulunacak. Planck'ın arayacağı sinyal, fon ışınımındaki fotonların bazılarında görülebilecek özel bir sarmal kutuplanma biçimi olacak. Bu, şişme kuramının öngördüğü kütleçekim dalgalarının bir imzası demek. Kütleçekim dalgalarında şişmenin kuantum dalgalanmalarını büyük ölçeğe taşımasının bir ürünü. Tıpkı öteki sanal parçacık çiftlerine yaptığı gibi şişmenin muazzam hızı, kütleçekim

kuvvetini taşıdığına inanılan gravitonları ve karşı parçacıkları olan antigravitonları birbirinden ayırıyor ve bunları gerçek parçacıklara dönüştürüyor. Ortaya çıkan enerji, çok geniş bir yelpazede yer alan ve en şiddetlilerinin dalga boyları, evrenin çapına eşit olan kütleçekim dalgaları yaratıyor. Kozmik fondaki mikrodalga ışımının dalga boyları, genellikle 2 mm ile 5mm arasındadır. Buna karşılık şişmeden kaynaklanan gravitonların dalga boyları çok daha geniş bir aralığı kapsıyor: 1cm ile 1023 km. Yani 100 milyarkere trilyon km. kadar!...Bu kütleçekim dalgaları nasıl bulunacak? Bunlar, içinden geçtikleri uzay zamanda sündürme ve büzme biçiminde ortaya çıkan salınımlar yaratırlar. Bu salınım da uzay araçlarına yerleştirilmiş ve ağırlıksız ortamda boşlukta asılı duran bir dizi ağırlıkta küçük hareketlere yol açabilir. (Kütleçekim dalgaları için bkz: TÜBİTAK Bilim ve Teknik, Kütleçekim Dalgaları Peşinde, Sayı 395, Ekim 200 s.20-23). Gravitonlar datıpkı öteki parçacıklar gibi bilgi ve enerji taşıyabildiklerinden, kütleçekim dalgalarının belirlenmesi, Büyük Patlama'nın ilk anını görebileceğimiz anlamına geliyor. Oysa Büyük Patlama fotonları, evreni 300 000 yıl süreyle dolduran madde ışınım plazması tarafından sürekli saçıldığından, evrenin şeffaf hale gelmesinden önceki tarihi konusunda doğrudan veri elde etmem mümkün olamıyordu. Önümüzdeki on yıl içinde evrenin ilk anlarının resmini de çekme olasılığı, bilim topluluğunda kendi kütleçekim dalgalarını yaymaya başlamış bulunuyor. Şişme kuramının, oluşturması gereken kritik yoğunlukta düz evren ile, kritik yoğunluğun ancak üçte birine sahip olduğunu gördüğümüz, dolayısıyla da bükülmüş, hatta açık olması gereken evren arasındaki tutarsızlığa az önce değinilmişti. Ama şişme kuramının da bu gözlem kuram tutarsızlığını açıklamak için feda edilebilecek, geçersiz sayılabilecek bir şey olmadığını gördük. Zaten bu, Büyük Patlama'nın değinilen eksikliklerini giderebilecek bir başka kuram gerektirir ki, böyle bir kurama şimdilik sahip değiliz. Ama burada imdada başka bir gözlem yetişiyor: Uzak süpernova gözlemlerinin ortaya koyduğu, evrenin giderek ivmelenen genişlemesi. Böyle bir genişleme, kütleçekime baskın çıkacak itici bir kozmolojik sabit ya da değişik türden bir boşluk enerjisinin varlığına gerektiriyor. Kuramcılar bu boşluk enerjisinin, kütleçekimine ters bir kuvvet etkisi yapıyor gibi davransa da aslında bir tür madde gibi davranarak evreni sıradan maddenin yaptığı gibi bükme eğilimi taşıdığını öne sürüyorlar. Böyle olunca birbirine ters iki eğilimin etkileşmesi sonucu evren yeniden düzleşiyor ve şişme kuramıyla gözlemler arasındaki uyumsuzluk ortadan kalkıyor. Gariptir ki, kuramın tam da gereksinim duyduğu anda gözlemler imdada yetişiyor. Geçtiğimiz Nisan ayında Hubble Uzay Teleskopu'nun 11 milyar ışık yılı uzaklıkta bir gökadamada meydana gelen bir Tip Ia süpernova patlamasının solgun ışığı, evrenin hızlanan bir biçimde genişlediğini ortaya koydu. Tip Ia süpernovaları, dev yıldızların ömrünü noktalayan öteki türden süpernovaların tersine, yaklaşık Güneş kütleesindeki yıldızların bir ürünü. Güneş benzeri yıldızlar, ömürlerini daha sakin bir biçimde sona erdiriyorlar. Merkezdeki yakıtı tükenince şişip kırmızı dev haline gelen yıldız, dış katmanlarını yavaşça uzaya salıyor ve yıldızın sıkışmış, sıcak merkezi ortaya çıkıyor. Yaklaşık Dünya büyüklüğündeki bu "beyaz cüce" giderek soğuyor ve gözden kayboluyor. Ancak ikili sistemlerde beyaz cüceler bazen

eşlerinden gaz çalıyorlar. Üzerine çöken gaz nedeniyle kütlesi 1.4 Güneş kütlesini aşan bir beyaz cüce, Tip Ia süpernova patlamasıyla yok oluyor. Bu tür süpernovanın özelliği, muazzam şiddetinin yanı sıra uzaya yalnızca sonunda demire dönüşecek olan radyoaktif nikel ve kobalt saçmaları. . Bu tür süpernovaların hepsi 1.4 Güneş kütlesinin “standart” bir ürünü olduğundan, yaydıkları ışık da standart. Dolayısıyla parlaklık derecesi, patlamanın yakınlığının ya da uzaklığının bir göstergesi oluyor. Nisan ayında keşfedilen bir süpernovayı inceleyen gökbilimciler ışık şiddetinden yola çıkarak mesafesini hesapladıktan sonra, incelemelerin yalnızca evrenin genişlemesinin hızlandığını kanıtlamakla kalmadığını , bu hızlanmanın görece yakın bir zamanda başladığını da ortaya koyduğunu açıkladılar. Bu durumda ani şişmeyle başlayan genişlemenin daha sonra kütleçekiminin etkisiyle bir süre yavaşladığını , ancak daha sonra “karanlık enerji” ya da “boşluk enerjisi” denen bir itici enerjinin etkisiyle hız kazandığını öngören model gerçeklik kazanmış oluyor. Daha önce de 9.3 milyar ışık yılı uzaklıkta meydana gelen bir dizi süpernova patlamasından da aynı sonuç çıkartılmışl, ancak başka bazı gökbilimciler süpernova patlamalarının renginin ve şiddetinin arada bulunan büyük gaz ve toz bulutlarının etkisiyle olduğundan soğuk görünebileceği itirazını yapmışlardı. Kuramla gözlemin barışmasıyla rahat bir nefes alan kozmologlar, artık çabalarını bu boşluk enerjisinin özelliklerini saptamaya yöneltmiş bulunuyorlar. Bunun için de iki aday şimdiden hazır. Bunlardan bir tanesi, Einstein’ın eskiden genel görelilik denklemlerine göre dinamik olması gereken evreni zamanın egemen anlayışı olan statik evrene uydurmak için koyduğu, ancak evrenin genişlediğinin kanıtlanması üzerine “en büyük yanlışım” diyerek geri çektiği itici etki yapan “kozmojik sabit” düşüncesi.

Einstein’ın genel görelilik denklemlerine göre kütleçekimi aynı zamanda itici de olabiliyor. Enerjinin çekici mi yoksa itici yönde mi etki yapacağını belirleyen faktör, basıncı. Işınım ya da sıradan maddede olduğu gibi bu basınç sıfır ya da pozitif olursa, kütleçekim, çekici etki yapar. Eğer basınç negatifse, kütleçekim iticidir.

Işınım – Sıradan Madde — Düşük N. Basınç — Yüksek N. Basınç

Bir enerji topağının çekici mi yoksa itici mi olacağını basıncı belirler. Eğer basınç, ışınım ve sıradan madde için olduğu gibi 0 ya da pozitifse kütleçekim kuvveti çekicidir (resimde aşağı sarkmış çukurlar potansiyel enerji kuyularını temsil ediyor). Işınımın basıncı daha fazladır dolayısıyla kütlesi daha çekicidir. 5. kuvvet için basınç negatiftir . Basınç ve kütleçekim iticidir (çukurlar tepelere dönüşüyor).

Evrenin genişlemesinin hızlandığı yolunda inandırıcı işaretler ortaya çıkmalı beri kozmologları meşgul eden sorun, bu itici enerjinin Einstein’ın önermiş olduğu kozmojik sabit mi, yoksa daha sonra ortaya atılan ve “beşinci kuvvet”, “beşinci element” , ya da basitçe “karanlık enerji” diye adlandırılan akrabası mı?

Kavram, adını eski Yunanda temel elementler olarak tanınan toprak, su, ateş ve havanın yanı sıra “Ay”ın ve gezegenleri taşıyan kürenin Dünya’nın üstüne çökmesini önleyen bir beşinci elementten esinlenmiş. Özelliği kozmolojik sabitin tersine, zaman ve yere göre değerinin değişebilmesi. Kozmolojik sabitse değişmez olduğu için şişme kuramıyla uyumlu değil. Çünkü başlangıçta da pozitif bir değer taşıdığı için madde yoğun olan ve Ω değeri şişme sürecince sabit 1’e doğru itilen evren düşüncesiyle uyum içinde değil. Oysa beşinci kuvvet, kuramcılarına göre başlangıçta kendini gizliyor ve ancak madde evrende egemenliğini yitirdiğinde devreye giriyor. Boşluk enerjilerinden hangisinin geçerli olduğunu, ileride yapılacak daha duyarlı gözlemler ve daha ileri kuramsal çalışmalar ortaya koyacak. Bu noktada kesin olan flu.

Evren, Ω değeri 1’in üzerinde olmadığına göre madde yoğun değil. Dolayısıyla kendi üzerine çökmeyecek. Yani birbirinden uzaklaşan gökadalara, kütleçekimin üstün gelmesiyle giderek hızlanan bir biçimde yeniden birbirlerine yaklaşır sonunda üst üste yığılarak, Büyük Patlama öncesindeki gibi sonsuz yoğunlukta ve sıcaklıkta bir “tekillik” içinde son bulmayacaklar. Özetle evrenimizin sonu ateş değil. Ama biliyoruz ki Dünyamızın sonu ateş. Bugün 4.5 milyar yıllık yaşıyla ömrünü yarımamış olan Güneş, birkaç milyar yıl sonra giderek şişerek bir kırmızı dev haline gelecek ve Mars’a kadar olan gezegenleri (Dünya dahil) içine alıp buharlaştıracak. Gerçi Frank Drake’in ünlü matematik formülüne göre insanlığın bırakın milyarlarca yılı, milyonlarca yıl bile varlığını sürdürmesi bir mucize. Evrende akıllı varlıkların ortaya çıkması olasılığını matematiksel parametrelerle belirlemeye çalışan Drake, insanlığın yaklaşık 10 000 yıl içinde kendi kendisini yok edeceği görüşünü savunuyor. O zamana kadar torunlarımızı uzayın derinliklerine gönderebilirsek ne âlâ.

Diyelim bu işi başardık, ve kardeş gezegenlerimizin insanlı keşfiyle başlayan uzay serüvenimiz, torunlarımızın giderek başka yıldızların çevresindeki gezegenlere ulaşmalarıyla noktalandı. (Drake’in hesabına bakacak olursak astronot torunlar yoldayken Dünya’daki uygarlığımız son bulmuş olacak; çünkü bugünün teknolojisiyle, yaklaşık en yakın yıldız olan Alfa Centauri’ye bile yolculuk 30-40 bin yıl alır). Varsayalım tüm güçlüklerle karşılaştık astronot torunlarımız uzaya yayılmaya başladı ve Güneş yok olduktan sonra da onlarla devam eden soyumuz başka yaşam sığınaklarında gelişmeye çoğalmaya devam etti. Evren bir ateş topu haline gelmeyeceği için bu şanslı torunlar ne görecek? Güneş’in yaklaşık beş milyar yıl sonra yakıtını tümüyle tüketip öleceğini görmüştük. Ancak evrendeki yıldızların büyük çoğunluğu Güneş’ten daha küçük olduklarından ömürleri de daha uzun. Güneş’ten 10 kat daha küçük olan bir yıldızın ömrü 10 trilyon yıl kadar olabiliyor. Ama sonunda gökadalarda yeni yıldızların doğmasına yol açan gaz rezervi tükenecek ve yıldızlar da teker teker sönecek. Sonra belki birkaç “kahverengi cüce” çarpışır birleşerek sonunda bir yıldız olabilecek ve birkaç trilyon yıl da onlar saltanat sürecek. Evren yeniden karanlığa gömülecek. Sonra

gökadaların dağılma süreci başlayacak. İçlerindeki ölü ya da canlı yıldızlar arasındaki kütleçekimsel etkileşim, bunları uzaya fırlatacak. Gökadaların bu şekilde yok olmasının 1019 yıl süreceği hesaplanıyor. Evren giderek küçülen gökadalara, aralarındaki boşlukta dolaşan kovulmuş yıldızlarla dolacak. Küçülen gökadalarda kütleçekim dalgaları, kalan yıldızların da merkezdeki karadeliğe çekip yutulmalarına yol açacak. Sonunda evrende olup bitenleri izleyecek torunlarımız, ya da varsa başka canlılar da kalmayacak. Çünkü yıldızların (ve çevrelerindeki olası gezegenlerin) tükendiği evrende yalnızca süperdev kütleli karadelikler ve aralarında dolaşan birkaç ölü yıldız kalacak. Sonunda “Hawking radyasyonu süreciyle karadelikler de buharlaşacak. Ancak bunlar soğuk cisimler olduklarından, buharlaşma yavaş. Güneş kütlelerinde bir kara deliğin tümüyle yok olması için 1065 yıl gerekiyor. Bir milyon Güneş kütlelerindeki kara deliğinse buharlaşma süresi 1083 yıl. Milyarlarca Güneş kütlelerindeki karadeliklerin buharlaşma süresi hesaplanmamış. Karadelikler de bitti, sıra geldi protonlara. Bu en kararlı parçacığın bozunmasının 10100 yıl olduğunu öne süren fizikçiler var. Eğer bir proton bozunuyorsa bu hepsinin de bozunacağı anlamına geldiğinden evrendeki tüm ölü yıldızlardaki protonlar da zaman içinde pozitron ve fotonlara dönüşecek. Sonunda evrende bir miktar pozitron, bir miktar elektron ve bir miktar da foton kalacak. Evren çok genişlediği için pozitronlarla elektronlar kolay kolay buluşup birbirlerini yok edemeyecekler ve evrenimizden anı olarak, başka evrenlerden gelebilecek ziyaretçileri karşılayacaklar. Gerçi insanlığın şanslı torunları, yaşayacak yer kalmayınca kadar giderek genişleyen donuklaşan ve karanlıklaşan bir evren gördüler, ama gene de şişme ve beşinci kuvvet kuramcılarının şükretmeliler. Çünkü başka bazı kuramlar evreni kendi üzerine sararken birazını üst üste koyuyor ve ortaya çıkan sonlu evrende gökadaların hatta kendi gökadanızın seraplarını görebiliyorsunuz. Düşünsenize, onca yıl yolculuk yaptıktan sonra yaklaştığınız gökadayla bir türlü varamıyor, yakıtınız tükendiğinde de gökadanın gerçeğinin evrenin öbür ucunda olduğunu anlıyorsunuz. Başka bazı senaryolar daha da radikal ve de torunlar için tehlikeli. 10 uzay ve 1 zaman boyutu üzerine kurulu sicim teorisinden esinlenmiş evren modelleri de var. Bunlar son derece küçük, görünmez boyutların doldurduğu bir “gövde” içinde yüzen ve yalnızca kütleçekim dışındaki temel doğa kuvvetlerinin üzerinde etkileştiği üç boyutlu zarlardan oluşan evrenleri de içeriyor. Kütleçekim, zardan, çok boyutlu gövdeye uzanıyor ve ancak o yeni boyutları hissedip onlarla etkileşebiliyor.

Gerçi bir cam üzerinde yaşamak fena olmayabilir ama sorun flu: başka bir cam yaklaşıp da size değdiğinde evreniniz patlıyor. Aslında evrenimize, pek iç açıcı olmasa da, mevcut gözlemlere dayanarak “tutucu” sayılabilecek bir kader çizdik. Öteki modeller, çok yabancı, çok uçuk geliyor. Evren deyince aklımızda hep küreler var. Simitler, ikki, üç delikli çöreklerin duvarı içinde biteviye gidip gelmek çok cazip gelmiyor. Hele dörtköşe cam biçiminde evren senaryoları estetik duygularımızı ayağa kaldırıyor. Ama unutmayalım ki, bir zamanların en “uçuk” düşüncelerinden olan şişme kuramı, şimdilerin en başarılı kuramı

mertebesine erişti. O halde hazırlıklı olalım: MAP ve ondan sonraki keşif araçlarımız, bizi yepyeni kaderlere taşıyacak sűrprizler de sağlayabilir.

Ağustos 2001 Bilim ve Teknik.

Rařit Gűrdilek

Kilise Ŭniversite İttifakı

Posted: 03/07/2010 in Sıradışı

0

Biyolog Stephen Jay Gould ‘un belirttiėi űzere der arkeoloji tarihini yazan Paul Bahn ,
“Bilimin o kadar bűyűk kısmı hikayelere dayanıyor ki! Hikayeyi iyi bir anlamda kullanıyorum, ancak yine de hikaye iřte.”

İnsanoėlunun evrimine dair geleneksel senaryoda av ateři, maėara ateři,karanlık maėara,ayinler,alet yapımı,yařlanma, űlűm ve bunla ilgili hikayeler yer alır. Bu hikayelerin ne kadarı somut ne kadarı edebiyata dayandıėı detaylı olarak incelendiėinde açık řekilde gűrűlűr. Bulunan birkaç somut veri sonrasında bořlukların tűmű edebiyat eseridir.

İnsan buėday ekmeyi ve tohum ıslah etmeyi nasıl űėrendi ? gibi soruların cevabı tűműyle edebiyattır. Hikayeler bunlardaki bitmez , Evrenin ve gűneř sisteminin nasıl oluřtuėuna, yeryűzűnde yařamın nasıl bařladıėına dair sorularına da, yine kűcűcűk verilerden hareket edilerek “ Bing Bang” benzeri hikayeler uydurulur , uydurmayada devam edecekler gibi gűzűkűyor. Bizler gűndelik yařamlarımızla uėrařırken űnűműze doėru bilgi diye koyulan hikayelerin doėruluklarını belki hiçbir zaman űėrenemeyeceėiz.

Arkeoloji bilimi 20 yy bařlarında heyecanlı ve idealist bir grup tarafından hızla yol alırken sűre içerisinde tamamen siyasallařmıř bir daldır. Arkeolojiye gűnűl veren insanlar űnce akademik eėitime tabi tutulmakta daha sonrada bu çizgi doėrultusunda çalıřmalarını sűrdűrmekte , çizgi dıřı bulgu ve belge ile gűrűř açıklayan yeni kurulan dűnya sistemde sansasyon yaratıcılıėı sebebiyle Akademik Olimposu tarafından aforoz edilmektedir.

Bűgűn hűkűmetler arkeoloji bilimine insanoėlunun geçmiřiyle ilgili sırları özűmlenme olarak deėil turizmi geliřtirecek tarihi zenginlikleri derleyecek bir disiplin olarak bakarlar. Bunlardan en tipik olanı Mısır Arkeolojisidir. Her ne kadar dinsel ayrılıklar nedeniyle űlkeler birbirine dűřman olsada geçmiři saklama konusunda ortak noktada birleřmektedirler. Mısır eski eserler dairesi bařkanı Dr. Zahi Hawass ve kamuoyu űnűnde sűrekli kavga etmiř oldukları batı űniversiteleri tarafından atanan ekűrisi Arkeolog Mark Lehner egemen Judaize dűřűnce ve

ortodoksin anlatımların haricinde her türlü söyleme hakaret gözüyle bakıp bu doğrultuda çalışan, bu doğrultuda faaliyet göstermeyen Arkeologların araştırma yapmasını bırakın bölgeye girişini bile yasaklayan bir zihniyettir.

Lehner – Hawass

Bu zihniyete göre Mısır için yeni Krallık döneminden başlayan bir Turistik imaj yaratarmak ve bunun merkezine Büyük Ramses figürü oturtmak, ortodoksin ejiptoloji anlayışına ters düşen her türlü iddiayı red ederek iddiaları susturmak için görev yaparlar.

1993 yılında Gizada bulunan Büyük Piramitin Kraliçe odasının güney kısmında bulunan odayı on yıl boyunca inatla açtırmayan bu ortodoksin zihniyet insanoğlundan saklamaya çalıştıkları gerçek bilgi bir gün açığa çıkacaktır. Bu odayı bulan Alma Mühendis Gantekbrink 'de bu buluşundan dolayı mükafatlandırılmış Giza bölgesine girişi yasaklanmıştır. Hawass ve ekürisi Lehner'in ısrarlı tavırları Sfenks 'in sanılandan çok daha eski olduğunu Jeolojik bulgularla kanıtlayan Dr. Robert Schoch ve araştırmacı John Anthoy West 'i de istenmeyen adamlar listesine sokmuştur.

Yönetime geldiklerinden beri Hawass ve Lehner'in tek yaptığı Piramitlerin 4. Hanedan döneminde inşaa edilmiş birer Kral mezarı olduğunu kanıtlamak için çırpınmak olmuştur. National Geographic gibi Ortodoksin yayın kuruluşlarında tek yönlü destekleri ile ; sözde piramit işçileri mezarları gibi yayınlarla yönetim politikalarını desteklemektedirler.

Ortodoksin Bilim ve dinlerin arka planda ki gizli işbirliği karşıt iki düşüncenin aynı merkezden çıkıp aynı yöne giden bir tren olduğu tüm bu yapılan kavgaların anlamsızlığı boyutunu bir kez daha düşündürür. Batı bilim ve araştırma merkezleri olan üniversitelerin birer kamu kuruluşu olması her ne kadar özerk kuruluşlar olduğu iddia edilirse edilsin İnanç dünyasına aykırı tez üretmez ve kurumsal açıklama yapamaz. Sebebi ise iki organizasyonunda düşünce kökenlerinin aynı olmasıdır.

Üniversite denen kurum bürokrasisi içerisinde ilerleyen bir bilim adamı sıra dışı konularda yapılan açıklama ve teorileri tekiyle cevap verip konuyu tümünden red ederken inanç konusunda kuramsal bir açıklama asla yapmaz. Bilimsel titizlik ve kuşkuculuk sadece ve sadece yaratılan tarihi korumak içindir.